

Illustrated **Young India**

Second Danish edition April 2008 published by the Danish Peace Academy.
Editor Holger Terp

M. K. GANDHI

DET UNGE INDIEN

UDVALG OG OVERSÆTTELSE

VED

FREDE BRØNDSTED¹

P. HAASE & SØNS FORLAG
KØBENHAVN
MCMXXVI

¹ Fru Frede Brøndsted: Oversætter. Hjemliv og Trosliv Mindeblade fra Guds Riges Vaartid i Danmark samlede og redigerede af Emil Steenvinkel, 1936.

»Young India« er navnet på det blad, som K. M. Gandhi redigerer, og nærværende bog er et uddrag af artikler fra dette blad. De er alle skrevet af Gandhi selv og er udkommet i tidsrummet mellem hans første indgreb i indisk politik i slutningen af 1919 og hans fængsling i Indien i april 1922. Ved valget af artikler har jeg forsøgt at medtage dem, der bedst belyser Gandhis karakter; men det har været nødvendigt for forståelsens skyld også at medtage en del, der giver oplysninger om de forhold og begivenheder, han har måttet tage stilling til.

Oversættelsen er foretaget efter en samling af Gandhis artikler: »Young India« 1919-1922. Tagore & Co., Madras 1922...

Frede Brøndsted.

Illustrationer

side

- 5 Sheshnaga, den hinduistiske slangegud. Wikipedia.
- 8 Cawnpore mindesmærket om oprøret eller frihedskampen i 1857. Wikipedia.
- 10 Jallianwala Bagh mindesmærket. Wikipedia.
- 14 Kort over kalifatet omkring første verdenskrig.
- 16 Keir Hardie. Wikipedia.
- 20 General Dyer.
- 21 Den engelske journalist B. G. Horniman som afslørede Amritsar massakren og blev belønnet med udvisning fra Indien. Selections from the Speeches and Writings.
- 22 Clément Marot. Wikipedia.
- 23 Bernard Pallissy. Wikipedia.
- 23 Fad af Bernard Pallissy. Wikipedia.
- 24 Anne Marie Petersen. Fredsakademiet.
- 30 Sir Michael Francis O'Dwyer. War speeches 1918.
- 33 Maulana Shaukat Ali.
- 37 Kort som viser den geografiske placering af byen Aligarh.
- 37 Ravan. Wikipedia.
- 42 Tilhørere ved et møde, hvor Gandhi taler Udateret. I Holger Terps privatarkiv.
- 51 Sèvres-traktatens mandatområde. Wikipedia.
- 52 Moskeen i Delhi. I Holger Terps privatarkiv. Det 115. årlige bønnemøde i Juma [i.e. Jumma] Musjid, Delhi. Fotograf: Herbert Davies Howel, omkring 1902-1908. Kilde til fotografen:
http://www.dspace.cam.ac.uk/handle/1810/1321?mode=full&submit_simple>Show+full+item+record
- 53. Gandhi 1918. Heroes of the Hour.
- 65 Mødeindkaldelse.
- 66 Kvindelige vagtposter arresteres udenfor en tøjbutik med udenlandsk klæde. Udateret. I Holger Terps privatarkiv.
- 69 Kvinder venter på at høre Gandhi tale. Udateret. I Holger Terps privatarkiv.
- 74 Bomuldsgren i Gandhis have. Catinka Olsen omkring 1930. I Holger Terps privatarkiv.
- 80 Gandhi tegnet af Kanu Desai. I Holger Terps privatarkiv.
- 82 Østens lys tegnet af Kanu Desai. I Holger Terps privatarkiv.
- 84 Kali. Wikipedia.
- 90 Gandhi ved Ahmedabad kongressen i december 1921. Mahatma Gandhi : His life in Pictures.
- 91 Vithalbhai Patel.
- 92 Vithalbhai Patel taler ved distrikt konferencen 29. januar 1922 i Bardoli. I Holger Terps privatarkiv.
- 92 Abbas Tyabji med sin datter.
- 103 Sokrates. Wikipedia.
- 106 Det indiske selvstyreflag fra 1921. Wikipedia.
- 110 Politi og demonstranter. Udateret. I Holger Terps privatarkiv.
- 113 Bal Gangadhar Tilak.
- 117 Lord Reading. Wikipedia.
- 118 Lord Birkenhead.

INDHOLDSFORTEGNELSE

	Side
Ring det gamle ud, ring det nye ind. (5. Nov. 1919)	4
Selvstyre gennem selvhjælp. (10. Dec. 1919)	6
Kalifatet, I. (28. Jan. 1920)	7
Jallianwala Bagh. (18. Febr. 1920)	8
Den sjette og den trettende april. (10. Marts 1920)	11
Vold kontra ikkevold. (24. Marts 1920)	12
Hvorfor jeg har sluttet mig til kalifatbevægelsen. (28. April 1920)	14
Et beskedent forslag. (19. Maj 1920)	16
Britisk imperialism. (30. Juni 1920)	17
General Dyer. (14. Juli 1920)	20
Hvad den franske renæssance lærer os. (28. Juli 1920)	22
Samarbejdsnægtelse som en indre magt. (8. September 1920)	24
Svar på hr. Penningtons indvendinger (29. September 1920)	27
Vor overtro på domstole. (6. Oktober 1920)	31
Disciplinens nødvendighed. (20. Oktober 1920)	33
Til hver enkelt englænder i Indien I. (27. Oktober 1920)	34
Til Aligarh-studenternes forældre. (3. November 1920)	37
Vanskeligheder på vor vej. (10. November 1920)	38
Valgene. (24. November 1920)	40
Hemmeligholdelsens synd. (22. December 1920)	40
Gandhis tale i Calcutta. (22. December 1920)	43
Kaste eller klasse. (29. December 1920)	47
Social boykot. (16. Februar 1921)	48
Kalifatet, II. (23. Marts 1921)	51
Gandhi og de undertrykte klasser. (27. April 1921)	53
Til de moderate. (8. Juni 1921)	58
Undskyldningen. (15. Juni 1921)	60
Til hver enkelt englænder i Indien, II. (13. Juli 1921)	64
En trosbekendelse. (13. Juli 1921)	67
Kvindens stilling. (21. Juli 1921)	69
Civilt lovbrud. (4. August 1921)	71
En bekendelse. (18. August 1921)	72
National undervisning. (1. September 1921)	74
Vore faldne søstre. (15. September 1921)	76
Kristne og samarbejdsnægtelse. (22. September 1921)	78
Hinduismen. (6. Oktober 1921)	79
Hjælp imod hungersnød. (6. Oktober 1921)	84
Både godt og ondt. (24. November 1921)	85
En mørk plet. (24. November 1921)	87
Bardolis beslutning. (2. Febr. 1922)	91
Den eneste mulighed. (9. Februar 1922)	94
Forbrydelsen i Chauri Chaura, (16. Februar 1922)	96
Kongresudvalget for hele Indien. (2. Marts 1922)	101
Hvis jeg bliver arresteret. (9. Marts 1922)	105
Den store proces	108
Gandhis skrevne erklæring	109
Dommen	112
Gandhis svar	114
»De tre artikler«	114

RING DET GAMLE UD, RING DET NYE IND.
(5. November 1919)².

Det er ikke let at gøre det forløbne år op. Krigen er endt³, men af resultat var der kun lidt.

De håb, den gav os, er ikke blevet opfyldt.

Freden, som man ventede skulle blive varig, har vist sig kun af navn at være en fred. Den krig, der langt overgik Mahabharal-krigen⁴, har vist sig kun at være forspillet til en endnu større krig. Overalt er der utilfredshed efter krigen, i Frankrig, i Amerika⁵, i England - så man forvirres deraf. Alt, hvad der er fulgt efter krigen, står for en som en uhyre gåde.

Her i Indien ser det fortvivlet ud på alle kanter.

Man håbede så sikkert, at Indien, når krigen var endt, skulle opnå noget solidt; men det viste sig .at være et falsk håb. Så vidt vi kan se, kommer reformerne ikke. Og kommer de, er de værdiløse.

Kongres-ligaens og Delhi-kongressens forslag så vel som senere forslag er nu den blotte luft. Vi må vente og se, hvad tiden bringer. Punjab har været skuepladsen for de mest oprørende begivenheder⁶.

Uskyldige menneskeliv er gået tabt. Terrorismen sad ved roret. kløften imellem hersker og undersåt er blevet større. Disse spørgsmål lader sig ikke nøjagtigt afveje imod hinanden. Hvilken sum står der på kreditsiden? Og er der noget debet, og i så fald hvor stort? Eller er der måske slet ingen kreditside, så vi blot skal tælle tallene sammen på debetsiden?

Var der sølvkant selv på denne tykke, mørke fortvivlelsens sky? Satyagraha⁷-solen gik op over hele Indien den sjette april. Skyerne spredtes, og man så dens stråler klart. Men i Punjab og Ahmedabad formørkedes solen, og skyggerne hviler endnu over os. Og dog ser vi satyagraha dæmre i de flestes sjæle, om end langsomt. På mange egne blev der holdt *hartal*⁸ i fuldkommen ro og stilhed. De trofaste tilbragte dagen

2 Oprindelig publiceret 26 oktober 1919 i tidsskriftet Navajivan i anledning af det hinduistiske nytår.

3 Første verdenskrig 1914-1918.

4 *Mahabharal-krigen*: Oldindisk hinduistisk sagn-krig, Skal efter sigende have fundet sted 2-3000 år før vor tidsregning.

5 *Amerika*: USA.

6 *Begivenheder*: Urolighederne i Punjab starter for alvor i 1914, da flere hundrede hjemløse punjapper forsøger at emigrere på det japanske skib Komagatu Maru til Canada, hvortil de ankommer 23. maj. Den canadiske regering som har et indvandrerstop for asiater, sender en måned senere de indiske emigranter retur. Tilbage i Indien 29. september 1914 bliver skibet dirigeret til havnebyen Budge Budge, ved Calcutta, hvor emigranterne protesterer, da myndighederne vil sende dem med tog til Punjab. På jernbanestationen kommer det til tumult, da militæret afbryder eftermiddagsbønnen og soldaterne fyrer løs på mængden. Mange dræbes og flere såres. Derefter indfører briterne undtagelsestilstand og indiske politikere som Gandhi og Tilak med flere nægtes adgang til Punjab. Punjab Unrest Before & After, 1921 s. 15-16 og Ted Sibia: Historical Sikh Events: Komagatu Maru.

http://www.allaboutsikhs.com/index.php?option=com_content&task=view&id=800

7 *Satyagraha*: at "holde fast ved sandheden". Hinduistisk: ikkevoldelig modstand; også kaldet active nonviolence, aktiv ikkevold. Gandhis filosofiske videreudvikling af begrebet passiv modstand. Satyagraha bruges som betegnelse både på en kampagne som i Sydafrika i 1906 og ved en aktion, hvor krav til deltagerne er langt strengere, end normalt ved almindelige ikkevoldelige aktioner. Gandhis artikler om Satyagraha blev samlet i en antologi på 404 s. med det samme navn som udkom i 1951 og 1958. Terp, Holger: Mahatma Gandhi articles on Satyagraha:

<http://www.fredsakademiet.dk/library/satyagraha.pdf>

8 *Hartal*: Islam: Generalstrejke; sørgedag.

med faste og bøn. Hinduerne tog del i muslimernes sorg, styrkede deres håb og styrkede de bånd, som forenede dem. Nu vil det være meget vanskeligt at bryde dem.

Om nogen ville spørge: »Hvad var den største begivenhed i det forløbne år?« da ville vi uden tøven sige: »Det var anerkendelsen af satyagraha både hos de herskende og de beherskede - hvad enten anerkendelsen var bevidst eller ubevidst, svag eller stærk«. Og som bevis ville vi nævne *d. 17. oktobers hartal*.

Satyagraha er Indiens håb. Og hvad er satyagraha? Den er ofte blevet skildret; men ligesom solen ikke kan skildres fuldkomment selv ikke af den tusind-tungede *Sheshnaga*⁹, således kan heller ikke satyagraha-solen skildres fuldkomment. Og skønt vi altid ser solen, men i virkeligheden ved meget lidt om den, således synes vi også at se satyagraha, men vi ved mærkværdig lidt om den.

Satyagraha virker gennem *selvstændighed* og gennem sociale og politiske reformer. Og så så langt som disse hviler på satyagraha, men også kun så langt, er deres varighed sikret. Satyagraha-vejen ligger langt fra den slagne landevej, og det er ikke altid let at få øje på den. Få er de, der har vovet sig frem ad den, og fodsporene på den er ikke mange, de er spredte og utydelige, og derfor ængstes folk for at gå ad den. Og dog ser vi folk nærme sig den, om end langsomt.

Den, for hvem satyagraha ikke betyder andet end ulydighed imod loven, har aldrig forstået hvad den er. Ganske vist omfatter satyagraha også overtrædelse af loven; men kun den, der fuldt har lært lydighed imod loven, forstår at overtræde den på rette måde. Kun den, der kan frembringelsens kunst, har ret til at ødelægge. Digteren har sunget:

»Sandhedens vej er den kækkes vej,
den feje magter ikke at vandre den.«

Swadeshi er *satyagraha*. Feje mennesker formår aldeles ikke at øve eller fremme *swadeshi*. Det er umuligt for en kujon at fremme enhed mellem hinduer og muslimer. Den muslim, der roligt lader sig såre af en hindus dolk, må være alt andet end fej, og omvendt. Hvis begge parter kunne vise så megen overbærenhed, ville vi øjeblikkelig nå *swaraj*¹⁰. Der er ingen, der kan forbyde os at vandre ad satyagraha-vejen, og da både *swadeshi* og enhed mellem hinduer og muslimer er af religiøs karakter, ville Indien ved at følge den vej udføre en religiøs handling.

Så være det da vor bøn for det nye år:

»Herre led Indien ind på sandhedens vej, og lær det selvstændigheds-religionen. Og knyt hinduer, muslimer, parsere¹¹, kristne og jøder, som bor i Indien, nærmere til hinanden.«

9 *Sheshnaga*: Kæmpeslange i indisk mytologi.

10 *Swaraj*: Selvstyre.

11 *Parsere*: Parsere eller iranere, der var udvandret til Indien i middelalderen og som religion dyrker profeten Zarathustra.

SELVSTYRE GENNEM SELVHJÆLP.
(10. December 1919).

Det meget omtalte reformforslag¹² vil blive landets lov i løbet af få dage, og når tiden kommer, vil den nye lovgivning tage den gamles plads... Men den reform, Indien virkelig trænger til, er selvstændighed i ordets sande betydning. Det problem, der ligger først for, er ikke det, hvorledes vi skal regere landet, men hvorledes vi skal føde og klæde os selv. I 1918 sendte vi 1,020 millioner kroner ud af landet som betaling for tøj. Vedbliver vi at købe udenlandsk tøj i en sådan udstrækning, berøver vi den indiske væver og spinder den samme sum år efter år praktisk talt uden at give ham eller hende andet arbejde i stedet. Intet under at i hvert fald en tiendedel af befolkningen er frygtelig udsultet og størstedelen af de øvrige underernærede. Den, der har øjne, kan selv se, *at allerede folk af middelstanden er underernærede, og at vore småbørn ikke får tilstrækkelig mælk*. Hvor liberal reformplanen end er, så vil den ikke kunne hjælpe os til at løse det problem, der ligger i den nærmeste fremtid. Men *selvstændighed* kan løse det straks.

Punjab har vist mig løsningen endnu klarere.

Gud være takket, at Punjab's skønne kvinder ikke har glemt deres fingerfærdighed. Blandt høje såvel som lave kan man endnu spinde, og de har endnu ikke brændt deres rokke, således som mange kvinder i Gujarat har gjort. Det er mig en ligefrem fryd, når de kaster et nøgle garn til mig. De siger, at de har tid tilovers til at spinde, og de indrømmer, at khaddar¹³ vævet af håndspundet garn er bedre end af maskinspundet. Vore forfædre var nok i stand til at klæde sig bekvemt og uden urimelig anstrengelse, uden at de behøvede at købe fra fremmede lande.

Denne smukke og dog så simple kunst står i fare for at blive glemt, om vi ikke genopliver den i tide. Punjab viser os, hvilke muligheder der er for den; men selv i Punjab går det hurtigt tilbage med den. Hvert år spindes der i Indien mindre garn med hånden end det foregående år. Det betyder større fattigdom i vore hjem, og mere lediggang.

De kvinder, der er holdt op med at spinde, ved ikke at bruge deres tid til noget bedre end sladder.

Men en ting er nødvendig for at gøre godt igen, hvad der er sket. Hvis hver eneste dannet inder vil se sin første og soleklare pligt, da vil han straks give kvinderne i sin husstand en rok og sørge for, at de får undervisning i at spinde. Fra den ene dag til den anden kan der frembringes millioner af meter garn. Og hvis alle dannede indere ville nedlade sig til at gå med tøj, der er vævet af sådant garn, da ville de hjælpe og støtte den eneste hjemmeindustri, der kan være tale om i Indien.

Uden hjemmeindustri er den indiske bondestand dømt til undergang. Den kan ikke skaffe sig sit underhold ved det, jorden kan give; den trænger til en hjælpeindustri. Og spinning er den letteste, billigste og bedste.

Jeg ved, at dette betyder en revolution af vor hele betragtning. Og netop fordi det er en revolution, hævder jeg, at vejen til selvstyre er selvstændighed.

Et folk, der kan spare 1,020 millioner kroner om året og fordele denne store sum blandt dem, der spinder og væver i deres egne hjem, har tilegnet sig en sådan evne til at organisere sin industri, at det er i stand til at gøre alt, hvad der iøvrigt er nødven-

¹² *Reformforslag*: The Government of India Act, 1919, med Montagu-Chelmsford forslagene om en forfatningsreform.

¹³ *Khaddar*: Hjemmespundet og hjemmevævet klæde til bomuldstøj.

digt for dets organiske vækst.

Den virkelighedsfjerne reformator hvisker drømmende: »Vent til jeg får regeringens tøjler, så skal jeg beskytte Indiens industri, uden at vore kvinder behøver at spinde og vore vævere at væve«.

Dette er virkelig blevet sagt af tænkende mennesker. Jeg vover at påstå, at der ligger en dobbelt fejltagelse til grund for denne udtalelse. Indien kan ikke vente på en beskyttelsestold, og en sådan vil heller ikke nedsætte prisen på tøj. Og for det andet vil en beskyttelsestold alene ikke gavne Indiens hungrende millioner. De kan kun hjælpes derved, at de får mulighed for at forøge deres indtægter ved at få spindingen genoplivet. Så hvad enten vi får beskyttelsestold eller ej, må vi dog genoplive spindingen og opmuntre håndvævning.

Da krigen rasede, kom alle ledige hænder i Amerika og England i virksomhed på skibsværfterne, og de byggede skibe i et forbavsende tempo. Kunne jeg få det som jeg ville, da ville jeg lade alle ledige lære at spinde eller væve et bestemt antal timer om dagen. Jeg ville begynde med skoler og kollegier, da de allerede er organiserede.

Problemet kan ikke løses ved, at fabrikkernes antal forøges. Det vil tage for lang tid, inden de når den tilstrækkelige produktionsevne, og de kan ikke fordele de 1,020 millioner kroner i hjemmene.

De kan kun forårsage koncentration af penge og arbejde og således gøre forvirringen større.

KALIFATET. I. (28. Januar 1920).

Det spørgsmål, der i denne tid overskygger alle andre, er spørgsmålet om kalifatet eller, som det også kaldes, fredsbetingelserne for Tyrkiet. Hans Excellence vicekongen fortjener vor tak, fordi han på dette sene tidspunkt¹⁴ modtog den forenede deputation¹⁵, så meget mere som han havde travlt med at forberede modtagelsen af de forskellige provinsers overhoveder. Vi må takke Hans Excellence for den ubetingede høflighed, hvormed han modtog deputationen, og for det høflige sprog, hvori hans svar var formet. Men selvom den blotte høflighed altid er af værdi, og aldrig har været det mere end i denne vanskelige tid, så er den dog ikke tilstrækkelig. »Fagre ord gør ikke kålen fed« er et ordsprog, der passer bedre nu end nogen sinde. Bag høfligheden lå dog beslutningen om at straffe Tyrkiet, og det kan den muslimske følelse intet øjeblik tåle. Muslimske soldater har samme andel i krigens heldige udfald som alle andre, og det var for at berolige dem, at Asquith¹⁶, da Tyrkiet bestemte sig til at gå med Centralmagterne, sagde, at den britiske regering ingen som helst planer havde imod Tyrkiet, og at Hans Majestæts regering aldrig ville tænke på at straffe sultanen for det tyrkiske ministeriums slette handlinger. Målt med den alen er vicekongens svar ikke blot en skuffelse, men en svigten af sandhed og ret.

Det britiske kejserdømme er lige så meget muslimsk og hinduisk som kristent. Dets religiøse neutralitet er ikke en dyd, eller, hvis den er det, så er den tvunget af nødvendigheden. Så mægtigt et rige kunne ikke holdes sammen på andre betingelser. Derfor

¹⁴ Dette sene tidspunkt: den 19. januar 1920.

¹⁵ Den forenede deputation: Deputationen bestod af Gandhi, Hakim Ajmal Khan, Maulanas Abul Kalam Azad, Abdul Bari, Mohammad Ali og Shaukat Ali.

¹⁶ 1852-1928, Herbert Henry Asquith, 1st Earl of Oxford and Asquith, Liberal engelsk politiker, premierminister 1908-1916, hvor han blev afløst af David Lloyd George.

er britiske ministre forpligtet til at beskytte muslimernes interesser i samme grad som alle andres. Ja, de er, som muslimernes svar udtaler, forpligtet til at gøre fælles sag med dem. Hvad hjælper det, at Hans Excellence har fremført muslimernes krav for konferencen? Hvis sagen er tabt, har muslimerne ret til at mene, at England ikke har gjort sin pligt over for dem. Og vicekongens svar bekræfter, at denne opfattelse er rigtig. Når Hans Excellence siger, at Tyrkiet må lide, fordi det har sluttet sig til Centralmagterne¹⁷, giver han kun udtryk for de engelske ministres mening. Derfor har vi samme håb som dem, der formulerede muslimernes svar, at Hans Majestæts ministre vil rette fejlene, om der er begået sådanne, og sikre en ordening, som kan tilfredsstille muslimsk følelse.

Hvad kræver da denne følelse? At kalifatet bevares; men at det stiller sådanne garantier, som måtte være nødvendige til beskyttelse af de ikke-muslimske folk, der lever under tyrkisk herredømme; at kalifen beholder herredømmet over Arabien¹⁸ og de hellige steder, med en ordening der sikrer araberne selvstyre, om de måtte ønske det.

Det er næppe muligt at fremsætte kravet mere retfærdigt, end det er gjort. Det er et krav, der støtter sig på retfærdighed, på britiske ministres erklæringer og på den enstemmige offentlige mening blandt hinduer og muslimer. Det ville være mid-sommergalskab at afvise eller beskære et krav, der er således underbygget.

JALLIANWALA BAGH¹⁹.

(18. Februar 1920).

Der var en slem standsning i forhandlingerne om at købe denne Bagh²⁰ og gøre den til folkeeje; men takket være pandit²¹ Madan Mohan Malaviya²², Sanyasi Swami Shri Shradhdhanandas og de lokale lederes bestræbelser bliver den nu folkets ejendom, når den fulde købesum bliver betalt i løbet af seks måneder regnet fra d. 6. ds. Købesummen er 536,000 rupier (ca. 686,000 kr.). Det beløb må altså skaffes til den fastsatte tid²³.

Derfor må vi nærmere overveje, om det er på sin plads at foretage dette køb på folkets vegne, så meget mere som man i oplyste kredse har stillet sig skeptisk dertil. Og når vi tænker

17 *Centralmagterne*: Tysklands allierede under første verdenskrig.

18 *Arabien*: Jazirat-ul-Arab, Arabiens ø, som omfattede Syrien, Palæstina og Mesopotanien samt den arabiske halvø.

19 *Jallianwala Bagh*: Parken i Amritsar, hvor den britiske massakre fandt sted i januar 1919.

20 *Bagh*: Have, her mindehave eller mindepark.

21 *Pandit*: Lærd i sanskrit og i hinduismens love, religion, musik og filosofi.

22 1861-1946, Madan Mohan Malaviya, indisk underviser, politiker og nationalist.

23 *Mindesmærket for Jallianwala Bagh massakren*: I 1923 købte mindesfondet grunden til projektet, der blev tegnet af den i Indien boende amerikanske arkitekt Benjamin Polk (1916-2001). Mindesmærket blev indviet den 13 april 1961.

på *Cawnpore mindesmærket*²⁴, undrer man sig ikke derover. Med al respekt for dem, der er imod det, kan jeg dog ikke lade være at sige, at hvis denne mindehave ikke var blevet erhvervet, havde det været en skamlet på vort folk. Har vi råd til at glemme de fem hundrede mennesker - eller måske flere - som blev dræbt, skønt de ikke havde forbrudt sig hverken moralsk eller juridisk? Var de gået i døden bevidst og af fri vilje - var de i bevidstheden om deres uskyld blevet stående hvor de stod, uden at vige for ilden fra de halvtredsindstyve rifler²⁵, da var de gået over i historien som helgener, helte og patrioter. Men selv således, som det nu var, blev det en tragedie af største nationale betydning. Et folk fødes gennem smerte og lidelse. Vi ville have mistet enhver ret til at blive regnet for et folk, om vi ikke havde æret mindet om dem, der i kampen for vor politiske frihed uden egen skyld mistede livet eller på anden måde kom til at lide. Vi var ikke i stand til at beskytte vore hjælpeløse landsmænd, da de ubarmhjertigt blev skudt ned. Om vi vil, kan vi undlade at tage hævn. Folket ville ikke tabe derved. Men skal vi, og har vi råd til at lade være med at holde mindet vedlige eller vise de efterladte, at vi tager del i deres lidelser derved, at vi rejser et nationalt gravmæle og således siger verden, at ved disse mænds død har enhver af os mistet kære slægtninge? Hvis det nationale instinkt ikke betyder i det mindste så meget samfølelse, synes jeg ikke, det har nogen værdi. Jeg regner det for vor pligt at fortælle de ufødte slægter, at på vor vandring imod den sande frihed må vi være forberedte på at lide en uret som Jallianwala Bagh massakren. Vi må tage forholdsregler derimod, og vi må ikke søge lidelsen, men vi må være rede til at gå ind under den, om den atter skulle møde os. Jeg ville nødig, at vi skulle vige tilbage for vort nationale livs kamp. Det, Amritsar-kongressen²⁶ først og fremmest skulle sige os, var, at lidelserne i Punjab ikke tog modet fra folket, men at folket tog dem som en selvfølge.

Nogle af os begik tåbelige fejlgreb, og uskyldige kom til at lide for dem. For fremtiden må vi søge at undgå fejlgreb; men til trods for vore bedste bestræbelser lykkes det os måske dog ikke at få alle til at tænke forstandigt. Derfor må vi være forberedt på, at uskyldige atter kan komme til at lide, og vi må sige til hele landet, at de og deres ikke skal blive glemt, men at mindet om dem, der uskyldigt lider døden, bliver betragtet som noget helligt, der er os betroet, og at de efterladte skal have ret til at se hen til folket om hjælp, hvis de trænger dertil. Det er det, mindesmærket først og fremmest skal sige. Og har ikke muslimernes blod blandet sig med hinduers og sikhers med sanatanier²⁷ og samadjisters²⁸? Mindesmærket skulle da være et nationalt tegn på en ærlig og stadig bestræbelse for at nå enhed imellem Indiens forskellige folkeelementer.

Men endnu har jeg ikke besvaret indvendingerne.

24 *Cawnpore-mindesmærket*: Under det indiske oprør i 1857, begik indiske soldater en massakre på omkring 120 engelske kvinder og børn, der blev hakket til døde og kastet i en brønd for at skjule massakren, også andre massakrer på briter forekom under oprøret. Da Cawnpore-massakren blev opdaget førte den til omfattende britisk modterror mod soldater og civile i området. Indbyggerne i området blev senere tvunget til at betale 30.000 pund for mindesmærket.

25 Ifølge Romain Rolland og andre var det maskingeværer, der blev anvendt under massakren.

26 *Amritsar-kongressen*: Den indiske nationalkongres årsmøde 29 december 1919 - 1. januar 1920. Se andet bind af Mine forsøg med sandheden, kapitel 37.

27 *Sanatanier*: Ortodokse hinduer.

28 *Samadjister*: Medlemmer af Arya Samaj, som ville have inderne tilbage til vedaens lære.

Vil mindesmærket ikke også holde bitterheden og uviljen i live? Det vil bero på dem, der står i spidsen for foretagendet. Og kender jeg dem ret, så ved jeg, at det aldeles ikke er deres hensigt. Og det var heller ikke den store forsamlings hensigt. Jeg vil ikke give nogen det indtryk, at der slet ingen bitterhed var; den var der, og der blev ikke lagt bånd på den på nogen måde. Men tanken med mindesmærket var ikke at give bitterheden udtryk.

Det er folkets ønske at glemme den, der har øvet uretten, og det må opmuntres til at glemme ham og hans vanvid. Hvad general Dyer²⁹ gjorde, kan vi alle gøre, om vi har hans ansvarsløshed og hans lejlighed dertil. Det er menneskeligt at begå fejl, og det må betragtes som lige så menneskeligt at tilgive, om da vi, som selv fejler, hellere vil have tilgivelse end lide straf og blive mindet om vore fejl. Det betyder heller ikke, at vi ikke kan bede om at få general Dyer afskediget. En afsindig kan man ikke beholde i en stilling, i hvilken han kan gøre sine medmennesker skade. Men ligesom vi ikke ville nære uvilje imod en vanvittig, således må vi heller ikke nære uvilje imod general Dyer. Derfor ville jeg udelukke enhver tanke om bitterhed og uvilje fra mindesmærket, men betragte det som et helligt minde, og betragte Jallianwala Bagh som et valfartssted, hvortil alle kan drage uden hensyn til klasse, trosbekendelse eller farve. Jeg ville bede englændere om at søge at forstå vore følelser i denne sag, bede dem give deres bidrag til mindesmærket og i overensstemmelse med ånden i den kongelige proklamation gøre fælles sag med os i vor stræben efter at genvinde national bevidsthed og nyde samme frihed, som de nyder under den fælles konstitution, samt virkeliggøre enheden mellem hinduer og muslimer, uden hvilken der ikke kan ske noget sandt fremskridt i Indien.

²⁹ 1864-1927, Brigadegeneral Reginald Dyer var den kommanderende officer over de soldater som begik massakren i januar 1919. Calculated Inhumanity var konklusionen i Hunterkommissionens rapport.

DEN SJETTE APRIL OG DEN TRETTENDE APRIL.
(10. Marts 1920.)

Det er umuligt at glemme den sjette april, der vakte hele Indien til nyt liv, og den trettende april [1919], der ved udgydelsen af uskyldigt blod har gjort Punjab til et valfartssted for hele Indien.

Den sjette april dannede begyndelsen til satyagraha. Man kan tage afstand fra civilt³⁰ lovbrud; men ingen kan tage afstand fra det centrale i læren om sandhed og kærlighed eller ikkevold. Ved hjælp af satya i forbindelse med ahimsa kan man lægge verden for sin fod. Satyagraha er i sin kerne intet andet end indførelsen af sandhed og mildhed i det politiske d. v. s. det nationale liv. Og enten satyagraha løftet aflægges eller ikke, kan der ikke være tvivl om, at satyagraha ånden har gennemtrængt masserne. Det er i hvert fald min erfaring med tusinder af mennesker fra Punjab, som jeg har mødt på min rejse.

Den sjette april så også begyndelsen til en fast plan, der skulle føre til forening af hinduer og muslimer samt til selvstændighed. Det var den sjette april, som brød den ånd, der gennemtrængte Rowlatt-loven³¹, og dermed gjorde loven til et dødt bogstav.

Den trettende april blev ikke blot vidne til en rystende tragedie; men i denne tragedie flød hinduers og muslimers blod i en fælles strøm og beseglede deres pagt.

Hvorledes skal vi højtideligholde de dage, der minder os om disse to store nationale begivenheder?

Jeg vover at foreslå, at de, som vil det, helliger den forestående sjette april til faste og bøn, således at man afholder sig fra føde i fireogtyve timer og over hele Indien holder offentlige møder kl. 7 eftermiddag, hvor der bedes til Gud om, at Rowlatt loven må blive ophævet; der skal også gives udtryk for den nationale overbevisning, at der ikke vil blive fred i landet, før denne lover ophæves. Det er ikke nok, at loven er et dødt bogstav, thi enten er den en forhåelse eller også er den det ikke. Er den det, må loven ophæves. Og dersom loven bliver ophævet, før reformerne træder i kraft, da er det et tegn på venligt sindelag fra regeringens side.

Hele den uge, der begynder med den sjette, skal benyttes til et eller andet arbejde, som står i forbindelse med tragedien den trettende. Derfor vover jeg videre at foreslå, at den uge skal holdes fri til indsamling af gaver til mindesmærket på Jallianwala Bagh; thi det må erindres, at der skal samles en million rupier. Hver enkelt landsby eller by kan samle ind efter sin egen plan og sikre sig imod bedrageri og urigtig anvendelse af pengene. Indsamlingen skal slutte om aftenen d. 12. april.

Den trettende april, denne dages dag, skal helliges til faste og bøn. På den må sindet holdes fri for al uvilje og vrede. Vi vil gerne værne om de uskyldige dødes minde; men vi vil ikke mindes det onde i begivenheden. Folket vil vokse gennem beredvillighed til at ofre, ikke ved at forberede hævn.

På denne dag bør folket også tænke på massernes udskejelser og angre dem. Vi slutter ugen med møder over hele Indien, hvorved der vil blive fremsat resolutioner, som opfordrer regeringen, den engelske så vel som den indiske, til at tage virkningsfulde forholdsregler, så at en gentagelse af tragedien bliver umulig.

³⁰ *Civil*: Borgerlig, ikke militær.

³¹ *Rowlatt-loven*: Anarchical and Revolutionary Crimes Act, 1919, vedtaget 18. marts 1919 og trådte i kraft den 21. marts, gældende for tre år. Der er en tidlig kildesamling:

Punjab unrest before & after being a comprehensive account of the late agitation over the Rowlatt Acts and the riots which followed in the Punjab and elsewhere by H N Mitra,

<http://www.archive.org/details/punjabunrestbefo029550mbp>

Endvidere vil jeg indtrængende opfordre til, at enhver i denne uge gør sit bedste for dybere end før personlig at leve sig ind i satyagraha ånden, forstå det, der skal bære enheden mellem hinduer og muslimer så vel som selvstændighed. For at betone enheden mellem hinduer og muslimer ville jeg råde til at holde fælles møder fredag den 12. april kl. 7 eftermiddag, hvor det skal kræves, at kalifatspørgsmålet bliver afgjort i overensstemmelse med muslimernes retfærdige følelser.

Således skulle denne uge hjælpe til renselse, selvprøvelse, offer, streng disciplin, og blive et udtryk for dybe nationale følelser. Der bør ikke mærkes spor af bitterhed eller ubehersket tale; men der må være fuldkommen frygtløshed og fasthed.

Burde der ikke også være hartal den sjette og den trettende april? Dertil svarer jeg ubetinget nej.

Denne uge er en satyagraha uge for dem, der tror på sandhed og ikkevold. Den hartal, som holdtes d. 6. april sidste år var en satyagraha hartal i den forstand, at den dannede indledningen til satyagraha.

Og skønt den var spontan af karakter, var den ikke helt fri for utilbørligt pres i løbet af dagen, idet man bad folk om ikke at bruge vogne, o. l. Derfor vil jeg slet ikke tilråde hartal i denne uge, der er bestemt til selvtugt og bodsøvelse. Desuden må hartal ikke gøres til noget dagligdags; den må kun bruges ved sjældne lejligheder.

Nu stoler jeg på, at alle partier og klasser vil finde udvej til fuldt at deltage i højtideligholdelsen af den nationale uge og gøre den til en begivenhed, der kan virke til sand og afgjort fremgang for den nationale vækkelse.

VOLD KONTRA IKKEVOLD.

(24. Marts 1920)

Kalifatdagen³² kom og gik. Den lykkedes fuldkomment og blev en afgjort triumf for satyagraha, d. v. s. ikke den del af programmet, der omfatter overtrædelse af loven, men sandhed og ikkevold.

Ingen hartal er nogen sinde holdt så frivilligt som denne, idet al agitation foregik inden den 19. marts.

Det er et eksempel på beundringsværdig selvbeherskelse hos komiteen, at den ikke har opfordret fabriksarbejderne til at deltage. Komiteen³³ fortjener den største ros for den dygtige ledelse og for, at den holdt så afgjort på frivillighed. Hvis folk vedbliver at vise en sådan disciplin og selvtugt, som tilfældet var den nittende, og dertil føjer et lige så stort mål af selvopofrelsens ånd, så kan intet hindre vort håb for kalifatet i at gå i opfyldelse.

For et år siden ville ingen have troet på muligheden af, at det fanatiske element blandt muslimer kunne have holdt fred, når det gjaldt et livsspørgsmål for dem, og det tilmed på en dag, hvor de løse og urolige elementer ikke havde noget arbejde. Men der kan ikke være ørkesløshed, hvor der er bøn. Alle var enige om ikke at strides og ikke blive vrede, men at bede om, at det rette måtte ske. Det er sandt nok, at ikke alle bad; men bønnens ånd var til stede og havde magten over folk i stedet for hævnens, vredens og ophidselsens ånd, og således gik det til, at vi havde den forbavsende oplevelse, at hartal-dagen forløb som en ganske almindelig dag, på hvilken alle venter, at alt skal gå fredeligt til. Det vældige møde i Bombay, som besøgte af omtrent tredive tusinde mennesker, var et syn vel værd at se. Disse tusinder af ansigter var præget af

³² Kalifatdagen: 19. marts.

³³ Komiteen: Kalifatkomiteen i Bombay.

fasthed, mens de lyttede til talerne; men alt forløb uden håndklap eller andre overstrømmende bifaldsytringer. De ledere, som har haft alle ordningerne i deres hånd, fortjener den varmeste tak, fordi de ved vore møder har indført svundne tiders ro og stilhed, beslutsomhed og orden i stedet for den nymodens forvirring, ophidselse og uorden. Ad denne vej udvikles netop de egenskaber, som fører til satyagraha; den anden vej fører uvægerlig til vold. Og det, som både det vældige møde og den usædvanlig vellykkede hartal udtrykte, var ikke vold, men det modsatte. Det er mit håb, at autoriteterne ikke vil misforstå situationen. De vil sikkert forstå den beundringsværdige ånd, der præger resolutionen - en resolution, som i hvert fald efter min mening, ingen kan tage afstand fra, om han da elsker dette land eller det britiske rige. Det er også mit håb, at de vil forstå bevægelsens ånd ud fra den måde, hvorpå den udfolder sig. Jeg håber, at den eksemplariske tålmodighed, selvbeherskelse og orden, som vokser frem i vor kreds, må virke med den vægt, den fortjener, og vise den engelske regering, at mens der er denne beundringsværdige fred i vort land, er der dog bag den en alvorlig beslutning om ikke at betragte et nej som et gyldigt svar. Jeg håber, at regeringen ikke vil gentage sin synd fra april sidste år og gøre sig et falsk håb om ved tyranni at sejre over den ukuelige ånd, der er vokset frem, og som vil lide alt undtagen ydmygelser, vanære og nederlag.

Man må dybt beklage, at en så anset sammenslutning som Den »liberale liga³⁴« så hastigt og på forhånd har fordømt vor hartal. Et folk, der er så nedbøjet af sorg, og som sandsynligvis snart vil lide skuffelse, må have adgang til at udtrykke sine følelser på en sømmelig måde. Endnu for kort tid siden var vi bange for at tale og skrive om det, vi tænkte; derfor var det, at vore følelser gemte sig hen og fik en ilde lugt, så snart den offentlige menings skarpe sol og friske luft ikke kunne nå dem. Det er årsagen til, at vi havde en hemmelig revolutionær bevægelse. Nu ser det Gud være lovet ud til, at den onde tid ligger bag os; vi tør frit tænke, tale og skrive, uden frygt, men under det ansvar, som fuld åbenhed lægger på mennesker. Jeg appellerer til Den liberale ligas medlemmer og til sådanne, som sammen med dem mener at kunne anerkende dette, og som foretrækker mod for ængstelig forsigtighed. Hvis De vil være med til at samle de utallige kraftkilder, der daglig bliver til, og anvende dem til folkets højnelse, hvis De vil have det privilegium at tage del i den nye fødselsveer, da må De ikke overse tidens tegn eller fornægte den yngre generations fremskridt, De må ikke med Deres kulde afsvide dens brændende håb og stræben; nej, De bør stille Dem i spidsen for den voksende flok af unge, begejstrede, selvopofrende vovehalse. Føl med dem, lad jeres hjerter banke i takt med deres, påvirk dem, thi de kan tage imod fornuft og påvirkes af en appel til deres hjerter - så får de en veldisciplineret skare, som lyder, når fædrelandet kalder. Men føler de, at ingen tager sig af dem, og at de ældre ikke med tålmodighed vil høre på, hvad de trænger til, og ikke vil give dem en håndsrækning, da kan de fortvivle, og fortvivlelsen kan føre til desperation og en alt ødelæggende katastrofe. Jeg kender ikke nogen tid, der i samme grad som vor har været egnet til at lede Indien til satyagraha - ordet behøver ikke absolut at betyde overtrædelse af lovene, men sandhed og ikkevold - satyagraha, der aldrig fører til nederlag, og som, hvis der begås fejl, kun skader de skyldige.

34 *Den liberale Liga*: Parti som støttede den britiske regering i Indien.

HVORFOR JEG HAR SLUTTET MIG TIL KALIFATBEVÆGELSEN³⁵.
(28. April 1920)

En af mine venner fra Sydafrika, hvem jeg sætter højt, bor for tiden i England og har derfra sendt mig et brev, af hvilket jeg gengiver følgende udtog:

»De mindes sikkert at have truffet mig i Sydafrika på det tidspunkt, da pastor J. J. Doke³⁶ hjalp Dem i Deres kamp der; senere vendte jeg tilbage til England med et dybt indtryk af, at Deres stilling der var retfærdig. I de sidste måneder før krigen holdt jeg forelæsninger og foredrag adskillige steder for at støtte Dem. Efter at jeg et kommet tilbage fra militærtjenesten har jeg imidlertid gennem aviserne set, at De synes at have taget en mere offensiv stilling... Jeg har lagt mærke til en efterretning i »The Times«, der går ud på, at De hjælper og støtter en sammenslutning af hinduer og muslimer, der går ud på at volde England og dets allierede vanskeligheder i deres arbejde på at udstykke det tyrkiske rige eller fjerne den

tyrkiske regering fra Konstantinopel. Da jeg nu kender Deres retfærdighedssans og Deres menneskelige følelser, synes jeg, at jeg har ret til - i kraft af den beskedne del, jeg har taget i arbejdet for at fremme Deres interesser - at spørge Dem, om denne sidste efterretning er rigtig. Jeg kan ikke tro, at De uden grund har støttet en bevægelse, der har til mål at sætte Stambul³⁷-regeringens grusomme og uretfærdige despoti højere end menneskehedens interesser; thi hvis noget land har trådt disse interesser under fod i østen, så har det sandelig været Tyrkiet. Jeg er personlig fortrolig med forholdene i Syrien og Armenien, og jeg kan ikke tro andet, end at hvis den efterretning, »The Times« har offentliggjort, er korrekt, så har De kastet Deres moralske ansvar over bord og allieret Dem med et af de herskende anarkier. Indtil jeg hører, at dette ikke er tilfældet, kan jeg imidlertid ikke sætte mig fast i nogen opfattelse.

Måske vil De gøre mig den glæde at sende mig et svar.«

Jeg har svaret brevskriveren³⁸. Men da de synspunkter, der kommer frem i det citerede brev, sandsynligvis deles af mange af mine engelske venner, og da jeg, om jeg kan undgå det, nødig vil miste deres venskab eller gode omdømme, skal jeg forsøge så godt som muligt at klargøre min stilling i kalifatspørgsmålet.

Brevet viser, hvad offentlige personligheder et udsat for gennem ansvarsløs journalistik. Jeg har ikke set den pågældende efterretning i »The Times«; men tydeligt er det, at efterretningen har fået ham til at se med mistillid på min forbindelse med »et af de herskende anarkier« og at tro, at jeg havde »kastet mit moralske ansvar over bord«.

35 Gandhis mange artikler og taler om kalifatet blev samlet i antologien *Freedom's Battle : Being a Comprehensive Collection of writings and speeches on the present situation*. 1922. Denne antologi slutter med Gandhis skrevne erklæring til retten. Den pro-islamisk-tyrkiske bevægelse starter omkring Balkan-krigene 1912-13.

36 1861-1913, Joseph J. Doke, engelsk baptist præst som virkede i Sydafrika, han skrev den første Gandhi biografi *Gandhi, An Indian Patriot in South Africa* i 1909, en biografi som Gandhi sendte til den russiske forfatter og pacifist Leo Tolstoj, kort inden Tolstoj døde. Doke redigerede avisen *Indian Opinion*, mens Gandhi og Henry Polak var fængslet i 1911

37 *Stambul*: Nu Istanbul. Fra 1453 hovedstaden i Det ottomanske rige. Efter den tyrkiske republikks oprettelse i 1923 flyttes hovedstaden til Ankara og i 1930 får Stambul navnet Istanbul.

38 *Svaret*: Ukendt.

Det er netop min følelse af moralsk ansvar, der har fået mig til at tage kalifatsspørgsmålet op og gøre mig fuldstændig til et med muslimerne.

Det er fuldkommen rigtigt, at jeg hjælper og støtter enhedsbestræbelserne mellem hinduer og muslimer, men rigtignok ikke »med det formål at volde England og dets allierede vanskeligheder ved udstykningen af det tyrkiske rige«. Det strider imod min religion at volde nogen regering eller andre mennesker vanskeligheder. Det betyder imidlertid ikke, at visse af mine handlinger ikke kan skabe vanskeligheder. Men jeg føler mig ikke ansvarlig for sådanne vanskeligheder, der er forårsaget ved, at jeg sætter mig imod, hvad der er uret, idet jeg nægter dets ophavsmand min hjælp til at udføre den. I kalifatsspørgsmålet nægter jeg at være med til at bryde et løfte. Lloyd Georges højtidelige erklæring står praktisk talt som sagen selv for indiske muslimer, og når denne sag yderligere forsvares ud fra deres hellige skrifter, så bliver den uimodsigelig. Desuden er det ukorrekt at sige, at jeg har »allieret mig med et af de herskende anarkier«, eller at jeg »med urette har støttet den bevægelse, der vil sætte Stambul-regeringens uretfærdige despoti højere end menneskehedens interesser«. I muslimernes krav står der intet om at beholde Stambul-regeringens uretfærdige despoti; muslimerne følger tværtimod det princip at kræve fuld garanti af regeringen for, at de ikke-muslimske mindretal bliver beskyttede. Jeg ved ikke, hvor vidt forholdene i Armenien³⁹ og Syrien kan betragtes som »anarki«, og hvor vidt den tyrkiske regering er ansvarlig derfor. Jeg har mistanke om, at beretningerne fra disse egne er stærkt overdrevne, og at de europæiske magter selv i nogen grad er ansvarlige for det slette styre, der måtte være i Armenien og Syrien. Men jeg er på ingen måde interesseret i at støtte hverken tyrkiske eller andre anarkier. De allierede magter kan let gøre ende på elendigheden på anden måde end ved at gøre ende på tyrkisk herredømme eller opløse og svække det tyrkiske rige. De allierede magter står ikke over for en ny situation. Hvis Tyrkiet skulle deles, burde det have været sagt klart lige fra krigens begyndelse, så havde der ikke været tale om brudte løfter. Som forholdene nu er, har ingen muslimer i Indien tillid til engelske ministres løfter. Efter muslimernes mening er råbet imod Tyrkiet en form for kristendommens kamp imod Islam med England i spidsen. Det sidste telegram fra Mohamed Ali⁴⁰ forstærker dette indtryk, thi han siger, at i modsætning til England har Frankrigs regering og folk ydet hans deputation megen støtte.

Hvis det således er sandt, hvad jeg mener det er, at de indiske muslimers sag er retfærdig, da ville det være fejhed og fornægtelse af broderskabet, om hinduerne ikke støttede dem til det yderste; de ville jo ellers miste ethvert krav på hensyntagen fra deres muslimske landsmænds side. Og jeg ville som en offentlighedens tjener blive uværdig til den stilling, jeg gør krav på, dersom jeg ikke støttede de indiske muslimer i deres kamp for at opretholde kalifatet i overensstemmelse med deres religiøse tro. Jeg mener, at idet jeg støtter dem, gør jeg også riget en tjeneste; thi ved at hjælpe mine muslimske landsmænd til at give deres følelser et værdigt udtryk skabes der mulighed for en agitation, der helt igennem kan forløbe i ro og orden og føre til målet.

39 *Armenien*: De allierede foreslog den 31. marts 1920, at Armenien skulle være et mandatområde under Folkeforbundet; men allerede 24. april samme år anerkendte USA den nye republik Armenien.

40 1878-1931, Maulana Mohammad Ali Jouhar, indisk muslimsk journalist og digter, aktiv i kalifatbevægelsen. Bror til Maulana Shaukat Ali.

ET BESKEDENT FORSLAG.
(19. Maj 1920.)

Under ovenstående titel har Gandhi skrevet en artikel i »Navajivan«, som »Young India« gengiver i en fri oversættelse fra hindi.

Jeg ser, at mange har stillet sig som kandidater for muligvis at blive vælgere til de reformerede råd. Det er rigtigt nok, at der er mulighed for at yde staten sin tjeneste ved at træde ind i disse råd. Men det er min faste overbevisning, at mange kan tjene deres land bedre ved at blive uden for rådene. Af-døde Keir Hardie⁴¹ plejede at sige, at det praktisk talt var umuligt for en sand kristen at blive i det engelske parlament. Carlyle⁴² kaldte det snakkebutikken. Når der er mange kandidater, vil de, som har valgt at tjene deres land, gøre vel i at holde sig borte fra listerne, og de vil få at se, at de får et nyttigere arbejde med at opdrage vælgerne og holde de valgte rådsmedlemmer fast ved det ord, de har givet på valgdagen. Selv i England ser man, at den virksomste tjeneste ydes af dem, der holder sig uden for parlamentet. Det engelske folks virkelige ledere er ikke de syv hundrede og nogen parlamentsmedlemmer, men den langt større kreds, som fører kontrol med dem. Derfor vover jeg at foreslå den videre kreds, hvis eneste ønske er at tjene Indien, at de ikke skal gøre noget for at komme ind i rådene. Til kandidaterne vil jeg i al ærbødighed sige:

»Må vi bede Dem holde Dem borte fra rådene, hvis De ønsker at komme der for at hygge Deres egne kartofler; de kan hyppes på anden måde.

I et råd, hvor man venter, at kun folkets interesser varetages, og hvor der kæmpes en hård kamp imod stærke, hævdvundne interesser, kan De da ikke tænke på at pleje Deres egne små interesser? De kan sikkert ikke ønske at skade folkets sag ved at blande Deres eget ind deri«. Jeg ved ikke, hvem kandidaterne er; men jeg drager mine slutninger ud fra det, der hændte ved de kommunale valg. Det vil blive til gavn, at vore folk kommer ind i rådene, hvis de da er virkelige mænd, der er besjælet af ydmyghed og af kærlighed til deres land, modige og frygtløse og vel hjemme i de sager, de skal arbejde med.

Reformloven er fuld af mangler, som der må bødes på. Selv den skarpeste kniv er unyttig i en hånd, der ikke forstår at bruge den, og den mest fuldkomne konstitution kan gøres unyttig, når rådets medlemmer er selviske og uvidende mænd. Den hurtigste måde at reformere reformloven på ville være kun at sætte sådanne mænd i rådet, som ville tjene folket. I deres hænder ville selv en ufuldkommen konstitution blive be-

41 1856-1915, James Keir Hardie, skotsk socialist, fagforeningsagitator og pacifist. Keir Hardie besøgte Indien i 1907 og offentliggjorde sine iagttagelser i form af breve i avisen Labour Leader. Disse rejsebeskrivelser dannede materialet til bogen India: impressions and suggestions der udkom i 1909.

<http://www.archive.org/details/indiaimpressions00harduoft>

42 1795-1881, Thomas Carlyle, skotsk historiker og forfatter.

nyttet til gavn for folket, ligesom en dygtig håndværker kan bruge mindre godt værktøj - ja endog forbedre det.

BRITISK IMPERIALISME⁴³.
(30. Juni 1920.)

Hvis man trængte til yderligere at få den opfattelse bekræftet, at fredsbetingelserne⁴⁴ for Tyrkiet var dikteret af de allieredes imperialistiske tilbøjeligheder, er dette sket i fuldt mål gennem de sidste få måneders begivenheder og afsløringer. Oliens tillokkelser, begæret efter erobring, besættelse, landudvidelse og herredømme over land-

⁴³ Tilsyneladende ikke i de elektroniske udgaver af Gandhis Collected Works eller online.

⁴⁴ Fredsbetingelserne som de blev kendt i Indien

”TURKISH PEACE TERMS

1. The frontiers of Turkey will be as already demarcated, and where necessary revised by a Boundary Commission to be created. According to this delimitation Turkey will include the Constantinople sector of Thrace and all the predominantly Turkish areas of Asia Minor.
2. The rights and titles of the Turkish Government in Constantinople will not be affected, but the right to modify this provision is reserved in the event of the failure of Turkey faithfully to fulfil the treaty.
3. A Commission of the Straits will have authority over all waters between the Mediterranean mouth of the Dardanelles, the Black Sea mouth of the Bosphorous, and of the waters within three miles of each of these mouths; also on the shores to such extent as may be necessary. The duty of the Commission will be to ensure freedom of navigation in these waters in peace and war.
4. A scheme of local self-government will be drafted for Kurdistan, including provision for the protection of the Assyro-Chaldeans and other minorities. The League of Nations will decide later whether Kurdistan should be granted independence of Turkey, if it be proved that separation is desired by the majority of the Kurdish people.
5. Certain portions of Smyrna are formed into a separate unit to be administered by Greece, the suzerainty of Turkey being continued for a period of years till the autonomous State of Smyrna decides its own destiny.
6. With the exception of the Constantinople sector, Eastern Thrace is ceded to Greece, provision being made for the local self-government of the town of Adrianople.
7. Certain portions of the Armenian districts of Turkey are added to the existing Armenian Republic, the boundary between Turkey and Armenia in certain districts being referred to the arbitration of the President of the United States, whose decision will be final thereon and on any stipulation regarding the Armenian access to the sea.
8. Syria, Mesopotamia and Palestine are provisionally recognized as independent States, subject to administrative advice and assistance from a Mandatory Power until such time as they are able to stand alone. The mandate for Syria has been entrusted to France and those for Mesopotamia and Palestine to Britain. The mandate for Palestine will include the provision for giving effect to the declaration of November 8, 1918, regarding the establishment of a national home for the Jewish people.
9. The Hedjaz is recognized as a free and independent State. The King of the Hedjaz undertakes to assure free and easy access to Mecca and Medina to Muslim pilgrims of all countries.
10. Turkey relinquishes all rights and titles over Egypt and the Sudan and Cyprus.
11. Turkey recognizes the French protectorate over Morocco and Tunisia.
12. Turkey relinquishes her claims to certain islands in the Aegean.
13. The military, naval, and air forces at the disposal of Turkey will consist of the following : (1) the Sultan's bodyguard at Constantinople; (2) a troop of gendarmerie for the maintenance of internal order and security and the protection of minorities; (3) special elements for reinforcements of the gendarmerie and eventual control of the frontiers. The bodyguard is limited to 700 and the gendarmerie with special elements to 50,000. All warships interned in Turkish ports are declared to be finally surrendered. The Turkish fleet is limited to six torpedo boats and seven sloops. No military or naval air forces or dirigibles are to be maintained.
14. Control will be maintained over the finances of Turkey until the discharge of her international obligations has been assured.

og søruter har vist sig at være for stærkt for de tre store. Deres syn er blevet tåget. De har regnet deres traditioner, overenskomster og løfter for intet. Det er en af denne krigs sørgeligste og pinligste tragedier. Men det sørgeligste og det pinligste af det hele er, at det er kommet for dagen, at Englands statsmænd, der råbte højest om krig for retfærdighedens og frihedens skyld, var de første, der faldt for fristelsen til plyndringspolitik; det har vist sig, at det er dem, der fører an. De afsløringer, som nogle franske og italienske statsmænd og aviser er fremkommet med, viser, at fra først til sidst har Englands førsteminister med sin lille skare imperialister været talsmand for den politik, der gik ud på Tyrkiets opløsning og fordeling. Det siges, at han søger at fremme en plan om at drive sultanen bort fra Stambul. Det er væsentlig engelske tropper, der i øjeblikket holder det besat. At det rige og berømte Thrakien blev overdraget Englands vasal Grækenland,⁴⁵ skyldes også ham, siges der. De rige mineralfelter i Lilleasien⁴⁶ er under Englands mandat.

Han lægger sin hånd på Persien og drømmer om landruter, der kan forene hans lille kongerige med dets uhyre besiddelser i østen. Hvis der foruden disse klare fakta trænges til flere beviser for hans griskhed, så er de skaffet til veje af en af de tre store, signor Nitti⁴⁷, som i et interview med den forenede presse - offentliggjort af det franske regeringsorgan »Le Temps« og aftrykt i »Manchester Guardian« - skal have udtalt som sit syn på overenskomsten:

»Resultatet ville blive krig i Lilleasien, og til den krig vil Italien ikke bidrage med en eneste soldat eller en eneste lire ...

I har frataget Tyrkerne deres hellige by Adrianopel.⁴⁸ I har taget alle dets havne og største delen af dets territorium. De fem delegerede, I har valgt, vil underskrive en overenskomst, som hverken vil få det tyrkiske folks eller den tyrkiske regerings billigelse.«

»Le Temps« forsikrer selv, at den italienske regering hidtil konsekvent har indtaget det af signor Nitti skildrede standpunkt, og at den er rede til at forlade »nationernes koncert«, hvis overenskomsten kun kan gennemføres ved forenet aktion. Det giver nøglen til forståelse af den italienske regerings holdning. Det italienske folks holdning er endnu kraftigere, efter forskellige italienske aviser at dømme, f. eks. »Idea Nazionale« og »Giornale d'Italia«. Denne sidste forudsiger folket en ny hellig krig; thi, fredsbetingelserne nærmer sig til en lemlæstelse af den muslimske verden. Bladet erklærer, at fredsbetingelserne vil føre til fuldkommen virkeliggørelse af britisk hegemoni i det nære østen både direkte og indirekte gennem Englands vasal Grækenland.

15. Freedom of navigation and transit is secured. The following ports are declared international ports, provision to be made for free zones in each : Alexandretta, Busrah, Constantinople, Dedeagatch, Haief, Hailad Pasha, Smyrna and Trebizond.

16. In addition to the above are numerous provisions regarding (a) League of Nations, (b) protection of minorities, (c) restoration of abandoned property rights, (d) prisoners of war, (e) graves of Allied soldiers, (f) punishment of war criminals, (g) economic questions and concessions, (h) labour conventions and (i) antiquities. But it is not necessary to detail these in the present statement.”

Communicated by the Allies to Turkey and published in India in Gazette of India Extraordinary, dated May 14, 1920

45 Grækenland 'fik' den tyrkiske del af det thrakiske kystområde ved Bulgarien efter første verdenskrig.

46 *Lilleasien*: Ældre græsk betegnelse på den store halvø som i dag udgør den asiatiske del af Tyrkiet; den ligger mellem Bosporus, Marmarahavet, Dardanellerne, Sortehavet, det ægæiske hav og Middelhavet.

47 1868-1953, Francesco Saverio Nitti, italiensk økonom og politiker premierminister og udenrigsminister 1919-1920.

48 Adrianopel: I Tyrkiet. Nu Edirne. Adrianopel var et af stridsemneren i Balkankrigene 1568, 1713, 1829, 1878, 1912-13, 1920 og 1923.

Af det foregående ses det klart, at hverken den italienske premierminister - en af »de tre store« eller det italienske folk godvilligt går med til de fredsbetingelser. De har været svage nok til at give efter i spørgsmålet om fredsbetingelserne, men de fralægger sig åbent ethvert medansvar. Tilbage bliver så Frankrigs og Englands regeringer og folk.

Af de telegrammer og andre meddelelser, vi har modtaget fra Mohamed Ali, har vi fået at vide, at franskmændenes holdning, både den officielle og folkets, er mere velvillig over for muslimernes ønsker end englændernes. Dette ses også klart ud fra en del af de kendte franske avisers, forfatteres og statsmænds meninger. Hvordan de betragter overenskomsten kan man se af følgende udtog af et brev til L'Humanite fra Paul Louis:

»I det østlige Europa får den britiske imperialisme alle sine ambitioner tilfredsstillet. Den har reduceret Tyrkiet til et enklave omgivet af stater, der vil være Englands vasaller eller af landområder, som England selv vil styre. Oliekilderne i Mosul vil det få, og ved sit indirekte herredømme i Batum⁴⁹ vil det råde over olie kilderne i Baku. Det besætter Konstantinopel. Og endnu bedre: ved at overlade grækerne Adrianopel og give Venizelos⁵⁰ utallige gaver bereder det oprettelsen af et nyt byzantinsk kejserrige til fordel for hellenismen, og dette udvidede hellenske område gør det til et af sine bedste støttepunkter i østen, til brug imod tyrkisk nationalisme og eventuelt imod Rusland. Englands skygge spænder over hele verden.«

Da den franske besættelse af Rhinlandet fandt sted, blev Frankrig i den engelske presse og af statsmænd som Lloyd George beskyldt for at nære planer om anneksion; det franske blad »Le Temps« tilbageviste denne beskyldning, idet det bl. a. svarede:

»Utvivlsomt vil Lloyd George med sin sædvanlige takt forstå, at det vil være i den fransk-engelske alliances interesse, at ingen engelsk og i særdeleshed ingen vallisisk røst kaster en anklage for imperialisme i ansigtet på nogen Franskmand, om det så kun er en journalist, der gør det. Sådanne beskyldninger er kastevåben, der slår tilbage..... Skønt det britiske rige vokser enormt, drister vi os dog ikke til at erklære, at England styres af en stærk gruppe af imperialister. Vi nærer end ikke mistanke om, at vore venner på den anden side kanalen opfandt det mærkelige argument, som en fransk avis har fremsat som forklaring til dets udvidelse:

»Nu trænger England til landruter, der kan forbinde rigets forskellige dele, og det giver det ret til at lægge sin hånd på Persien, for eksempel.« Hvad må nu selv det mest venligssindede menneske slutte af alt dette? At den britiske imperialisme under Lloyd Georges, lord Milners⁵¹ og Churchills⁵² førerskab hovedsagelig om ikke ganske er ansvarlig for, at fredsbetingelserne for Tyrkiet blev som de blev.

Denne opfattelse styrkes yderligere ved »Daily Mail«s meddelelse om, at Frankrig tager initiativet til at få fredstraktaten revideret. Dette dementeres ganske vist; men selve dette dementi bekræfter, at den opfattelse findes, at Frankrig ønsker en revision. dementiet lyder således:

Det fastslås fra autoritativ kilde i Paris, at »Daily Mail«s efterretning er fejlagtig...

49 *Batum*: Nu Batumi, hovedstaden i den sydvestgeorgiske provins Adjarien. Under interventionskrigen 1918-1922 mod Sovjetunionen besatte tyrkiske og britiske tropper byen i 1918 frem til juli 1920.

50 1864-1936, Eleftherios Venizelos, græsk politiker.

51 1854-1925, Alfred Milner, 1st Viscount Milner, konservativ britisk imperialist og forretningsmand. Koloniminister i Sydafrika under Beorkrigen. Regeringsmedlem under første verdenskrig og krigsminister 1918-1919.

52 1874-1965, Sir Winston Leonard Spencer-Churchill, konservativ engelsk politiker. Ammunitionsminister 1917. Krigsminister 1919 og koloniminister 1921.

Mens Frankrig på enhver måde ønsker at mildne betingelserne for Tyrkiet for at sikre sig, at de bliver overholdt, kan det dog ikke tage initiativet til en revision, før traktaten er underbygget. (Kursiven er Gandhis).

Efter dette kan det ikke siges, at den engelske regering har lidt nederlag ved det »øverste råd«.

Det er snarere omvendt. Det hellige tillidshverv, som blev pålagt Hampdens⁵³, Macaulays⁵⁴ Ruskins⁵⁵, Carlyles og Gladstones⁵⁶ England af et folk på 315 millioner mennesker, bliver nu letsindigt vanrøgtet af en klike imperialister, der råder for dets skæbne i vore dage. Den britiske imperialisme overskygger hele jorden. Det bliver en ond dag for England, når dets store folk - med sine demokratiske idealer - helt har underkastet sig nogle få magthaveres griskhed.

GENERAL DYER.

(14. Juli 1920.)

Krigsretten har kendt general Dyer skyldig i fejlagtig bedømmelse af en situation og henstillet, at han ikke fremtidig skulle kunne modtage noget embede under kronen. Mr. Montagu har været skånselsløs i sin bedømmelse af general Dyers adfærd. Og dog står det af en eller anden grund for mig, at general Dyer på ingen måde er den største forbryder. Hans brutalitet er ikke til at tage fejl af. Hans foragtelige og umilitære fejhed falder i øjnene i hver linje af hans forbløffende forsvar for krigsretten. En ubevæbnet skare af mænd og børn - mest folk, der var på udflugt, har han kaldt for »en oprørshær«. Han betragter sig selv som Punjabes redningsmand, fordi han var i stand til at skyde mennesker ned, som om de var kaniner, mennesker, der var spærret inde i et indelukke. En sådan mand er ikke værdig til at kaldes soldat.

"Young India" for 18. August 1920 omtaler overhusets beslutning angående general Dyer på følgende måde:

Overhuset har frikendt general Dyer. Og dog var det den instans, til hvilken de fleste af vore landsmænd i deres enfold ivrigt forlangte sagen appelleret. En rigsretsanklage medfører blot, at sagen behandles i overhuset under juridiske former, og dommen afsiges gennem en afstemning af dets medlemmer. Nu ved vi af bitter erfaring, også fra tidligere tilfælde, hvorledes en rigsretsanklage må ende. Moralen er, at vi skulle lære at være tilfredse med vor egen lidenskabsløse og velovervejede dom og ikke hungre efter afgørelser ved domstole, i særdeleshed når vi ved, at det, når alt kommer til alt, er forbryderne selv, der sidder til doms. Thi det er vestens ukristelige, brutale ånd, yderligere brutaliseret gennem verdenskrigens sejr og nederlag, der i april 1919 kom til udbrud og søgte at beskytte sig selv ved at dræbe både legemer

53 1594-1643, John Hampden, engelsk politiker, Berømt for sin nægtelse af at betale ikke bevilligede skatter.

54 1800-1859, Thomas Babington Macaulay, 1st Baron Macaulay, skotsk digter, historiker og politiker. Embedsmand i Indien, hvor han indførte engelsk som undervisningssprog inden for højere undervisning. Efter 'oprøret' i 1857 indførte han en ny straffelov, der senere blev udvidet til at omfatte alle kolonier.

55 1819-1900, John Ruskin, engelsk kunstprofessor og forfatter

56 1809-1898, William Ewart Gladstone, liberal engelsk politiker.

og sjæle i Punjab, og som med imperialistisk forsigtighed gennem underhuset lod som om den gav oprejsning for det skete; men denne ånd kunne ikke få ro, før den åbent gav sig udslag gennem overhusets medlemmer.

Der var intet mod i hans handling. Der var ingen risiko. Han skød uden at have mødt mindste modstand og uden at advare folk. Det kan ikke kaldes »fejlagtig bedømmelse af en situation«, det er fuldkommen lammelse af dømmekraften over for en indbildt fare. Det er et vidnesbyrd om forbrøderisk uduelighed og hjerteløshed. Men alt det raseri, der er blevet rettet imod general Dyer, tror jeg er forkert rettet. Ganske vist var det forfærdeligt at nedskyde uskyldige mennesker. Men den langsomme tortur, nedværdigelse og umandigørelse, som fulgte efter, var langt værre og mere overlagt, mere ond og sjæledræbende, og de, der udførte disse handlinger, fortjener en hårdere dom end general Dyer fortjener for massakren i Jallianwala Bagh. Han dræbte kun nogle få legemer; men de andre søgte at dræbe et folks sjæl. Hvem taler om oberst Frank Johnson ⁵⁷, der dog var langt den værste forbrøder?

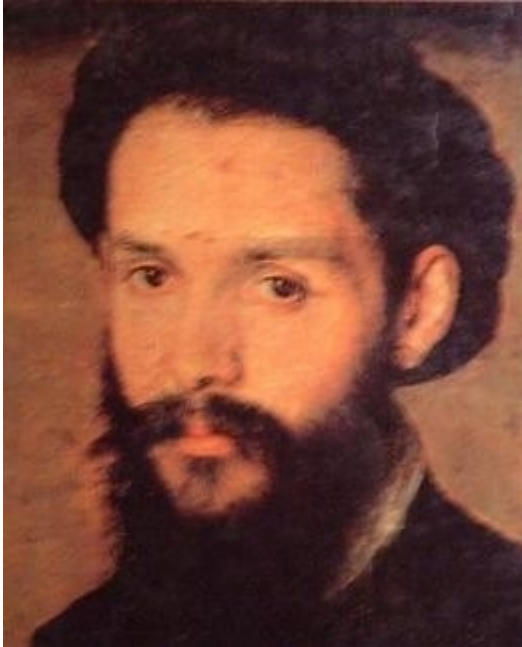
Han terroriserede det uskyldige Lahore og gav ved sine ubarmhjertige ordrer tonen an blandt de officerer, der var stationerede på det område, hvor militærloven gjaldt. Men det er ikke engang oberst Johnson, jeg tænker på. Det første, befolkningen i Punjab, ja i Indien har at gøre, er at få oberst O'Brien, hr. Bosworth Smith⁵⁸, Rai Shri Ram og hr. Malik Khan fjernede fra etaten. De sidder endnu i deres embeder. Deres skyld er lige så klart bevist som general Dyers. Vi gør ikke vor pligt, dersom vi lader den fordømmelse, der er udtalt over general Dyer, give os en følelse af tilfredsstillelse, og forsømmer vor klare pligt til at få udrenset administrationen i Punjab. Og det lader sig ikke gøre ved retorik og resolutioner. Der kræves alvorlig handling af os, om vi selv skal gå fremad, og om vi skal få embedsmændene til at forstå, at de ikke er folkets herrer, men dets tillidsmænd og tjenere, der ikke kan have noget embede, hvis de ikke handler samvittighedsfuldt, men viser sig uværdige til den tillid, der er vist dem.

⁵⁷ 1866-1943, Frank William Frederick Johnson. Kommanderende britisk officer i det område omkring Lahore som var i krigsretstilstand april-maj 1919. Johnson, Frank W.F.: Great Days: The Autobiography of an Empire Pioneer. London, Bell, 1940.

⁵⁸ Bosworth Smith: Joint Deputy Commissioner i Gujranwala.

HVAD DEN FRANSKE RENÆSSANCE LÆRER OS.
(28. Juli 1920.)

England har altid hentet udenlandske varer hjem på sine egne skibe, og samtidig har det engelske sprog været brugt til at indføre den græske og latinske kultur i folket. Og just ved at skulle give udtryk for det nye, disse kulturer bragte, udvikledes

sproget. Også andre europæiske sprog fik deres udvikling på lignende måde. Selv det franske sprog bar lige til begyndelsen af det sekstende århundrede mærker af at være et *lingua rustica*⁵⁹, et sprog, der passede til samtale i hjemmene, til at fortælle folkesagn og synge folkesange på. Det, der hørte kunst og videnskab til, den højeste vel-talenhed, den lidenskabsfyldte poesi eller den logiske diskussion blev overladt til latin som det sprog, der naturligt og retmæssigt skulle give udtryk på disse områder.

Den første begyndelse til den nye franske litteraturs udfrielse af det græske og det latinske sprogs bånd, skete gennem Clément Marot⁶⁰, om hvem det fortælles, at den forfølgelse, han som huguenot⁶¹ måtte gennemgå, så langt fra at skade netop kom til at udvikle hans litterære evner. Hans skole blev berømt for sin slebne stil og sit elegante vid. Marotisterne blev snart afløst af Ronsard⁶² og hans berømte kreds.

Denne kreds, som kaldtes »Pleiaden⁶³« (Syvstjernen) stræbte at bringe det franske sprog på højde med de klassiske i gloseforråd, bygning og brugbarhed derved, at han lånte fra disse. De bedste af Ronsards sonetter⁶⁴ og oder er af en sådan art, at de ikke på noget tidligere tidspunkt kunne være blevet til på fransk af den simple grund, at udtryksmidlerne manglede. Ronsard og hans kreds⁶⁵ dannede sig selv dette sprog. Men den belønning, de fik, var to lange århundredes spot. Alle litteraturens grene, drama, poesi, prosa og historie gennemgik næsten lige så mærkelige forvandlinger i den periode.

Den overtro, at den teologiske diskussion kun kunne føres på latin, blev nedbrudt af protestanterne, og deres lære, der blev fremsat på fransk, kunne således let nå ud til folkets brede lag.

Ramus⁶⁶ logik var den første afvigelse fra den gamle skik at skrive alle arbejder af

59 *Lingua rustica*: Det folkelige italienske sprog, der blev talt i Italien.

60 1496-1544, Clément Marot, fransk digter.

61 *Huguenot*: Medlemmer af den reformerte protestantiske kirke i det katolske Frankrig i middelalderen. Huguenotterne blev forfulgt på grund af deres tro og der var religionskrige i landet. I 1572 var der omfattende massakrer på huguenotterne i hele Frankrig. Både før og efter massakrerne flygter mange af dem til det protestantiske Europa, Sydafrika og Nordamerika.

62 1524-1585, Pierre de Ronsard, fransk humanist og klassisk inspireret digter.

63 *Pleiaden*: Der var to franske digtergrupper med det navn. En i det fjortende århundrede og en i renæssancen. Navnet stammer oprindeligt fra en græsk gruppe af forfattere og tragikere.

64 *Sonet*: Italiensk: Klingende musik, digte sat i musik.

65 *Kreds*: de vigtigste var ud over Ronsard, Joachim du Bellay og Jean-Antoine de Baïf.

66 1515-26. august 1572 Petrus Ramus, eller Pierre de la Ramée, fransk humanist, logiker og uddannelsesreformator.

filosofisk art på latin. Videnskaben blev heller ikke forsømt af denne periodes litterære ånder.

Den berømte pottemager Bernard Pallissy⁶⁷ formede ikke sine ord mindre behændigt end sine lervarer, og hans beskrivelse af de vanskeligheder, han gennem seksten år havde under sine eksperimenter med glasur, er ligefrem klassisk. Således skred i dette århundrede arbejdet på at gøre det franske sprog brugbart på alle litteraturens områder frem under begejstring, men med en sådan hast, at Malherbe⁶⁸ og hans skole måtte foretage en gennemarbejdning af stoffet.

Frankrigs litteraturhistorie viser, at et åndeligt begavet folks sprog ikke blot slipper uskadt ud af et overlegent sprogs

lænker, men snarere går ud af kampen styrket og beriget. Et lignende arbejde har hellige mænd og digtere gjort med vore lokale indiske sprog fra det femtende århundrede og videre, så at de ophørte at blive betragtet som uværdige til at udtrykke religiøse og filosofiske tanker.

I Gujarat var det hovedsagelig gennem en lille kreds, der var inspireret af den berømte Premanand, at sproget voksede frem af det, der kunne kaldes et *lingua rustica*. Således åndede vore forfædre ind i deres eget sprog det bedste af al den viden, der lå inden for deres rækkevidde, og således betroede de os en rig og ædel arv. Skal vi nu lade os blænde af udsigten til at lære et rigere men fjendtligt sprog og forråde det sprog, der er os betroet, så det synker ned til blot at være et talesprog? Så længe vi ikke danner vore folkesprog efter vort behov, så længe bygger vi blindt vor lærdoms tempel på flyvesand.

67 1509?-1589, Bernard Pallissy, fransk huguenot, pottemager, fysiker og naturhistoriker.

68 1555-1628, François de Malherbe, fransk digter, litteraturkritiker og oversætter.

NON COOPERATION⁶⁹ SOM EN INDRE MAGT.
(8. September 1920.)

Jeg vil bede læserne af Young India lægge mærke til et tankevægtigt brev, vi har modtaget fra frk. Anne Marie Petersen. Frk. Petersen er en dame, som har boet i Indien en del år og nøje fulgt begivenhedernes gang. Hun er i færd med at bryde forbindelsen med sit missionselskab⁷⁰ for helt at kunne ofre sig for skolearbejde på ægte national grund.

Jeg gengiver ikke hele brevet men udelader, hvad der er af rent personlig karakter. Hovedtankerne i brevet er dog aftrykt i deres helhed. Brevet var ikke skrevet med henblik på offentliggørelse; men da det var af så stor værdi, bad jeg om tilladelse til trykningen, og den blev givet med glæde.

Jeg offentliggør det med så meget større glæde, som det sætter mig i stand til at vise, at bevægelsen for samarbejdsnægtelsen

hverken er antikristelig, antiengelsk eller antieuropæisk. Det er en kamp imellem religion og Ikke-religion, mellem lysets magter og mørkets.

Det er min faste overbevisning, at Europa i vore dage ikke repræsenterer Guds ånd eller kristendommen, men satans ånd. Og satans sejre er størst, når han optræder med Guds navn på sine læber. Europa er i øjeblikket kun kristent af navn, i virkeligheden tilbeder det mammon. »Det er lettere for en kamel at gå gennem et nåleøje end det er for en rig mand at komme ind i Guds rige«.

Således sagde Jesus Kristus selv. Hans såkaldte efterfølgere mener, at deres moralske fremskridt står i forhold til deres materielle besiddelser. Selve den engelsk nationalsang er antikristelig. Jesus, der bød sin disciple at elske deres fjender lige så højt som sig selv, kunne ikke have sunget: »slå hans fjender med forvirring, gør deres skal-kagtige kunstgreb til intet«. Og dr. Wallace⁷¹ skriver i sin sidste bog at det er hans velovervejede mening, at videnskabens højtpriste fremskridt ikke har lagt en tomme til Europas moralske vækst. Den sidste krig har som intet andet vist, at den civilisation, der i øjeblikket behersker Europa, er af satanisk natur.

Enhver af den offentlige morals love er i dydens navn blevet brudt af sejrherrene, og ingen løgn har været så styg, at de ikke har kunnet sige den.

Motivet bag alle forbrydelserne er hverken religiøst eller åndeligt, men groft materielt. Muslimerne og hinduerne, der kæmper mod regeringen, har derimod religion og ære som motiv. Selv det grusomme mord⁷², som for ganske nylig har gennemrystet

69 *Non cooperation*: Samarbejdsnægtelse med myndighederne.

70 *Missionsselskab*: Det danske missionselskab, nu Danmission.

71 1823-1913, Alfred Russel Wallace, engelsk opdagelsesrejsende, geograf, antropolog og biolog. Samme år som Wallace døde udkom hans sidste bøger *Social Environment and Moral Progress*, og *The Revolt of Democracy* og i 1916 udkom antologien *Letters and Reminiscences* i to bind.

72 Dette hentyder til mordet på Willoughby, »Deputy Commissioner« i de Forenede Provinser; det var en muslim, der udførte mordet.

landet, siges at have haft religiøst motiv.

Det er sandelig hårdt tiltrængt at rense religionen for dens udvækster; men det er lige så nødvendigt at afsløre de moralske præentioners hulhed hos dem, der foretrækker materiel vinding for moralsk.

Det er lettere at vende en uvidende fanatiker fra hans vildfarelse end en slyngel fra hans slyngelagtighed.

Dette er imidlertid ikke nogen anklage imod enkelte mennesker, endsige mod nationer. Tusinder af enkelte europæere rager højt op over deres omgivelser. Jeg taler kun om den tendens i Europa, som afspejler sig i dets nuværende førere. Gennem sine førere knuser England med foragt Indiens religiøse og nationale følelser under sin hæl. Og under falsk påberåbelse af selvbestemmelsesretten søger det at udnytte Mesopotaniens⁷³ olieområder så kraftigt som muligt inden det måske bliver tvunget til at forlade landet. Og Frankrig lægger gennem sine førere navn til at uddanne kannibaler som soldater, og skamløst forråder det den tillid, der er vist det som mandatmagt, idet det søger at dræbe syrernes selvfølelse. Præsident Wilson⁷⁴ har kastet sine dyrebare fjorten punkter⁷⁵ på affaldsdyngen.

Det er denne sammenslutning af onde kræfter, som Indien dybest set bekæmper gennem samarbejdsnægtelsen uden vold. Og mennesker som frk. Petersen kan, selv om de er kristne eller europæere, få del i det privilegium at være med at bryde det ondes magt, hvis de føler, at det må gøres, og de kan være med dertil ved at slutte sig til bevægelsen for samarbejdsnægtelsen. Når Islams ære forsvares, da forsvares selve religionen, og når Indiens ære hævdes, da hævdes alle svage nationers ære.

Frk. Anne Marie Petersens brev.

Kære Hr. Gandhi!

Jeg kan ikke takke Dem nok for Deres venlighed og den måde, på hvilken De modtog mig, og jeg føler, at dette møde i nogen grad kom til at bestemme min fremtid. Jeg har kastet mig for Indiens fødder. Men samtidig ved jeg, at Jesus er min tilflugt, og jeg har ikke anden længsel eller ønske end at leve ham, min korsfæstede frelser, og åbenbare ham for dem, jeg kommer i berøring med. Jeg klynger mig til hans fødder og beder med tårer, at jeg ikke må bringe skam over ham, således som vi kristne har gjort det gennem vor måde at være på i Indien. Vi vedbliver at korsfæste Kristus, medens vi længes efter at forkynde hans opstandelses kraft, hvorved han sejrede over løgner og uretfærdigheden. Hvis vi, der bærer hans navn, var tro imod ham, da ville vi aldrig bøje os for denne verdens magter, men vi ville altid være på de fattiges, de lidendes og de undertryktes side. Men vi er det ikke, og derfor føler jeg mig i Gæld ikke blot til Kristus, men for hans skyld også til Indien i denne tid, der er så betydningsfuld for

73 *Mesopotanien*: Ældre navn for landet som nu er Irak. Under første verdenskrig var der en indisk militærstyrke i landet. I oktober 1921 tager briterne den militære kontrol over Irak og Jordan. Besættelsen af Irak varer frem til anden verdenskrig.

74 1856-1924, Thomas Woodrow Wilson, USAs præsident under første verdenskrig.

75 *Fjorten punkter*. Tale holdt i den amerikanske kongres 8. januar 1918 om dels dannelsen af Folkeforbundet og dels om fredsafslutningen efter første verdenskrig. Wilson fik i 1919 Nobels fredspris.

Indiske politikere klager i et brev til Wilson i juli 1917 over briternes undertrykkelse i landet. De må godt deltage i krigen, men har ingen menneskerettigheder; indiske politikere som Annie Besant fængsles og det uden retssager og domme. Klagen offentliggøres i september 1917 og vækker international opmærksomhed. Punjab Unrest Before & After, 1921 s. 11.

dets fremtid.

Ganske vist betyder det ikke så meget, hvad jeg, et enligt og betydningsløst menneske kan sige eller gøre. Hvad betyder min protest imod, at min race går den vej, den gør, eller (hvad der volder mig større sorg) at missionsselskaberne i nogen grad synes at gå samme vej? Selvom et anseligt antal protesterede, ville det dog ikke være til nogen nytte.

Og dog, selvom jeg stod ene imod hele verden, måtte jeg følge min samvittighed og min Gud.

Derfor kan jeg kun smile, når jeg hører folk sige, at De skulle have afventet nationalkongressens afgørelse før De satte bevægelsen for samarbejdsnægtelse i gang. De har et budskab at bringe landet, og Kongressen er folkets røst - dets tjener og ikke dets herre. En majoritet har ikke ret, blot fordi den er majoritet.

Men vi må søge at vinde majoriteten. Og det er let at se, at nu begynder Kongressen at gå med Dem. Ville den måske have gjort det, om De havde tiet stille og ikke ladet Deres stemme udtrykke folkets følelse? Ville Kongressen da have kendt folkets sind? Jeg tror det ikke.

Jeg for min part var meget i tvivl, før jeg hørte Dem; men De overbeviste mig. Ikke at min følelse berøres stærkt af kalifatspørgsmålet. Det gør den ikke. Men jeg kan se, hvor stor en tjeneste De gør Indien, om De kan forhindre muslimerne i at bruge sværdet for at tage hævn og få deres ret.

Jeg kan se, at hvis de forener hinduer og muslimer, er det mesterligt gjort. Hvor vil jeg ønske, at også de kristne ville træde frem og forene sig med Dem for deres lands skyld og ikke blot for moderlandets ære, men for Kristi æres skyld.

Jeg føler måske ikke meget for Tyrkiet; men jeg føler for Indien, og jeg kan se, at det ikke har mulighed for at protestere imod at blive nedtrampet og knust undtagen gennem samarbejdsnægtelse.

Jeg vil også gerne, at De skal vide, at mange i Danmark og ud over hele verden, ja, jeg tror enhver sand kristen vil føle med og have sympati for Indien i den kamp, som nu kæmpes. Gud forbyde, at der i kampen mellem magt og ret, sandhed og løgn, ånd og kød skulle sættes skel imellem racerne. Der er ingen skel. Den samme kamp kæmpes ud over hele verden. Hvad gør det så, at vi er få? Gud er på vor side.

Den rå kraft synes ofte at få overtaget; men retfærdigheden har altid sejret og vil altid sejre, selvom det sker gennem lidelse og tilsyneladende nederlag. Kristus sejrede, da verden korsfæstede ham. »Salige er de sagtmødige, de skal arve jorden«. Da jeg læste den tale, De holdt i Madras, slog det mig, at den burde trykkes som pjece på engelsk, tamilsk, hindustani og alle de mest benyttede sprog og udsendes til hvert hjørne og hver krog af Indien.

Er bevægelsen for samarbejdsnægtelse først begyndt, så må den føres videre til den sejr. Sker det ikke, er jeg bange for at tænke på følgerne. Men De kan ikke vente at sejre på en dag eller to. Det vil tage tid; men De vil ikke tabe modet, om De ikke skulle nå målet i en hast. Thi den, der tror, haster ikke.

Det, at børn og studenter tages ud af regeringsskolerne forekommer mig at være et betydningsfuldt skridt. Når man tager imod hjælp fra regeringen (selvom det er jeres egne penge, den betaler tilbage), må vi følge dens plan og reglement. Indien og vi, der elsker Indien, er kommet til den slutning, at den uddannelse, den fremmede regering har givet jer ikke er sund for Indien og sikkert aldrig kan føre til dets virkelige vækst. Denne bevægelse skulle føre til, at der af sig selv voksede nationale skoler frem. Lad dem kun være få, blot de vokser frem gennem offersind. Kun gennem indisk præget

undervisning kan Indien virkelig højnes. grunden til at dette tiltaler mig så meget, er måske den, at jeg tilhører den del af det danske folk, som begyndte sin egen uafhængige nationale skole. De danske friskoler og folkehøjskoler, som De måske har hørt om, blev begyndt trods modstand og forfølgelse fra statens side. Grundlæggerne vandt sejr, og de har således genfødt folket.

Med sand og hjertelig tak og bøn for Dem er jeg

Deres hengivne
Anne Marie.

SVAR PÅ HR. PENNINGTONS INDVENDINGER.
(29. September 1920.)

Mr. Penningtons brev til Gandhi.

Kære Hr. Gandhi! Jeg synes ikke om Deres plan om at boykotte den indiske regering, idet De benytter en betegnelse derfor, som lyder mindre stødende (skønt mere klodset) nemlig »samarbejdsnægtelse«; men jeg har altid ment, at de havde et ærligt ønske om at gennemføre Deres revolution med fredelige midler, og jeg undres over det voldsomme sprog, De bruger om general Dyer i Deres blad for 14. juli, side 4. De begynder med at sige, at han langtfra er den største »forbryder«, og så langt er jeg tilbøjelig til at slutte mig til Deres udtalelse; og dog, da der ikke har været foretaget nogen egentlig undersøgelse af sagen, er det vanskeligt at fordele skylden rigtigt; men derefter siger De, at »hans brutalitet er ikke til at tage fejl af« og »hans foragtelige og umilitære fejhed er iøjnefaldende, han har kaldt en ubevæbnet skare af mænd og børn hovedsagelig folk, der var ude at more sig - for en oprørshær«. »Han mener om sig selv, at han har frelst Punjab derved, at han har kunnet nedskyde mennesker, der var spærret inde i et indelukke, som om de var kaniner; sådan en mand er uværdig til at kaldes en soldat. Der var intet mod i hans handling. Der var ingen risiko. Han skød uden at have mødt mindste modstand og uden at advare folk. Det kan ikke kaldes en fejlagtig bedømmelse af en situation, det er fuldkommen lammelse af dømmekraften over for en indbildt fare. Det er et vidnesbyrd om forbryderisk uduelighed og hjerteløshed«, osv.

De må undskylde, at jeg siger, at alt dette er den blotte retorik, der ikke støttes af noget bevis, selv hvor det var muligt at give et sådant. For det første var hverken De eller jeg til stede i Jallianwala Bagh hin forfærdelige dag - forfærdelig særlig for general Dyer, som De ikke viser nogen medfølelse - hvorfor vi heller ikke bestemt kan vide, om mængden var »ubevæbnet«. Det er klart, at det var et »ulovligt« møde, da det var »forbudt«; thi det er tåbeligt at tro, at general Dyer samme dags morgen på sin 4½ times marsch gennem byen ustandselig kunne advare indbyggerne imod enhver art af forsamling, uden at forbuddet blev almindelig kendt.

De siger, at skaren »hovedsagelig bestod af folk, der var ude at more sig«; men de giver intet bevis derfor, og den tanke, at folk i Amritsar skulle have benyttet netop den dag til udflugt, er ganske utrolig. Jeg kan slet ikke forstå, at De nævner det som en mulighed. General Dyer var ikke den eneste officer, der var til stede ved den lejlighed, og det er umuligt at tænke sig, at han kunne få lov til at vedblive at skyde på en flok mennesker, der var på udflugt. Selv soldaterne ville have nægtet at udføre det, der i så tilfælde med rette kunne være kaldt en »massakre«.

Jeg vil gøre opmærksom på, at De aldrig så meget som hentyder til den frygtelige brutalitet, som den samme folkehob lige havde gjort sig skyldig i, og som general Dyer om end tøvende udførte straffen for. Deres sympati synes udelukkende at være på mordernes side, og jeg er ikke sangvinsk nok til at tro, at mit syn på sagen vil få megen indflydelse på Dem. Men jeg har alligevel pligt til at gøre, hvad jeg kan, for at komme til sandheden, og jeg vedlægger en afskrift af nogle optegnelser, jeg har haft lejlighed til at gøre. Hvis De kan offentliggøre en nøjagtig beretning om, hvad der hændte i Amritsar d. 10. april 1919 og de følgende dage, særlig

d. 13. samt under demonstrationen til ære for general Dyer (om en sådan fandt sted), vil i det mindste jeg, som en der søger sandheden, være Dem meget taknemmelig. Som De selv så ofte bemærker i Deres ellers forstandige blad: »Man overbevises ikke af skældsord alene«.

25 Victoria Road
Worthing
Sussex
27. August 1920.

J. R. Pennington L. C. S. I tolv år overdommer i sydindiske distrikter, før det blev moderne at reformere ved hjælp af snigmord og lignende.

P. S. Lad os betragte sagen således: general Dyer, der handlede som regeringens eneste repræsentant der på stedet, skød nogle hundrede mand (af hvilke nogle måske uden egen skyld var kommet med i en ulovlig forsamling) i den overbevisning, at han havde med resterne af et farligt oprør at gøre og derved frelste mange tusind menneskeliv. Efter mange, mange menneskers mening frelste han virkelig også byen fra at falde i hænderne på en farlig folkehob.

Gandhis svar.

Det er med glæde, jeg offentliggør J. R. Penningtons brev, som jeg lige har modtaget. Tydeligt nok er Hr. Pennington ikke nogen regelmæssig læser af »Young India«, ellers ville han have lagt mærke til, at ingen har fordømt masseråheder stærkere end jeg. Han synes at tro, at den artikel, mod hvilken hans indvendinger er rettede, er det eneste, jeg nogen sinde har skrevet om general Dyer. Han synes ikke at vide, at jeg har søgt med den yderste upartiskhed at undersøge Jallianwala massakren.

Og han kan til enhver tid få alle de vidnesbyrd at se, som er samlet af mine medarbejdere i kommissionen og af mig til støtte for vor bedømmelse af massakren. De stadi-ge læsere af »Young India« kendte alle disse fakta, og derfor var det ikke nødvendigt for mig på anden måde at støtte mine udtalelser. Men uheldigvis er Hr. Pennington en typisk englænder. Han vil ikke være uretfærdig; og dog er det sjældent, at han er retfærdig i sin vurdering af begivenheder fra fremmedartede dele af verden, fordi han kun har tid til at sætte sig overfladisk ind i dem og det tilmed gennem en presse, som kun anlægger partisynspunkter. Derfor er måske gennemsnitsenglænderen, når det da ikke gælder anliggender i hans eget sogn, den dårligst orienterede, skønt han gør krav på at være godt orienteret om alt muligt af interesse. Hr. Penningtons uvidenhed er således typisk og giver os derfor det bedste bevis for, at der er grund for os til at styre vore egne sager. Dygtigheden vil komme med øvelsen og ikke ved at vente på at blive uddannet dertil af dem, som har naturlig interesse af at forlænge undervisningstiden så meget som muligt.

Men for at vende tilbage til Hr. Penningtons brev, så klager han over, at »ingen er blevet ordentligt forhørt«. Det er dog ikke vor fejl. Indien har urokkeligt og med en røst forlangt, at der skulle afholdes forhør over alle de officerer, som havde del i forbrydelsen mod Punjab.

Hans næste indvending gælder mit »voldsomme« sprog. Hvis sandheden er voldsom, så erklærer jeg mig skyldig i at have brugt voldsomt sprog. Men jeg kunne ikke uden at øve vold imod sandheden undlade at bruge det sprog, jeg har brugt om general Dyers handling. Gennem hans egen mund og igennem os fjendtlige vidner er det blevet bekræftet,

1) at skaren var ubevæbnet,

- 2) at der var børn imellem,
- 3) at d. 13. holdtes høst-marked,
- 4) at der var kommet tusinder af markedsgæster,
- 5) at der ikke var oprør,
- 6) at i de to dage, der gik forud for massakren, var der fred i Amritsar,
- 7) at mødet var blevet bekendtgjort samme dag som general Dyers proklamation,
- 8) at general Dyers proklamation ikke forbød møder overhovedet, men processio-
ner og samling af mere end 4 personer på gader og offentlige pladser,
- 9) at general Dyer ikke var udsat for nogen fare hverken i eller uden for byen.
- 10) at han selv indrømmede, at mange i forsamlingen ikke kendte noget til hans
proklamation,
- 11) at han begyndte skydningen uden varsel og efter at forsamlingen var begyndt
at opløse sig; han skød flygtende mennesker bagfra,
- 12) at folk praktisk talt var spærret inde i et indelukke.

Når jeg betragter disse kendsgerninger, kalder jeg handlingen en »massakre«. Det var ikke en »forkert bedømmelse af en situation«, men det var »en fuldkommen lam-
melse af dømmekraften over for en indbildt fare«.

Det gør mig ondt at måtte sige, at Hr. Penningtons optegnelser⁷⁶ forråder lige så
stor uvidenhed som hans brev. Ikke alt, hvad der i Cannings⁷⁷ dage blev sat på papi-
ret,- blev i fuld udstrækning ført ud i virkeligheden. »Øret hørte løfter, som håbet så
briste« udtalte en reaktionær vicekonge.

Militærudgifterne er vokset enormt siden Cannings dage.

Demonstrationen for general Dyer er praktisk talt en myte.

Man fandt intet spor af den såkaldte Danda Fauj⁷⁸, som Hr. Pennington bærede
med navnet knippel-armeen. Der var ingen oprørshær i Amritsar. De skarer, som be-
gik de frygtelige mord og mordbrande kom ikke fra et enkelt samfundslag.

Plakaten var kun opslået i Lahore, ikke i Amritsar.

Desuden burde Hr. Pennington på dette tidspunkt have vidst, at det møde, der af-
holdtes d. 13., blandt andet blev holdt for at fordømme pøbeloptøjer. Det kom frem un-
der forhørene i Amritsar. General Dyer lod sig ikke standse af dem, der stod omkring
ham. Han siger, at han i et øjeblik fattede sin beslutning om at skyde. Han rådførte
sig ikke med nogen.

Når brevskriveren siger, at tropperne ville have nægtet at deltage i noget, der under
sådanne forhold ikke med urette kunne kaldes en »massakre«, da skriver han, som om
han aldrig havde levet i Indien. Jeg ville ønske, at de indiske tropper havde moralsk
mod til at nægte at skyde på uskyldige og ubevæbnede mennesker på flugt. Men de in-
diske tropper er opdraget i så slavisk en ånd, at de ikke tør gøre noget så rigtigt.

76 Ikke trykt i den engelske samling af artikler, men derimod i bladet » Young India«.

77 1812-1862, Charles John Canning, 1st Earl Canning, engelsk politiker, udenrigsminister og gene-
ralguvernør over Indien 1856-1862.

78 "During the Rowlatt Satyagraha, a small band of Muslim workers and peasants, which called itself
'Danda Fauj', paraded the streets of Lahore in April 1919 and plastered its walls with posters which
appealed to Hindus, Muslims and Sikhs to enlist in the 'Danda Fauj' and fight against the "English
monkeys", for this was "the command of Mahatma Gandhi". "India and the Raj, 1919-1947, Glory,
Shame and Bondage", Volume 2 by Suniti Kumar Ghosh [published by Research Unit for Political
Economy, Bombay, India (1995)]."

<http://archives.econ.utah.edu/archives/pen-l/1997m11.a/msg00039.htm>

Jeg håber, at Hr. Pennington ikke oftere vil anklage mig for at komme med ubegrundede påstande, fordi jeg ikke citerer bøger. Vidneudsagnene foreligger, så dem kan han benytte. Jeg kan forsikre ham, at påstanden bygger på positive beviser, der hovedsagelig er hentet fra officielle kilder.

Hr. Pennington vil gerne have mig til at offentliggøre en nøjagtig beretning om, hvad der hændte d. 13. april. Han kan se en sådan i rapporter, og hvis han tålmodig vil gennemgå dem, vil han opdage, at sir Michael O'Dwyer⁷⁹ og hans embedsmænd æggede folket til vanvittigt raseri - et raseri, som ingen har fordømt skarpere end jeg, hvad jeg allerede før har sagt. Beretningen om de følgende dage kan samles i et ord, nemlig »fred« i den skare, som blev forulempet med arrestationer i flæng, massakre og hele den række officielle forbrydelser, som fulgte.

Jeg er villig til at tro, at Hr. Pennington søger sandheden; men han har grebet sagen forkert an.

Jeg foreslår, at han læser vidneudsagnene fra Hunter-komiteen og Kongres-komiteen. Han behøver ikke at læse rapporter. Vidneudsagnene vil overbevise ham om, at jeg har udtrykt mig skånsomt om general Dyer.

Men da jeg læste Hr. Penningtons betegnelse af sig selv som en, »der i 12 år har været overdommer i sydindiske distrikter, før det blev så moderne at reformere ved hjælp af snigmord og andet«, da mistede jeg håbet om, at han ville finde sandheden.

En vred mand eller en mand med fordomme gør sig selv uskikket til at finde den. Og Hr. Pennington er øjensynlig både vred og behersket af fordomme.

Hvad mener han med at sige: »før det blev så almindeligt at reformere ved hjælp af snigmord og andet?« Det klæder ham ilde at tale om snigmord, når skolen for snigmord lykkeligvis synes at være udslettet. Englændere vil aldrig kunne se sandheden, så længe de lader deres syn blænde af anmassende indbildninger om overlegenhed eller naive forestillinger om ufejlbarhed.

79 1864-1940 Sir Michael Francis O'Dwyer, guvernør over Punjab 1912-1919.

Han deltog i planlægningen af Jallianwala Bagh massakren som fandt sted i Amritsar 13 april 1919.

O'Dwyer blev afskediget af Arbejderpartiregeringen i 1920 og han blev myrdet i London af en shik nationalist i 1940 for sit ansvar for massakren. O'Dwyer udgav apologien *India As I Know It* i 1925 og hans taler er publiceret i antologien *War speeches*. Lahore, 1918.

VOR OVERTRO PÅ DOMSTOLE.
(6. Oktober 1920.)

Hvis vi ikke var under juristernes og domstolenes fortryllelse, og hvis der slet ikke var domstole, der kunne lokke os ud i processernes hængedynd og appellere til vore sletteste følelser, da ville vi leve et langt lykkeligere liv, end vi nu gør. Lad dem, der søger til domstolene - de bedste af dem - vidne, at den atmosfære, der står om disse, er ildelugtende. På begge sider står falske vidner parat til at sælge deres sjæl for penge eller venskab.

Men det er ikke det værste ved disse domstole; det værste er, at de støtter regeringens autoritet.

Man tror, at de skifter ret, og derfor kalder man dem folkefrihedens skjold. Men når de støtter en uretfærdig regerings autoritet, er de ikke mere frihedens skjold; de ruinerer hjemmene for at knække folkets ånd. Således var det med de militære domstole og standretter i Punjab. Vi så dem der i al deres nøgenhed. Og således er de selv i normale tider, når det drejer sig om at skifte ret imellem en herskende race og dens trælle. Således er det overalt i verden. Se på den undersøgelse, en engelsk officers sag fik, og den farceagtige straf han idømtes for med overlæg at have pint nogle uskyldige negere i Nairobi. Er en eneste englænder nogen sinde blevet idømt lovens strengeste straf eller noget i den retning for at have begået brutale mord i Indien? Ingen må tro, at disse forhold ville blive anderledes, om der kom indiske i stedet for engelske dommere og aktorer. Englændere er ikke nødvendigvis fordærvede, og indere ikke nødvendigvis engle. Begge påvirkes af deres omgivelser. Der var indiske dommere og anklagere under militærlovens regimente, som gennemgående gjorde sig skyldig i lige så styg rettergang som englænderne. Det var indere, som pinte de uskyldige kvinder i Amritsar, og det var Bosworth Smith, som fornærmede kvinderne i Manianwala. Det er systemet, jeg angriber. Jeg har intet udestående med englænderne som englændere. Jeg har agtelse for de enkelte englændere nu så vel som tidligere, før jeg opdagede, at det nuværende system var uforbederligt. Er der sket nogen forandring, så er Andrews⁸⁰ og andre englændere, som jeg kunne nævne, kommet til at stå mig nærmere end før. Men jeg kunne ikke hylde ham, end ikke ham, der er mere end en broder for mig, hvis han blev vicekonge i Indien. Jeg ville tvivle om hans evne til at bevare sin sjæls renhed, hvis han tog imod stillingen. Han ville blive nødt til at håndhæve et system, der af naturen er fordærvet og baseret på en betragtning af os som underlegne væsener. Satan bruger som regel forholdsvis moralske redskaber og taler moralens sprog for at give sine hensigter et respektabelt udseende.

Jeg er kommen lidt bort fra det, jeg ville, nemlig vise, at dette regeringssystem, selv om alle embeder var besat med indere, dog ville være os lige så utåleligt, som det er nu. Derfor fylder det mig ikke med jubel og tilfredsstillelse, at Lord Sinha har fået så høj en stilling. Vi må stå fuldkommen lige både i teori og praksis, og have mulighed for at bryde forbindelsen med England, hvis vi ønsker det.

Men for at vende tilbage til juristerne og domstolene, da kan vi ikke nå til denne at-tråværdige tilstand, så længe vi i overtroisk ærbødighed og undren ser op til de såkaldte retfærdighedens paladser. De enkelte mennesker, som får deres begærlighed, hævn eller retfærdige krav tilfredsstillet, må ikke være blinde for disse domstoles egentlige hensigt: at sikre den regerings beståen og autoritet, som de repræsenterer. Uden disse domstole må regeringen falde på en dag. Jeg indrømmer, at selvom min

⁸⁰ 1871-1940, Andrews, Charles Freer [Deenabandhu], engelsk missionær.

plan blev fulgt, ville denne mulighed for gennem domstolene at undertvinge folket endnu være tilstede, selvom hver eneste indisk jurist havde trukket sig tilbage, og der ikke af private blev rejst nogen sag. Men da vil de ophøre at bedrage os. De vil have mistet deres moralske prestige og derfor deres ydre position. Det er underligt, men det er sandt, at så længe vi troede på, at englænderne gradvis ville overføre magten til folket, blev udnævnelser til høje poster ved domstolene hilst som en velsignelse. Nu, da vi tror, at systemet er uskikket til gradvis at forbedres, må enhver udnævnelse af den art betragtes som et onde, fordi den er bedragerisk. Derfor undergraver enhver dommer, der afbryder sin praksis, til en vis grad domstolenes anseelse, og for så vidt er enhver fratrædelse en vinding for den enkelte som for folket.

Det økonomiske krav, domstolene stiller til folket, har man aldrig tænkt over, og dog drejer det sig ikke om småting. Enhver institution, der er skabt under det nuværende styre, drives med stor bekostning, og domstolene er sandsynligvis det bekosteligste af alt. Jeg ved noget om, hvad de engelske domstole koster, jeg har nogenlunde solidt kendskab til de indiske, og de sydafrikanske kender jeg nøje. Og jeg betænker mig ikke på at sige, at de indiske er forholdsvis de kostbareste og står aldeles ikke i forhold til folkets almindelige økonomiske stilling. De bedste jurister i Sydafrika - og de er overordentlig dygtige - vover ikke at kræve sådanne salærer som kræves i Indien. Trehundrede kroner er næsten det højeste salær, man kan tage; men i Indien ved man, at der kan forlanges adskillige tusind. Der er noget syndigt ved et system, under hvilket det er muligt for en jurist at tjene fra tresindstyve til over hundrede tusind kroner om måneden. En jurists gerning er ikke - burde ikke være - en pegespekulation. Selv den dygtigste jurist må stå til rådighed for den fattigste mand for en rimelig betaling. Men vi har efterlignet og videreført de engelske juristers praksis. Englænderne finder Indiens klima opslidende. De vaner, de har fået i et koldere og strengere klima, beholder de i Indien, og der skaffes rigelig udvej for hyppige ferieophold i bjergene og i hjemlandet, og lige så rigelige resurser beregnes, for at børnene kan få en særlig god og aristokratisk uddannelse. Derfor er lønningerne naturligvis sat meget højt. Men Indien kan ikke bære disse store udgifter. Og vi bilder os ind, at vi for at kunne føle os som disse engelske juristers ligemænd, må kræve de samme ødelæggende salærer! Det ville blive en sørgelig dag for Indien, om det skulle arve den engelske målestok og smag, der passer så ilde til de indiske forhold.

Enhver jurist, der betragter domstolene og en jurists gerning fra det standpunkt, jeg har antydnet, kan ikke undgå at komme til den slutning, at dersom han ønsker at tjene sit folk af al sin evne, er den første betingelse den, at han opgiver sin praksis.

Han kan kun komme til en anden slutning, dersom han kan forandre de kendsgerninger, jeg har omtalt.

DISCIPLINENS NØDVENDIGHED.

(20. Oktober 1920.)

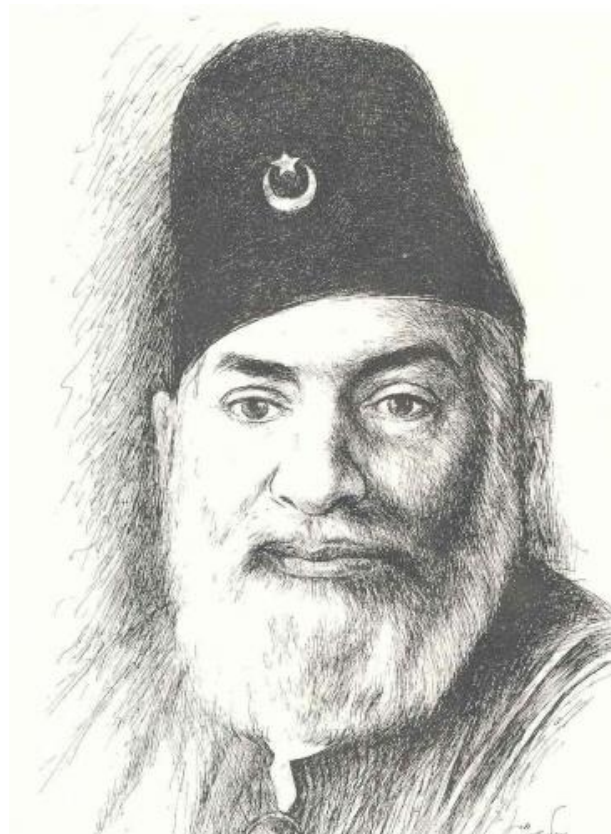
Jeg har allerede tidligere omtalt mine erfaringer om den mangel på metode og disciplin, der er i Madras. Samme mangel bemærkede jeg på turen i Rohelkhund. Alle vegne er der kaos og uorden, ikke fordi der mangler *frivillige*, men fordi disse mangler uddannelse. De står over for situationer og folkeskarer, som de ikke har set mage til, og så bliver der mere forfjamsket uro end arbejde.

Maulana Shaukat Ali ⁸¹ er en utrættelig organisator.

Han vil gerne tilfredsstille alle parter, og derfor stuver han for mange begivenheder sammen i de programmer, han udarbejder. For at tage et eksempel:

Han fastsatte til en dag: en autobiltur fra Aligarh til Hathras, derfra til Etah og fra Etah til Kashgunj med udsigt til at rejse med bumletog om natten fra Kasgunj til Cawnpore. Autobilturen var på ca. 180 km. Efter tidligt om morgenen at have haft et besværligt møde med vore medarbejdere i Aligarh steg vi i automobilerne kl. 9,45 og nåede Hathras omkring kl. 11 formiddag. Solen brændte hedt og forfærdeligt. Så kom den uundgæelige, støjende procession, som stillede umulige krav selv til den kraftigste stemme. Imidlertid fik vi som løn for vor umage, at tre mænd frasagde sig deres ærefulde poster som øvrigheds personer. Vi kørte derpå til Etah, hvor der var lidt mere orden end i Hathras.

Kort efter, at vi var færdige i Etah, kørte vi videre til Kashgunj. Vi havde uheld på vejen, og automobilerne kunne ikke køre. Med møje nåede vi Kashgunj, og Maulana Shaukat Ali og hans ledsagere nåede ikke toget. I Etah var der adskillige, som frasagde sig deres embeder. Mødet i Kashgunj blev, i betragtning af dets enorme størrelse, ledet godt, men ikke uden vanskelighed. Det tager overhånd, at folk berører mine fødder, og det er en skik, som spilder megen tid og ikke heller er uden fare, når det foretages midt i en stor folkestimmel. Men den forfærdeligste af mine oplevelser var rejsen om natten fra Kasgunj til Cawnpore. Den blev gjort yderst besværlig derved, at der på alle stationerne stod store skarer og ventede. Alle vegne var de ihærdige og påtrængende. De lyde, de frembragte for at vække mig, var gennemtrængende og hjerteskrærende. Og jeg var træt. Det svirrede rundt i min hjerne, og jeg trængte hårdt til hvile. Forgæves søgte min hustru og andre at tale mængden til fornuft og ro; men jo mere de bad om skånsel, jo mere pågående blev mængden. Der stod en formelig krig imellem hende og folk. De tændte lyset hver gang hun slukkede, og trak hun skodderne for, trak de dem øjeblikkelig fra. Jeg skulle hvile; ønskede de da, at jeg skulle dø før tiden?

81 1873-1938, Maulana Shaukat Ali, muslimsk indisk politiker, leder af Kalifatbevægelsen og bror til Maulana Mohammad Ali.

Svaret lød, at de var kommet fra miles omkreds for at få *darshan*, og de ville have *darshan*. Jeg havde forhærdet mit hjerte og besluttet ikke at røre mig før daggry. Men ingen af os lukkede et øje den nat. Det var en enestående demonstration af kærlighed, der har mistet forstanden. Et forventningsfuldt og tillidsfuldt folk, der sukker under elendighed og fornærmelser, tror, at jeg har et håbets budskab, og de kommer fra hele det område, hvorfra det er muligt at gå, for at træffe mig. Og jeg tror, at jeg har et budskab til dem om håb og udfrielse; men -?

Ja, det er et stort men. Der er ingen udfrielse og intet håb uden offer, disciplin og selvbeherskelse. Offer alene uden selvbeherskelse nytter ikke.

Hvorledes skal disciplin udvikle sig af denne indgroede mangel på disciplin? Sandelig ikke ved hjælp af engelske bajonetter og engelsk hykleri. De engelske embedsmænd har ingen følelse for denne kærlighedsfyldte og storslåede demonstration hos et fredeligt og fredelskende folk. De ville undertrykke den, om de kunne, ved en barbarisk magtudfoldelse, således som sir Michael O'Dwyer forsøgte det uden held.

Men kan denne demonstration end ikke undertrykkes med magt, så er den dog heller ikke i stand til at skaffe Indien selvstyre, med mindre den bliver reguleret og lagt i selen til gavn for folket. Der er i den alle elementer til sejr så vel som til selvødelæggelse. Den kan ikke føre til det lovede mål, hvis folket i overstrømmende kærlighed ødsler med sine tjenere ved at begå indgreb i den hvile, de trænger til. Derfor må vi holde op med de natlige demonstrationer. Vi må tage hensyn til, hvad selv den laveste af vore medskabninger føler. Vi må ikke forstyrre natteroen for et helt tog med passagerer.

Vi må lære at omsætte kærligheden til vore helte i ukuelig energi og nyttig handling. Den kærlighed, der har nok i at berøre sin helts fødder og gøre spetakkel, er tilbøjelig til at blive af en snylteragtig natur. En sådan kærlighed ophører at være en dyd, og efter nogen tids forløb bliver den en blot nydelse og derfor en last. Den største opgave, der ligger foran folket i øjeblikket, er at indføre disciplin i sine demonstrationer, hvis de da skal blive til gavn. Samarbejdsnægtelse er ikke beregnet på at skabe had, men på at rense folket så vidt, at det er beskyttet imod skadelig indflydelse indefra såvel som udefra. Om samarbejdsnægtelsen skal gøre sin virkning, må der forud for den gå et samarbejde imellem alle de enheder, hvoraf dette store og gamle folk er sammensat. Lad os begynde at samarbejde med dem, vi elsker.

TIL HVER ENKELT ENGLÆNDER I INDIEN.

(27. Oktober 1920.)

Kære ven!

Jeg ville ønske, at hver enkelt englænder ville læse denne henvendelse og tænke over den.

Lad mig præsentere mig for Dem. I al beskedenhed tør jeg nok sige, at ingen inder har samarbejdet ivrigere med regeringen end jeg, og det i en ubrudt række på niogtyve års offentlig virksomhed og under forhold, der nok kunne have gjort enhver anden til oprører. Jeg beder Dem tro mig, når jeg siger, at dette samarbejde ikke skete af frygt for straf ifølge loven eller af noget som helst andet selvsk motiv. Det var frit og frivilligt samarbejde ud fra den overbevisning, at som helhed var den engelske regerings virksomhed i Indien til landets gavn. Fire gange har jeg vovet livet for det britiske riges sag: På Boerkrigens tid⁸² som fører for det ambulancekorps, hvis arbejde

82 Anden Boerkrig 1899-1902.

blev nævnt i general Buller⁸³s rapporter; under Zuluoprøret i Natal, da jeg ledede et lignende korps; ved begyndelsen af den sidste krig, da jeg dannede et ambulancekorps og som følge af anstrengende træning fik et stærkt anfald af lungehindebetændelse; og endelig sidste gang, da jeg efter løfte til Lord Chelmsford ved krigskonferencen i Delhi kastede mig ind i så voldsom en virksomhed i Kaira-distriktet med hvervning af rekutter, at jeg på grund af de lange og trættende dagsmarcher fik et anfald af dysenteri, der var nær ved at tage mit liv. Alt dette gjorde jeg i den faste overbevisning, at sådanne handlinger måtte skaffe mit land ligestilling med andre lande inden for det britiske rige. Ja lige til december måned 1919 var jeg talsmand for et tillidsfuldt samarbejde. Jeg troede fuldt og fast, at Lloyd George ville holde sit løfte til muslimerne og at afsløringerne af embedsmændenes grusomheder i Punjab ville medføre fuld bod over for punjabierne.

Men Lloyd Georges troløshed og det, at I bifalder den, og det, at der bliver båret over med grusomhederne, har fuldstændig nedbrudt min tro på, at regeringen og det folk, som står bag den, har gode hensigter.

Men skønt jeg har mistet min tro på jeres gode hensigter, så anerkender jeg jeres tapperhed. Og jeg ved, at det, I nægter retfærdigheden og fornuften, det giver I frivilligt, når I møder tapperhed.

Se hvad det engelske herredømme betyder for Indien:

Indiens rigdomskilder udnyttes til fordel for England.

En altid stigende militærudgift, og en civilforvaltning, der er den dyreste i verden.

Kostbar forretningsgang i alle departementer ganske uden hensyn til Indiens fattigdom.

Afvæbning og medfølgende umandighed hos hele folket af frygt for, at et bevæbnet folk skulle bringe den håndfuld englænderes liv i fare, som bor iblandt os.

Handel med berusende drikke og stimulerende midler for at skaffe penge til den alt for dyre administration.

Gradvis undertrykkelse ad lovgivningens vej af en stadig voksende agitation, der kun er et udtryk for folkets fortvivlelse.

Nedværdigende behandling af indere, der bor i jeres besiddelser.

Og endelig har I vist den fuldkomneste foragt for vore følelser ved at hædre administrationen i Punjab og håne muslimerne's følelser.

Jeg ved, I ville finde det i sin orden, om vi kunne kæmpe og vriste scepteret af jeres hånd. I ved, at vi mægter det ikke, thi I har sørget for at gøre os uskikkede til at kæmpe i åben og ærlig kamp. Tapperhed på slagmarken er således en umulighed for os. Men, endnu har vi mulighed for at bruge sjælens mod. Jeg ved, at I også vil tage hensyn til det.

Og jeg er i færd med at fremkalde dette mod. Samarbejdsnægtelse betyder intet ringere end opøvelse i offermod. Hvorfor skulle vi samarbejde med jer, når vi ved, at gennem jeres administration af dette store land bliver vi daglig mere og mere gjort til slaver. Når folket svarer på mit kald, da skyldes det ikke min personlighed. Jeg havde intet imod, om I så bort fra mig og for den sags skyld også fra brødrene Ali. Min personlighed ville ophøre at øve nogen magt over folket, hvis jeg løftede et råb mod muslimerne, om jeg var tåbelig nok til at gøre det; ligesom brødrene Alis magisk virkende navne ville ophøre at fylde muslimerne med begejstring, hvis de var vanvittige nok til at løfte deres stemme mod hinduerne. Folk flokkes i tusindvis for at lytte til os, fordi vi i øjeblikket er folkets stemme, det folk, som stønner under jeres jernhæl. Brødrene

83 1839-1908, General Sir Redvers Henry Buller.

Ali var jeres venner ligesom jeg, og er det endnu. Min religion forbyder mig at føle uvilje over for jer. Jeg ville ikke løfte min hånd imod jer, selvom jeg havde magten dertil.

Jeg venter at overvinde jer blot ved at lide. Brødrene ville sikkert drage sværdet, om de kunne for at forsvare deres religion og deres land. Men de og jeg har gjort fælles sag med Indiens folk i dets forsøg på at finde udtryk for dets følelser og finde hjælp for dets fortvivlelse.

I søger efter et middel til at undertrykke denne voksende bølge af national følelse. Jeg vover at sige jer, at den eneste vej til at få den undertrykt, er at fjerne dens årsager. Endnu har I magten. I kan endnu angre den uret, der er øvet mod inderne. I kan tvinge Lloyd George til at holde sine løfter. Jeg kan forsikre jer, han har mange bagdøre. I kan tvinge vicekongen til at trække sig tilbage til fordel for en bedre, I kan revidere jeres syn på sir Michael O'Dwyer og general Dyer. I kan tvinge regeringen til at sammenkalde en konference af anerkendte folkeførere - valgt af folket på sædvanlig parlamentarisk vis og repræsenterende alle forskellige opfattelser - for at de skulle anvise midler til at indføre selvstyre i overensstemmelse med det indiske folks ønsker.

Men dette kan I ikke gøre, med mindre I for alvor betragter hver eneste inder som jeres ligemand og broder. Jeg beder ikke om nedlæthed, jeg viser jer kun, som jeres ven, en hæderlig løsning af et alvorligt problem. Den anden løsning, undertrykkelse, står jer åben. Men jeg forudsiger, at den vil slå fejl. Det er allerede begyndt at vise sig. Regeringen har allerede fængslet to kække mænd fra Panipat, fordi de offentligt har sagt, hvad de mente. En mand til er for retten i Lahore, fordi han har udtalt de samme meninger. Og i Oudh distriktet er endnu en mand fængslet, og en venter sin dom. I må jo vide, hvad der foregår iblandt jer. Vi venter, at vore propaganda vil medføre undertrykkelse for os. Jeg beder jer høfligst at vælge en bedre vej og gøre fælles sag med Indiens folk, hvis salt I spiser. Det er ikke loyalt imod landet at stille sig i vejen for folkets ønsker.

Jeg er
Deres hengivne ven
M. K. Gandhi.

TIL ALIGARH-STUDENTERNE FORÆLDRE⁸⁴
(3. November 1920.⁸⁵)

Mine herrer [sic]!

Jeg ved, at mine bedste venner er i vildrede med meget af det, jeg gør i øjeblikket, ikke mindst gælder dette mine råd til landets ungdom. Og deres forvirring undrer mig ikke. Der er foregået en fuldstændig forvandling i min stilling til det regeringssystem, vi arbejder under. For mig står det som satanisk ligesom Ravans regering⁸⁶, som min religions skrifter omtaler. Men mine venner er ikke så fast som jeg overbeviste

om, at det er absolut nødvendigt at gøre ende på denne regering, med mindre systemet undergår en grundig forandring, og de herskende virkelig angrer.

Jeg deler virkelig omhuen for jeres sønner, der studerer ved Aligarh. Og I vil tro mig, når jeg siger, at jeg ikke ønsker at såre jeres følelser. Jeg er selv fader til fire drenge, som jeg har opdraget efter min bedste overbevisning. Jeg har været en særdeles lydige søn over for mine forældre og en lige så lydige elev over for mine lærere. Jeg kender godt nok værdien af at opfylde sine sønlige pligter; men pligterne imod Gud sætter jeg over disse. Og efter min mening er den tid kommet, da hver enkelt ung mand og kvinde i dette land må vælge imellem pligterne imod Gud og pligterne imod andre. Jeg mener at kende vort lands ungdom temmelig nøje. Jeg ved, at i de fleste tilfælde kan ungdommen i vort land bestemme over sin egen højere uddannelse. Jeg kender tilfælde, hvor forældre finder det vanskeligt at få deres børn bort fra det, der for dem (forældrene) står som forgabelse i den højere uddannelse. Jeg er overbevist om, at jeg ikke øver vold imod forældrenes følelser,

når jeg henvender mig til vore unge mænd og beder dem forlade deres skoler og kollegier, endog på trods af deres forældre. I vil ikke undres, når I får at vide, at af forældrene til de hundreder af drenge, som har forladt skoler og kollegier, har jeg kun fået en protest, og den kom fra en regeringsembudsmand og drejede sig om, at forældrene ikke var blevet spurgt, før deres drenge forlod kollegiet. Men mit råd til drengene var

84 *Studenterne*: Det muslimske universitet, Aligarh Muslim University, i Aligarh blev grundlagt i 1920 efter engelsk forbillede som en videreudvikling af en muslimsk skole startet i 1875.

85 Gandhi holder talen den 25. oktober 1920.

86 *Ravan*: Hinduistisk: Ravana, sagnkonge over Lanka, og dæmonernes konge som terroriserede jordens befolkning. Hinduismens Satan.

netop at tale med deres forældre, før de traf den endelige afgørelse.

Selv har jeg ved snese af møder talt til tusinder af forældre, uden at så meget som en eneste har indvendt noget imod at forlade skoler, der står under regeringens tilsyn. Tværtimod har de med vidunderlig enstemmighed besluttet sig til ikke at samarbejde med regeringen i skolespørgsmålet.

Derfor tillader jeg mig at tro, at Aligarh-studenternes forældre ikke er mindre overbeviste end andre om nødvendigheden af at tage deres børn bort fra skoler og kollegier, som får støtte og tilsyn fra en regering, der gør sit for at bedrage Indiens muslimer, og som letsindigt har ydmyget folket gennem sin barbariske behandling af Punjab.

Jeg håber I forstår, at jeg er så ivrig som nogen, for at jeres sønners uddannelse ikke skal blive forsømt. Dog er jeg endnu ivrigere for, at den uddannelse, de få, bliver givet med rene hænder.

Jeg regner det for umandigt af os at vedblive at modtage støtte til undervisningen fra en regering, som vi er hjertelig imod. Efter min mening ville det endogså være uhæderligt og illoyalt.

Er det ikke bedre, at vore børn får deres opdragelse i en luft, hvor friheden råder, selvom den måske må foregå i lave hytter eller træernes skygge, men under lærere, der, fordi de selv er frie, kan indgyde børnene frihedens ånd? Jeg ville ønske, I kunne forstå, at ikke vi, men vore børn er vort elskede lands fremtid. Skal vi ikke fri dem fra slaveriets forbandelse, det slaveri, der har fået os til at krybe på vor bug? Da vi er svage, har vi måske ikke kræfter, ja end ikke vilje, til at kaste åget af os. Men skal vi da ikke have den visdom, at vi ikke efterlader denne forbandede arv til vore børn?

De kan ikke tabe noget ved at fortsætte deres studier som frie unge mænd og kvinder. De behøver sandelig ikke regeringens universitetsgrader. Og kunne vi blot slippe denne kærlighed til universitetsgrader for vore drenge, da ville det være ganske ligetil at skaffe penge til deres uddannelse. Hvis hele folket vil øve selvfornægtelse i en uge, vil der kunne spares, hvad hele den skolesøgende ungdom har brug for i et år. Og de fonds, som hinduer og muslimer har samlet gennem religiøs godgørelse, kunne betale undervisningen ganske uden denne uges selvfornægtelse. De nuværende bestræbelser er mere end et forsøg på at pege på vor evne til at regere os selv og beskytte vore religioner og vor ære.

Med ønsket om alt godt over Indiens ungdom.

M. K. Gandhi.

VANSKELIGHEDER PÅ VOR VEJ. (10. November 1920.)

Vore vanskeligheder er af to slags: Vanskeligheder, der påføres os udefra og vanskeligheder, vi selv har skabt. Den sidste slags er langt den farligste, fordi vi ofte kæler for dem og derfor er sene til at fjerne dem. Således er f. eks. forstyrrelserne under Annie Besants⁸⁷ møder fornylig i Bombay af den slags, vi selv har skabt. Det er lettere at have at gøre med en proklamation imod oprørsmøder end med sådanne forstyrrelser. Et forbud imod oprørsmøder øger vor styrke; men de forstyrrelser, vi selv forårsager, svækker vor sag. Den råhed, der ved Annie Besants møder gav sig udtryk i ord, var en form for vold. Den havde intet at gøre med troen på voldsløs samarbejdsnægtelse. Den

⁸⁷ 1847-1933, Annie Besant, socialist, kvindesagsforkæmper, teosof og medlem af Fabian Society, tilhænger af irsk og indisk selvstyre. Præsident for the Indian National Congress 1917.

kan let gå over til fysisk vold.

De, der voldte forstyrrelserne, burde forstå, at det går alvorligt ud over den sag, der ligger dem på hjerte. Vi kan ikke på nogen slettere måde søge at forberede os til selvstyre. selvstyre forudsætter, at man gensidig finder sig i hinandens synspunkter, hvor lidet de end tiltaler os. Hvis tilhængerne af samarbejdsnægtelse ikke vil høre modpartens opfattelse, gør de sig fortjent til samme kritik som regeringen, som man klager over, fordi den kommer til sin opfattelse uden at tage andres syn i betragtning. Samarbejdsnægtelse over for regeringen er baseret på og muliggøres af vort indbyrdes samarbejde.

Så vidt muligt må vi i overensstemmelse med vor tro skaffe indbyrdes harmoni. Og råhed er næppe vejen. Tilhængerne af samarbejdsnægtelse har ved deres optræden under det omtalte møde yderligere uddybet kløften imellem sig og Annie Besant og hendes venner og tilhængere. Tabet er tydeligt nok, thi de har ikke vundet nye tilhængere ved deres rå fremgangsmåde. I samme grad, studenterne tog del i fornærmelserne imod, Annie Besant, har de bragt sig selv i miskredit, og det i en kritisk periode af deres udvikling. Det kræves af dem, at de i religionens og fædrelandets navn endogså skal handle imod deres forældres ønsker, om disse skulle søge at overtale dem til at blive i de skoler, der er plettet af regeringens tilskud eller anerkendelse. En sådan ulydighed er kun sådanne sønner og døtre tilladt, som har opdyrket den mest samvittighedsfulde respekt for og lydighed imod deres forældre og foresatte. Ulydigheden er kun en dyd, når der gribes til den for at kunne følge et højere kald, og den må ikke indeholde mindste spor af bitterhed, fjendskab eller bebrejdelse. Den er en ligefrem last, når den øves tankeløst og på en fornærmelig og brutal måde. På den ene måde forædler den, på den anden måde nedværdiger den. Og når alt kommer til alt, har vi så ikke pligter imod Annie Besant på grund af hendes alder, køn og store fortjenester? Den unge slægt vil komme til at begå selvmord, hvis den bliver utaknemmelig. Indiens taknemmelighed burde sikre Annie Besant, at man hørte på hende med respekt, selv når hun gik imod Indiens følelser. Hun gør det ud fra rene motiver. Hun tror, at vi lever i en vildfarelse og hæmmer Indiens fremskridt. Så er det da også hendes pligt at søge at få os bort fra det, hun betragter som vildfarelse. Og det er vor pligt at vise hende den agtelse at overveje, hvad hun har at sige.

Men man har indvendt, at hvis man ved hendes møder ikke eftertrykkeligt viste, at man var uenig med hende, så ville hun regne vor tavshed for samtykke og slutte, at en større del af den offentlige mening i Indien stod bag hende, end tilfældet virkelig er. Men en sådan brutal optræden er ikke den eneste måde, hvorpå man kan udtrykke sin Uenighed med en taler. Den bedste, den fuldkomne måde ville være ikke at tage del i hendes møder, med mindre man ønskede at blive overbevist af hende. Vi behøver ikke at øge hendes tilhørerskare, når vi ved, at vi ikke synes om hendes anskuelser. Og hvis vi vil deltage i møderne, må vi, når hun har talt, protestere på en høflig måde. Finder vi hendes ord stødende, kan vi protestere ved på en høflig måde at forlade lokalet. En støjende demonstration er tegn på svaghed, en værdig demonstration derimod bevis for vor styrke. Råhed benyttes som regel for at dække over, at det er et mindretal, som vil opløse et møde. En majoritet, der er sig sin styrke bevidst, frembringer en meget talende elektricitetslignende virkning både på taleren og på det mindretal, der slutter sig til ham.

Denne råhed er dog ikke nogen følge af samarbejdsnægtelse, den er en arv fra fortiden. Til vor egen ulykke har vi været opflasket med vestens fordærlige traditioner med hensyn til måden at lede møder på. Applaus så vel som ytringer af mishag er en

vesterlandsk skik. Og når vi indfører den for os nye metode, samarbejdsnægtelse uden vold, må den gamle skik forsvinde; de to kan ikke eksistere samtidig. Hvis vi tager del i kampen mellem religion og religionsløshed, og hvis vi i sandhed står på religionens side, da må vi opgive al vold, endog i ord, og lære at optræde på en værdig måde over for vore modstandere. Det er gennem opøvelse i roligt mod og selvopofrelse, selvbeher-skelse og tro på Gud og derfor også den dybeste ydmyghed, at vi skal beskytte Islams og vort lands ære og forvandle vore modstandere til beundrere og medarbejder.

VALGENE.
(24. November 1920.)

Valgene i Bombay præsidentskab og andre steder har godtgjort, at det er lykkedes at gennemføre samarbejdsnægtelse så vidt vælgerne angår. I nogle tilfælde synes ikke en eneste vælger at have givet sin stemme. Hvad vil nu de såkaldte repræsentanter gøre? De ved, at vælgerne har afholdt sig fra at stemme ikke af dovenskab, men efter modent overlæg. De ved også, at tusinder af vælgere skriftlig har erklæret, at de ikke ønskede sig repræsenteret. Rådsmedlemmerne har haft rig lejlighed til at påvirke vælgerne og overbevise dem om det ønskelige i, at de stemte. De kan ikke klage over valgpres ja ikke engang over vagtposter. Thi der var givet ordre til ikke at holde vagt, og så vidt mig bekendt blev ordren fulgt nøjagtigt. Ser man disse kendsgerninger, er det så ikke en pligt for dem, der er blevet erklæret for valgt, at de ikke har det mindste at gøre med rådet? Vælgerne har tydeligt nok sagt, at de ikke vil have noget at gøre med reformrådene. Medlemmerne af de folkevalgte institutioner vil reducere disse til en tåbelighed, hvis de holder fast ved at træde ind i rådet, skønt de har det klareste mulige mandat til at gøre det modsatte.

Hvis de såkaldte repræsentanter ikke giver udtryk for det, deres vælgere har villet, er det klart, at disse må danne vælgerforeninger og derigennem give kandidaterne deres mistillidsvotum; de må henvende sig til deres respektive »repræsentanter« og meddele dem, at de misbilliger, at de har ladet sig erklære for valgt. Det følger også af sig selv, at vælgerne ikke gennem disse kandidater på nogen betingelse må tage imod noget som helst hverv.

Rådene eksisterer slet ikke for dem, og de må ikke søge gennem dem at opnå nogen som helst fordel.

Vælgernes næste prøve vil begynde, når rådet træder sammen, om det da sker efter en sådan fordømmelse. Fristelsen til at komme med klager og stille spørgsmål til rådet vil blive meget stor; men vælgerne må modstå den.

Men lad os for landets skyld håbe, at rådsmedlemmerne selv vil bøje sig for den dom, vælgerne har afsagt med sådan fynd.

HEMMELIGHOLDELSSENS SYND.
(22. December 1920.)

En af de forbandelser, der hviler over Indien, er hemmeligholdelsens synd. Af angst for ukendte følger taler vi hviskende. Ingen steder har denne hemmelighedsfuldhed tynget mig mere end i Bengalen. Alle vil de tale »privat« med en. Det syn, at en uskyldig ung mand ser sig om, før han åbner sin mund, for at se, om ikke en tredje lytter til samtalen, har voldt mig den største sorg. Enhver fremmed bliver mistænkt for at høre til det hemmelige politi. Jeg er blevet advaret imod fremmede. Sorgens Bæger

blev fyldt for mig, da jeg fik at vide, at den ukendte student, som førte forsædet ved studenternes møde, var i det hemmelige underretningsvæsens tjeneste. Jeg kunne nævne navnene i hvert fald på to fremragende ledere, som i de højere indiske kredse mistænkte for at være regeringens spioner.

Jeg er taknemmelig over, at jeg for adskillige år siden er kommet til at regne hemmeligholdelse for en synd, særlig når det drejer sig om politik. Hvis vi følte, at Gud var tilstede som vidne til alt, hvad vi sagde og gjorde, da ville vi ikke have noget at skjule for nogen på jorden. Thi vi ville ikke tænke urene tanker for vor skabers øjne og langt mindre udtale dem. Det er urent at søge skjul og mørke. Den menneskelige natur søger at skjule snavset; vi holder ikke af at se eller røre ved snavsede ting, vi vil helst have dem ud af syne. Og således må det også være med vor tale. Er det da ikke bedre helt at undgå at tænke tanker, som vi ville skjule for verden?

Denne trang til hemmeligholdelse har fostret fejhed og forstillelse iblandt os. Den bedste og hurtigste måde at få fjernet dette fortærende og nedværdigende hemmelige underretningsvæsen, er, at vi gør os den yderste anstrengelse for at tænke højt, ikke føre »privilegerede« samtaler med nogen sjæl på jorden, og ophøre at frygte spioner. Vi må lade, som om de ikke var tilstede, og behandle enhver som en ven, der har ret til at kende alle vore tanker og planer. Jeg ved, at jeg har nået de største resultater ved at fremlægge mine dristigste planer i fuldt dagslys. Jeg har aldrig følt en minuts ufred i mit sind ved at have en detektiv ved siden af mig.

Offentligheden ved måske ikke, at jeg altid er blevet fulgt af en skygge under hele mit ophold i Indien. Ikke blot at det ikke har generet mig, men jeg har endogså taget imod vennetjenester af disse mænd; mange af dem har gjort undskyldning for, at de måtte udspionere mig. Som regel har alt, hvad jeg har sagt i deres nærværelse allerede været offentliggjort for hele verden. Følgen, er, at nu lægger jeg ikke engang mærke til, at de er til stede, og jeg ved ikke, om regeringen er blevet meget klogere af at have bevogtet mig ved hjælp af sine hemmelige hjælpere. Jeg tror, at det nu er en ren formalitet eller en vane, at jeg skal følges af disse agenter. De generer mig virkelig aldrig. Jeg tillader mig herved at skænke min erfaring i det stykke som gave til enhver ung mand i Bengalen og for den sags skyld i hele Indien. Ingen skal tro, at det er min position i det offentlige liv og ikke min åbenhed, der beskytter mig imod sårende opmærksomhed. Det er den simpleste sag at indse, at i det øjeblik, du ophører at frygte spionens nærværelse og derfor ophører at behandle ham som spion, ophører også hans nærværelse at såre dig. Regeringen vil skamme sig over at have et hemmeligt underretningsvæsen, eller hvis det ikke sker, vil det hemmelige politi kedes ved en beskæftigelse, som ikke engang er til nogen nytte.

Samarbejdsnægtelse er efter sit væsen en rensningsproces. Den behandler årsager mere end symptomer. Det hemmelige departement er et symptom på den mangel på åbenhed, der er årsagen. Afskaffes hemmelighedsfuldheden, så vil også det hemmelige underretningsvæsen fuldstændig forsvinde uden yderligere anstrengelser. Presseloven er fejhedens symptom. Hvis vi uden angst siger, hvad vi har i sinde, vil presseloven dø af underernæring. Begynderne vil komme til at lide for deres såkaldte dristighed. Jeg hører, at »The Servant« i Calcutta har fået en advarsel serveret i anledning af den stædighed, det havde vist ved at aftrykke en artikel fra »Young India«, der indeholdt et sammentrængt referat af Rajgopalacharis beundringsværdige råd til vælgerne. Jeg har også lagt mærke til, at pressen af min tale i Calcutta havde udeladt de sætninger, som sagde mest, øjensynlig af frygt for censor. Jeg ville langt hellere se et blad gå ind, når redaktøren af frygt for følgerne ikke frit kan give sine følelser udtryk eller aftryk-

ke det, han samstemmer med.

Mens samarbejdsnægtelsesbevægelsen med glæde tager imod den hjælp, pressen yder den, så er den dog - og må ifølge sin natur være - uafhængig af pressen. Der kan ikke være tvivl om, at hver tanke, vi trykker, bliver trykt af regeringens nåde.

Så snart der kommer virkninger af vore tankers udbredelse, vil regeringen af hensyn til sin egen eksistens nedlægge forbud. Vi kan ikke vente, at hverken denne eller nogen anden regering vil begå selvmord. Den må enten reformere eller undertrykke.

Når alt går sin sædvanlige gang, må undertrykkelsen gå forud for reformen under en despotisk regering som vor. I undertrykkelsens rustkammer vil det være et af de blideste våben at standse udbredelsen af livskraftige ideer, som kunne ødelægge regeringen eller tvinge den til anger. Derfor må vi finde på midler til at udbrede vore ideer, indtil den tid kommer, da hele pressen er frygtløs, trodser alle følger og offentliggør endogså sådanne ideer, som den ikke selv slutter sig til, blot for at hævde sin frihed. En redaktør, der har en original ide eller et virkningsfuldt råd for Indiens sygdomme, kan let nedskrive sine tanker, og hundrede hænder kan afskrive dem, hvorefter endnu mange flere kan læse dem for tusinder af tilhørere. Derfor er det mit håb, at i det mindste redaktører, der slutter sig til samarbejdsnægtelsesprogrammet, ikke af hensyn til presseloven vil afholde sig fra at sige, hvad de tænker. De burde betragte det som synd at hemmeligholde deres tanker - det er spild af kræfter at lede et blad, som ikke kan give fuldt udtryk for ens tanker. En redaktør fornægter sit kald, når han må undertrykke sine bedste tanker.

GANDHIS TALE I CALCUTTA.
(22. December 1920)

Kravet om taler på engelsk.

Når så mange af jer ikke kan forstå hindi, der dog må blive fællessproget ved møder i hindustan, hvor indere fra forskellige dele af landet mødes, da viser det, hvilket dyb af nedværdigelse vi er sunket ned i, og det peger på samarbejdsnægtelsesbevægelsens absolute nødvendighed, thi den går ud på at løfte os ud af denne tilstand. Regeringen har været midlet til at nedværdige dette store folk på mange forskellige måder, og det er umuligt at blive befriet uden indbyrdes samarbejde, der igen bliver umuligt uden et fællesindisk sprog.

Voldsløs, fremadskridende samarbejdsnægtelse.

Men i dag er jeg her ikke som fortaler for dette sprog, jeg er her for at bede landet antage det voldsløse, fremadskridende samarbejdsnægtelsesprogram.

Alle de tre udtryk, jeg har brugt, er absolut nødvendige, og de to adjektiver »fremadskridende« og »voldsløs« er væsentlige bestanddele i et hele. For mig er det at handle uden at bruge vold en del af min religion, en trossag. For det store flertal af muslimer er det derimod politik, og det samme gælder tusinder om ikke millioner af hinduer.

Men enten det nu er en trossag eller det er politik, så er det fuldkommen umuligt for jer at gennemføre frigørelsen af Indiens millioner uden at anerkende værdien og nødvendigheden af ikke at bruge vold. Voldsfærd kan for et øjeblik hjælpe til at sikre mennesker en vis grad af fremgang; men i det lange løb kan der ikke ad den vej frembringes gode resultater. Desuden ville voldsfærd vise sig at nedbryde folkets ære og selvagtelse. De blå bøger, som den indiske regering udgiver, viser, at i samme grad, vi har brugt vold, er militærudgifterne vokset, blot ikke i samme forhold, men efter geometrisk progression. Vore slavelænker er blevet smedet stærkere, fordi vi brugte vold. hele udviklingen af englændernes herredømme i Indien er en anskuelsesundervisning i den sandhed, at vi aldrig har været i stand til med held at øve vold. Derfor, samtidig med at jeg siger, at hellere ville jeg se voldsfærd i Indien end være under den regerings åg, som har gjort os umandige, vil jeg dog af al magt betone, at Indien aldrig ad den vej vil blive i stand til at vinde tilbage, hvad der tilhører det.

Selvstyre efter mit ideal.

Lord Ronaldshay, som har gjort mig den ære at læse min lille bog om selvstyre⁸⁸, har advaret mine landsmænd imod at kæmpe for selvstyre, som det er beskrevet i den bog. Skønt jeg ikke ønsker at tage et eneste ord deraf tilbage, så vil jeg dog nu sige til jer ved denne lejlighed, at jeg ikke opfordrer Indien til i dette øjeblik at følge de metoder som jeg anbefaler i min bog. Kunne Indien gøre det, da ville vi have selvstyre ikke i løbet af et år, men i løbet af en dag, og ved at virkeliggøre det ideal ville Indien få overtaget over den øvrige verden. Men for tiden må disse tanker nøjes med tildels at leve hos os som vågne drømme.

For tiden giver jeg kun folket et program, som man dog i nogen måde kan være be-

⁸⁸ *Hind Swaraj*. Haase. 1925.

kendt, og det går ikke ud på at afskaffe domstole, post, telegraf eller jernbaner, men derimod på at vinde parlamentarisk selvstyre. Og jeg siger, at så længe vi ikke trækker os tilbage fra regeringen, samarbejder vi med den gennem skoler, domstole og råd, gennem civiletat og militæretat og gennem skatter og handel med udlandet.

Hvorfor fremadskridende?

I det øjeblik denne kendsgerning bliver forstået og samarbejdsnægtelsen virkeliggjort, da må den nuværende regering falde i stumper og stykker. Hvis jeg vidste, at masserne var skikkede til at gennemføre hele programmet straks, da ville jeg ikke tøve med at anvende det. I øjeblikket ville det ikke være muligt at forhindre masserne i at bryde ud i Vrede imod dem, som kom for at håndhæve loven; det er ikke muligt, at militæret skulle nedlægge våbnene ganske uden voldshandlinger. Hvis det lod sig gøre, da ville jeg foreslå, at alle stadier i samarbejdsnægtelsen blev udført samtidig. Men et sådant herredømme har vi ikke over masserne. Til ingen nytte har vi sløset kostbare år af folkets liv bort med at lære det sprog, vi mindst af alt trænger til for at vinde vor frihed; vi har ødt alle disse år med at lære frihed af Milton og Shakespeare og hente inspiration fra Mills skrifter, medens vi kunne have lært frihed ved vore egne døre. Således er det lykkedes at isolere os fra masserne; vi er blevet vesterlandske. I disse femogtredive år er det ikke lykkedes os at benytte vor oplysning, så at den er trængt ned i folket. Vi har siddet på piedestal og derfra ironiseret over folket i et sprog, det ikke forstår, og nu ser vi, at vi ikke mere er i stand til at holde store møder på en sømmelig måde.

Og selvbeherskelse er netop betingelsen for sagens fremgang. Det er en af grundene til, at jeg har indført ordet »fremadskridende« i resolutionen om samarbejdsnægtelsen. Uden at være indbildsk kan jeg nok sige, at jeg forstår massernes psykologi bedre end nogen anden af de dannede indere. Og jeg vil påstå, at masserne ikke er nået så vidt, at vi kan skride til nægtelse af skat. De har endnu ikke tilstrækkeligt lært selvbeherskelse. Hvis jeg var vis på, at de ikke ville gribe til vold, da ville jeg i dette øjeblik bede dem ophøre med betalingen og ikke spille et sekund af folkets kostbare tid. Indiens befrielse er blevet min lidenskab. Derfor ville jeg ikke tøve et øjeblik, om jeg vidste, at hele programmet kunne gennemføres straks.

Hvorfor voldsløs?

Det gør mig ondt, at jeg ikke her i forsamlingen ser enkelte ledere, som jeg elsker og ærer. Vi savner her Surendranath Banerjis tordenstemme, han, der har ydet landet så uvurderlige tjenester. Skønt vi i dette øjeblik står hinanden fjernt som selve polerne, og skønt der kan være os skarpe meningsforskelle imellem, må vi udtrykke dem med sømmelig hensyntagen. Jeg forlanger ikke, at I skal opgive en Tøddel af det principielle; men jeg råder til at optræde uden vold i ord så vel som i handling. Hvis det er vigtigt i vort forhold til regeringen at afholde sig fra al vold, så er det endnu langt vigtigere i vort forhold til vore ledere. Vel gør det mig inderlig - ondt, at der i Bengalen nylig er forefaldet enkelte tilfælde af vold imod vore folk; men endnu værre var det dog at høre, at ørene var blevet skåret af en mand, som havde brugt sin stemmeret, og at man havde kastet skarn i sengen til en mand, som havde været opstillet som kandidat. På den måde vil vor sag aldrig lykkes; det sker ikke, med mindre, vi får skabt en atmosfære af fuldkommen frihed, så at vi værdsætter vor modstanders frihed lige så

højt som vor egen. Trosfrihed, samvittighedsfrihed, tænkefrihed og handlefrihed kræver vi for os selv og må derfor også give det til andre.

Samarbejdsnægtelse er en renselsesproces; bestandig må vi røre de menneskers hjerter og følelser, som afviger fra os, men aldrig lægge hånd på deres legemer. Disciplin og selvbeherskelse er hovedprincipperne for vor handlemåde, og jeg advarer imod enhver art af tyranni og social boykot.

Derfor var det mig en alvorlig sorg at høre om den hån, der i Delhi var øvet mod et dødt legeme, og jeg føler, at dersom det er øvet af tilhængere af samarbejdsnægtelsen, da har de nedværdiget sig selv og deres tro. Jeg gentager det: vi kan ikke befri vort land ved hjælp af voldsfærd.

Selvstyre i løbet af et år.

Det var ikke ment som spøg, da jeg fra Kongressens talerstol sagde, at vi kunne vinde selvstyre på et år, hvis folket ville arbejde tilstrækkeligt med. Nu er der gået tre måneder af dette år.

Hvis vi er tro imod vor sag, imod vort folk og imod de sange, vi synger, hvis vi er tro imod Bhagawadgita og Koranen, da kan vi fuldføre resten af programmet i de ni måneder, der er tilbage og befri Islam, Punjab og Indien fra undertrykkelse.

Jeg har foreslået et program, der er således begrænset, at det lader sig udføre på et år og er særlig henvendt til de oplyste klasser. Det ser ud til, at vi tynges under den illusion, at vi umuligt kan leve uden råd, domstole og skoler, der er støttede af regeringen. I samme øjeblik, vi kommer fri af denne illusion, har vi selvstyre. Det er demoraliserende både for regering og folk, at hundrede tusind udlændinge skal diktere et folk på trehundrede millioner sine betingelser. Hvordan er det da gået til, at de således beordrer betingelser? De gør det, fordi vi har været splittede, og de har hersket. Jeg har aldrig kunnet glemme Humes⁸⁹ åbne bekendelse af, at den engelske regering oprettholdtes gennem sin virkeliggørelse af regelen: »del og hersk«⁹⁰. Derfor er det, jeg har lagt vægt på enhed mellem hinduer og muslimer som en af de vigtigste betingelser for

89 1829-1912, Allan Octavian Hume, embedsmand i den britiske regering i Indien 1849-1882, og social reformator, en af initiativtagerne til den indiske nationalkongres eller kongrespartiet, der skulle sikre, at den politiske utilfredshed i Indien med det britiske kolonistyre i landet ikke manifesterede sig i krav om uafhængighed:

”*Congress to Save British Empire from Danger*. But one thing is clear, that the Congress was started more with the object of saving the British Empire from danger than with that of winning political liberty for India. The interests of the British Empire were primary and those of India only secondary, and no one can say that the Congress has not been true to that ideal. It might be said with justice and reason that the founders of the Indian National Congress considered the maintenance of British rule in India of vital importance to India herself, and therefore were anxious to do everything in their power, not only to save that rule from any danger that threatened it, but even to strengthen it; that with them the redress of political grievances and the political advance of India was only a by-product and of secondary importance. Lajpat Rai: *Young India* - New York : B.W. Huebsch, 1916, s. 126.

90 “Mr. Hume highly appreciated the distinctive characteristics of the Moslems - their manly energy and democratic instincts; and he did not believe that the opposition represented their genuine feeling. According to his view the hostile stimulus came from the outside, from a few ill-advised officials who clung to the pestilent doctrine of "Divide et impera," and from unfriends of the Government, who hated a movement which sought to unite all parties and all creeds in friendly co-operation under the aegis of the British Empire. He therefore denounced the counter-agitation as artificial and mischievous”. Wedderburn, Bart, William: Allan Octavian Hume : "Father of the Indian National Congress" 1829-1912. - London: T. Fisher Unwin, 1913 s. 72.

at kunne bryde samarbejdet med regeringen. Men det må ikke være mundsvejr eller *bania*⁹¹ enhed, det skulle være en enhed, der bygger på vidhjertethed. Hvis vi vil frelse hinduismen, da siger jeg: søg for Guds skyld ikke at slå en handel af med muslimerne. Jeg har i alle disse måneder, hvor jeg har færdedes med Shaukat Ali, ikke så meget som hvasket om beskyttelse af koen. Mit samarbejde med brødrene Ali hviler på agtelse. Jeg føler det som en æressag for mig og for hele hindusamfundet, og hvis det står mål, da vil det gøre sin pligt imod Indiens muslimer. Enhver tanke om at købslå ville være nedværdigende for os. Lys bringer lys og ikke mørke, og en ædel handling, der gøres med ædelt sind, får dobbelt løn. Gud alene kan beskytte koen.

Spørg ikke nu: »Hvad bliver der af koen?« Spørg mig, når først Islams ære er hævdet ud over Indien.

Spørg *Rajaherne*, hvad de gør for at beværte deres engelske Gæster. Overtal først dem til at ophøre med at dræbe køer, før I tænker på at slutte nogen overenskomst med muslimerne. Den bedste måde at frelse koen på er, at give dem ubetinget hjælp den stund de er i nød.

Lektien fra Punjab.

Hvad skylder vi Punjab? Hele Indien blev tvunget til at krybe på maven, om det så blot havde været en eneste punjabi, der blev tvunget til at krybe i hin snavsede smøge i Amritsar; og alle Indiens kvinder fik løftet deres slør, idet de uskyldige kvinder fra Manianwalla fik deres slør løftet af en uforskammet officer. Og alle børn i Indien blev vanæret, idet små skolebørn blev tvunget til fire gange om dagen at gå til bestemte steder inden for det militære område i Punjab for at hilse »Union Jack«⁹², hvorved to børn på syv år døde af solstik, fordi de måtte vente i middagssolen. Efter min mening er det en synd at benytte skoler og kollegier, der står under denne regerings ledelse, så længe den ikke gennem virkelig anger har rensset sig efter disse forbrydelser. Vi kan ikke med selvtægtelse indanke en sag for regeringens domstole, når vi tænker på, at det var ved domstolene i Punjab, at uskyldige mænd blev dømt til fængsel og til at hænges. Vi bliver deltagere i regeringens forbrydelse ved frivilligt at hjælpe den eller blive hjulpet af den.

Indiens kvinder har umiddelbart forstået, at kampen er af åndelig natur. Tusinder har deltaget i møder for at lytte til budskabet om samarbejdsnægtelse uden vold, og de har givet deres dyrebare smykker for at fremme selvstyrets sag. Er det noget under, om jeg tror på, at vi kan vinde selvstyre i løbet af et år efter alt, hvad jeg har set af of-fersind? Jeg ville gøre mig skyldig i mangel på tillid til Gud, om jeg undervurderede betydningen af de indiske kvinders tilslutning. Jeg håber, at studenterne vil gøre deres pligt. Vort land venter, at også de jurister, der hidtil har ledet den offentlige agitation, skal anerkende den nye nationale vækkelse.

Slutning.

Jeg har brugt stærke ord, men jeg har gjort det med fuldt overlæg. Jeg gør det ikke af lyst til hævn.

Jeg betragter ikke englænderne som mine fjender.

Mange af dem ser jeg op til, og jeg har den glæde at have mange engelske venner;

91 *Bania*: Gujarati: Handelsmand, enhed om køb og salg, ikke nødvendigvis venskab.

92 *Union Jack*: Det engelske Unionsflag.

men jeg er en afgjort fjende af det engelske styre, som det er for øjeblikket, og hvis det stod i et enkelt menneskes magt - *tapasya* - at lægge det øde, da ville jeg visselig ødelægge det, om det ikke kunne forbedres.

Et rige, som øver uret og svigter menneskers tillid, fortjener ikke at blive stående, om dets ledere da ikke angrer; og samarbejdsnægtelse er folkets middel til at tiltvinge sig ret.

Jeg håber, at Bengalen vil indtage den plads, der tilkommer det i denne bevægelse for national renselse. Bengalen begyndte arbejdet for selvstændighed og for national uddannelse, medens det øvrige Indien sov. Jeg håber, at Bengalen vil komme til at gå i spidsen for denne bevægelse, der har til mål at vinde selvstyre og skaffe retfærdighed i kalifat-spørgsmålet og Punjab-sagen derved, at vi renser og ofrer os selv.

KASTE ELLER KLASSE?

(29. December 1920.)

Eftersom mennesket er et samfundsvæsen, må det også finde en samfundsordning. I Indien har vi udviklet kastesystemet, og i Europa har de udviklet klassesystemet. Ingen af de to har en sådan solidaritet og naturlighed som familien, der måske er indstiftet af Gud. Har kastedelingen afstedkommet visse onder, så har klassesystemet det ikke mindre. Som Swami Vivekananda⁹³ siger: »Her fælder barneenken sine lønlige tårer - der stiger den ugifte kvindes suk til himlen«. Alle socialisters og kommunisters argumenter går ud på at bevise, at klassesystemet ikke er hverken naturligt eller sundt for samfundet.

Hvis klassen hjælper til at bevare visse sociale dyder, gør kasten det samme og måske i højere grad. Kastesystemets skønhed er, at det ikke er baseret på rigdom, på besiddelse. Historien har vist, at penge er den stærkeste sønderdelende magt i verden. »Selv familieåndens hellighed er ikke sikre imod rigdommens besmittelse« - siger Shankaracharya. Kasten er kun en udvidelse af familieprincippet. Begge deler efter slægt og arvelighed. Vestens videnskabsmænd har travlt med at søge at bevise, at arvelighed er indbildning, og at miljø er det eneste, der betyder noget. Mange landes solide erfaring modsiger disse videnskabsmænd; men selv om man nu går ind på deres betragtning af miljøets betydning, er det let nok at se, at miljøet bevares og udvikles bedre gennem kastesystemet end gennem klassesystemet. Angelsakserens temperament er af en sådan beskaffenhed, at han er ude af stand til at forstå en andens synspunkt. Man kan forstå hans voldsomme opposition over for alt, hvad der er af en anden støbning end han selv. Men indere burde, hvad enten de er hinduer eller kristne, være i stand til at se, at den ånd, der har skabt kastesystemet, ikke er en arrogant følelse af overlegenhed; det er en inddeling efter de forskellige systemer for selvkultur. Ganske som familieånden samler dem, der elsker hinanden og er sammenknyttet med blodets og slægtskabets bånd, således søger kasten at samle familier, der lever livet efter samme renhedsprincip (ikke på samme levestof eller efter samme økonomiske målestok). Der er yderligere den forskel fra klassesystemet, at afgørelsen af, hvilken type den enkelte familie tilhører, ikke er lagt i nogle få menneskers uvillige eller velvillige hænder. Kastesystemet stoler på arvelighedsprincippet, og da det kun er et kultursystem, vil det hævde, at der ikke gøres individet eller familien uret, om den må blive i en bestemt gruppe, til trods for at den har besluttet at forandre sin levevis til det bed-

93 1863-1902, Swami Vivekananda, borgerligt navn: Narendranath Dutta, indisk hindi-reformator og filosof.

re. Som vi alle ved, kommer forandringer meget langsomt i det sociale liv, og således har kasterne erfaringsmæssigt også tilladt nye grupperinger, der har passet til livets krav. Men disse forandringer foregår lige så stilfærdigt og let som skyernes vekslen. Det er vanskeligt at tænke sig noget menneskeligt system, der mere harmonisk formår at tilpasse sig efter samfundets trang.

Kasterne udtrykker ikke overlegenhed og underlegenhed. Den anerkender simpelthen forskellige betragtninger af livet og forskellige måder at leve det på. Men det nytter ikke at nægte den kendsgerning, at der har udviklet sig en slags hierarki inden for kastesystemet; men det kan ikke siges at være Brahminerne, der har skabt det. Når alle kaster sætter det samme mål for livet, da er det umuligt at undgå dannelsen af et hierarki, idet ikke alle kaster kan virkeliggøre idealet i samme grad. Hvis alle kaster tror, at vegetarisk føde er bedre end dyrisk føde, da vil man ganske naturligt se op til de vegetariske kaster. Der er også visse underafdelinger af kasterne, der altid har stået på lige fod med hinanden, og som dog ikke har haft fællesskab i måltider og ægteskab. Ganske som en hindu eller en muslim ikke tror sig at stå under eller over hinanden, fordi deres tro er forskellig, eller som når en brahmin og en lingayat i Sydindien ikke vil drikke af hinandens bæger, således kan alle kaster begrænse mad og drikke til deres egen kaste. Kun fordi de andre kaster betragtede brahminernes eller vaishnavernes levevis som den bedste, har de været villige til at spise den mad, disse »rene« kaster havde tilberedt.

Berøring, drikke, mad og ægteskab er i stigende grad private ting. Nægter man at røre ved en mand, da udelukker man sig praktisk talt fra alt samkvem med ham, og han er udelukket fra alle frugter af den sociale udvikling. De kaster, der må berøre hinanden, kan for eksempel deltage i de religiøse ceremonier; de kan gå ind i templerne og nyde godt af religionens opdragelse, der gives for intet gennem rituel og kunst. I templet viser de alle hinanden kærlighed og tjener hinanden og deler civilisationens frugter. De »urørlige« er ganske automatisk udelukket fra alt dette. Mange steder, hvor det forlanges, at de skal bo uden for landsbyerne, er de blevet berøvet enhver beskyttelse af liv og ejendom. Efter den sociale inddeling af arbejdet udfører de de laveste men vigtigste af samfundets pligter, og dog har man berøvet dem frugten af det fællesliv, som leves mellem kasterne indbyrdes. Urørligheden har gjort de »undertrykte« klasser til hindusamfundets Askepot. Spørgsmålet om mad og drikke har eller burde ikke have nogen social betydning.

Det er kun tilfredsstillelsen af den fysiske trang.

På den anden side giver det lejlighed til at holde sanserne i ave. Man har aldrig set, at fællesspisning har fremmet broderskabet mellem mennesker på nogen særlig måde. Men de bånd, der er lagt på mennesker med hensyn til at spise sammen, har i høj grad opøvet viljen og holdt visse sociale dyder vedlige.

SOCIAL BOYKOT.

(16. Februar 1921.)

Eftersom samarbejdsnægtelse er en bevægelse, der sigter på en udrensning, så bringer den vore svagheder frem til overfladen, ligesom den også viser, at vi somme tider skyder over målet på de områder, hvor vi har vor styrke. Social boykot er ældgammel, den er lige så gammel som kasterne.

Det er det store og forfærdelige gengældelsesmiddel, og det anvendes med stor virkning. Det hviler på den betragtning, at samfundet ikke er forpligtet til at udstrække

sin Gæstfrihed og tjeneste til den, der var udstødt af samfundet selv. Det svarede til sin hensigt, så længe landsbyen var en selvstændig enhed og genstridighed hørte til sjældenhederne.

Men når meningene er delte som i vore dage f. eks. i spørgsmålet samarbejdsnægtelse, og man søger at anvende den under de nye forhold, da er en summarisk anvendelse af boykot for at tvinge minoriteten til at bøje sig for majoriteten en utilgivelig form for vold. Om man fortsætter denne fremgangsmåde, vil den med nødvendighed ødelægge bevægelsen. Man kan anvende social boykot, og den kan virke på rette måde, når den ikke føles som en straf, men snarere som en disciplinær forholdsregel. Desuden må social boykot for at være tilladelig i en voldsløs kamp aldrig smage af inhumanitet. Den må forædles. Det må volde den part smerte, der anvender den, dersom han kommer til at berede modparten vanskeligheder. Det siges, at man i Jhansi har nægtet en mand lægehjælp; en sådan handlemåde er umenneskelig og sidestilles i straffeloven med forsøg på mord. Og jeg ser heller ikke nogen forskel på at myrde et menneske og at forholde ham lægehjælp, når han er dødssyg. Jeg mener, at selv krigslovene kræver, at man yder den fjende lægehjælp, som trænger dertil. Afskærer man en mand fra at benytte landsbyens eneste brønd, betyder man ham derved, at han skal forlade landsbyen. Og sikkert er det, at de, der mener, at samarbejdsnægtelse er den rette vej, ikke har erhvervet sig nogen som helst ret til at anvende denne yderste forholdsregel imod dem, der ikke følger os i tykt og tyndt. Utålmodighed og intolerance vil da slå denne store religiøse bevægelse ihjel. Vi kan ikke lutre mennesker gennem tvang, og end mindre kan vi med vold bringe dem til at dele vor mening; det er stik imod den demokratiske ånd, vi ønsker at fostre.

Utvivlsomt vil vi møde alvorlige vanskeligheder.

Fristelsen til at gribe til social boykot bliver uimodståelig, når en anklaget, som underkaster sig privat voldgift, bagefter nægter at rette sig efter afgørelsen. Og dog er det let at se, at anvendelsen af social boykot vil virke lammende på den vidunderlige bevægelse, der er begyndt i retning af at bilægge stridigheder ved hjælp af voldgift; det er en bevægelse, der vil blive til megen gavn for landet, rent bortset fra at den har betydning som våben i samarbejdsnægtelsen rustkammer. Der vil gå nogen tid, inden folk vænner sig til at benytte privat voldgift. Dens ligefremhed og billighed vil frastøde mange mennesker, ligesom en gane, der er forvænt med krydret kost, frastødes af enkelt tillavet mad. Ikke alle kendelser vil være hævet over enhver kritik; derfor må vi stole på bevægelsens indre værd og på at kendelsernes retfærdighed vil gøre sig gældende.

Det er meget at ønske, at vi må nå til en fuldstændig frivillig boykot af domstolene. Det alene kan bringe os selvstyre. Men vi har aldrig ventet, at vi fuldt skulle kunne gennemføre en eneste side af samarbejdsnægtelsen. Den offentlige mening er nu kommet så vidt, at den betragter domstolene ikke som tegn på vor frihed, men som tegn på vor trældom. Den har praktisk talt gjort det umuligt for jurister samtidig at praktisere og at optræde som folkeførere.

Samarbejdsnægtelsen har i høj grad nedbrudt domstolenes anseelse og for så vidt også regeringens.

Opløsningsprocessen skrider langsomt men sikkert fremad. Den vil blive hæmmet, hvis vi bruger voldsomme midler for at fremskynde den. Vor regering er væbnet til tænderne for at kunne binde an med og besejre al ydre modstand, men den er ikke i besiddelse af noget, hvormed den kan besejre ikkevold. Hvorledes skulle en håndfuld englændere kunne sætte sig imod en frivillig meningstilkendegivelse, der hviler på

300 millioner menneskers offervilje.

Derfor er det mit håb, at de, der arbejder for at fremme samarbejdsnægtelse, vil vogte sig for at falde i den sociale boykots snare. Valget står dog ikke blot mellem social boykot og social omgang. En mand, der trodser den klare og enstemmige offentlige mening på væsentlige punkter har ikke krav på de behageligheder og rettigheder, samfundet har at byde på. Vi kan ikke deltage i hans sociale handlinger som f. eks. bryllupsfester, og vi kan ikke modtage gaver fra ham; men vi må ikke nægte ham samfundets tjenester; disse er det vor pligt at yde deltagelse i selskaber og deslige er et privilegium, som vi har lov at give eller nægte, som vi selv synes. Men det ville være klogt hellere at optræde for mildt end for strengt og kun benytte vort våben i sjældne og klare tilfælde selv i det begrænsede omfang, jeg her har beskrevet. Og i hvert enkelt tilfælde må den, der bruger våbenet, gøre det på eget ansvar. Det er endnu ingen pligt at bruge det i nogen som helst form, og ingen har ret til at bruge det, hvis det kan medføre nogen fare for bevægelsen.

KALIFATET. II (23. Marts 1921.)

De foreslåede ændringer af Sèvres-traktaten⁹⁴ er ikke tilfredsstillende for de indiske muslimer. Og det siger en hel del. Det er ikke blot Tyrkiet, England har at stille tilfreds. Det er Indien, som må beroliges. Hvis blot de indiske muslimers krav bliver opfyldte, vil det efter min mening ikke have meget at sige, om Tyrkiet bliver det eller ej. Og det af to grunde. Kalifatet er et ideal, og når et menneske arbejder for et ideal, bliver han uimodståelig. Muslimerne, som repræsenterer dette ideal, har hele det indiske folks offentlige mening bag sig.

Det er ikke rigtigt at sige, at muslimerne blot kæmper for Tyrkiet. De ville forlade Tyrkiets sag i selve dette øjeblik, hvis det bar sig galt ad og - for at tage et tåbeligt eksempel - forlangte at få det område tilbage, som det besad under sultan Suleiman den prægtige. Men samtidig kan muslimerne ikke frafalde et krav, der støtter sig på Koranens bud, fordi et svagt og hjælpeløst Tyrkiet ikke kan håndhæve det.

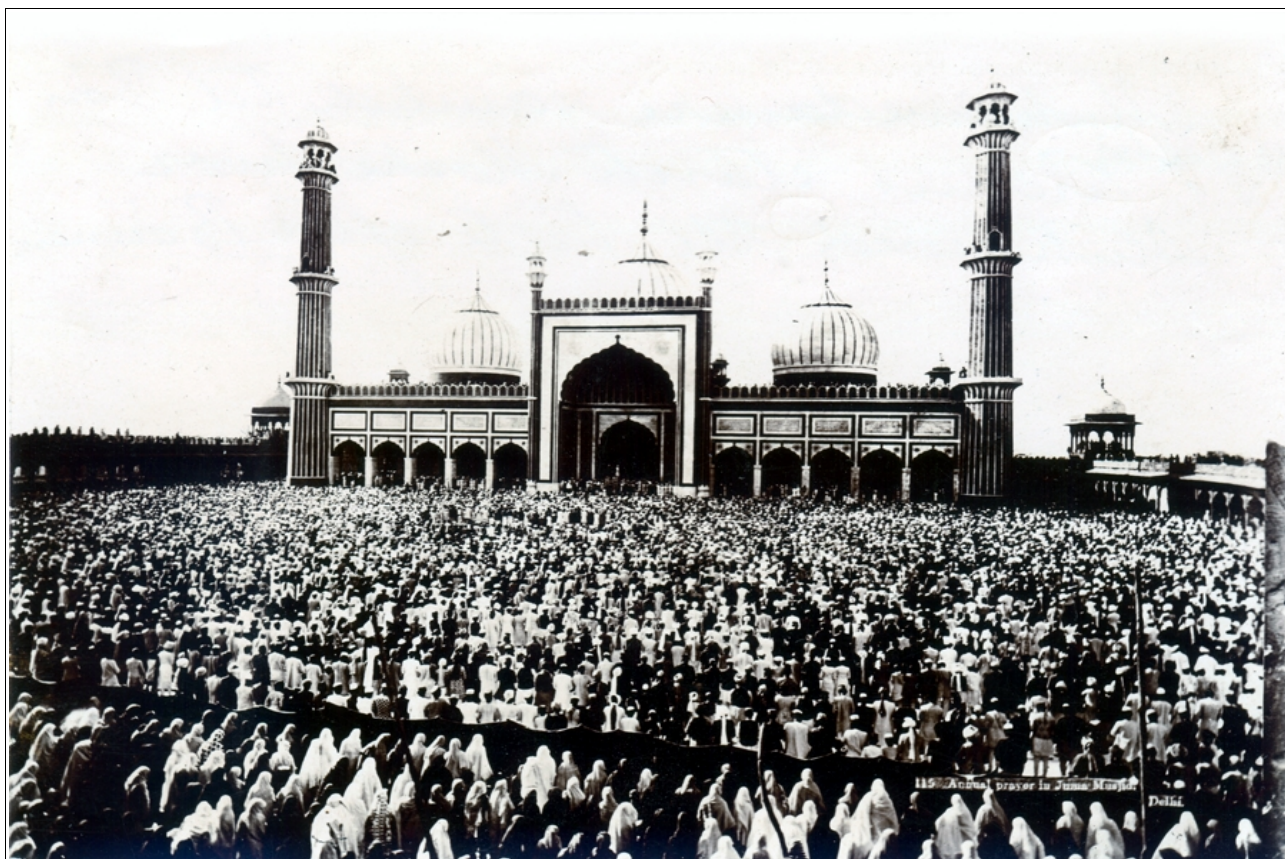
94 Sèvres-traktaten af 10. august 1920, er de betingelser, der indgås mellem Det ottomanske rige og de allierede og associerede magter efter første verdenskrig. Traktaten træder aldrig i kraft.

Traktaten underskives af sultan Mehmed VI, som vil bevare sin magt. Det bliver imidlertid afvist af uafhængighedsbevægelsen i resten af Tyrkiet der ledes af Kemal Atatürk, der tager magten og opretter Republikken Ankara, der danner grundlaget for det Tyrkiet, der eksisterer i dag.

De allierede og associerede magter var: Storbritannien, Frankrig, Italien, Japan, Armenien, Belgien, Grækenland, Saudi Arabien, Polen, Portugal, Rumænien, Jugoslavien og Tjekkoslaviet.

Storbritannien 'får' Palæstina og Mesopotanien som mandatområder og Frankrig Libanon og Syrien.

http://wwi.lib.byu.edu/index.php/Peace_Treaty_of_S%C3%A8vres

Og samtidig med at enhver god muslim må stræbe at bibeholde Tyrkiets verdslige magt, har han også pligt til at påse, at »den arabiske halvø« med Mesopotanien samt Syrien og Palæstina bliver under rent muslimsk herredømme, og at kalifen har det åndelige herredømme over disse steder, hvem han så til enhver tid måtte være. Den offentlige mening blandt muslimerne kan umuligt tilfredsstilles på anden måde, hvor gode fredsbetingelserne iøvrigt måtte være. De vil ikke tåle, at Ikke-muslimer hverken direkte eller indirekte har magten over Islams hellige steder.

Derfor er Palæstina den mest prekære del af spørgsmålet. England har givet Zionisterne løfter, og for dem knytter der sig ganske naturligt hellige følelser til stedet. Man påstår, at jøderne må vedblive at være et hjemløst, omvandrende folk, med mindre de kommer i besiddelse af Palæstina.

Det er ikke min mening at undersøge, hvorvidt det dogme, påstanden bygger på, hviler på fast grund eller ej. Det eneste, jeg vil hævde, er, at de ikke kan tage Palæstina i besiddelse ved hjælp af kunstgreb så lidt som ved brud på moralen.

Krigen drejede sig ikke om Palæstina. Den engelske regering kunne ikke have vovet at bede en eneste muslimsk soldat om at være med at vriste herredømmet over Palæstina fra andre muslimer og give det til jøderne. At jøderne føler Palæstina som midtpunktet for deres gudsyndelse må respekteres, og jøderne ville have gyldig grund til at beklage sig over muslimske idealister, hvis de ville forhindre jøderne i at tilbede lige så frit som de selv. Men Palæstina kan ikke gives til jøderne som resultat af krigen hverken ud fra etikken eller krigens love. Enten må zionisterne revidere deres idealer vedrørende Palæstina, eller, hvis jødedommen tillader at afgøre en sag ved krig, da gå i »hellig krig« imod muslimer verden over, med den kristne indflydelse på deres side.

Men det er at håbe, at den offentlige mening i verden går i retning af at umuliggøre

»hellige krige«, og at de religiøse spørgsmål mere og mere vil blive løst ved fredelige ordninger og efter de strengeste moralske overvejelser. Men hvad enten en sådan lykkelig tid kommer eller ikke, er det klart som dagen, at de fredsbetingelser, som angår kalifatet, må indeholde genoprettelsen af rent muslimsk styre i Jazirut-ul-Arab under Kalifens overhøjhed. Ellers er de ikke retfærdige.

GANDHI OG DE UNDERTRYKTE KLASSER.

Et stykke selvbiografi.

(27. April 1921.)

Gandhi førte forsædet ved et møde for de undertrykte klasser, som afholdtes i Ahmedabad d. 14. og 15. april⁹⁵. Der var mange damer og herrer til stede fra byen, skønt antallet af urørlige var langt mindre end ventet, som følge af det rygte, der gik i byen, om at regeringen ville arrestere dem, der deltog.

Gandhi begyndte med at beklage, at der var så få til stede og sagde, at hændelser som denne betog ham den smule tro, han havde på, at møder var et virksomt middel til at gennemføre sociale reformer.

Hvis han derfor opholdt tilhørerne kortere tid, end de havde ventet, ville det være, fordi han ikke kunne nå alle dem med sin tale, som han havde villet, og aldeles ikke fordi hans begejstring for arbejdet var kølnet. Han var også taknemmelig for, at dette møde havde bragt ham den glæde at møde venner på platformen, som han sjældent traf for tiden venner som det plejede at være en glæde og et privilegium at samarbejde med, men som han under de nuværende forhold desværre var afskåret fra. Han glædede sig over at være i samme båd som de, når det gjaldt spørgsmålet om urørlighed.

Derpå gik han over til sit emne og sagde: Jeg ved ikke, hvorledes jeg skal overbevise dem, der er modstandere af denne reform om, at deres stilling til sagen er forkert. Hvordan skal jeg tale til dem, der regner enhver berøring med de undertrykte klasser for en besmittelse, man ikke kan renses fra uden de forskrevne renselser, og derfor regner det for synd at undlade at udføre dem? Jeg kan kun åbent fremsætte min inderste overbevisning for dem.

Jeg regner urørligheds-skikken for den største plet på hinduismen. Denne ide har jeg ikke fået gennem mine bitre erfaringer under den sydafrikanske kamp. Det skyldes heller ikke, at jeg engang var fritænker; og lige så galt er det som nogle at tro, at

⁹⁵ De urørliges fjerde konference.

jeg er kommet til dette standpunkt gennem min læsning af kristen litteratur. Mit syn på sagen skriver sig fra en tid, da jeg hverken var betaget af eller kendte Bibelen eller dens tilhængere.

Jeg var knap tolv år gammel, da jeg begyndte at tænke selvstændigt over sagen. En urørlig mand ved navn Uka plejede at komme til vort hus for at tømme latrintønder; og ofte spurgte jeg min moder, hvorfor det var galt at røre ved ham, og hvorfor jeg ikke måtte røre ved ham. Hvis jeg tilfældigvis kom til at røre ved Uka blev det sagt til mig, at jeg måtte foretage de forskrevne renselser, og skønt jeg selvfølgelig adlød, var det ikke uden smilende at komme med indvendinger, der gik ud på, at urørligheden ikke var forskrevet i vor religion, det kunne umuligt være sandt. Jeg var et meget pligtopyldende og lydigt barn og viste mine forældre stor respekt; men ofte modsagde jeg dem på dette punkt. Jeg sagde til min moder, at hun tog fuldstændig fejl, når hun troede, at det var en synd at røre ved Uka.

Da jeg kom i skole hændte det ofte, at jeg rørte ved »urørlige«, og da jeg aldrig ville skjule det for mine forældre, fortalte min moder mig, at den letteste måde at rense sig for uren berøring var at ophæve berøringen ved at røre ved en muslim, idet man gik forbi ham. Og af hensyn til min moder og fordi jeg holdt af hende, gjorde jeg ofte, som hun havde anvist mig, men aldrig fordi jeg betragtede det som en religiøs pligt. Efter nogen tids forløb flyttede vi til Porebandar, hvor jeg først gjorde bekendtskab med sanskrit. Endnu var jeg ikke blevet sat i engelsk skole, men min broder og jeg blev betroet til en brahmin, som lærte os *Ramraksha*⁹⁶ og Vishnu punjar⁹⁷. Ordene »jale Vishnu«, »sthale Vishnu« (Herren er nærværende i vandet, herren er nærværende i jorden) er aldrig siden gået mig af minde. En moderlig gammel dame boede lige i nærheden. Nu var jeg på det tidspunkt meget ængstelig af sind, og når lyset gik ud; og jeg var i mørke, forestillede jeg mig spøgelse og nisser.

Den gamle moder rådede mig til for at overvinde min frygt at hviske Ramraksha-ordene hver gang jeg var bange, så ville alle onde ånder flygte. Det gjorde jeg, og jeg syntes det hjalp godt.

Da kunne jeg aldrig tro, at der var ord i Ramraksha, der sagde, at det var synd at berøre de »urørlige«.

Dengang forstod jeg ikke ordenes betydning eller forstod dem i hvert fald meget ufuldkomment. Men jeg var forvisset om, at Ramraksha, der kunne drive spøgelsefrygt bort, ikke kunne forenes med noget sådant som frygt for at røre ved de »urørlige«.

Vi læste regelmæssigt Ramayana i vor familie.

En brahmin ved navn Ladha Maharaj plejede at læse den for os. Han var spedalsk; men han var overbevist om, at Ramayana ville helbrede hans spedalskhed, når han læste regelmæssigt, og han blev virkelig også helbredt. Og jeg tænkte ved mig selv: Hvordan kan Ramayana, hvori det fortælles, at en af dem, vi nu betragter som urørlige, førte Rama over Ganges i sin båd, finde sig i, at nogen menneskelig skabning bliver betragtet som »urørlig« på grund af, at deres sjæle skulle være besmittede? Det, at vi tiltaler Gud som »den, der renser den besmittede« og med lignende udtryk viser, at det er synd at betragte nogen, der er født i hinduismen som besmittet eller »urørlig« - det er satanisk at gøre det. Derfor er jeg aldrig blevet træt af at gentage, at det er en stor synd. Jeg vil ikke give det udseende af, at dette havde krystalliseret sig som overbevisning hos mig, da jeg var tolv år gammel; men jeg tør nok sige, at jeg allerede den-

96 *Ramraksha* eller *Ramayana*: Hymner om beskyttelse i heltedigtet om Rama.

97 *Vishnu Punjar*: Hymner til Vishnu.

gang betragtede forestillingen om »urørlighed« som synd. Jeg fortæller dette for at vaishnaværne og de ortodokse hinduer kan lære deraf.

Jeg har altid betragtet mig selv som en sanatani hindu. Det vil ikke sige, at jeg er ganske ukendt med de hellige skrifter; men jeg er ikke grundigt hjemme i sanskrit. Jeg har læst Vedaerne og Upanishaderne i oversættelse; derfor kan jeg ikke sige, at jeg virkelig har studeret dem. Mit kendskab til dem er på ingen måde grundigt; men jeg har læst dem således, som en hindu bør, og jeg mener at have forstået ånden i dem. Da jeg var 21 år gammel, havde jeg også sat mig noget ind i andre religioner.

Der var en tid, da jeg vaklede mellem hinduismen og kristendommen. Da jeg fik ligevægt i mit sind igen, følte jeg, at for mig var frelsen kun mulig gennem hinduismen, og min tro på hinduismen blev dybere og mere oplyst.

Men selv på det tidspunkt troede jeg, at forestillingen om »urørlighed« ikke hørte hjemme i hinduismen; og om det var tilfældet, da passede en sådan hinduisme ikke for mig.

Den sande hinduisme betragter ikke »urørligheds-skikken« som en synd. Jeg ønsker ikke at komme ind i en diskussion om *shastraernes* fortolkning.

Det kunne blive svært nok for mig at bevise mit standpunkts rigtighed ved at citere Bhagawad eller Manu Smriti. Men jeg hævder, at jeg har forstået hinduismens ånd. Hinduismen har syndet ved at sætte sit stempel på »urørligheds-skikken«. Det har nedværdiget os og gjort os til det britiske riges pariaer. Selv muslimerne er blevet smittet af vor synd og i Syd- og Østafrika og Canada er muslimerne lige så vel som hinduerne blevet betragtet som pariaer. Alt dette onde er en følge af »urørligheden«s synd.

Her vil jeg gentage min påstand: Så længe hinduer i egensind regner urørlighed for en del af deres religion, så længe hinduernes store masse regner det for en synd at røre ved en del af deres brødre, så længe er det umuligt at nå til selvstyre.

Yudhishtira ville ikke gå ind i himlen uden sin hund. Hvorledes kan da Yudhishtiras efterkommere vente at få selvstyre, uden at de urørlige er med? Vi har bebrejdet regeringen dens forbrydelser og kaldt den satanisk; men hvilke af disse forbrydelser har vi ikke selv gjort os skyldige i over for vore urørlige brødre?

Vi har undertrykt vore brødre, og vi har ladet dem krybe på deres bug, ja vi har ladet dem gnide deres næser mod jorden og med øjne, der var røde af raseri, har vi sat dem ud af jernbanekupeerne, hvad mere har englænderne gjort imod os? Hvilken af de anklager, vi retter imod Dyer og O'Dwyer kan ikke andre - og det endog vore egne landsmænd - rette imod os? Vi burde rense os for denne besmittelse. Det er unyttigt at tale om selvstyre, så længe vi ikke beskytter de svage og hjælpeløse, eller så længe det er muligt for en af vore folk at såre et andet menneskes følelser. Selvstyre betyder, at ingen hindu noget øjeblik i sit hovmod skal tænke, at han ustraffet kan nedtræde ydmyge hinduer og muslimer. Hvis denne betingelse ikke opfyldes, da vil vi kun vinde selvstyre for at miste det i næste øjeblik. Vi er ikke bedre end dyr, før vi har rensset os for de synder, vi har begået imod vore svagere brødre.

Men jeg har ikke sluppet troen. Under mine vandringer i Indien har jeg set, at den godhedens ånd, som digteren Tulsidas besynger med sådan veltalenhed, den ånd, der er hjørnesteinen i lainiternes og vaishnaværnes religioner, kvintessensen af Bhagawad og som gennemtrænger hvert vers i Gita - denne godhed, kærlighed og barmhjertighed vinder langsomt men sikkert fremad i folkets hjerter her i vort land.

Man hører endnu om mange stridigheder mellem hinduer og muslimer, og endnu er der mange, der ikke betænker sig på at fortrædige hinanden.

Men jeg føler, at i det store og hele er godheden og barmhjertigheden vokset. Hindu-er og muslimer er kommet til at frygte Gud. Vi har rystet domstolenes og regerings-skolernes hypnose af os tilligemed mange andre vrangforestillinger. Jeg har også forstået, at de mennesker, der ikke kan læse og skrive, og som vi betragter som uvidende, netop er dem, der fortjener at kaldes dannede. De er mere kultiverede end vi, deres liv er retfærdigere end vort. Studerer man nutidens psykologi, vil det vise sig, at i overensstemmelse med den populære forestilling er selvstyre det samme som Ram Raj -grundfæstelsen af retfærdighedens herredømme på jorden.

Kan det trøste jer mine urørlige brødre, da vil jeg sige, at spørgsmålet om jer ikke vækker så meget oprør som tidligere. Det betyder ikke, at jeg venter at I nu skal have tillid til hinduerne i alle stykker. Hvorledes kan de vente, at I skulle have tillid til dem, der har gjort jer så megen uret? *Swami Vivekananda* plejede at sige, at de urørlige ikke var fornede, men undertrykte af hinduerne, som derved atter havde undertrykt sig selv.

Jeg tror, det var d. 6. april⁹⁸, jeg var i Nellore.

Der havde jeg et møde med de urørlige, og der bad jeg ligesom i dag. Jeg vil gerne nå *moksha*. Jeg ønsker ikke at fødes påny. Men skal jeg fødes påny, da vil jeg gerne fødes som en af de urørlige, at jeg kan dele deres sorger og lidelser og de forhånelser, de er genstand for, så at jeg kunne søge at fri mig selv og dem fra denne elendighed. Derfor bad jeg, at om jeg skulle fødes igen, jeg da ikke måtte fødes som en *brahmin*, *kshatriya*, *vaishya* eller *sudra* men som *atishudra*.

Dagen i dag er mere højtidelig end den sjette, thi den er helliget gennem mindet om tusinder af uskyldige menneskers død⁹⁹. Derfor bad jeg også i dag, at hvis jeg skulle dø med nogle af mine ønsker uopfyldte og uden at have afsluttet min tjenergerning blandt de urørlige og uden at have set min hinduisme fuldkommen, at jeg da måtte fødes på ny blandt de urørlige for at fuldkomme den.

Jeg holder af renovationsarbejde. I min ashram er der en ung brahmin på atten år, som gør renovationsarbejde for at lære renovationsmændene renlighed. Den unge mand er ikke reformator. Han er født og opdraget i et ortodokst hjem. Han læser Gita regelmæssigt og udfører trolig *sandhyavandana*¹⁰⁰. Hans udtale af sanskrit-versene er mere fejlfri end min. Når han leder bønner, smelter hans stemmes bløde melodier hjerterne. Men han følte, at han ikke havde gjort sin pligt, før han også blev en dygtig fejer, og hvis han ville, at fejeren i vor ashram skulle gøre sit arbejde godt, måtte han først selv gøre det for at give et godt eksempel.

I skal tænke på, at det er jer, der holder hindusamfundet rent, derfor må I også holde jeres eget liv rent. I skal vænne jer til renlighed, så at ingen skal pege fingre ad jer. Brug kaliholdig aske eller jord, hvis I ikke har råd til at købe sæbe, så at I kan holde jer rene. Nogle af jer er forfaldne til berusende drikke og til spil, og det må I vænne jer af med. I kan pege på brahminerne og sige, at også de er hengivne til disse laster; de bliver dog ikke betragtede som urene af den grund, således som I. Men I må ikke forlange, at hinduerne af barmhjertighed skal give jer fri. Lad dem gøre det, om de vil det, for deres egen skyld. I derimod skal ved jeres rene vandel og jeres renlighed få dem til at skamme sig. Jeg tror, at vi i løbet af fem måneder skal have nået at rense os for vor synd på dette punkt. Hvis det ikke går, som jeg venter, da vil jeg tro, at min beregning har været forkert, selvom min grundbetragtning var rigtig, og da vil jeg som

98 Gandhi husker forkert. Det var den 7. April.

99 Tusinder af uskyldige menneskers død: Jallianwala Bagh massakren 13. april 1919.

100 *Sandhyavandana*: Morgen- og aften bønner efter et fast ritual.

en gang tidligere sige, at jeg har taget fejl.

I vil betragtes som hinduer, I læser Bhagavad; derfor forstår I nok, at når hinduerne undertrykker jer, da ligger fejlen ikke hos hinduismen, men hos dens tilhængere. For at blive frigjorte må I rense jer selv, så I ikke holder fast ved slette vaner som drikkeri.

Hvis I vil forbedre jeres kår og vinde selvstyre, må I stole på jer selv. I Bombay hørte jeg om nogle af jer, at I modarbejder vore bestræbelser for at få selvstyre og tror, at der kun er frelse hos den engelske regering. Lad mig sige jer det: I vil aldrig blive i stand til at skaffe jer ret ved at forlade hinduismen og søge en tredje parts bevågenhed. Jeres frigørelse ligger i jeres egne hænder.

Jeg er kommet i berøring med kasteløse i alle egne af landet, og jeg har lagt mærke til de vældige muligheder, der ligger gemt i dem, uden at de selv eller de andre hinduer har set det. Deres intelligens er endnu frisk og uberørt. Jeg beder jer om at lære at spinde og væve, og gør I det til jeres profession, kan I holde jer fattigdommen fra dørene. Hvad jeres stilling til Bhangierne angår, da vil jeg gentage det, jeg sagde i Godhra¹⁰¹. Jeg kan ikke forstå, hvorfor I selv finder jer i adskillelsen mellem Dheder og Bhangier. Der er ingen forskel på jer.

Selv i normale tider er deres beskæftigelse lige så agtværdig som juristernes eller embedsmændenes.

I skulle ophøre at modtage levninger fra andres tallerkener, hvor rene de end ser ud til at være.

Modtag ikke andet end korn - godt, sundt korn, ikke fordærvet korn, og kun, hvis det bliver tilbudt jer på en høflig måde. Hvis I er i stand til at gøre, hvad jeg har bedt jer om, vil I selv udvirke jeres frigørelse, ikke i løbet af fem måneder, men på fem dage.

De to største af mine ønsker, som holder mig fast til livet, er de urørliges frigørelse og beskyttelsen af koen. Når disse to ønsker er blevet opfyldt, har vi selvstyre, og deri ligger min moksha¹⁰². Gud give jer kraft til at arbejde på jeres frelse.

¹⁰¹Tale ved den sociale konference i Godhra, 5. november 1917.

¹⁰²*Moksha*: hinduistisk: Frelse eller forløsning, foreningen med det guddommelige og dermed med personlighedens udslettelse.

TIL DE MODERATE.

(8. Juni 1921.)

Kære venner!

Det er mig ikke nogen lille sorg, at vi er kommet til at stå hinanden så fjernt i tankegang, skønt jeg både gennem uddannelse og omgangskreds har stået dem nær, der betragtes som moderate. Dels gennem ydre forhold, men også for en del på grund af temperament, har jeg aldrig tilhørt noget af de store partier i Indien. Ikke des mindre har de mænd, som hørte til de moderate, øvet langt større indflydelse på mig end ekstremisterne. *Dadabhai Naoroji*, *Gokhale*, *Badraddin Tyabji*¹⁰³, *Pherozechah Mehta*¹⁰⁴ er alle navne, som har trolddomsmagt. Det kan aldrig glemmes, hvad de har ydet deres land.

De har inspireret mange menneskers liv ud over landet, ligesom de har inspireret mit. Jeg har kunnet glæde mig ved at stå i det bedste forhold til mange af jer, som endnu er i live. Hvad er det da, som har kastet mig bort fra jer og over i det nationale partis skød? Hvorfor har jeg mere fælles med nationalisterne end med jer? Det er mig ikke muligt at se, at I elsker jeres land mindre end nationalisterne. Jeg vil ikke tro, at I er mindre villige til at ofre jer for landets vel end nationalisterne. Og det moderate parti kan sandelig rose sig af lige så megen intelligens, ubestikkeligthed og dygtighed som nationalisterne, om ikke mere. Forskellen ligger i idealerne.

Jeg vil ikke trætte jer med en diskussion om de forskellige idealer. I øjeblikket vil jeg kun henlede jeres opmærksomhed på nogle af punkterne i samarbejdsnægtelsesbevægelsens positive del. Måske har I noget imod selve ordet. Måske er der mange punkter på programmet, som I stærkt misbilliger, ja, jeg ved det er tilfældet. Men hvis I vil tillægge tilhængerne af samarbejdsnægtelse den samme kærlighed til vort land, som I selv hævder, at I har, vil I så ikke se med velvilje på de dele af programmet, om hvilke der ikke kan være to meninger? Jeg tænker på det onde, der hedder drikkeri. Jeg beder jer tro mig, når jeg siger, at hele landet er sygt af drikkeriets forbandelse. De ulykkelige mænd, der er blevet slaver af drikkeriets vane, trænger til hjælp imod sig selv. Nogle af dem beder selvom hjælp. Jeg beder jer benytte den bølge af uvilje, der er vakt over for spiritushandelen. Agitationen opstod spontant. Tro mig, det er af mindst betydning for mig, at regeringen kan blive berøvet den skat, som drikkeriet skaffer dens kasse. Landet er simpelthen forbitret over ondet selv.

Der er intet land i verden, hvor det ville være muligt at fortsætte spiritushandelen på trods af folkets enige og oplyste vægring, således som det sker i Indien i øjeblikket. Hvad pøbelen i Nagpur så end har på samvittigheden af vildfarelser og udskejelser, så var sagen, den kæmpede for, retfærdig, folket var besluttet på at skaffe sig af med drikkeriets forbandelse, der tærede dets livskraft.

I vil ikke lade jer bedrage af det tilsyneladende rigtige argument, at Indien ikke skal tvinges til ædruelighed, og at de, der vil drikke, må have adgang dertil. Staten skal ikke ligefrem understøtte folkets laster. Vi ordner og autoriserer jo dog ikke utugtshuse. Vi sørger jo dog heller ikke for, at tyve får anledning til at svælge i deres lyst til at stjæle.

Jeg holder drikkeriet for mere fordømmeligt end tyveri og måske endog værre end utugt. Er det måske ikke ofte fader til begge? Jeg beder jer forene jer med vort lands

103 1844-1906, Badruddin Tyabji, dommer og politiker, præsident for kongrespartiet 1887.

104 1845-1915, Pherozechah Mehta, præsident for kongrespartiet 1890 og 1909.

bestræbelser for at tilintetgøre spiritusskatten og lukke udskænkingsstederne. Mange spiritushandlere ville med glæde lukke deres udsalg, hvis de kunne få de penge tilbage, de har betalt for deres bevilling.

»Men hvad da med børnenes uddannelse?« vil der vel blive spurgt. Jeg vover at sige jer, at det er en dyb ydmygelse for landet at se, at dets børn får deres uddannelse for de penge, der indkommet gennem spiritus skatten. Vi fortjener, at vore efterkommere forbander os, om vi ikke er så kloge, at vi standser drikkeriets forbandelse, selvom vi må ofre vore børns uddannelse. Men det behøver vi ikke. Jeg ved, at mange af jer har smilet ved tanken om, at skolevæsenet skulle bære sine egne udgifter derved, at der indførtes spinding i skoler og kollegier. Jeg forsikrer, det kan løse skolepørgsmålet bedre end noget andet. Landet kan ikke bære nye skattebyrder; selv de skatter, vi allerede har, er for tunge. Vi må bortskaffe indtægterne af opiums- og spiritussalg, men ikke blot det, de øvrige skatter må lattes betydeligt, om massernes stadigt voksende fattigdom skal bekæmpes i en nærmere fremtid.

Og dette fører mig til at omtale det nuværende regeringssystem. Landet bliver fattigere trods alle reformer. Statens årlige udgift er vokset. Et grundigt studium af systemet har overbevist mig om, at det forslår ikke at lappe på det. En fuldstændig revolution er det, der trænges mest til i øjeblikket.

Ordet revolution er jer imod. Men det, jeg taler for, er ikke en blodig revolution, men en revolution i vor tankeverden af en sådan art, at den tvang os til en grundig revision af vor levestil, så vi kunne blive i stand til at yde vort land større tjenester. Jeg må åbent bekende for jer, at de stadigt stigende lønningssatser for civiletatens højere embeder forfærdier mig, som jeg håber de ville forfærde jer. Er der noget forhold imellem det liv, den herskende klasse fører, og det liv, folkets millioner fører, sukkende under herskerens hæl? De fattiges elendige legemer står som et vidnesbyrd om sandheden af mine ord. Nu tilhører I den herskende klasse. Lad det ikke blive sagt, at jeres hæl ikke træder lempeligere end jeres forgængers eller jeres standsfællers. Er det nødvendigt, at også I regerer fra Simla? Skal I også følge den politik, som I for et år siden kritiserede så skarpt. Det er under jeres styre, at en mand er blevet landsforvist på grund af sine meninger. I kan ikke forsvare den handling med, at han opfordrede til vold, thi for kort tid siden afviste I en sådan begrundelse. Brødrene Ali har gjort en offentlig undskyldning, blot fordi deres ord kunne forstås som en opfordring til vold. I vil gøre den grusomste uret imod landet, om I vil tro, at det var frygt for straf, der tilskyndede dem til denne handling. Der er født en ny ånd i landet. Frygten for dommeren i samvittigheden er større end frygten for dommeren i retssalen. Ved I, at i de sidste seks måneder er adskillige højsindede unge mænd, jeres landsmænd, gået i fængsel, fordi de ikke ville nedlade sig til at stille kaution¹⁰⁵, hvad der efter deres mening var ærekrænkende for dem at gøre? Det er under jeres regimente, at de fuldkomne uskyldige *moplahers* tålmodighed er blevet sat på så hård en prøve, men endnu holder den ud. Jeg ville gerne tro, hvad jeg også nok tænker er tilfældet, at I ikke er ansvarlige for de grusomheder, der bliver begået i fredens og retfærdighedens navn. Men I vil dog ikke, at offentligheden og jeg skal sige, at I står hjælpeløse, hvor I ser klart. Men dette fører til en samtale om vore idealer, og den må jeg udsætte.

Hvis landet blot kunne få jeres hjælp til at standse spiritushandelen, da ville I sandelig lægge en ny tjeneste til de mange, I tidligere har ydet, og måske vil det ene skridt åbne jeres øjne for mange andre muligheder.

105 Antagelig med løfter om »god opførsel«.

Som altid er jeg
 jeres
 M. K. Gandhi.

UNDSKYLDNINGEN¹⁰⁶.
 (15. Juni 1921.)

Den undskyldning, brødrene Ali har gjort, vedbliver stadig at beskæftige folk. Jeg modtager bestandig breve, der går i rette med mig, fordi jeg overhovedet gik til vicekongen. Nogle mener, at jeg har forkludret sagen, og andre bebrejder brødrene, at de denne ene gang har vist svaghed, og det af hensyn til mig. Jeg ved nok, at om kort tid vil stormen være forbi; thi til trods for alt, hvad jeg har hørt og læst, føler jeg, at jeg gjorde, hvad der var ret, da jeg opfyldte vicekongens ønske om at meddele ham mit syn på forholdene. Det ville ikke have været rigtigt af mig at vente, til jeg havde modtaget en formel indbydelse fra Hans Excellence. Jeg ved også med mig selv, at jeg gav det råd, der tjente Islams og Indiens sag bedst, da jeg bad brødrene udsende den redegørelse, de fremkom med.

De har vist en høj grad af ydmyghed og mod ved at udsende den. De har vist, at de var i stand til at ofre deres stolthed og sætte alt ind for deres tro og for deres land. De har tjent deres sag ved at gøre den undskyldning, og de ville have skadet den ved at undlade det.

Til trods for denne min overbevisning er jeg ikke forbavset over de modforestillinger, jeg møder.

De viser kun, at den fremgangsmåde, der nu følges, er ny, samt at landet ikke vil give slip på en tøddel af sine retfærdige krav, og at det udelukkende vil stole på sin egen styrke, når det gælder deres gennemførelse.

I det følgende giver jeg den saglige del af de kraftigste argumenter, der går ud på at fordømme mit råd til de to brødre og det, at de fulgte det.

Desuden er det brev, jeg vil citere, skrevet af en af de mest fremragende blandt tilhængerne af samarbejdsnægtelse. Det er slet ikke skrevet med henblik på offentliggørelse; men jeg ved, at brevskriveren ikke vil have noget imod, at jeg deler det med mine læsere; thi jeg tvivler ikke om, at han har givet udtryk for det, som mange tænkende tilhængere af samarbejdsnægtelsen føler. Det er kun ved tålmodigt at gennemgå det, at jeg kan gøre mig håb om at påvise sandheden, skønheden og fornuften i samarbejdsnægtelse. Her er da uddragene:

»Brødrene Alis erklæring er, når den tages for sig og læses uden henblik på det, der gik forud, og det, der fulgte efter, mandig nok. Hvis de i stridens Hede har sagt ting, de nu ser med nogen ret kan opfattes som opfordring til vold, da har de ved offentlig at

¹⁰⁶*Undskyldningen*: Gandhi fik ad privat vej en opfordring fra den nylig udnævnte vicekonge, Lord Reading, til at drøfte forholdene i Indien for om mulig at skabe betingelser for en bedre forståelse mellem regering og folk. Gandhi efterkom opfordringen. I samtalen med Lord Reading fremhævede Gandhi den nationale bevægelses voldsløse karakter, hvorpå Lord Reading øjensynlig har fremsat tvivl om rigtigheden af hans udtalelser og begrundet den med at henvise til udtalelser af ret voldsom karakter, som brødrene Ali var kommet med i offentlige taler, og som regeringen agtede at drage dem til ansvar for. Gandhi udtalte da til vicekongen, at han ville opfordre brødrene Ali til at gøre undskyldning for disse udtalelser, da han mente, at det ville skade den nationale sag, om de blev fængslet for udtalelser, der kunne opfattes som en opfordring til at bruge vold, og som ikke var ment således fra talernes side.

Brødrene Ali fulgte Gandhis råd og gjorde undskyldning for deres misvisende udtryk, og den fængselsordre, som havde været under opsejling, kaldtes tilbage.

beklage dette valgt den eneste vej, der sømmer sig for kendte mænd i deres stilling. Jeg ville også have været rede til at forsvare det løfte, de har givet med hensyn til fremtiden, hvis løftet havde været rettet til dem af deres medarbejdere, som i modsætning til dem selv ikke tror på dyrkelsen af vold i nogen som helst omstændighed.

Men det er udtrykt som »en offentlig forsikring og et løfte til alle, som måtte ønske det«, og det kan under de nuværende forhold ikke lade nogen i tvivl om hvilket parti, der kunne ønske en sådan »forsikring og løfte« og på hvis opfordring det var givet. Vicekongens tale har nu gjort det fuldkommen klart, at lederen af samarbejdsnægtelsesbevægelsen har forhandlet med regeringen og har opnået, at sagen mod brødrene Ali er blevet standset ved at overtale dem til at komme med en offentlig beklagelse og forsikring.

Når man betragter sagen på denne måde og det er mig ikke muligt at se, at den kan betragtes på nogen anden - da påtrænger der sig meget alvorlige spørgsmål, der berører hele bevægelsen.

Det forekommer mig ligefrem, at selve princippet for samarbejdsnægtelse er blevet svigtet.

Jeg er ikke blandt dem, der mener, at vi skal sky om det så er regeringens blotte navn, og jeg er heller ikke af dem, der betragter en eventuel overenskomst med regeringen som det eneste middel til at få uretten gjort god igen og få selvstyret grundfæstet. Jeg tror på, hvad De bestandig har lært os, at det beror ene og alene på os, om vi skal vinde selvstyre. Samtidig vil jeg dog ikke - og jeg tror heller ikke, at De vil det - udelukke enhver mulighed for en overenskomst med regeringen, når den sker på de rette betingelser. En sådan overenskomst kan imidlertid kun dreje sig om principper og kan ikke have noget som helst at gøre med, hvad der er os bekvemt, eller gå ud på at skaffe enkelte personer sikkerhed. I en kreds af medarbejdere kan De ikke gøre forskel; den jævne af dem har ret til samme beskyttelse fra ledernes side som den mest fremragende. Snese af vore folk, om ikke hundreder, er villigt gået i fængsel for at have brugt udtryk, der var langt mildere end dem, brødrene Ali har tilladt sig at bruge. I det mindste nogle af disse kunne let have være skånet, om de havde afgivet lignende undskyldning og løfter, og dog faldt det ingen af førerne ind at råde dem til at gøre det. Deres handling blev tværtimod prist af førerne og af hele den presse, som slutter sig til samarbejdsnægtelsesbevægelsen. Det tilfælde, der stærkere end noget andet påtrænger sig mit sind i dette øjeblik er Hamid Amad; han blev for nylig dømt i Allahabad til livsvarig forvisning og tab af ejendom. Er der nogen grund til, at denne mand ikke skulle skånes? Jeg ser, at Maulana Mohammad Ali giver ham den største anerkendelse i sin tale d. 30. maj. Hvad trøst den anerkendelse vil give Hamid Ali, når den kommer fra en mand, der var i samme situation, men frelste sig selv ved at gøre en undskyldning og give et løfte, det kan jeg ikke udtale mig om. Og så er der de mange andre, som rådner op i fængslerne, og som ikke har begået nogen forbrydelse, og en hel del andre, som allerede er udset til at lide samme skæbne. Er det os nok at sende dem vore gode ønsker fra den trygge stilling, vi selv indtager?

Vicekongen har i sin tale gjort det klart, at det eneste virkelige resultat af adskillige samtaler, som De havde med ham, er brødrene Alis undskyldning og løfte. De har også sagt det klart i de taler, De har holdt efter disse samtaler, at vor kamp skal fortsættes med uformindsket kraft. Det ser ikke ud til, at De er kommet til enighed på et eneste principielt punkt, når undtages sådanne punkter, der slet ikke behøvede at drøftes, f. eks. at der ikke skulle ske nogen opfordring til vold. Jeg siger ikke, at der under disse forhold ikke burde have fundet nogen forhandling sted med regeringen, skønt der kun-

ne gives mange grunde for en sådan betragtning. Da man var blevet klar over, at spillet måtte spilles til ende, ville det have været fuldstændig i sin orden, om to så agtede modstandere som Lord Reading¹⁰⁷ og De gjorde aftale om spillets regler for at undgå ureglementeret spil på nogen af siderne. Disse regler måtte naturligvis gælde alle, der tog del i spillet, og ikke blot enkelte foretrukne individer. Det vigtigste ville være at gøre aftale angående de våben, der måtte anvendes. Medens visse lokale regeringer hævder, at de møder propaganda med propaganda, benytter de i virkeligheden undertrykkelse af værste slags. Mange andre punkter af lignende art ville det efter min mening være rimeligt at drøfte, selvom man ikke kunne komme til forståelse angående hovedsagen.

Jeg håber, at De ikke vil misforstå mig. Ingen kan i højere grad end jeg beundre de ofre, de to brødre har gjort, eller mere end jeg skønne på deres personlige venskab. Det, der i særlig grad har pint mit sind i den senere tid, er, at vi, som er direkte ansvarlige for, at mange af vore medarbejdere går i fængsel og lider anden overlast, selv er praktisk talt usårlige. Regeringen kunne f. eks. ikke have fundet nogen form for straf, der havde voldt os større smerte og sindslidelse end at sende uskyldige drenge i fængsel, fordi de uddelte småblade, mens forfatteren gik fri. Jeg tror, den tid er kommet, da førerne skulle byde lidelsen velkommen og med fasthed afslå ethvert tilbud om at slippe fri. Det er under dette synspunkt, at jeg tager afstand fra brødrene Alis handlemåde, personligt elsker jeg dem.« Dette brev er skrevet i en ædel og modig ånd.

Og selve disse egenskaber er det, som har ført til en forkert bedømmelse af situationen. Vicekongens ulykkelige udtalelser er skyld i misforståelsen.

Den undskyldning, brødrene har gjort, er ikke rettet til regeringen. Den er stilet og givet til venner, som gjorde dem opmærksomme på, hvad de havde sagt. Den blev sandelig ikke givet »på vicekongens bud«. Jeg røber ikke nogen hemmelighed, når jeg siger, at han end ikke foreslog noget sådant. Så snart jeg så talerne, udtalte jeg, for at kunne bevise, at brødrene handlede i god tro og at bevægelsen af karakter var fri for vold, at jeg ville anmode dem om at udtale sig desangående. Der var ikke tale om at forhandle om deres frihed. Efter at være gjort opmærksom på deres taler kunne jeg umulig tillade dem at gå i fængsel på grund af bevislig opfordring til vold - hvis det stod i min magt at forhindre det. Jeg har givet det samme råd til alle anklagede og sagt dem, at hvis deres taler havde været af en voldsom karakter, måtte de udtrykke deres beklagelse deraf. En tilhænger af samarbejdsnægtelse kunne ikke handle anderledes. Var brødrene blevet stillet for retten, ville jeg have rådet dem til at udtale deres beklagelse over for retten i anledning af nogle sætninger i deres taler, som efter min opfattelse var af en sådan art, at de kunne fortolkes som opfordring til vold. Det er ikke nok, at man som samarbejdsnægter ikke har til hensigt at fremkalde voldshandlinger; det må være således, at vore taler for forstandige mennesker står som udtryk af det modsatte af vold. Vi må være hævet over mistanke. Hele bevægelsens fremgang beror på, at den bevarer sin absolute renhed.

Derfor hævder jeg over for brevskriveren og alle, der er enige med ham, at hele princippet for samarbejdsnægtelse ikke blot ikke er »svigtet«, som brevskriveren påstår, men at dets voldsløse karakter er blevet fuldstændig hævdet gennem brødrenes undskyldning, og vor sag derved i høj grad styrket.

Det, der piner brevskriveren, er imidlertid, at medens brødrene er forblevet på fri fod, er de »mindre lys« sat i fængsel for udtalelser, der var mindre kraftige end deres.

1071860-1935, Rufus Daniel Isaacs (senere Rufus Isaacs), 1st Marquess of Reading, engelsk jurist, politiker og ambassadør. Vicekonge over Indien 1921-?

Men netop dette forhold viser den inderste karakter af samarbejdsnægtelsen. Dens tilhængere kan ikke tinge om deres personlige sikkerhed. Jeg kunne have forhandlet om andres frihed; men havde jeg gjort *det*, da havde jeg også svigtet sagen. Jeg forhandlede heller ikke om brødrenes frihed. Jeg erklærede i de klareste mulige udtryk, at hvad regeringen end gjorde, så betragtede jeg det som min pligt, når jeg mødte brødrene Ali, da at råde dem til at afgive en erklæring for deres æres skyld.

Vi må »spille spillet«, hvad enten regeringen gør gengæld eller ej. Egentlig venter man ikke, at regeringen skal gøre det. Det var, da jeg kom til den slutning, at regeringen handlede æreløst, at jeg ophørte at samarbejde med den. Lord Reading kan nok personligt ønske, og ønsker ganske sikkert, at være retfærdig; men han vil ikke få lov dertil. Hvis regeringen var hæderlig, ville den have frigivet alle fangerne, så snart den havde besluttet ikke at fortsætte sagen imod brødrene Ali. Hvis regeringen var hæderlig, ville den ikke have fængslet ganske unge mænd, medens den lod den lærde *Motilal Nehru*¹⁰⁸ blive på fri fod, skønt han var den egentlige forbryder. Hvis regeringen var hæderlig, ville den ikke støtte falske fredsforbund. Hvis regeringen var hæderlig, ville den for længe siden have angret sine afskyelige handlinger, ligesom vi har angret de forbrydelser, der er øvet af vore folk i Amritsar, Kasur, Viramgaun, Ahmedabad og fornylig i Malegaon. Jeg nærer ingen falske håb så lidt som bekymringer i anledning af regeringen. Hvis regeringen den dag i morgen skulle fængsle brødrene Ali, ville jeg dog forsvare, at de havde gjort deres undskyldning. De har handlet åbent og ærligt, og det må vi også gøre. Ja, for så vidt regeringen endnu arresterer folk, fordi de er utilfredse, kan den også arrestere brødrene Ali.

Endnu en fejlagtig betragtning gør brevskriveren sig skyldig i over for samarbejdsnægtelse, idet han mener, at de af dens tilhængere, som er i fængsel, skulle være mindre lykkelige end dem, der er på fri fod. For mig er ensomt fangenskab, når jeg da ikke har forbrudt mig imod princippet for samarbejdsnægtelse eller imod min private eller den offentlige moral, ensbetydende med frihed. For mig er hele Indien et fængsel, ligesom slaveejerens hus er det for slaven. For at en slave kan være fri, må han bestandig rejse sig imod sin stilling som slave og lade sig indespærre i sin herres fængsel for sit oprørs skyld. Fængselsdøren er døren til friheden. Jeg føler ingen medlidenhed med dem, der må døje ondt i regeringens fængsler. Den, der under en slet regering uskyldigt må bestige skafottet, må gøre det med glæde. Det havde været det letteste for brødrene Ali at undlad at følge mit råd og benytte lejligheden til at følge deres kammerater i fængsel.

Jeg kan fortælle læseren, at da jeg under den sidste del af kampen i Sydafrika blev arresteret¹⁰⁹, trak min hustru og alle mine venner et lettelsens suk. Det var i Sydafrikas fængsler, at jeg fik ferie og fred fra kamp og strid.

Nu står det måske læseren klart, hvorfor vi tilhængere af samarbejdsnægtelse ikke kan afgive erklæringer for at vinde vor frihed¹¹⁰.

108 1861-1931, Motilal Nehru, indisk advokat og politiker, leder af Kongrespartiet, far til Jawaharlal Nehru og patriark for Nehru-Gandhi-dynastiet.

109 Gandhi blev arresteret i november 1913. se: Letter to Indians, før 11.11.1913.

110 Cirka fem sider sidst i artiklen mangler i den danske oversættelse.

TIL HVER ENKELT ENGLÆNDERI INDIEN II.
(13. Juli 1921.)

Kære venner!

Det er nu anden gang, jeg vover at henvende mig til jer. Jeg ved, at de fleste af jer misbilliger samarbejdsnægtelse. Men jeg vil bede jer om at holde to sider af min virksomhed ude fra hinanden, om I da betragter mig som en ærlig mand.

Jeg kan ikke bevise min ærlighed, hvis I ikke føler den. Nogle af mine indiske venner beskylder mig for dobbeltspil, når jeg siger, at vi ikke behøver at hade englænderne, skønt vi hader det system, de har indført. Jeg søger da at vise dem, at man kan afsky sin broders ondskab uden at hade ham selv.

Jesus fordømte de skriftkloges og farisæernes ondskab; men han hadede dem ikke. Han sagde heller ikke, at denne lov om at elske mennesket og hade dets synd kun skulle gælde ham selv; men han fremsatte den til almindelig anvendelse. Og jeg finder den igen i alle verdens hellige skrifter.

Jeg mener at være en nogenlunde skarp iagttager af den menneskelige natur og visesektor af mine egne følelser. Og jeg har opdaget, at mennesket står over det system, han opbygger. Og således føler jeg, at I som enkeltmennesker er uendelig meget bedre end det system, I som korporation har udviklet. Mine landsmænd i Amritsar hin skæbnesvangre tiende april var hver for sig bedre end den folkemasse, han der var et led af. Som enkeltmenneske ville han have nægtet at dræbe de uskyldige engelske bankbestyrere. Men i flokken glemte mangan en mand sig selv. Derfor er en englænder som embedsmand forskellig fra en englænder som privatmand. Ligeså er en englænder i Indien forskellig fra en englænder i England. Her i Indien tilhører I et system, der er over al beskrivelse ondt. Derfor er det muligt for mig at fordømme systemet i de stærkeste udtryk uden at betragte jer som slette mennesker og uden at tillægge alle englændere slette motiver. I er selv, i lige så høj grad som vi, systemets slaver. Derfor vil jeg gerne, at I skal gøre gengæld imod mig og ikke tillægge mig motiver, som I ikke kan læse i de ord, jeg har skrevet. Jeg siger jer mit hele motiv, når jeg fortæller jer, at jeg længes efter at afskaffe eller forbedre det system, som har gjort Indien til tjener for en håndfuld af jer, og som har gjort, at englændere kun føler sig trygge i skyggen af de forter og kanoner, der overalt i Indien pånøder sig ens opmærksomhed. Det er et nedværdigende syn for jer som for os. Vort liv som samfund er baseret på gensidig mistillid og frygt. Det vil I indrømme er umandigt.

Et system, der medfører en sådan tilstand, må være satanisk. I burde være i stand til at bo i Indien som en naturlig del af folket og ikke altid som fremmede, der udnytter os. »Tusind inderes liv for en englænders liv« er en udtalelse, der fylder os med den sorteste fortvivlelse, og dog må I tro mig, når jeg siger, at den i 1919 blev udtalt af de øverste blandt jer i dette land.

Jeg føler mig næsten fristet til at bede jer gøre fælles sag med mig for at ødelægge et system, der har nedværdiget både jer og os. Men jeg føler, at endnu kan jeg ikke gøre det. Vi har ikke vist os alvorlige, selvopofrende og selvbeherskede nok til at nå et sådant resultat.

Men jeg beder jer hjælpe os med at boykotte udenlandsk tøj og med at standse drikkeriet.

BOYCOTT OF FOREIGN CLOTHES

BONFIRE OF FOREIGN CLOTHES

Shall take place at the Maidan near Elphinstone Mills
Opp. Elphinstone Road Station on Sunday, 31st July, 1921.

THE CEREMONY WILL BE PERFORMED BY

MAHATMA GANDHIJI

All are requested to attend in Swadeshi Clothes of Khadi. Those who have not given away their Foreign Clothes are requested to bring them to the Meeting.

SPECIAL ARRANGEMENT IS MADE FOR LADIES AND CHILDREN

IN MEMORY OF

LOKMANYA TILAK

PUBLIC MEETING AT CHAUPATI. 1st AUGUST 1921. AT 6-30 P. M.

LONDON LETTER.

INDIANS AT IMPERIAL CONFERENCE.

"NINE SOLUTIONS AT LEAST"

INDUSTRIAL URGENT.

(Mahatma Swadeshi)

LONDON, June 29.

The first step is to make for the British Empire. The next step is to make for the British Empire.

...the Imperial Cabinet, and that the Ministry of Commerce was responsible for the failure of the conference. The conference was held in London, and the British Government was responsible for the failure of the conference. The conference was held in London, and the British Government was responsible for the failure of the conference.

...the British Government was responsible for the failure of the conference. The conference was held in London, and the British Government was responsible for the failure of the conference. The conference was held in London, and the British Government was responsible for the failure of the conference.

...the British Government was responsible for the failure of the conference. The conference was held in London, and the British Government was responsible for the failure of the conference. The conference was held in London, and the British Government was responsible for the failure of the conference.

Engelske historieskrivere har påvist, at tøj fra Lancashire blev pånødt Indien, og dets egne verdensberømte tøj blev systematisk og med overlæg udryddede. Derfor er Indien nu afhængigt ikke blot af Lancashire, men også af Japan, Frankrig og Amerika. Se blot, hvad dette har betydet for Indien. Vi sender hvert år 750 millioner kroner (lidt over eller lidt under) ud af landet for at få tøj. Og dog dyrker vi al den bomuld, vi behøver til eget forbrug.

Er det ikke vanvid at sende bomuld ud af Indien og få det lavet til tøj for derefter at få det sendt tilbage til os igen? Var det rigtigt at bringe Indien i så hjælpeløs en tilstand?

For 150 år siden forarbejdede vi alt det tøj, vi brugte. Vore kvinder spandt fint garn i deres egne hjem og øgede således mandens fortjeneste. Og landsbyvæveren vævede garnet til tøj. Det var en nødvendig del af landets økonomi i et så uhyre stort agerdyrkende land som vort. Det satte os på den naturligste måde i stand til at udnytte vor fritid. Nu har vore kvinder glemt at bruge deres hænder, og den tvungne lediggang har gjort landet fattigt. Mange vævere er blevet fejere¹¹¹. Nogle har ladet sig hverve som soldater. Halvdelen af denne kunstfærdige væverkaste er uddød og den anden halvdel væver indført udenlandsk garn i mangel af det finere håndspundne.

Nu forstår I måske, hvad boykot af udenlandsk tøj betyder for Indien. Det er ikke noget, vi har fundet på som en straf. Selvom regeringen i dette øjeblik ville gøre uretten god igen i kalifatspørgsmålet og Punjab-sagen og straks ville give Indien selvstyre, så måtte boykotten stadig vedblive. Selvstyre betyder i det mindste det, at vi bliver i stand til at beskytte den indiske industri, der er nødvendig for folkets økonomiske liv, samt til at forbyde en indførsel, der ødelægger den. Agerdyrkning og spinning er folkelegemetets to lunger.

¹¹¹Fejere: Normalt var det kasteløse som udførte rengøringsarbejdet i Indien.

De må for enhver pris beskyttes mod tæring.

Det er en sag, som ikke tillader os at vente. De udenlandske fabrikanters og de indiske importørers interesser kan ikke komme i betragtning, når hele folket sulter af mangel på en produktiv beskæftigelse, der kan være bierhverv til landbruget.

De vil ikke fejlagtigt betragte dette som en almindelig bevægelse for at boykotte udenlandske varer.

Indien ønsker ikke at udelukke sig selv fra det internationale handelssamkvem. Alle andre ting end netop tøj, når det da er ting, der kan forarbejdes bedre uden for Indien, må vi modtage med tak og på betingelser, som er fordelagtige for begge parter.

Intet skal kunne påtvinges Indien. Men jeg har slet ikke i sinde at kigge ind i fremtiden. Jeg håber virkelig, at det ikke vil vare længe, før det bliver muligt for Indien at samarbejde med England på lige fod. Da vil det være det rette tidspunkt til at tale om handelsforbindelse. For øjeblikket beder jeg kun om eders hjælp til at gennemføre boykot af udenlandsk tøj.

Af lignende betydning er kampen imod drikkeriet. Udskænkingsstederne er en utålelig forbandelse, der er påtvunget vort samfund. Folket har aldrig før været så vågent over for dette spørgsmål som nu. Jeg indrømmer, at på dette punkt er det mere de indiske ministre, som kan hjælpe, end det er eder. Men jeg ville gerne høre eders mening om sagen. Under et hvilket som helst regeringssystem vil folket, så vidt jeg kan se, holde på fuldstændigt forbud. I kan støtte den stadigt voksende agitation ved at lægge eders indflydelse til folkets.

Eders oprigtige ven
M. K. Gandhi.

EN TROSBEKENDELSE.

(13. Juli 1921.)

Jeg har modtaget et mærkeligt, anonymt brev, der beundrer mig, fordi jeg har taget den sag op, som var Lokamanyas¹¹² hjertesag, og siger mig, at hans ånd bor i mig, samt opfordrer mig til at være en værdig efterfølger af ham. Brevet formaner mig endvidere til ikke at tabe modet under udførelsen af selvstyre-programmet, og ender med at beskylde mig for på det politiske område med urette at kalde mig en elev af Gokhale. Jeg ville ønske, at brevskrivere ville opgive den slaviske skik at skrive anonymt. Vi, der vil udvikle selvstyre-ånden må have mod til uden frygt at sige vor mening. Brevet kræver dog et svar, da dets indhold er af offentlig interesse. Jeg kan ikke tilegne mig den ære at kalde mig en discipel af Lokamanya. Jeg beundrer ham ligesom millioner af hans landsmænd gør det for hans ubøjelige vilje, hans omfattende kundskaber, hans fædrelandskærlighed og frem for alt hans rene privatliv og hans evne til at ofre sig. Af alle den nyere tids mænd er han den, der mest har grebet folket og sat dets indbildningskraft i bevægelse.

Han har indblæst os selvstyre-ånden. Måske ingen forstod det bestående regerings-systems mangler som Lokamanya Tilak. Og i al beskedenhed mener jeg, at jeg bringer vort land hans budskab så godt som nogen af hans disciple. Og derfor er det, jeg endnu har vanskeligheder med nogle af maharashtra-førerne. Men det er min oprigtige tro, at Tilak ikke havde mistillid til min metode. Jeg havde den glæde at have hans fortrolighed. Og de sidste ord, han sagde til mig i adskillige venners nærværelse, fjorten dage før han døde, var, at min metode var udmærket, hvis jeg blot kunne få folk til at bruge den. Men på det punkt, sagde han, at han havde sine tvivl. Jeg kender ingen anden metode. Jeg kan kun håbe, at vi, når vi bliver stillet over for den afgørende prøve, da viser os at have optaget den fredelige samarbejdsnægtelses metode. Jeg er heller ikke blind for min begrænsning på andre punkter. Jeg kan ikke gøre krav på at kaldes lærd. Jeg har ikke hans organisatoriske evne. Jeg har ikke noget sluttet og disciplineret parti bag mig, og da jeg har været borte fra landet i treogtyve år, kan jeg ikke have den erfaring om Indien, som Lokamanya havde. Men to ting er vi fælles om i fuldeste mål kærlighed til vort land, og en stadig stræben efter selvstyre. Derfor kan jeg forsikre den anonyme brevskriver, at medens jeg ikke står tilbage for nogen i ærbødighed over for den afdøde, vil jeg gå side om side med de forreste af Lokamanyas disciple i arbejdet for selvstyre. Jeg ved, at det eneste offer, der ville behage ham, var den hurtigst mulige erhvervelse af selvstyre. Det og intet andet kan give hans ånd fred.

Imidlertid er discipel-forholdet et helligt og personligt forhold. I året 1888 kastede jeg mig for Dadabhais fødder; men han forekom mig at være for fjern for mig. Jeg kunne være som hans søn, ikke hans discipel. En discipel er mere end en søn. Discipel-forhold betyder en ny fødsel. Det er en frivillig underkastelse. 1896 traf jeg næsten alle de kendte ledere i Indien i anledning af mit arbejde i Sydafrika. Dommer Ranade indgød mig ærefrygt.

Jeg kunne næppe tale i hans nærværelse. Badruddin Tayabji var som en fader for mig og bad mig lade mig lede af Ranade og Pherozechak. Denne sidste blev min beskytter og herre og hans vilje var lov.

»De skal tale ved et møde d. 26. september, og De må være præcis«. Jeg adlød. Den 25. om aftenen skulle jeg komme til ham. Og jeg kom.

»Har De skrevet Deres tale?« spurgte han.

¹¹²Lokamanya: Tilnavn: elsket af folket.

»Nej, sir.« »Det kan ikke gå, unge mand. Kan De skrive talen i aften?«

»Munshi, De går til Mr. Gandhi og får hans manuskript. Det må trykkes i nat, og De må give mig et eksemplar.« Og idet han vendte sig til mig, tilføjede han: »Gandhi, De må ikke skrive nogen lang tale; De ved det måske ikke, men folk i Bombay kan ikke udstå lange taler.« Jeg bukkede.

Løven fra Bombay lærte mig at lyde en ordre.

Han gjorde mig ikke til sin discipel. Han forsøgte det ikke engang.

Derfra rejste jeg til Poona, hvor jeg var fuldstændig ukendt. Min vært førte mig straks til hr. Tilak. Jeg traf ham i sine medarbejderes kreds. Han hørte, hvad jeg havde at sige, og sagde derpå: »Vi må ordne et møde for Dem. Men De ved måske, at vi er så uheldige at have to partier. De må give os en mand til Chairman, som står uden for partierne. Vil De ikke tale med dr. Bhandarkar?« Det gik jeg ind på og tog derpå afsked med ham. Jeg har ikke noget klart billede af Tilak; men jeg husker, at han betog mig al min nervøsitet ved sin venlige ligefremhed. Derefter var jeg vistnok hos Gokhale og siden hos Bhandarkar. Denne sidste modtog mig som en lærer modtager sin elev.

»De er vist en alvorlig og begejstret ung mand.

Der er ikke mange mennesker, som kommer til mig på den varmeste tid af dagen. Jeg går aldrig mere til offentlige møder. Men de har fortalt mig så gribende en historie, at jeg må gøre en undtagelse med Dem.« Jeg næsten tilbød den ærværdige doktor med det kloge ansigt. Men jeg fandt ikke nogen plads til ham i mit hjerte. Den var endnu ubesat. Jeg havde mange helte, men ingen konge. Det var anderledes med Gokhale; jeg kan ikke sige hvorfor. Jeg traf ham i hans bolig ved kollegiet.

Det var som at træffe en gammel ven, eller endnu bedre en moder, efter lang tids adskillelse. Hans blide ansigt gjorde, at jeg straks følte mig fri. Hans indgående spørgsmål angående mig selv og mit arbejde i Sydafrika gav ham straks plads i mit hjerte. Og da vi skiltes sagde jeg ved mig selv: »Det er manden«. Fra det øjeblik tabte Gokhale mig aldrig af syne. I 1901, da jeg for anden gang var hjemme fra Sydafrika, kom vi hinanden endnu nærmere. Han »tog mig simpelthen i sin hånd« og begyndte at forme mig. Han tænkte på, hvordan jeg talte, klædte mig, gik og spiste. Min moder havde ikke større omhu for mig end Gokhale. Så vidt jeg forstår, skjulte vi intet for hinanden. Det var virkelig »kærlighed ved første blik«, og den bestod den alvorligste prøve i 1913. Han forekom mig at være alt det, jeg gerne ville være som offentlig personlighed - ren som krystal, blid som et lam, modig som en løve og ridderlig næsten til overdrivelse. Muligvis har han ikke været noget af alt dette; men for mig betyder det ikke noget; det var mig nok, at jeg ikke kunne opdage nogen fejl at kritisere. Han var og vedbliver for mig at være den mest fuldkomne mand på det politiske område. Ikke at vi ingen meningsforskelle havde. I 1901 så vi forskelligt på sociale skikke f. eks. enkers giftermål. Vi opdagede forskelligheder i vor bedømmelse af vestens civilisation. Han indrømmede åbent, at han ikke var enig med mig i min yderliggående betragtning af vold.

Men disse forskelligheder berørte ikke vort indbyrdes forhold. Intet var i stand til at skille os ad. Det ville være helligbrøde at gætte på, hvad der ville være sket, om han havde levet nu. Jeg ved, at jeg ville have arbejdet under hans førerskab. Jeg er fremkommet med denne bekendelse, fordi det anonyme brev sårede mig, idet det beskyldte mig for bedrag med hensyn til mit politiske discipelforhold.

Har jeg da været efterladende i min anerkendelse af ham, hvis stemme nu tier? Jeg har ment, at jeg måtte erklære mig for Gokhales discipel, særlig da jeg tilsyneladende står i en lejr, som man i Indien betragter som den modsatte af Gokhales.

KVINDENS STILLING.

(21. Juli 1921.)

Shrimati Saraladevi fra Katak skriver: »Indrømmer De da ikke, at den behandling, kvinderne får, er en lige så alvorlig sygdom i vort folk som selve urørligheden? De unge nationalister, jeg er kommet i berøring med, indtager i halvfems af hundrede tilfælde en rå og gemen stilling til dette spørgsmål. Hvor mange af samarbejdsnægtere i Indien betragter ikke kvinden som et middel til at få deres sanselige lyst tilfredsstillet. Er det overhovedet muligt at skabe den absolute betingelse for at sagen skal sejre - nemlig selvlutringen - uden at man må indtage en anden stilling til kvinden?« Jeg er ikke i stand til at underskrive, at behandlingen af kvinden er en »sygdom af lige så alvorlig art som urørligheden«. Shrimati Saraladevi har i høj grad overdrevet ondet. Man kan heller ikke indrømme rigtigheden af den anklage, som rettes imod samarbejdsnægtere, at de kun skulle ønske at få deres sanselige lyst tilfredsstillet. En sag kan kun tabe ved overdrivelse. Men samtidig med, at jeg siger dette, har jeg ingen vanskelighed ved at gå med til, at mænd, for at gøre sig skikkede til det sande selvstyre, må opdyrke en større respekt end de nu har, for kvinden og hendes renhed. C. F. Andrews taler mere overbevisende, om sagen end denne dame, når han i et glødende sprog siger os, at vi ikke må håne vore faldne søstre. Det er nedværdigende, at der blandt samarbejdsnægterne fandtes nogen, som med behag kunne fortælle, at nogle af disse vore vildledte søstre kun ville have omgang med samarbejdsnægtere. Der kan i

en sag som denne, der er af så stor betydning for vor moralske velfærd, ikke sættes skel imellem mennesker ud fra deres stilling til bevægelsen for samarbejdsnægtelse.

Vi mænd må alle bøje vore hoveder i skam, så længe der er en eneste kvinde, der må tjene vore sanselige tilbøjeligheder. Jeg ville langt hellere, at hele menneskeheden skulle udslettes, end at vi skulle synke til et lavere standpunkt end dyrene ved at lade Guds ædleste skabning tjene vor sanselige lyst. Men dette problem vedkommer ikke blot Indien, det er et verdensproblem. Og når jeg prædiker imod det moderne kunstlede liv i sanselige nydelser og beder mænd og kvinder vende tilbage til fortidens enkle liv, hvis symbol er rokken, da gør jeg det, fordi jeg ved, at om vi ikke med velberåd huvender tilbage til dette jævne liv, kan vi ikke reddes fra at synke ned til det, der er værre end dyriskhed. Jeg ønsker lidenskabeligt, at vore kvinder må få den størst mulige frihed. Jeg afskyr børneægteskaber. Jeg skælver, når jeg ser en barne-enke, og jeg gennemrystes af harme, når en mand, der lige har mistet sin hustru, i brutal ligegyldighed indgår nyt ægteskab. Jeg beklager de forældres forbryderiske ligegyldighed, der lader deres døtre vokse op i fuldkommen uvidenhed, uden at de får lært at læse og skrive, og som udelukkende opdrager dem med det for øje at få dem rigt gift. Men trods al denne sorg og harme ser jeg dog, hvor vanskeligt problemet er. Kvinderne må have stemmeret og juridisk ligestilling med manden; men her ender problemet ikke, det begynder først på dette punkt, hvor kvinderne begynder at påvirke folkets politiske forhandlinger.

For at vise hvad jeg mener, må jeg måske gengive en køn lille skildring, en muslimsk ven, hvem jeg sætter højt, har givet mig af en samtale, han havde med en af kvindebevægelsens ledere i London:

Han var til stede ved et af kvindesagens møder.

En dame, som han kendte, var overrasket over at træffe en muslim ved et sådant møde! Hun spurgte, hvorledes han befandt sig der. Min ven sagde, at han havde to større og to mindre årsager til at deltage i mødet. Hans fader var død, da han endnu var et lille barn, og han skyldte sin moder alt, hvad han var blevet til her i verden. Dernæst var han gift med en kvinde, der i sandhed delte livet med ham. Og han havde ingen sønner. Derimod havde han fire små døtre, for hvem han som fader nærrede den dybeste interesse. Var det da så mærkeligt, om han var en tilhænger af kvindebevægelsen? »Vi muslimer«, fortsatte han, »bliver gerne beskyldt for at være ligegyldige med hensyn til kvinden. Der er aldrig sagt nogen større usandhed. Islams lov gav kvinden lige ret med manden«.

Han mente, at manden havde nedværdiget kvinden med sin sanselighed. I stedet for at tilbøde hendes sjæl, havde han tilbudt hendes legeme, og hans værk var lykkedes så godt, at vor tids kvinder end ikke forstod, at idet de var begyndt at dyrke det, der forskønnede deres legemer, dyrkede de netop det, der var tegnet på deres slaveri. Og han tilføjede med bevæget stemme, at hvis det ikke var således, hvordan kunne det da være, at vore faldne søstre var dem, der mest glædede sig ved at smykke deres legemer? Havde vi (mænd) ikke drevet sjælen ud af dem? Idet hans stemme atter blev fast, sagde han, at han ikke blot ønskede kvinden den ydre frihed, han ville også sønderbryde de lænker, hvormed hun havde bundet sig selv. Derfor havde han i sinde at opdrage sine døtre til et selvstændigt erhverv.

Jeg behøver ikke at gengive mere af denne samtale. Jeg ønsker blot, at brevskriverinden skal overveje hovedtanken i min muslimske vens ord og gå i lag med at løse problemet. Kvinden må ophøre at betragte sig selv som genstand for mandens sanselige lyst. Hjælpen mod ondet ligger mere i hendes end i mandens hånd. Hun må nægte

at pynte sig for at behage endog sin egen mand, dersom hun virkelig vil være hans ligestillede medhjælp i livet. Jeg kan ikke forestille mig, at Sita nogen sinde har spildt et eneste øjeblik for at behage Rama med sin legemlige ynde.

CIVILT LOVBRUD.

(4. August 1921.)

Civilt lovbrud er samtaleemnet blandt alle medlemmerne af »Kongreskomiteen for hele Indien.¹¹³ Ingen havde nogen sinde prøvet det; men alle havde fattet kærlighed til det i den fejlagtige tro, at det er et universalmiddel imod alle vor tids sygdomme.

Jeg er vis på, at det kan blive det, hvis vi kan skabe den åndelige atmosfære, som er betingelsen for at kunne anvende det. For den enkelte kan denne atmosfære altid være til stede, når hans ulydighed da ikke medfører blodsudgydelse. Dette forbehold lærte jeg at tage i satyagraha-dagene. Men selv i så tilfælde kan man få et kald, som man ikke kan være overhørig, koste hvad det vil. Jeg ser klart, at den tid nærmer sig for mig, da jeg må nægte at adlyde enhver statsfabrikeret lov, selvom det med sikkerhed fører til blodsudgydelse. Når man fornægter Gud ved ikke at følge kaldet da bliver lovovertrædelse en absolut pligt.

Det stiller sig helt anderledes med masse-lovbrud. Det kan kun foretages, når sindene er i ro, og det må være den ro, der udspringer af styrke, ikke af svaghed, det må være den ro, der bygger på viden, ikke på uvidenhed. Den enkeltes lovbrud kan ske og sker ofte på andres vegne. Masse-lovbrud kan være og er ofte selvisk i den forstand, at de enkelte personer i massen venter at vinde noget for deres egen person gennem deres ulydighed. I Sydafrika øvede således Kallenbach og Polak stedfortrædende lovbrud. De havde intet at vinde. Men tusinder brød lovene, fordi de ventede personlig vinding f. eks. i form af fritagelse for den årlige kopskat, som var pålagt de forhenværende kontraktbundne indere, deres hustruer og voksne børn.

Ved masse-lovbrud er det tilstrækkeligt, at dets udøvere er på det rene med, ad hvilke veje, det skal virke.

Det var i en praktisk talt ubeboet egn, at jeg blev arresteret i Sydafrika, da jeg overskred grænsen til det forbudte område sammen med to til tre tusind mænd og en del kvinder. Der var adskillige pathaner og andre kraftige mænd med i skaren. Den sydafrikanske regering gav bevægelsen det smukkeste vidnesbyrd; den vidste, at vi var lige så fredelige, som vi var urokkelige i vor beslutning. Det ville have været let nok for de tilstedeværende mænd at hugge dem sønder og sammen, som arresterede mig. Det ville have været det fejeste, man kunne gøre; men det ville også have været et troløst brud på givne løfter, og det ville have betydet nederlag i frihedskampen samt deportation af hver eneste inder i Sydafrika. Men disse mænd var ikke en pøbel-sværmm; de var veldisciplinerede soldater, og de var bedre end soldater, fordi de var ubevæbnede. Skønt jeg blev revet bort fra dem, holdt de sammen, og de vendte ikke om. De fortsatte deres marsch mod bestemmelsesstedet, indtil hver eneste af dem var anholdt og fængslet. Så vidt jeg ved, er dette et eksempel på disciplin uden vold, som historien ikke har nogen parallel til. Uden en sådan selvbeherskelse ser jeg ikke, at der er håb om med held at udføre masse-lovbrud her i Indien. Vi må opgive tanken om at sætte os i respekt hos regeringen ved hjælp af kæmpemæssige demonstrationer

¹¹³Denne komite samledes i Bombay d. 28. juli. Den udsatte anvendelsen af civilt lovbrud; men den gav Kongressens arbejdsudvalg bemyndigelse til at give tilladelse til at anvende det på ethvert sted eller i enhver provins, hvor den fandt det forsvarligt.

hver gang en eller anden er blevet arresteret. Vi må tværtimod betragte arrestation som en normal begivenhed i samarbejdsnægternes liv. Thi vi må søge arrestation og fængsling ligesom soldaten søger døden i slaget. Vi vil ikke bryde regeringens modstand ved først at udfordre den og derpå undgå fængsling, om det så var ved at vise selve den villighed til at lade os fængsle en masse, som man mener, vi er i besiddelse af. Civilt lovbrud betyder da, at vi vil overgive os til en eneste ubevæbnet politibetjent. Vor sejr består deri, at tusinder føres i fængsel som lam, der skal slagtes; hvis lamme i verden villigt havde ladet sig lede, da var de for længe siden undgået slagterens kniv.

Vor sejr består endvidere deri, at vi bliver fængslede uden at have begået noget som helst galt. Jo større vor uskyld er, des større vor styrke og des hurtigere vor sejr.

Som det er i øjeblikket, er regeringen fej, medens vi er bange for fængsling. Og regeringen benytter sig af vor frygt for indespærring, ville vore mænd og kvinder blot betragte fængslerne som rekreationssteder, da ville vi ophøre at bekymre os for vore kære, der sidder i fængslerne; vore landsmænd i Sydafrika gav dem navnet »Hans majestæts hoteller«.

Vi har alt for længe i vore tanker været ulydige imod statens love og alt for ofte ved list omgået dem til at vi nu ganske pludselig skulle være rede til at øve civilt lovbrud. Husk, at hvis ulydigheden skal være af den rette art, må den ske åbenlyst og uden vold.

Det civile lovbrud er, når det er fuldkomment, et fredeligt oprør - en vægring over for enhver af de love, som kun staten står bag ved. Den er langt farligere end et væbnet oprør, thi den kan aldrig kues, hvis dens udøvere er parat til at underkaste sig enhver lidelse. Den hviler på en ubetinget tro på, at uskyldig lidelse altid virker, hvad den skal.

Ved ganske stilfærdigt at gå i fængsel opnår den, der øver civilt lovbrud, at der skabes en rolig atmosfære; og den, der gør uret, bliver træt deraf, når han ikke møder modstand. Hele fornøjelsen er ødelagt, når offeret ikke viser tegn til at gøre modstand. Det er nødvendigt at i hvert fald folkets repræsentanter helt og fuldt må forstå betingelserne for et sådant lovbrud, før vi begynder at udøve det i et sådant omfang. De hurtigst virkende midler frembyder altid den største fare og kræver den største dygtighed i udførelsen. Det er min faste overbevisning, at om det lykkes at boykotte udenlandsk tøj, da har vi dermed tilvejebragt en atmosfære, der vil gøre det muligt at begynde lovbrud i en målestok, som ingen regering kan modstå.

Derfor vil jeg indtrængende råde dem til at have tålmodighed, som er utålmodige efter at begynde i stor målestok at overtræde de borgerlige love.

De må samle sig om selvstændighed.

EN BEKENDELSE.

(18. August 1921.)

Kun Gud ved, hvor ofte jeg har fejlet. De, der tillægger mig ufejlbarlighed, kender mig simpelthen ikke. Min egen erfaring har ydmyget mig så meget, at jeg kender og regner med det faktum, at livet består i kamp imod vildfarelse. Da jeg i 1919 let om hjertet indlod mig på civilt lovbrud, så fik jeg at se, at jeg havde taget forfærdelig fejl. Så snart jeg i Nadiad blev klar over denne mangel på omtanke, sagde jeg, at jeg havde begået en fejlregning så stor som Himalaya. Og det var ikke nogen overdrivelse. Hvis Indiens moralske vækst ikke har lidt derved, så er det, fordi jeg havde visdom nok til

helt og fuldt at bekende min fejl. Og nu vil jeg gerne gøre en lignende bekendelse for disse ugers vedkommende, hvor arbejdet for selvstændighed har været så koncentreret. Overfor studenter og professorer har jeg allerede fremsat min bekendelse; men en mere afgjort og mere offentlig bekendelse er nødvendig, både for at jeg kan have fred i min sjæl, og for at den nuværende propaganda kan lykkes. Gennem alle disse ni måneder har erfaringen bekræftet rigtigheden af at boykotte regeringens undervisningsanstalter. Men jeg var svag i udnyttelsen af de muligheder det medførte, og jeg var svag, fordi jeg tvivlede om, at jeg kunne overbevise folk om den rette fremgangsmåde. Jeg tænkte på følgerne i stedet for at overlade det til Gud. Og derfor gav jeg i min svaghed de unge lov til, når de havde forladt skolerne, at strejfe om på gaderne, eller fortsætte deres studium; men allerhelst så jeg, at de begyndte at spinde, indtil vi havde vundet selvstyre. Kort efter at Nagpur Kongressens resolution blev udsendt, gik det op for mig, at jeg havde handlet galt ved at foreslå forskellige muligheder. Men ulykken var sket allerede i september, og først i januar begyndte jeg at rette fejlen; men reparationer er altid lapperi. Og således gik det til, at rokken stadig betragtes mere eller mindre som en overflødighed eller som tidsfordriv i de nationale skoler. Jeg burde uden frygt have sagt hele sandheden og erklæret håndspinding og håndvævning for en væsentlig del af forslaget til boykot af regeringens skolevæsen. Det er jo nok sandt, at der ville være gået færre studenter bort fra skoler og kollegier. Men de ville have udrettet langt mere end alle de tusinder, der er gået uden at vide, hvad de så skulle tage sig for. På dette tidspunkt kunne de have været udlærte i spinding og vævning, og vort arbejde for selvstændighed ville have været lettere. Jeg ved, at studenter og professorer ved de nationale skoler gør deres bedste; men det må indrømmes, at de har store hindringer at overvinde. Da de begyndte deres gerning, havde de ikke nogen personlig opfattelse af spørgsmålene: håndspinding og selvstændighed. De betragtede spørgsmålet fra et rent skolemæssigt standpunkt, og det havde de ret til. Det var dem nok, at de formindskede regeringens anseelse ved at forlade dens institutioner. Nu er det svært for dem bagefter at høre, at for at gøre deres boykot fuldstændig, må de væve tøj og spinde garn; og at den nye uddannelses begynderstadium, så længe krigstilstanden varer, medfører spinding og de andre processer, der hører til frembringelsen af tøj.

Men da fejlen nu er begået, må jeg i det mindste som bøde påtage mig tålmodigt at søge at overbevise de tvivlende om, at det ville have været bedre at holde fast ved spinding som en væsentlig del af undervisningsstoffet i den nationale skole. Jeg beder nu dem, der deler denne min betragtning, at skynde sig at gøre fejlen god igen ved for alvor at tage fat på at fremstille garn og khaddar i alle de nationale skoler, De har indflydelse på. De må ikke bede mig skaffe lærere; jeg har alt for få.

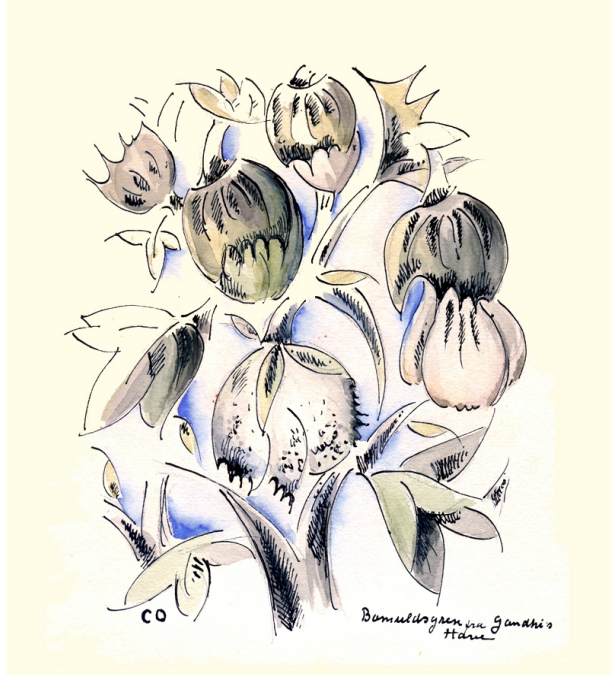
Men jeg skal gerne give Dem en beskrivelse af de processer, som bomulden skal gennemgå, efter at man har fået den i baller (således købes den som regel). Der er ingen egn i Indien, hvor der ikke findes kartere – både hinduistiske og muslimske uldrenserne. De kan karte, og har man blot set på dem en dag eller to, så forstår man det arbejde. Og øver man sig seks timer om dagen i en uge, så kan man karte nogenlunde godt.

Den kartede bomuld bliver formet til »tøjer« eller ruller, en uhyre simpel og let proces. Bomulden er nu færdig til spinding, og denne proces kan læres hos enhver, der selv kan spinde.

Den spundne tråd må være ren, jævn og tilpas snoet. Er den ikke tilpas snoet eller jævn, kan den ikke væves.

Den næste proces er, at garnet skal stives. Det er temmelig vanskeligt. Jeg har in-

gen opskrift på stivelse, men den kan må få hos en dygtig væver.

Derefter skal garnet tvindes (snoes), og det er også en proces, der må læres. Der kræves ligesom ved cykling et bestemt tag, som man let kan tilegne sig.

Til sidst kommer endelig selve vævningen, som er en ren øvelsessag. Man forstår princippet i løbet af en dag. Læseren må ikke undre sig over, at jeg påstår, at disse processer kan læres med så stor lethed. Alt naturligt og nødvendigt arbejde er let. Men det kræver stadig øvelse for at blive fuldkomment, og det kræver, at man hænger i. Evne til at slide, det er selvstyre. Og det er yoga. Læseren skal ikke forfærdes over arbejdets ensformighed.

Ensformighed er naturens orden. Læg blot mærke til med hvilken ensformighed solen står op. Og tænk på hvilken katastro-

fe, der ville ramme universet, om solen blev lunefuld og for morskabs skyld ville have lidt forandring. Der er ensformighed, som holder livet oppe, og der er ensformighed, som dræber. De nødvendige arbejders ensformighed er styrkende og livgivende. En kunstner bliver aldrig træt af sin kunst. En spinder, der helt har lært sin kunst, er i stand til vedholdende arbejde uden at trættes. Rokken har sin egen musik, som den øvede spinder uvægerlig vil opfatte. Og når Indien har gjort sit ensformige arbejde for at skaffe sig selvstyre, vil det have frembragt noget skønt, der vil være til stadig glæde. Men det kan ikke ske uden rokken. Derfor vil den bedste folkeundervisning for Indien utvivlsomt være en intelligent brug af rokken.

NATIONAL UNDERVISNING.

(1. September 1921.)

Der er sagt så mange mærkelige ting om mine tanker om national undervisning, at det måske ikke er utidigt at fremsætte dem offentligt.

Efter min mening er det bestående undervisningssystem mangelfuldt også rent bortset fra, at det er knyttet til en yderst uretfærdig regering, og dets mangler ligger på tre overordentlig vigtige punkter:

1. Det hviler på en fremmed kultur og udelukker næsten ganske landets egen.
2. Det overser hjertets og håndens uddannelse og begrænser sig simpelthen til hovedet.
3. Virkelig dannelse kan ikke tilegnes gennem et fremmed sprog.

Lad os se nærmere på disse tre mangler. Næsten lige fra skoletidens begyndelse beskæftiger barnets lærebøger sig ikke med de ting, det har at gøre med i sit hjem, men derimod med ting, som det står ganske fremmed overfor. Det er ikke gennem lærebøger, drengen lærer, hvad der er ret, og hvad der er uret i hjemlivet. Han lærer aldrig at være stolt af sine omgivelser. Jo højere han når, des fjernere kommer han sit hjem, så at han, når uddannelsen er endt, er blevet fremmedgjort for sine omgivelser. Han

føler ikke hjemlivets poesi, og landsbyens scener er ham en lukket bog. Hans egen civilisation er blevet fremstillet for ham som tåbelig, barbarisk overtro, der er ubrugelig i det praktiske liv. Hans uddannelse er beregnet på at vende ham bort fra hans nedavede kultur. Og når ikke hele den store masse af dannede unge mænd er fuldkommen denationaliserede, da er det, fordi den gamle indiske kultur sidder alt for dybt i dem til, at den kan rykkes op selv gennem en uddannelse, der vil hindre dens vækst. Hvis jeg kunne gøre som jeg ville, da ville jeg virkelig ødelægge størstedelen af de nuværende lærebøger og få skrevet nye, der handlede om hjemlivet, så at drengen, medens han får undervisning, kunne virke på sine nærmeste omgivelser.

Og for det andet: Hvad der end kan være tilfældet med andre lande, så er det i Indien, hvor over firsindstyve procent af befolkningen er agerdyrkende, og ti procent lever af industri, en forbrydelse at gøre undervisningen blot litterær, så drengene og pigerne bliver uskikkede til senere i livet at gøre legemligt arbejde. Jeg holder på, at eftersom den største del af folkets tid går med at skaffe os brød, må vore børn også, fra de er små, oplæres til at betragte det arbejde som et værdigt arbejde. Der er ingen grund til, at bondens søn efter at have gået i skole skal blive uduelig til landbrug, således som det nu er tilfældet. Det er sørgeligt, at vore skoledrenge ser med uvilje på legemligt arbejde om ikke med ligefrem foragt. Hvis vi venter, at alle drenge og piger i skolealderen skal gå i den offentlige skole - og det må vi gå ud fra - da har vi i Indien ikke midler til at finansiere et skolevæsen i den nuværende stil, og millioner af forældre er heller ikke i stand til at betale de skolepenge, der kræves. Skal der være almindelig skolepligt, da må undervisningen være gratis. Jeg tænker mig, at vi selv under et ideelt regeringssystem ikke vil blive i stand til at ofre 250,000 millioner kroner på skolevæsenet, det er den sum, der kræves, for at alle børn i skolealderen kan få undervisning. Deraf følger, at vore børn delvis eller helt må betale undervisningen med arbejde. Et sådant universalarbejde kan, hvis det skal give indtægt (så vidt jeg kan se) ikke være andet end håndspinding og håndvævning. Men hensigten med mit forslag nås lige fuldt, hvad enten det er spinding eller et andet arbejde, der udføres, så længe det blot betaler sig. Kun tror jeg, at det ved nærmere undersøgelse vil vise sig, at om det hele skal drives praktisk og i større målestok, så det giver udbytte, da er der ikke andet arbejde end det, der står i forbindelse med fremstillingen af tøj, som egner sig til at indføre i skolerne overalt i Indien.

Indførelsen af håndens arbejde vil gavne på to måder i et land som vort. Det vil skaffe midlerne til vore børns undervisning og tillige lære dem en beskæftigelse, som de kan falde tilbage på senere i livet for at tjene deres brød, om de skulle foretrække det. Et sådant system må kunne lære vore børn at klare sig selv. Intet demoraliserer folket så meget som det at lære at foragte arbejde.

Og så blot et ord om hjertets dannelse. Jeg tror ikke, den kan gives gennem bøger, men kun gennem den levende forbindelse med læreren. Og hvem er lærerne i vore underskoler ja endog i mellemskolerne? Er det mænd og kvinder med tro og med karakter? Har de selv modtaget en sådan hjertets dannelse? Venter man af dem, at de skal have omsorg for det dybeste og værdifuldste hos de drenge og piger, der er dem betroet? Er ikke selve måden, hvorpå der skaffes lærerkræfter til de lavere skoler, ligefrem egnet til at udelukke karakter? Får lærerne måske så meget, at de kan leve af det? Og vi ved, at underskolens lærere ikke bliver valgt for deres fædrelandskærligheds skyld. Kun de melder sig til lærergerningen, som ikke kan finde beskæftigelse på anden måde.

Og endelig: undervisningssproget. Mit syn på dette spørgsmål er alt for vel kendt, til

at jeg skal behøve at gentage det. Det fremmede sprog har forårsaget udslidte hjerner og anstrengt børnenes nervesystem for stærkt, det har gjort dem til terpere og efterlignere, så de er blevet uskikkede til at arbejde og tænke selvstændigt, og det har gjort det umuligt for dem at lade det lærte gå videre til deres hjem eller til folkets store masse. Det fremmede undervisningssprog har praktisk talt gjort vore børn til udlændinge i deres eget land. Det er den største tragedie det nuværende system har medført. Det fremmede sprog har forhindret vore lokale sprog i at udvikles. Hvis jeg havde magt som en despot, da ville jeg allerede i dag standse undervisningen på et fremmed sprog og forlange, at alle lærere og professorer skulle indføre forandringen straks, om de ikke ville afskediges. Jeg ville ikke vente, til der var udarbejdet skolebøger. De ville komme efterhånden. Det er et onde, som kræver vidtrækkende forholdsregler.

Min absolute protest imod det fremmede sprog har ført til, at man uden grund har beskyldt mig for at være en fjende af fremmed kultur og af, at man lærte det engelske sprog. Ingen af »Young India«s læsere kan have undgået at se udtalelser af mig om, at jeg betragter engelsk som det internationale handelssprog og diplomatiske sprog, og derfor regner det for vigtigt, at nogle af os lærer det. Da det indeholder nogle af de største skatte på tankens og litteraturens område, ville jeg opmuntre mennesker med sprogtalent til at lære det og oversætte disse skatte til de indiske sprog.

Intet kan ligge min tanke fjernere end at vi skulle blive eksklusive og rejse skillemure. Men jeg hævder i al beskedenhed, at en værdsættelse af andre kulturer må følge efter og ikke gå forud for en tilegnelse og værdsættelse af vor egen. Det er min faste overbevisning, at ingen anden kultur har så rige skatte som vor. Vi har ikke kendt den, vi er endogså bragt dertil, at vi frabeder os studiet af den og undervurderer den. Vi er næsten ophørt med at leve i den. Akademisk lærdom uden praksis bagved er som et balsameret lig, måske skøn at se til, men uden noget inspirerende og forædlende.

Min religion forbyder at tale nedsættende om eller se ned på andre kulturer, samtidigt med at den byder mig at indsuge og leve i min egen kultur, om jeg da ikke vil begå borgerligt selvmord.

VORE FALDNE SØSTRE.

(15. September 1921.)

Den første lejlighed, jeg har haft til at træffe sammen med kvinder, der tjener deres brød ved skam, var i Cocanda i provinsen Andhra. Der havde jeg et øjeblikks samtale med nogle få af dem. Anden gang var i Barisal. Over hundrede kom efter aftale.

De havde forud sendt et brev, hvori de bad mig om en samtale og fortalte, at de var blevet medlemmer af kongressen og havde givet bidrag til Tilak-swarajfonden; og nu kunne de ikke forstå, hvorfor jeg rådede dem til ikke at modtage hverv i de forskellige kongreskomiteer. De sluttede med at sige, at de ønskede mit råd med hensyn til deres fremtid. Den herre, der overrakte mig brevet, gjorde det med megen Tøven, thi han vidste ikke, om jeg ville blive fornærmet, eller om jeg ville glæde mig, når jeg fik det. Jeg beroligede ham ved at sige, at det var min pligt at tjene disse søstre, om jeg på nogen måde kunne det.

For mig blev de to timer, jeg tilbragte i samtale med dem et kært minde. De fortalte mig, at de var over 350 i en by med et samlet indbyggerantal på 20,000. De er udtryk for mændenes skændsel i Barisal, og jo før Barisal frigør sig for sin skændsel, jo bedre er det for dens store navn. Det, der gælder Barisal, frygter jeg også gælder alle de andre byer i Indien. Derfor nævner jeg Barisal blot som eksempel. Det er nogle unge

mænd i Barisal, der har æren af at have fået den tanke at komme disse vore søstre til hjælp. Det er mit håb, at Barisal snart vil kunne gøre krav på den ære at have afskaffet dette onde.

Af alt det onde, manden bærer ansvaret for, er der intet så nedværdigende, så rystende eller så brutalt som hans nedværdigelse af menneskehedens bedste halvdel, således betragter jeg nemlig kvinden; jeg synes ikke, de er det »svage« køn. Det kvindelige køn er det ædleste af de to køn; thi selv i vore dage er det legemliggørelsen af offer, stille lidelse, ydmyghed, tro og visdom. Kvinden med sin intuition har ofte vist sig at komme sandheden nærmere end manden med sin arrogante forestilling om at besidde den overlegne klogskab. Der er rimelighed i at sætte Sita før Rama og Radha før Krishna. Lad os ikke bedrage os selv, bilde os ind, at denne leg med lasten hører med til vor udvikling, fordi det er ved at tage overhånd i Europa, så at det på sine steder er reguleret af staten. Lad os heller ikke fortsætte lasten, fordi den altid har været øvet i Indien. Vi ville standse i vor vækst i det øjeblik, vi ophørte at dømme mellem dyd og last og slavisk kopierede fortiden, som vi dog ikke kender til bunds. Vi er de stolte arvinger til det ædleste og bedste fra de svundne tider. Vi må ikke vanære vor arv ved at forøge den med fortidens vildfarelser. I et Indien, der havde virkelig selvagtelse, vil ikke der enhver mand værne om en hvilken som helst kvindes ære, som om hun var hans søster? Selvstyre betyder, at vi må have evne til at betragte enhver af Indiens beboere som vor egen broder eller søster.

Og derfor måtte jeg som mand bøje mit hoved i skam over for disse hundrede af vore søstre.

Nogle af dem var ældre kvinder; men de fleste var i alderen mellem tyve og tredive, og to eller tre var børn under tolv år. Hele denne skare af kvinder havde tilsammen kun ti børn, fortalte de, seks piger og fire drenge, af hvilke den ældste var blevet gift med en pige af deres egen klasse. Pigerne ville blive opdraget til det samme liv som deres mødre, med mindre der skulle vise sig andre muligheder. Og det, at disse kvinder har betragtet det som en umulighed at komme til at leve et andet liv, var for mig som at få mit legeme gennemboret. Trods alt var de intelligente og beskedne i deres optræden. De talte med værdighed og deres svar var rene og ligefremme. I det øjeblik var deres beslutning lige så fast som nogen satyagrahis. Elleve af dem lovede at opgive det liv, de nu levede og begynde at spinde og væve fra den følgende dag af, hvis der blev rakt dem en hjælpende hånd. De andre sagde, at de ville have tid til at tænke over sagen, thi de ville ikke narre mig.

Her er et arbejde for Barisals borgere. Her er et arbejde for alle, der vil tjene Indien, mænd så vel som kvinder. Hvis der er 350 ulykkelige søstre blandt en befolkning på 20,000 kan der være 5,250,000 i hele Indien. Men jeg trøster mig ved tanken om, at de fire femtedele af Indiens befolkning bor i landsbyer og driver agerbrug, og de er ikke berørt af denne last. Det laveste tal for hele Indien måtte derfor blive 1,050,000 kvinder, der lever af at sælge deres ære. Før disse ulykkelige søstre kan blive vænnet af med deres nedværdigende liv, må to betingelser opfyldes. Vi mænd må lære at beherske vore lidenskaber, og der må findes en levevej, hvorved disse kvinder kan tjene deres brød på en hæderlig måde. Bevægelsen for samarbejdsnægtelse betyder intet, om den ikke renser os og lægger bånd på vore onde lidenskaber. Og der er intet andet erhverv end spinding og vævning, som alle kan tage op uden at gå andre i næringen. Det store flertal af disse søstre skal ikke søge at blive gift.

De indrømmede, at de ikke kunne. Derfor må de blive Indiens ægte sannyasinis. Da de ikke har andet at tage hensyn til end at tjene andre, kan de spinde og væve af hjer-

tens lyst. En million og halvtredsindstyve tusind kvinder, der spinder og væver flittigt i otte timer hver dag, det betyder lige så mange rupier om dagen; de indrømmede dog, at de, hvis de nu begyndte at spinde og væve og levede et naturligt liv, kunne undvære de mange ting, som de hidtil havde brugt for at lokke mændene. Da samtalen var endt, havde de, uden at jeg havde behøvet at fortælle dem det, forstået, hvorfor de ikke kunne modtage embeder under Kongressen, hvis de ikke opgav deres synd. Ingen kunne træde frem for frihedens alter uden at have rene hænder og rene hjerter.

KRISTNE OG SAMARBEJDSNÆGTELSE.
(22. September 1921.)

En kristen student skriver: »Skønt vi er kristne studenter, er De vor nationale fører, og vi føler, at vi bør lære af Dem, hvad Indien er og hvori dets åndelige arv består. Vil De derfor sende mig Deres kritik af vestens kristendom med forslag angående Kirkens organisation, dens gudstjeneste og præsteskab.« Brevskriveren vidste ikke, at han tog mig ud, hvor jeg ikke kunne bunde. Det er mig imidlertid en glæde, at indiske kristne i voksende grad er interesseret i den nationale bevægelse. Jeg ved, at hundreder af fattige kristne i Bombay gav, hvad de kunne til Mindefondet for Tilak, og jeg ved, at mange dannede kristne bruger deres store evner i den nationale sags tjeneste. Derfor svarer jeg for at tilfredsstille brevskriveren, ikke på den måde, han ønskede det, men på den eneste måde, jeg kan.

Indien vil i den nærmeste fremtid kæmpe for fuldkommen tolerance imellem alle religioner. Dets åndelige arver jævnt levesæt og ophøjet tænkning. Jeg betragter vestens kristendom, som vi ser den i praksis, som en fornægtelse af Jesu kristendom. Jeg kan ikke tænke mig, at Jesus, hvis han levede iblandt os på jorden, ville synes om de moderne kristelige organisationer, den offentlige gudsdyrkelse eller nutidens præsteskab. Hvis indiske kristne simpelthen vil klynge sig til bjergprædiken, der ikke blot er talt til fredelige disciple, men til en lidende verden, da skulle de ikke gå vild, og de ville finde, at ingen religion er falsk, og at hvis alle lever efter det lys, de har, og frygter Gud, vil de ikke behøve at bekymre sig om organisation, former for gudsdyrkelse eller præsteskab. Farisæerne havde alt dette; men Jesus ville ikke vide af det, thi de brugte deres embeder som skjul for hykleri og endnu værre ting. Samarbejde med de gode magter og ingen samarbejde med de onde magter er de to ting vi trænger til, om livet skal blive godt og rent, enten vi så kaldes hinduer, muslimer eller kristne.

HINDUISMEN.
(6. Oktober 1921.)

Da jeg på min rejse til Madras ¹¹⁴ kom til at beskæftige mig med de »urørliges« problem, gjorde jeg stærkere end hidtil fordring på at være en ortodoks-hindu, og dog er der ting, der almindeligvis gøres i hinduismens navn, som jeg dog ikke anerkender. Jeg har intet ønske om at blive kaldt en ortodoks hindu eller nogen anden slags hindu, hvis jeg ikke er det. Og endnu mindre kunne jeg ønske at indsmugle reformer og bortliste misbrug i ly af en stor religion.

Derfor må jeg en gang for alle fremstille min opfattelse af den ortodokse hinduisme klart og tydeligt.

Ordet ortodoks bruger jeg i dets ligefremme betydning.

Jeg kalder mig en ortodoks hindu fordi:

1. Jeg tror på Vedaerne¹¹⁵, Upanishaderne¹¹⁶, Puranaerne¹¹⁷ og alt, hvad der går under betegnelsen »hinduiske, hellige skrifter« og derfor tror jeg også på guddommelige inkarnationer og på sjælevandringen.

2. Jeg tror på hinduismens kastesystem, der efter min opfattelse på en måde er i streng overensstemmelse med Vedaerne, men ikke i sin nuværende populære og ydre fortolkning.

3. Jeg tror på pligten til at beskytte koen i langt videre forstand end det sædvanligvis opfattes.

4. Jeg forkaster ikke billeddyrkelse.

Læseren vil lægge mærke til, at jeg har afholdt mig fra at bruge udtrykket »guddommeligt oprindelse« i forbindelse med Vedaerne eller andre hellige skrifter. Thi jeg tror ikke, at Vedaerne skulle være de eneste skrifter, Gud har givet mennesker. Jeg tror at Bibelen, Koranen og Zend Avesta¹¹⁸ er guddommeligt inspirerede i lige så høj grad som Vedaerne. Min tro på de hinduiske, hellige skrifter medfører ikke, at jeg skal betragte hvert ord og hvert vers som inspireret af Gud. Jeg mener heller ikke, at jeg er i besiddelse af noget førstehåndskendskab til disse vidunderlige bøger. Men jeg gør fordring på at kende og føle sandheden af disse skrifers vigtigste lærdomme. Jeg nægter at lade mig binde af nogen fortolkning, hvor lærd den end måtte være, hvis den strider imod fornuften og den moralske sans. Og jeg tilbageviser på det kraftigste de nuværende munke og lærdes krav om de da fremsætter et sådant - på at give en korrekt fortolkning af hinduernes skrifter. Derimod tror jeg, at vort kendskab til disse bøger befinder sig i en kaotisk tilstand. Jeg har en dybt rodfæstet tro på det hinduiske tanke-sprog, at ingen kan i sandhed lære de lærde at kende, når han ikke har nået den fuldkomne uskyld (ahimsa), sandhed og selvbeherskelse (brahmacharya) og som ikke har givet afkald på at erhverve og besidde ejendom. Jeg tror på guruer; men i vore dage må millioner af mennesker leve uden nogen guru, fordi man så sjældent finder den fuldkomne renhed forenet med den fuldkomne lærdom. Men derfor behøver man ikke at opgive at lære sin religions sandhed at kende; thi hinduismens grundlag er som alle store religioners uforanderligt og letfatteligt. Enhver hindu tror på Gud og på Guds enhed, på sjælevandring og frelse. Men det, der adskiller hinduismen fra andre religio-

114Gandhi rejser fra Midnapore til Madras den 13. september 1921 og ankommer den 15.

115Vedaerne: De ældste hinduistiske skrifter.

116Upanishaderne: De ældste hinduistiske filosofiske afhandlinger.

117Puranaerne: De ældste legender i hinduismen.

118Zend Avesta: eller Avesta, fællesnavn for parseernes hellige skrifter.

ner, er mere dens beskyttelse af koen end det er dens kastesystem.

Kastesystemet er efter min mening noget, der hører til den menneskelige natur, og hinduismen har gjort den til en videnskab. Det er betinget af fødslen. En mand kan ikke skifte kaste efter behag.

Hvis man ikke bliver i sin kaste, handler man imod arvelighedens lov. Imidlertid er udskillelsen i utallige kaster en uberettiget frihed, man har taget sig med denne lære. De fire afdelinger er fuldt tilstrækkelige.

Jeg tror ikke, at en mand nødvendigvis mister den stilling, han ved sin fødsel har fået, selvom han spiser sammen med folk af andre kaster eller endog gifter sig uden for sin kaste. De fire afdelinger betegner en mands kald, de begrænser eller regulerer ikke hans sociale forbindelser. Afdelingerne betegner pligter, ikke rettigheder. Jeg vil hævde, at det er imod hinduismens ånd at gøre krav på en højere stilling for sig selv og give andre en lavere.

Alle er født til at tjene Guds skabning, en brahmin¹¹⁹ med sin kundskab, kshatriyas¹²⁰ med deres beskyttende kraft, en vaishya¹²¹ med sin handelsdygtighed og en shudra¹²² med sit legemlige arbejde. Det betyder imidlertid ikke, at brahminen f. eks. er fritaget for legemligt arbejde eller fra den pligt at beskytte sig selv eller andre. En brahmins fødsel gør ham først og fremmest til en mand, der skal erhverve sig kundskab, og gennem sine nedarvede evner og sin uddannelse er han bedst skikket til at meddele andre kundskab. Der er intet, der forhindrer shudraen i at tilegne sig al den kundskab, han ønsker; men han vil være i stand til at tjene med sit legeme og behøver ikke at misunde andre, at de også har deres særlige evner at tjene med. Men den brahmin, der gør krav på at indtage en højere stilling på grund af sin kundskab, viser netop derved, at han ingen kundskab har. Og det samme gælder de øvrige, når de praler af deres særlige evner. Kastesystemet er selvbeherskelse og bevaring og udnyttelse af energien.

Skønt kastesystemet således ikke berøres af, at man spiser sammen med eller ægter medlemmer af andre kaster, så fraråder hinduismen dog dette med stor vægt. Hinduismen er nået til den højeste grad af selvets indskrænkning. Den er utvivlsomt en religion, der lægger bånd på kødet, at ånden må blive fri. Det er ikke nogen hindus pligt at spise sammen med sin søn. Og ved at begrænse valget af sin brud til en bestemt gruppe øver han en sjælden selvbeherskelse. Hinduismen betragter aldeles ikke den gifte stand som en betingelse for frelse. Ægteska-

119Brahmin: Lærde og religiøse.

120Kshatriyas: Militære og statskyndige.

121Vaishya: Handlende.

122Shudra: Arbejder, håndværker.

bet er et »fald« på samme måde som fødsel er det.

Frelse er nemlig frihed for fødsel og dermed også fra død. Forbud imod fællesmåltider og ægteskab mellem de forskellige kaster er af betydning for sjælens hurtige udvikling; men denne selvfornægtelse er ikke bevis for kastesystemet. En brahmin kan vedblive at være en brahmin skønt han spiser sammen med sine brødre shudraerne, hvis han da ikke har svigtet sin pligt til at tjene med sin kundskab. Det følger af, hvad jeg ovenfor har sagt, at de bånd, der lægges på mennesker med hensyn til ægteskab og måltider ikke begrundes ud fra en følelse af overlegenhed. En hindu, der i følelse af overlegenhed nægter at spise sammen med et andet menneske, misforstår sin religion.

Desværre består hinduismen i vore dage tilsyneladende kun af spiseregler. Engang forfærdede jeg en from hindu ved at spise ristet brød i en muslims hus. Jeg så, at det gjorde ham ondt at se mig hælde mælk i en kop, som blev rakt mig af en muslimsk ven; men hans forfærdelse var grænseløs, da han så mig tage brødet af muslimernes hånd. Hinduismen er i fare for at miste sit væsentlige indhold, hvis den opløser sig i en række indviklede regler om, hvad og med hvem man må spise. Det er utvivlsomt en stor hjælp for åndens udvikling at være afholdende med hensyn til berusende drikke og bedøvende midler, al slags føde og i særdeleshed kød; men en sådan afholdenhed er på ingen måde noget mål i sig selv. Mange af de mennesker, der spiser kød og spiser sammen med hvem som helst, men lever i gudsfrygt, er nærmere ved deres frigørelse end en mand, der af religiøse grunde afholder sig fra kød, men fornægter Gud med alle sine handlinger.

Hinduismens centrale indhold er imidlertid beskyttelse af koen, og det står for mig som et af de vidunderligste træk i menneskeslægtens udvikling. Det fører mennesket ud over sin egen art. For mig er koen repræsentant for hele den verden af levende væsener, som står lavere end mennesket.

Gennem koen kom mennesket først til at forstå sin samhørighed med alt levende. Og det står mig ganske klart, hvorfor koen er udvalgt til denne ophøjede stilling. Koen var i Indien menneskets bedste kammerat; det var den, der gav velstand; den gav ikke blot mælk, men gjorde også agerdyrkning mulig. Koen er et digt om medfølelse; medfølelsen får ligefrem udtryk i dette blide dyr. Det er moder for Indiens millioner af mennesker. Beskyttelse af koen betyder beskyttelse af alle Guds målløse skabninger. Den gamle seer, hvem det nu har været, begyndte med koen. Hele den lavere skabningsbøn til os er så meget mere gribende, fordi den er uden ord. Beskyttelse af koen er hinduismens gave til verden. Og hinduismen vil leve, så længe der er hinduer til at beskytte koen.

Den, der vil beskytte koen, må dø for den. Det er en fornægtelse af hinduismen og ahimsa at dræbe et menneske for at beskytte en ko. Hinduerne er forpligtede til at beskytte den ved deres aske, ved selvlutring, selvopofrelse. I vore dage er beskyttelsen af koen udartet til en stående strid med muslimerne, skønt beskyttelse af koen betyder, at vi skal vinde muslimerne gennem vor kærlighed. En af mine muslimske venner sendte mig engang en bog, der handlede om alle de umenneskeligheder vi øver mod koen og dens afkom. Hvorledes vi udnytter den og tager dens sidste dråbe mælk, hvorledes vi lader den afmagres, hvorledes vi behandler kalvene og berøver dem deres del af mælken, hvor grusomt vi behandler okserne, kastrerer dem, slår dem og lader dem trække alt for tunge læs. Hvis de kunne tale, ville de vidne således om vore forbrydelser imod dem, at verden ville forbavses. Gennem enhver grusomhed imod vort kvæg fornægter vi Gud og hinduismen. Jeg ved ikke noget sted i verden, hvor kvæget er så elendigt som i det ulykkelige Indien. Det kan vi ikke bebrejde englænderne; vi kan ikke forsvare os med, at vi er fattige. Forbryderisk ligegyldighed er den eneste grund til, at vort kvæg har så elendige kår. Vore læskure for handikappede og gamle køer er, skønt de vidner om vort medlidenhedsinstinkt, kun et klodset forsøg på at løse problemet. I stedet for at være steder, hvor man drev kvægavl og mejerivirksomhed mønsterværdigt, og til gavn for landet ved deres overskud, er de nu kun steder, hvor man modtager udlevet kvæg.

Hinduerne bliver ikke bedømt efter deres tilak¹²³ eller efter om de synger deres mantras korrekt, ikke efter deres pilgrimsvandringer eller deres pinlige nøjagtighed i overholdelsen af kastereglerne, men efter deres evne til at beskytte koen. Mens vi siger, at vi beskytter koen, har vi gjort koen og dens afkom til vore slaver.

Nu vil man forstå, hvorfor jeg betragter mig som en ortodoks hindu. Ingen har større hengivenhed for koen end jeg. Jeg har gjort kalifatsagen til min, fordi jeg har set, at ved dens gennemførelse kan vi skaffe koen fuld beskyttelse. Jeg beder ikke muslimske venner at frelse koen som tak for de tjenester, jeg har ydet. Min bøn stiger daglig op til Gud den almægtige, om at mit arbejde for en sag, jeg mener er retfærdig, må behage ham, så at han vil forvandle muslimernes hjerter og fylde dem med medlidenhed med deres hindu naboer og få dem til at frelse det dyr, som disse har så kært som deres eget liv.

Jeg kan lige så lidt beskrive mine følelser for hinduismen, som jeg kan beskrive mine følelser for min hustru. Hun bevæger mit hjerte som ingen anden kvinde i verden. Det betyder ikke, at hun er fejlfri. Jeg er vis på, hun har flere fejl, end jeg kan se hos hende; men jeg føler, at der er et uløseligt bånd imellem os. En lignende følelse har jeg også over for hinduismen med alle dens fejl og begrænsninger. Intet formår at løfte mig således som musikken i Gita eller Ramayana¹²⁴ af Tulsidas¹²⁵, de to af hinduismens bøger, som jeg kan sige, at jeg kender.

Da jeg troede, jeg var ved at dø, var Gita min trøst. Jeg kender de laster, der går i svang ved alle de store templer; men jeg elsker dem trods deres ubeskrivelige fornedrelse. Jeg føler mig knyttet til dem som til intet andet. Jeg er reformator lige til marven; men min reformiver fører mig aldrig dertil, at jeg forkaster det væsentlige i hinduismen.

Jeg har sagt, at jeg ikke forkaster billeddyrkelse.

Et afgudsbillede vækker ingen ærefrygt hos mig; men jeg tror, at billeddyrkelse svarer til menneskenaturen; vi tørster efter symboler. Hvorfor skulle man ellers have lettere ved at samle sit sind i en kirke end andre steder? Billeder er os en hjælp til tilbedelse. Der er ingen hindu, som anser et billede for at være Gud. Derfor regner jeg ikke billeddyrkelse for synd.

Det ses klart af det foregående, at hinduismen ikke er nogen eksklusiv religion. I den er der plads til at dyrke alle profeter i verden. Den er ikke nogen missionerende religion i ordets almindelige betydning. Den har utvivlsomt optaget mange folkestammer i sin fold; men denne indoptagelse er foregået naturligt og umærkeligt. Hinduismen opfordrer alle til at dyrke Gud i overensstemmelse med deres egen tro eller religion, og således lever den i fred med alle religioner.

Og da dette er min opfattelse af hinduismen har jeg aldrig været i stand til at forlige mig med urørligheden; jeg har altid betragtet den som en udvækst. Det er sandt, at den er blevet os overleveret fra slægt til slægt; men det er tilfældet med så mange slette skikke, der har holdt sig lige til vore dage. Jeg vil skamme mig ved at tro, at det skulle være en del af hinduismen, at indvie små piger til ligefrem prostitution, og dog gøres det af hinduer i mange dele af Indien.

123*Tilak*: Mærke på forhovedet enten som et dekorativt mærke eller for at vise, hvilken tradition vedkommende tilhører.

124*Ramayana*: Historien om Rama.

1251532-1623, Gosvami Tulsidas, indisk poet og filosof.

Jeg mener, at det ligefrem strider imod religionen at ofre geder til Kali¹²⁶, og jeg betragter det ikke som en skik, der hører hinduismen til. Hinduismen er vokset frem gennem tidsaldrer. Selve navnet hinduisme blev anvendt af fremmede om den religion, folket i Hindustan havde. Der var utvivlsomt en tid, hvor man ofrede dyr i religionens navn; men det har ikke med religion at gøre, allermindst med hinduismen. Og således tror jeg også, at fra den tid, da beskyttelse af koen blev et led i vore forfædres trosbekendelse, blev de mennesker, der vedblev at spise oksekød, udstødt af samfundet, og det må have medført bitter strid. Udelukkelse fra alle samfundets goder blev anvendt ikke blot over for de genstridige; men deres synder blev også hjemsøgt på deres børn. Den skik, der sandsynligvis havde sin oprindelse i noget godt, hærdes til lov, og selv i vore hellige bøger indsnes sig vers, der gav skikken en sanktion, den ikke havde fortjent, og som endnu mindre lader sig forsvare. Hvad enten min teori er rigtig eller ej, så er urørligheden i strid med fornuften, barmhjertigheden og medlidenheden eller kærligheden. En religion, der indfører dyrkelsen af koen kan umulig finde sig i eller forsvare, at menneskelige væsener på grusom og umenneskelig måde boykottes. Og jeg ville hellere lade mig rive i stykker end skille min sag fra de fortrykte klassers. Hinduerne vil aldrig fortjene deres frihed eller få den, hvis de lader deres ædle religion beholde urørlighedens plet. Og eftersom jeg elsker hinduismen højere end mit liv, er den plet blevet mig en utålelig byrde. Lad os ikke fornægte Gud ved at nægte en femtedel af vort folk ret til at omgås os som ligemænd.

HJÆLP IMOD HUNGERSNØD.

(6. Oktober 1921.)

Besøget i hungerdistrikterne gav overflødig bevis for, at rokken er den bedste sikring imod hungersnød og den bedste hjælp til de hungrende. Der raser en frygtelig hungersnød i nogle af disse distrikter. En af dem, der arbejder på at afhjælpe nøden, fortalte mig, at en kone, der ikke var i stand til at ernære sig og sine børn, havde druknet sig og dem. Det er umuligt at give almisse til hundredtusinder af mennesker. Og mennesker, der lever af almisser, mister enhver følelse af selvrespekt. Korn kan der nok skaffes i disse egne; men folk har hverken arbejde eller penge. Regeringens hjælpearbejde består i at slå skærver og bære sten. En af mine venner gjorde opmærksom på, at regeringen lod veje bryde op og atter reparere blot for at skaffe arbejde til de nødlidende mænd og kvinder.

Enten vejene nu bliver brudt op til ingen nytte eller ej, så er vejarbejde det eneste arbejde, regeringen skaffer de nødlidende. Jeg forstod, at den løn, en kvinde kunne få

¹²⁶Kali: Hinduismens gudinde for død og ødelæggelse.

var mellem 3 og 8 øre pr. dag, og en mand fik ikke over 6 øre. Men jeg så på den anden side, at Kongressens komite betalte 24 øre om dagen til urørlige kvinder, der daglig spandt i otte timer. Og hvad der kan gøres for de urørlige kvinder kan også gøres for tusinder af hungrende kvinder og for den sags skyld også mænd. I disse distrikter er 24 øre om dagen en stor hjælp selv for mænd. Rokken ejer muligheder, som intet andet arbejde har. Thi spinding medfører de forberedende arbejder, rensning og kartning af bomulden og den efterfølgende vævning.

I hungerdistrikterne kan man uden større vanskelighed give undervisning i vævning. Og hvis hele fremstillingen af tøj kan blive organiseret, kan tusinder af mennesker finde stadigt arbejde i deres egne hjem. Alle, der deltog i hjælpearbejdet i hungerregnene indrømmede villigt, at både de selv og folket begyndte at forstå, hvilke muligheder der knyttede sig til rokken; folk var allerede opfyldt af håb og man var begyndt at organisere spinding og vævning overalt. Jeg traf folk, som fortalte mig, at de før havde leet af mine udtalelser om rokken som den bedste sikring imod hungersnød, men erfaringen havde nu vist dem, at det var rigtigt.

Jeg ved, at dette kun er begyndelsen til forvandlingen. Men når den er fuldendt, vil ingen mand eller kvinde med sunde hænder behøve at sulte eller tigge. Endnu ser vi hvert år det ydmygende og nedværdigende syn, at tusinder af mennesker i et hungersår lever af almisser og er nær ved at sulte ihjel, til trods for at de er arbejdsdygtige; de kan ikke få nyttigt arbejde.

Derfor lægger jeg enhver, der arbejder for Kongressen eller kalifatsagen, på sinde, at det er at foretrække at organisere håndevævning i Deres respektive distrikter, selv om det skulle udelukke Deres andet arbejde. Vi burde skamme os over at sidde i ro ved vore rigelige måltider, så længe der er en arbejdsdygtig mand eller kvinde, der mangler arbejde og mad. Jeg vil fraråde velhavende folk at give almisser eller gratis måltider uden i særlige tilfælde. Vore børn vil forbande os, hvis vi deler Indien i almissegivere og almissemodtagere. Hvis vi forlanger, at folket skal have nogen som helst selvrespekt, da må vi finde midler imod denne stadigt tilbagevendende hungersnød. Lad derfor dem, der vil give fattige mad, skaffe dem røkke og hjælpe dem til at lære de forskellige arbejder, der er knyttet til spinding.

BÅDE GODT OG ONDT. (24. November 1921.)

Over hele Indien havde tilhængerne af samarbejdsnægtelse gjort forberedelser til at boykotte prinsen af Wales¹²⁷ besøg.

Den dag, da prinsen landede i Bombay (17. november 1921) blev der i byen holdt hartal og alt arbejde lå stille. Men takket været nogle urostiftere fandt der større uroligheder sted, under hvilke alle partier kom til at lide. Gandhi, som var i byen på det tidspunkt var vidne til urolighederne, og han skrev en række gribende breve til de forskellige partier i byen. Og ved hjælp af alle de pågældende partiers førere lykkedes det at genoprette ordenen i byen.

Min læser vil forstå, at i disse fire dage har jeg modtaget både gode og dårlige efterretninger.

Samarbejdsnægttere sårede - hinduer og muslimer angriber parsere - parsere skyder på dem - kristne angriber folk, der bærer huer af khadi - hinduer og muslimer angriber kristne ... Og ind imellem disse meddelelser, fortælles der om parsere, der frelser hinduer og muslimer fra andre parsere, om kristne, der frelser hinduer og muslimer

127 1894-1972, senere kong Edward VIII og Duke of Windsor.

og disse sidste giver de to første parter husly. Samarbejdsnægttere i yderste livsfare under forsøg på at stifte fred.

Det har altid været min skæbne at slides imellem stærke og modstridende følelser - og derpå at skulle vejlede mine venner i en sådan vanskelig situation og sende dem i dødens gab og dog selv skulle søge at undgå døden. Det er fasten, der har været min ydre støttestav, og hjertets bøn har været min styrke. Den syttende november havde jeg en følelse af, at al min kraft havde forladt mig.

Hvorfor var jeg ude af stand til at øve varig indflydelse på mængden? Hvor var ahimsas kraft i mig? Hvad skulle jeg gøre? Jeg hverken kunne eller ville bede de forurettede parter om at søge regeringens hjælp. - Vi havde ingen panchayater der kunne skifte ret. Jeg kunne ikke gå til nogen som helst, der formåede at skaffe fred. Jeg kunne og ville ikke organisere en trop, der var uddannet i brugen af ydre magtmidler. Hvad kunne jeg gøre for at hjælpe dem, der led under pøbelens voldshandlinger? Hvis jeg selv lod mig rive i stykker af parsere og kristne, der med rette var blevet rasende, ville jeg kun give anledning til endnu større blodsudgydelse. Jeg måtte som soldat ikke unddrage mig den risiko, der naturlig lå på min vej; men jeg måtte heller ikke letsindigt udsætte mig for at blive dræbt.

Hvad skulle jeg da gøre? Til sidst stod fasten for mig som det, der kunne frelse min sjæl og bringe den til ro. Hvis jeg ikke kan give mig hen til at dræbes af mennesker, må jeg give mig over til Gud og ikke spise, så at han enten kan tage mig bort eller høre min bøn. For mig var en fallit den eneste vej, der var tilbage. Jeg kunne ikke drage veksler på folkets troskyldighed. De betalte ikke den check, jeg personlig udstedte den 17. så jeg må nu på en eller anden måde vinde den kredit tilbage, som jeg har mistet, selvom jeg skal dø under forsøget.

Jeg må drage veksler på Gud for at få den kredit, der er nødvendig, for at jeg kan ydmyge mig og krybe i støvet for ham og nægte mig selv den mad, han har givet. Jeg må på tusind måder vise ham, at jeg mener det alvorligt, og finder han mig ikke værdig til at føre hans arbejde videre, da må jeg bede ham tage mig til sig og omstøbe mig efter min værdi og efter sin vilje. Og så er jeg begyndt fasten. Meddelelserne om det, der ramme mine medarbejdere eller det, de kæmpende tilføjer hinanden, forstyrrer ikke mere min sjælefred. Jeg kan kun få hjælp ved ikke selv at øve vold. Hvis dette ikke bringer nogen løsning, må jeg dog ikke være bekymret. tusinder af mennesker dør i andre dele af Indien og deres død bedrøver mig; men jeg er ikke knuget af sorg derover. Således også i dette tilfælde. Selvom jeg ikke kan gøre mere, end der nu engang står i min magt, må jeg ikke ængstes og oprøres. Denne faste skal være en bodsøvelse, en renselse og oprejsning. Det er også en advarsel til mine medarbejdere om, at de ikke må drive løjer med mig i denne sag. Kun de, der virkelig tror på den voldsløse fremgangsmåde, skal fortsætte i kampen. Den kan føres uden vanskeligheder og forviklinger, når den føres af nogle få trofaste og ægte arbejdere. Sagen lider kun ved at have mindre alvorlige forkæmpere, selvom de er mange.

Endelig er fasten et middel til at fremskynde freden; men det er det sekundære mål; det er en følge af bodsøvelse, renselse og oprejsning. Det er den kredit som Gud giver.

Fra nogle får jeg indsigelse imod fasten og andre er begyndt en sympatifaste. Jeg siger det indtrængende til dem alle, at de tager fejl. For mig var fasten en nødvendighed; det var mig, der var den skyldige, mig der var gået fallit. De andres opgave er at forstå situationen og rense sig for al vold, om de er skyldige deri, og at arbejde imod al voldsfærd hos andre i troen på, at den mindste antydning af vold skader vor sag. De må spinde, de må fremme enheden ikke blot mellem hinduer og muslimer, men

iblandt alle Indiens samfund.

Enigheden mellem hinduer og muslimer er ikke en dagløn værd, hvis de ikke sætter de mindre samfund over deres egne. Kristne og jøder i Indien er ikke udlændinge, og parserne er det heller ikke. Vi må gøre os umage for at vise dem venlighed, tjenstvillighed og hjælpsomhed; men frem for alt må vi beskytte dem imod os selv. Således må også de, der arbejder for samarbejdsnægtelse vise dem venskab, der samarbejder med regeringen. De må ikke tale ondt om dem, hvad enten de er englændere eller Indere. Vi må tro på vor sag og på vor evne til at lide. Vi har i hvert fald for øjeblikket i Guds navn og for al verden bekendtgjort, at vi ikke har i sinde at gøre nogen englænder fortræd, hvad han end gør imod os. Vi kommer til at stå som skyldnere både over for Gud og mennesker, hvis vi i ly af vort løfte gør ondt imod en eneste englænder eller Indere, der samarbejder med regeringen.

Nogle af mine venner har misforstået det, jeg i min anden henvendelse har sagt om freden. Den fred, jeg ønsker, må skaffes til veje gennem samarbejdsnægtelse. Det betyder ikke, at jeg forlader det hidtidige princip eller den hidtidige arbejdsmåde for at finde et fælles arbejdsområde. Det er efter min mening en umulig opgave, thi de forskellige gruppers arbejdsmåder er så bundforskellige.

Når det ene parti mener, at det er til landets gavn at gå ind i rådene, og det andet mener, at det er rigtigst at lade være, kan man ikke mødes i samarbejde. Men selvom vi er af forskellige opfattelser, behøver vi ikke at fornærme hverandre eller slå hovederne i stykker på hverandre. Så længe vi bevarer troen på, at det er uret at øve vold, medfører det, at vi ikke kan tage hævn. Jeg er overbevist om, at hvis vi kan skabe en atmosfære af tolerance, kan vi sætte vort mål uendelig højt.

Nu er vi indespærrede i vore egne tvivl og vor egen mistro. Vi er ikke sikre på, at de tusinder, der flokkes ved vore møder vil afholde sig fra voldsfærd.

Hvis vi ikke var så populære, ville vi gøre langt større fremskridt end hidtil. Og for at det skal ske, må vi have langt større godhed for vore modstandere, det er en absolut nødvendighed. Lad os ikke tale om regeringens eller den tilhængeres fejl og efterladenhed. Lad os uden Vrede samle vor energi, vor tale, vore skrifter og handlinger om udførelsen af vort eget program. Lad os vinde magt over selv de brutaleste elementer, da kan vi øjeblikkelig indføre selvstyre.

EN MØRK PLET.

(24. November 1921¹²⁸.)

Under ovenstående titel offentliggjorde Gandhi følgende, efter at han havde været vidne til de sørgelige uroligheder i Bombay.

Bombays gode navn og håbet om mine drømmes opfyldelse blev i går tilsmudset i selve det øjeblik, da jeg i min enfold lykønskede indbyggerne¹²⁹, fordi de trods provokationer ikke havde brugt vold.

Thi de frivillige og deres anfører var aftenen før blevet arresteret, fordi de - med ejernes tilladelse havde opklæbet plakater på privat ejendom.

Plakaterne rådede folk til at boykotte prinsens modtagelse; men de blev tilintetgjort. På en uforklarlig måde blev selvstyrepartiets kontor hjemsogt og de endnu ubenyttede plakater, der, så vidt jeg ved, ikke var erklæret ulovlige, blev også fjernet. Selve

¹²⁸Publiceret som pjece 13. november 1921.

¹²⁹Lykønskede indbyggerne: Tale ved offentligt møde den 17. november 1921.

prinsens besøg og de forhold, der var forbundet med de arrangerede ceremonier, samt de offentlige midler, der blev ødt for at stille en modtagelse på benene, alt dette indeholdt en utålelig udæskning.

Og dog tabte Bombay ikke sin selvbeherskelse. Det, syntes jeg, var en lykønskning værd. Brændingen af det ophobede udenlandske tøj var en talende moddemonstration til den officielle demonstration, der røgtede egne interesser.

Kun lidet anede jeg, at der, på samme tid som prinsen drog ad den dekorerede fest-rute og det udenlandske tøj brændte, i andre dele af byen var fabriksarbejdere, der ulovligt og imod deres arbejdsgiveres ønsker forlod fabrikkerne en efter en, og at det skete med vold; jeg anede ikke, at pøbelen forulempede fredelige passagerer i sporvognene og standsede trafikken, fratog folk deres udenlandske hovedtøj og dængede fredelige europæere til. Efter som dagen skred, voksede også pøbelens raseri, da den tilsyneladende havde fremgang. Man brændte sporvogne og en automobil, ødelagde spiritusudsalg og brændte to sådanne.

Jeg hørte om urolighederne kl. 1, tog en automobil og kørte sammen med nogle venner til den urolige bydel, hvor jeg hørte den mest pinlige og ydmygende historie om, hvorledes nogle parsiske søstre havde lidt overlast. Man havde forulempet nogle af dem, end også revet deres sadier¹³⁰ fra dem.

Og ikke en af en folkemængde på over femten hundrede mennesker, som omgav min vogn, benægtede denne anklage, som en parser fremsatte med hvidglødende harme og med bævende læber, men i velovervejede udtryk. En ældre parsisk herre sagde: »å, frels os dog fra dette pøbelregimente«.

Denne meddelelse om, at parsiske søstre havde været genstand for råheder var som et spydstik. Jeg følte, at det var mine søstre og døtre, der var blevet fornærmede af den oprørte pøbel! Ja, vist var der parsere blandt dem, der havde taget del i modtagelsen af prinsen. Men de havde da lov at have deres egen mening uden derfor at skulle lide overlast. I selvstyre kan der ikke findes tvang. *Moplah*-fanatikerne, der med magt omvender en hindu, tror, at han indlægger sig religiøs fortjeneste. Men en samarbejdsnægter, der bruger tvang, har ingen som helst undskyldning for sin forbrydelse.

Da jeg nåede de to tanks, fandt jeg et spiritusudsalg, hvor alt var slået i stykker, og to politibetjente lå hårdt sårede uden at nogen tog sig af dem. Jeg stod ud af vognen, og straks omringede Folkeskaren mig og råbte: »Mahatma Gandhi ki jai!¹³¹« Den lyd skurrer altid i mine øren; men det har aldrig skurret så stygt som i går, da menneskemængden uden at bryde sig om de to syge brødre råbte af fuld hals, så de næsten kvalte mig. Jeg bad et par af mine ledsagere og nogle af de omkringstående om at føre de døende politibetjente til hospitalet. Jeg fortsatte min vej og kom lidt længere fremme til et sted, hvor noget brændte. Det var to sporvogne, som pøbelen havde stukket ild på. Da jeg vendte tilbage så jeg en automobil, der brændte. Jeg bad mængden gå hver til sit og sagde dem, at de havde gjort kalifatsagen, Punjabsagen og selvstyre stor skade. Jeg vendte tilbage syg om hjertet og ydmyget.

Omtrent kl. 4 kom nogle få tapre unge mænd for at meddele, at i Bhindi basaren forulempede pøbelen enhver forbipasserende, der bar udenlandsk hovedtøj og slog dem, der ikke ville aflevere deres hatte. En kæk gammel parser, der trodsede pøbelen

130*Sadi* eller *sari*: Det lange stykke tøj som indiske kvinder vikler om sig, og som kan trækkes op over hovedet.

131*Gandhi ki jai*: Hil Gandhi.

og ikke ville aflevere sin pugree¹³² fik en slem medfart.

Maulana Azad Sobhani og jeg gik til Bhindi basaren og søgte at tale mængden til rette, fortalte dem, at de fornægtede deres religion ved at gøre uskyldige mennesker skade. Folkemængden gjorde tegn til at spredes. Der var politi til stede; men det optådte med største tilbageholdenhed. Vi gik videre frem; men på tilbagevejen så vi til vor rædsel, at der var ild i et spiritusudsalg. Selv brandvæsenet blev hindret i sit arbejde. Takket være den lærde Nekiram Sharmas og andres bestræbelser var husets beboere i stand til at komme ud.

Menneskesværmen bestod ikke blot af løse eksistenser og drenge. Det var ikke nogen uvidende hob. Det var heller ikke udelukkende fabriksarbejdere. Det var en blandet flok, der ikke ville lade sig tale tilrette af nogen. I øjeblikket havde den ganske mistet besindelsen. Det var ikke en enkelt flok, men adskillige flokke, der talte ikke mindre end tyve tusind. Og de var opsat på at gøre ulykker og ødelægge.

Jeg hørte, at der også var blevet skudt på folk, at nogle var døde, og at enhver, der ikke tog sin khadihue eller -dragt af i det anglo-indiske kvarter blev gennempryglet. Jeg hørte, at mange tog alvorlig skade. Jeg skriver dette i nærværelse af seks hinduiske og muslimske medarbejdere, der lige er kommet hertil blødende og med forslåede hoveder og en med brækket næseben og andre sår, så hans liv er i fare. De gik til pærel under førerskab af de muslimske lærde Azad Sobhani og Mouzam Ali for at skaffe ro blandt fabriksarbejderne, som sagdes at standse sporvognene. De var imidlertid ikke i stand til at nå deres bestemmelsessted, og de vendte tilbage med blødende sår, der fortalte om deres oplevelser.

Således er nu atter håbet om - at gennemføre civilt lovbrud slået i stykker. Den ånd, som betinger det, er ikke til stede. Det er ikke nok at sige, at en sådan ånd findes i Bardoli, og derfor kan den gennemføres side om side med voldshandlingerne i Bombay. Det er umuligt. Hverken Bardoli eller Bombay kan behandles som særskilte enheder, der ikke har forbindelse med hinanden. De er dele af en stor udelelig enhed. Det var muligt at isolere Malabar, og det var også muligt ikke at tage hensyn til Malegaon; men det lader sig ikke gøre at ignorere Bombay.

Samarbejdsnægtere kan ikke undgå deres del af ansvaret. Det er sandt, at samarbejdsnægtere ustandselig og alle vegne søgte at tale folk til rette med betydelig risiko for deres eget liv for om muligt at bremse eller standse ulykkerne, og de har frelst mange dyrebare menneskeliv. Men det er ikke tilstrækkeligt til at berettige til civilt lovbrud eller befri os for ansvar for de voldsomheder, der har fundet sted. Vi gør krav på at have skabt en fredelig atmosfære, d. v. s. at vi ved vor voldsløse færd har vundet tilstrækkelig magt over folket til, at vi kan holde dets voldsomheder nede. Men det, der burde være lykkedes os, er mislykket for os. Thi i går var det prøvens dag. Vi havde med vort ord forpligtet os til at beskytte prinsens person imod enhver overlast eller fornærmelse. Og vi brød vort givne ord for så vidt nogen af os fornærmede eller sårede en eneste europæer eller nogen, der tog del i den modtagelse, vi ville afholde os fra. Jeg kan heller ikke unddrage mig mit eget personlige ansvar. Jeg har mere end nogen anden været midlet til at fremkalde hele denne oprørsånd. Og jeg ser, at jeg ikke fuldt er i stand til at beherske og vejlede den. Det må jeg gøre bod for. For mig står denne kamp først og fremmest som noget religiøst. Jeg tror på faste og bøn, og jeg foreslår, at vi for fremtiden holder et døgn faste hver mandag indtil vi har nået selvstyre.

Arbejdsudvalget må tage situationen under overvejelse og ud fra den afgøre, om vi overhovedet kan opfordre til civilt lovbrud, før vi har vundet fuldt herredømme over

¹³²*Pugree*: Hvidt skærf om hatten til værn mod solen.

masserne. Personlig er jeg efter grundig overvejelse kommet til den slutning, at masserne ikke kan øve civilt lovbrud. Jeg bekender, at jeg er ude af stand til at lede en kamp, hvor civilt lovbrud er våbenet, således at den kommer til en sejerrig afslutning, med mindre der i folket skabes en fuldstændig fredelig ånd. Jeg sørger over denne udgang. Det er ydmygende for mig at bekende min magtesløshed; men jeg ved, at jeg mere vinder min skabers behag ved at være, hvad jeg virkelig er, end ved at give det udseende af, at jeg er noget, som jeg ikke er. Hvis jeg ikke kan have noget at gøre med regeringens organiserede voldsfærd, da kan jeg end mindre have noget at gøre med folkets uorganiserede voldsfærd. Jeg ville foretrække at blive knust mellem de to.

BARDOLIS BESLUTNING.
(2. Februar 1922¹³³).

Bardoli har taget en vigtig beslutning, det har valgt endeligt og uigenkaldeligt. Vithalbhair Patél¹³⁴, præsidenten, talte til en forsamling af repræsentanter fra hele taluken,¹³⁵ og talen gjorde indtryk på grund af den advarsel, den indeholdt. Han tog sandelig bladet fra munden. Det var en forsamling på 4000 khaddar-klædte mænd og omkring 500 kvinder, af hvilke de fleste også bar khaddar. Det var en interesseret og en interessant skare af tilhørere, nøgterne mænd og kvinder, som var sig deres ansvar bevidst, og for hvem noget stod på spil.

Jeg talte efter Vithalbhair og gennemgik hver enkelt af de betingelser, kongressen har sat for udøvelsen af masselovbrud. Jeg henledte tilhørernes opmærksomhed på hver enkelt af disse betingelser.

De forstod, hvad der ligger i enheden mellem hinduer, muslimer, parsere og kristne. De forstod betydningen og sandheden af ikke at øve vold. De så, hvad det betød, at de kasteløse ikke mere skulle være urene, og de var villige til ikke blot at tåle kasteløse børn i de nationale skoler, men ligefrem at opfordre dem til at komme; de havde heller ikke noget at indvende imod, at de kasteløse tog vand fra landsbybrønde. De forstod, at de skulle pleje de syge blandt de kasteløse, ligesom de ville pleje deres syge nabo. De var klare over, at de ikke kunne få det privilegium at nægte at betale skat eller på anden vis øve lovbrud, før de havde rensset sig selv på den måde, jeg beskrev. De var også på det rene med, at de måtte være flittige og spinde deres eget garn og væve deres eget khaddar. Og endelig var de rede til at finde sig i at miste deres ejendele, deres kvæg og deres jord. De var rede til at lade sig fængsle og til at lide døden, om det var nødvendigt, og de ville gøre det alt uden bitterhed.

133 Ifølge *Collected Works* bd. 26 blev talen holdt den 29. januar 1922 og den blev publiceret 2. februar 1922 og ikke som der står i den første danske udgave den 22. februar 1920. Dokumentationen for dateringen af talen fremgår endda af næstfølgende artikel: brev til vicekongen. Derfor er talen flyttet i antologien, så den passer kronologisk.

134 1871-1933, Vithalbhair Patél, indisk politiker og stiftende medlem af selvstyrepartet, the Swaraj Party.

135 *Taluka*: Administrativ enhed flere steder i Asien, der svarer til en mellemting mellem de gamle danske herreder og amter. Da amtsbegrebet ikke er helt præcist, oversættes det asiatiske begreb ikke.

Der var en af de ældste blandt tilhørerne, som var af en anden mening. Han sagde, at min teori angående de kasteløse var rigtig nok, men i praksis var det vanskeligt at

nedbryde den skik ganske pludselig. Og jeg påpegede over for ham, at forsamlingen allerede havde taget sin beslutning.

Før det første møde holdt jeg et møde for den snævrere kreds af arbejdere, omtrent halvtreds, og forud for dette talte jeg med Vithalbhai Patel og nogle af hans medarbejdere, og vi syntes alle, at vi helst ville søge at få vedtaget en resolution, der gik ud på at udsætte afgørelsen endnu fjorten dage for at føre forberedelserne til selvstændighed videre og sikre ophævelsen af de kasteløses urenhed bedre ved virkelig at få optaget kasteløse børn i alle de tresindstyve nationale skoler. Men de tapre og ivrige arbejdere i Bardoli ville ikke høre noget om udsættelse. De var visse på, at over halvtredsindstyve procent af hindubefolkningen var rede til at ophæve de kasteløses urenhed, og at de var i stand til at forarbejde tilstrækkeligt khaddar til det lokale forbrug i fremtiden. De var opsat på at prøve kræfter med regeringen. De overvandt alle de indvendinger, der

fremstattes af Vithalbhai Patel. Abbas Tyabji¹³⁶ med det grå skæg og det smilende ansigt var der for at give sin advarsel. Men de ville ikke vige en tomme fra deres standpunkt; og således gik det til, at nedenstående resolution enstemmigt blev vedtaget:

»Efter fuldt at have forstået og overvejet de betingelser, der kræves opfyldt for at begynde masselovbrud, udtaler dette mødes deltagere, beboere af Bardoli Taluka, at vor Taluka er moden til masselovbrud.

Dette mødes deltagere har den opfattelse:

a. At hvis Indien skal opnå, at der tages hensyn til dets besværinger, da er det en absolut nødvendighed, at hinduer, muslimer, parsere og kristne så vel som andre trosamfund i Indien gør fælles sag.

b. At der ikke bør øves vold, men derimod vises tålmodighed og udholdenhed, og at det må være vort eneste middel til at skaffe os ret.

c. At det er nødvendigt for Indiens frihed, at rokken benyttes i ethvert hjem, samt at alle går med håndspundet og håndvævet tøj og ikke bruger andet.

d. At selvstyre er umulig, om ikke hinduerne ophæver de kasteløses urenhed.

e. At det er nødvendigt for folkets fremgang og for at nå friheden, at vi er villige til at ofre al slags ejendom, at lade os fængsle, og, om det er nødvendigt, ofre vort liv.

Mødets deltagere nærer det håb, at Bardoli taluka vil få det privilegium at være den første, der kommer til at bringe disse ofre, og denne konference underretter herved ærbødigt Kongressens arbejdsudvalg om, at dersom den foreslåede »rundbordskonference« ikke bliver afholdt, vil denne taluka øjeblikkelig begynde masse overtrædelse af de borgerlige love med K. M. Gandhi og denne konferences præsident som rådgivere og vejledere.

Denne konference anbefaler, at de af talukens skatteydere, som er rede og villige til at opfylde de betingelser, som kongressen for masseovertrædelse af de borgerlige love har fastsat, indtil videre instrukser bliver givet, vil afholde sig fra at betale jordskat og anden skat, som de skylder regeringen.«

Hvem kender udfaldet af dette? Hvem ved, om Bardolis mænd og kvinder vil være i stand til at modstå det tryk, regeringen vil lægge på dem?

Kun Gud ved det. I hans navn er kampen begyndt. Han må fuldende den.

Regeringen har hidtil handlet på den mest eksemplariske måde. Den kunne have forbudt konferencen; men den gjorde det ikke. Den kender alle dem, der arbejder for sagen; den kunne for længe siden have fjernet dem, og den har ikke gjort det.

Den er ikke skredet ind imod noget af det, folket har foretaget sig; den har tilladt alle forberedelserne.

Jeg har fulgt regeringens holdning med forbavselse og beundring. Indtil dette øjeblik har begge parter handlet på en måde, der er henfarne tiders ridderlige krigere værdig. I denne fredelige kamp burde det heller ikke være anderledes. Hvis kampen fortsættes således, kan den kun ende på en måde: Sejren vil tilfalde den, som Bardolis 85,000 mænd og kvinder lytter til.

Nu må arbejdsudvalget samles og afsige sin dom over Bardolis beslutning. Vicekongen kan endnu vælge, og han vil få endnu en lejlighed dertil. Det vil ikke blive muligt at rette nogen beskyldning for hastværk eller mangel på forberedelse imod folk i Bardoli.

1361853-1936, Abbas Tyabji, indisk muslimsk politiker, nær ven af Gandhi.

Derfor,

Led, milde Lys, mig gennem mørkets land,
led Du mig frem,
natten er mørk, og fjern er hjemmets strand,
led Du mig frem¹³⁷.

DEN ENESTE MULIGHED.
(9. Februar 1922.)

Til

Hans Excellence Vicekongen¹³⁸.

Sir.

Bardoli er et lille taluka i Surat distriktet i Bombay præsidentskab med en samlet befolkning på omtrent 87,000 mennesker.

Den 29. januar besluttede det under Vithalbhai Patels førerskab at begynde masseovertrædelse af de borgerlige love, efter at talukaen havde bevist, at det var skikket dertil, idet det har afgivet en erklæring af samme ordlyd, som benyttedes af Kongressens fælleskomite for Indien, der var samlet i Delhi i første uge af november sidste år. Men efter som jeg måske mere end nogen anden er ansvarlig for den afgørelse, Bardoli har taget, skylder jeg Deres Excellence og offentligheden at forklare den situation, hvorunder beslutningen er taget.

Kongressens fælleskomite for Indien havde til hensigt i henhold til den resolution, jeg før hentydede til, at gøre Bardoli til den første enhed, der foretog civilt masselovbrud for derved at demonstrere det nationale oprør imod regeringen i anledning af, at denne hårdnakket og forbryderisk vedblev at nægte at anerkende Indiens beslutning vedrørende kalifatet, Punjab og selvstyre.

Derefter fulgte de ulykkelige og beklagelige uroligheder i Bombay d. 17. November, der havde til følge, at man udsatte at foretage det skridt, som Bardoli havde planlagt.

Imidlertid har der fundet undertrykkelse sted af voldsom art og med den indiske regerings bifald, i Bengalen, Assam, de forenede provinser, Punjab, provinsen Delhi og på en måde også i Bihar, Orissa og andre steder. Jeg ved, at De har taget afstand fra ordet »undertrykkelse« som udtryk for øvrighedens fremgangsmåde i disse provinser. Efter min mening er det utvivlsomt undertrykkelse, når de forholdsregler, der gribes til, går videre end situationen kræver. Plyndringer, overfald på uskyldige personer, brutal behandling af fanger, der endog blev piskede, kan på ingen måde kaldes lovlige, civiliserede eller i nogen måde nødvendige forholdsregler. Den officielle lovløshed kan ikke beskrives med andre udtryk end lovløs undertrykkelse. Det må indrømmes, at tilhængere af samarbejdsnægtelse og deres kammerater til en vis grad har gjort sig skyldig i at true folk samtidig med at der holdtes hartal og udsattes vagtposter; men intet af disse tilfælde har været af en sådan art, at det kunne retfærdiggøre den fuldstændige undertrykkelse af fredelig samarbejdsnægtelsestjeneste så vel som fredelige

137Fra 1834. Oprindelig kilde: The Pillar of the Cloud. Verses on Various Occasions : Works of John Henry Newman. <http://www.newmanreader.org/works/verses/verse90.html>

138 *Vicekongen*: Lord Reading.

møder ved hjælp af fordrejet fortolkning af en undtagelseslov, som blev vedtaget for at man kunne gribe ind over for tilfælde, der havde udtalt voldskaraktter både hvad motiv og udførelse angår; det er heller ikke muligt at benytte andet ord end undertrykkelse om det, der er foretaget over for uskyldige folk, idet man - sådan forekommer det mange af os - har gjort ulovlig brug af den almindelige lov; heller ikke kan administrative indgreb i pressefriheden forsvares ud fra en lov, om hvis ophævelse der er afgivet løfte; det kan ikke betragtes som andet end undertrykkelse.

Den mest påtrængende opgave for vort land er derfor at redde ytringsfriheden, forsamlingsfriheden og pressefriheden fra undertrykkelse. Således som den indiske regerings sindsstemning er i øjeblikket, og så uskikket vort land endnu er til helt at beherske de kræfter, der vil give sig udslag i vold, ville tilhængerne af samarbejdsnægtelse ikke have noget at gøre med Malaviya-konferencen,¹³⁹ hvis hensigt var at bringe Deres Excellence til at indkalde til en »rundbordskonference«. Men jeg var ivrig for at undgå den lidelse, der kunne undgås, derfor betænkte jeg mig ikke på at råde Kongressens arbejdsudvalg til at følge de råd, denne konference ville give. Skønt betingelserne efter min opfattelse var i fuld overensstemmelse med Deres egne fordringer, som jeg havde forstået dem gennem Deres tale i Calcutta og andre udtalelser, så har De dog helt og holdent forkastet forslaget.

Under disse omstændigheder er der intet andet for landet at gøre end at benytte en eller anden fredelig fremgangsmåde til at tvinge sine krav igennem, deriblandt også de elementære krav om ytringsfrihed, forsamlingsfrihed og pressefrihed. Efter min beskedne mening er den civiliserede politik der en klar afvigelse fra den civiliserede politik Deres Excellence bekendte sig til på det tidspunkt, da brødrene Ali storsindet og mandigt gjorde deres uforbeholdne undskyldning, d. v. s. den politik, der gik ud på, at den indiske regering ikke skulle gribe forstyrrende ind i samarbejdsnægtelsens virksomhed, så længe de vedblev at afholde sig fra vold i ord og handling. Havde regeringen fortsat sin neutrale politik og tilladt den offentlige mening at modnes og nå sin fulde virkekraft, da kunne man have rådet til at udsætte udførelsen af civilt lovbrud i dets skarpe former, indtil Kongressen havde vundet et mere fuldstændigt herredømme over sine millioner af tilhængere. Men denne lovløse undertrykkelse (som på en måde ikke har noget sidestykke i dette ulykkelige lands historie) har gjort det til en påtrængende pligt øjeblikkelig at begynde masseovertrædelse af lovene. Kongressens arbejdsudvalg har begrænset denne aktion til visse områder, der tid efter anden udvælges af mig, og i øjeblikket er den begrænset til Bardoli. Efter nævnte bemyndigelse kan jeg straks give 100 landsbyer i Guntur i Madras præsidentskab tilladelse til at deltage i civilt lovbrud, forudsat at de er i streng overensstemmelse med de givne regler: Enhed imellem de forskellige klasser, brug og forarbejdning af håndspunden khadi samt ophævelse af de kasteløses urenhed.

Men inden folket i Bardoli begynder civilt lovbrud i stor stil, vil jeg ærbødigt og indtrængende opfordre Dem til som den indiske regerings leder for sidste gang at revidere Deres politik og give alle de fanger fri, som er fængslede på grund af samarbejdsnægtelse, og som er blevet dømt for handlinger af voldsløs karakter, hvad enten det har drejet sig om kalifatsagen, Punjabsagen, selvstyre eller andet, selvom deres sag kommer ind under straffelovens undertrykkelsesparagraf eller kriminal-procesforordninger eller andre undertrykkelseslove, stadig forudsat, at de ikke har øvet vold. Jeg vil endvidere indtrængende anmode Dem om at fritage pressen for al administra-

¹³⁹Konference foreslået af Madan Mohan Malaviya forud for den foreslåede rundbordskonference som vicekongen nedslagde veto imod, fordi briterne ikke ville have irske tilstande i Indien.

tiv kontrol samt godtgøre de bøder og ejendomsfortabelser, der fornylig er blevet forskellige personer pålagt. Idet jeg således fremsætter min anmodning, beder jeg Deres Excellence om at gøre, hvad der i vore dage gøres i ethvert land, som regnes at have en civiliseret regering. Hvis De kan finde udvej for at fremkomme med den nødvendige erklæring i løbet af syv dage regnet fra denne skrivelses offentliggørelse, da vil jeg være i stand til at udsætte lovovertrædelse af aggressiv karakter til det tidspunkt, da de fængslede arbejdere for den nationale sag efter deres frigivelse på ny har taget stilling til situationen. Hvis regeringen fremkommer med den erklæring, jeg her beder om, betragter jeg det som udtryk for et ærligt ønske hos den om at rette sig efter den offentlige mening, og jeg skal derfor ikke tøve med at tilråde landet at forpligte sig til også i fremtiden at øve sin indflydelse på den offentlige mening uden tvang af nogen art og stole på den som middel til at skaffe os vore ufravigelige krav opfyldt. Aggressiv overtrædelse af civilretten vil i så tilfælde kun blive benyttet, dersom regeringen afviger fra den strengeste neutralitet i sin politik eller nægter at bøje sig for det, som det store flertal i det indiske folk klart fremsætter som sin mening.

Jeg forbliver

Deres Excellences trofaste tjener og ven

M. K. Gandhi.

Det var ikke uden dyb eftertanke og bøn, at jeg skrev brevet til Hans Excellence vicekongen. Det er ingen tom trussel, thi jeg mener hvert ord deri. Det er mit hjertes bøn til tyrannen om at afstå fra det onde. Tyrannen er ikke Lord Reading, men det system, som han selv ubevidst er et hjælpeløst offer for. Men ethvert system repræsenteres af en person.

I øjeblikket er Lord Reading dets repræsentant, selvom han slet ikke er klar over det. Jeg har ganske beskedent bedt ham om alvorligt at overveje situationen og spørge sig selv, om den officielle lovløshed i noget tilfælde kan forsvares. Lad ham betragte vore ugentlige oversigter, der nu atter har fået den gamle overskrift: »Med roligt sind«. Det er alt sammen sandt, hvis ikke alle vidnerne er løgnere, skulle det kunne tænkes?

Men hvad er det forfærdelige i at trodse øvrigheden? Er det da nødvendigt at trods mod øvrigheden - også når den er fri for vold - skal behandles med barbarisk og ondskabsfulde grovheder fra øvrighedens side?

Hvis vicekongen hverken kan eller vil se en så utrolig ligefrem mulighed, skal Indien så blot sidde stille? Nej, overtrædelse af civilretten som forsvarsmiddel må fortsættes for enhver pris. Om så hele Indien ville sige, at selv fredelige offentlige møder ikke kan afholdes uden tilladelse, at fredelige frivillig forbund ikke måtte dannes og blade ikke udkomme uden tilladelse, vil sådanne forbud ikke blive respekteret. Thi man kan ikke vente, at en mand skal bede om en andens tilladelse til at ånde, spise eller drikke. Og de tre ting, jeg har nævnt er åndedræt, mad og drikke for Indiens offentlige liv.

FORBRYDELSEN I CHAURI CHAURA.

(16. Februar 1922.)

Gud har vist mig stor godhed. Han har for tredie gang advaret mig og vist mig, at der endnu ikke i Indien er den sandhedens og fredens ånd til stede, som ene kan be-

rettige til masseovertrædelse af lovene på en sådan måde, at den kan kaldes civil, d. v. s. mild, sand, ydmyg, klog, viljestærk og dog kærlig, aldrig forbryderisk og hadefuld.

Gud advarede mig i 1919, da vi begyndte agitationen imod Rowlatt-loven. Ahmedabad, Viramgam og Kheda blev vildledt. Amritsar og Kasur for vild. Jeg vendte om, kaldte det en fejlregning så stor som Himalaya, ydmygede mig for Gud og mennesker og nøjedes ikke med at standse det planlagte masselovbrud, jeg indstillede også min egen overtrædelse af lovene, skønt jeg dog vidste med mig selv, at jeg havde ment den »civilt« og uden vold.

Næste gang var det gennem begivenhederne i Bombay, at Gud gav mig en frygtelig advarsel. Han gjorde, at jeg blev øjenvidne til pøbels gerninger d. 17. november i Bombay. Pøbelen handlede i samarbejdsnægtelsens navn. Jeg bekendtgjorde, at jeg havde til hensigt at standse den masseovertrædelse af civilretten, som netop da skulle have været begyndt i Bardoli. Denne ydmygelse var større end i 1919. Men den gjorde mig godt. Jeg er vis på, at folket vandt ved denne standsning. Derved bekendte Indien sin tro på sandhed og fredelig færd.

Men den bitreste ydmygelse var endnu tilbage.

Fra Madras kom den første advarsel; men jeg gav ikke agt på den. Da talte Gud klart gennem Chauri Chaura. Jeg ved, at de politibetjente, som så brutalt blev hugget ned havde ophidset mængden stærkt. Efter inspektørens løfte om, at processionen ikke skulle blive forulempet, trak de sig først tilbage, men derpå, da den egentlige procession var gået forbi, angreb og fornærmede de nogle af efternølerne. Disse råbte om hjælp, og skaren vendte om.

Politibetjentene begyndte at skyde; men da deres lille forråd af ammunition var brugt op, trak de sig tilbage til politistationen i sikkerhed. Men pøbelen, således fortæller min hjemmelsmand, satte ild på politistationen. Politibetjentene, som således havde spærret sig selv inde, måtte nu forlade bygningen for om muligt at redde livet, og efterhånden som de kom ud blev de hugget ned og deres mishandlede legemer blev kastet ind i de rasende flammer.

Det hævdes, at ingen af de frivillige samarbejdsnægttere havde del i denne brutalitet, og at pøbelen ikke blot havde måttet tåle denne øjeblikkelige udfordring, men at politiet i dette distrikt var kendt for sit hovmodige tyranni. Ingen som helst irriterende optræden fra politiets side kan retfærdiggøre det brutale mord på mennesker, som var værgeløse, og som ligefrem havde overgivet sig på nåde og unåde til pøbelen. Og når Indien hævder, at det ikke øver vold og håber at bestige frihedens trone ved hjælp af fredelige midler, varsler det ilde, at pøbelen øver vold, selvom den er blevet tirret. Tænk om Gud havde tilladt, at Bardolis fredelige vægring ved at følge lovene, var lykkedes, og regeringen havde overgivet tøjlerne til sejrherrene i Bardoli, hvem skulle så have holdt styr på de urolige elementer, som man måtte vente ville begå umenneskelige handlinger, om de blev tirret? Selvstyre uden vold forudsætter, at man med fredelige midler formår at beherske landets urolige elementer. Samarbejdsnægttere, der ikke vil bruge vold, kan ikke gøre sig håb om at nå deres mål, før det er lykkedes dem at have en fast hånd om Indiens laveste pøbel, med andre ord, når disse mennesker også har lært for deres lands og deres religions skyld at afstå fra voldsfærd, i det mindste så længe samarbejdsnægtelseskampen varer. Tragedien i Chauri Chaura har derfor rystet mig så dybt.

»Men hvordan nu med dit manifest til vicekongen og dit svar på hans brev?« således lød satans stemme. Det var den bitreste ydmygelsens skål, jeg måtte drikke. »Det er sandelig fejlt at trække i land dagen efter, at man har udtalt højtidelige trusler imod

regeringen og løfter til folket i Bardoli. Således fristede satan mig til at fornægte sandheden og dermed religionen, ja Gud selv. Jeg gik til Kongressens arbejdsudvalg og til andre, som var i nærheden og fremlagde mine tvivl og bekymringer for dem. Straks var de ikke alle enige med mig, og nogle af dem er det måske heller ikke nu; men aldrig har måske nogen mand været velsignet med så forstående og forsonlige venner og medarbejdere som jeg. De forstod mine vanskeligheder og fulgte tålmodigt min fremstilling. Og resultatet foreligger nu for offentligheden i form af arbejdskomiteens resolution. Denne drastiske ophævelse af praktisk talt hele det aggressive program er måske politisk set usund og uklog; men der er ikke tvivl om, og jeg vover at forsikre dem, der tvivler derom, at landet har vundet ved, at jeg har ydmyget mig og bekendt, at jeg havde taget fejl.

De eneste dyder, jeg mener at have, er sandhed og voldsfri færd. Jeg mener ikke, at jeg har overnaturlige evner, og jeg ønsker heller ikke at have det. Jeg har det samme forgængelige legeme som den svageste af mine medskabninger, og jeg er derfor lige så tilbøjelig til at fejle som nogen anden. De tjenester, jeg har kunnet yde, har mange begrænsninger; men indtil nu har Gud velsignet dem til trods for deres ufuldkommenheder.

Thi bekendelse af fejl er som en kost, der fejer snavs bort og efterlader overfladen renere end før.

Jeg føler mig stærkere, fordi jeg har bekendt. Og sagen vil få fremgang, fordi vi trak os tilbage. Aldrig har noget menneske nået sit mål ved hårdnakket at vige af fra den lige vej.

Man har søgt at hævde, at Chauri Chaura ikke vedkommer Bardoli. Der er ikke nogen fare, siger man, før Bardoli er svagt nok til at lade sig påvirke af Chauri Chaura og lade sig lokke til at bruge vold. Men jeg føler mig absolut sikker i min sag.

Folkene i Bardoli er efter min mening de fredeligste i Indien; men Bardoli er kun en prik på Indiens kort. Dets bestræbelser kan ikke lykkes med mindre de andre dele af Indien yder fuldkomment samarbejde. Bardolis lovbrud vil kun være »civilt«, dersom de andre dele af Indien afholder sig fra vold. Ganske som en smule arsenik i en kande mælk gør mælken udrikkelig, således vil Bardolis »civilitet« vise sig at være ubrugelig, idet den dræbende gift fra Chauri Chaura gives samtidig. Og denne sidste er lige så meget et udtryk for Indien, som Bardoli er det.

Chauri Chaura er, når alt kommer til alt, et meget alvorligt symptom. Jeg har aldrig tænkt mig, at der slet ikke er blevet brugt vold, åndelig eller fysisk, hvor der har fundet undertrykkelse sted.

Kun har jeg troet, og det tror jeg endnu - »Young India«s spalter bærer rigeligt vidnesbyrd derom, at undertrykkelsen aldeles ikke står i forhold til de ubetydelige udslag af vold hos folket i de områder, hvor undertrykkelsen finder sted. Jeg kalder det ikke vold, at man vedbliver at holde møder i områder, hvor dette er forbudt. Den vold, jeg sigter til, er, at man har brugt teglsten som kastevåben, eller at man i spredte tilfælde har øvet valgpres og tvang imod folk. Og det er klart, at »civil lovovertrædelse« bør være fri for al ophidselse. Den er jo en forberedelse til stum lidelse.

Dens virkning er vidunderlig, skønt den foregår upåagtet og mildt. Men jeg har regnet det for uundgåeligt, at et vist mål af ophidselse skulle give sig udslag, og et vist mål af ubevidst vold mente jeg, at der måtte bæres over med, d. v. s. jeg betragtede ikke overtrædelse af civilretten som en umulighed selv under ufuldkomne forhold. Er forholdene fuldkomne vil lovovertrædelse næsten ikke mærkes, om den virkelig er »civil«. Men den bevægelse, vi nu står over for, må vi indrømme, er et farligt eksperiment

under temmelig ugunstige forhold.

Tragedien i Chauri Chaura er virkelig et advarende fingerpeg. Den viser os den vej, ad hvilken Indien let vil gå, om der ikke tages kraftige forholdsregler. Hvis vi ikke skal få vold til at vokse frem af ikkevold, så er det ganske klart, at vi hurtigt må trække os tilbage og genoprette fredens ånd, omlægge vort program og ikke begynde masseovertrædelse af lovene, før vi er visse på, at freden vil blive bevaret trods udfordring fra regeringens side. Vi må være sikre på, at kun sådanne landsdele øver »civilt« lovbrud, som af os er udset dertil.

Endnu er Kongressens organisation ufuldstændig og dens ordrer bliver stadig overfladisk udført.

Vi har ikke fået dannet kongreskomiteer i alle landsbyer, og der, hvor vi har gjort det, retter man sig ikke helt efter vore ordrer. Vi har sandsynligvis ikke mere end omtrent ti millioner medlemmer på vore lister. -Vi er midt i februar og dog har endnu kun få betalt deres årsbidrag på 32 øre for dette år. Frivillige bliver antaget uden syndelig betænkning, og de overholder ikke alle punkter i deres løfte; de går ikke engang med håndspundet og håndvævet khaddar. Det er heller ikke alle frivillige blandt hinduerne, der har rensset sig for den synd at betragte de kasteløse som væsener, man ikke kan røre ved, og de er ikke alle fri for at være smittede af vold; det er ikke ved at de bliver fængslede, at vi skal vinde selvstyre eller tjene kalifatets hellige sag eller nå dertil, at vi kan ophøre at betale Indiens utro tjenere. Nogle af os fejler imod vor vilje; men andre synder med vilje. De går ind i frivilligkorpserne med fuld bevidsthed om, at de ikke har i sinde at afholde sig fra vold. Vi er således uærlige, ligesom vi regner regeringen for uærlig.

Vi tør ikke træde ind i frihedens rige, når vi kun med vore læber dyrker sandhed og ikkevold.

Det er ganske nødvendigt at ophæve masseovertrædelse af lovene og berolige sindene, om vi skal komme fremad, ja, det er endogså nødvendigt for at undgå tilbagegang. Derfor håber jeg, at alle mænd og kvinder, der har sluttet sig til kongressen, ikke vil betragte ophævelsen af det påtænkte lovbrud som en skuffelse; men at han eller hun vil føle sig befriet for en byrde af uvirkelighed og national synd.

Lad kun vore modstandere juble over vor ydmygelse og såkaldte nederlag. Det er bedre at blive beskyldt for fejhed og svaghed end at gøre sig skyldig i brud på vor Ed og synd imod Gud. Det er millioner gange bedre at synes usande over for verden end at være usande over for os selv.

Og hvad mig angår, da er det ikke tilstrækkelig bod for mig at standse lovovertrædelsen og andre mindre aktioner, som var beregnet på at holde begejstringen vedlige; thi jeg har, om end ufrivilligt, været redskabet til at fremkalde de brutale voldshandlinger, som folk i Chauri Chaura udførte.

Jeg må underkaste mig personlig renselse, jeg må blive et bedre egnet redskab, der er i stand til at mærke de mindste forandringer i den moralske atmosfære omkring mig. Mine bønner må nå dybere i sandhed og ydmyghed end nu. Og for mig er der intet, der bedre hjælper fremad og renser end faste ledsaget af det nødvendige åndelige arbejde.

Jeg ved, at alt er afhængigt af den sjælelige indstilling. Ganske som en bøn, der kan være en blot mekanisk frembringelse af lyd af samme art som fuglenes sang, således kan fasten være en blot mekanisk tortur af legemet. Sådanne mekaniske øvelser tjener ikke hensigten. Og ligesom den mekaniske syngen kan føre til, at stemmen opøves, så ledes kan den mekaniske faste føre til at legemet renses. Ingen af delene berø-

rer sjælen.

Men den faste, der foretages for at give sit inderste væsen et fuldere udtryk og for at ånden må vinde fuldere herredømme over legemet, er en overordentlig vigtig faktor i personlighedens udvikling.

Efter alvorligt overlæg har jeg derfor besluttet at pålægge mig selv fem dages uafbrudt faste, idet jeg dog tillader mig at drikke vand. Jeg begyndte fasten søndag aften og jeg bryder den fredag aften. Det er det mindste, jeg kan gøre.

Jeg har nøje overvejet, hvorledes mine handlinger vil virke på den al-indiske Kongres-komite, hvis møde står lige for døren. Jeg har tænkt på den ængstelse og smerte, som selv de fem dages faste vil volde mange af mine venner; men jeg kan ikke længere udsætte min bod eller mildne den.

Jeg beder indtrængende mine medarbejdere om ikke at efterligne mig, da motivet hos dem vil være et andet. Det var ikke deres ide at overtræde de borgerlige love. Jeg er i samme ulykkelige stilling som en læge, der har vist sig ude af stand til at behandle et vanskeligt tilfælde på rette måde.

Enten må jeg opgive min gerning eller vinde større dygtighed. Mens den personlige bod ikke blot er nødvendig, men er min absolutte pligt, er den eksemplariske selvbeherskelse, som arbejdskomiteen foreskriver, sikkert tilstrækkelig bod for alle andre, og det er heller ikke nogen ringe bod, om den udføres samvittighedsfuldt; den kan blive langt bedre og mere virkelig end fasten. Hvad kan blive rigere og mere frugtbringende end en bedre opfyldelse af løftet om ikke at øve vold i tanke, ord eller handling, eller mere frugtbringende end et arbejde for at udbrede denne ånd? Det vil være mig kærere end føde, om jeg under min faste får at se, at alle mine medarbejdere stille og uden unyttig diskussion er optaget af at virkeliggøre arbejdskomiteens opbyggende program, idet de optager medlemmer på kongressens lister efter at have forvisset sig om, at de forstår kongressens tro på sandhed og ikkevold som midler til at vinde selvstyre, og om jeg ser, at de daglig til bestemt tid spinder, og gør det som en andagtsøvelse, indfører rokken, dette velstandens og frihedens hjul i alle hjem, besøger de kasteløse i deres hjem og søger at opdage, hvad disse trænger til, får de nationale skoler til at modtage kasteløse børn, og organiserer den gren af national tjeneste, der egner sig både for mænd og kvinder af enhver type, idet de besøger sådanne hjem, som drikkeriet er ved at ruinere, opretter virkelige panchayats¹⁴⁰ og organiserer nationale skoler på et solidt grundlag. Mine medarbejdere vil bruge deres tid bedre på den måde end ved at faste. Derfor håber jeg, at ingen efterligner min faste hverken af falsk medfølelse eller i fejlagtige forestillinger om den åndelige værdi af fasten.

Al faste og bod må så vidt muligt foregå i stilhed. Men min faste er både en bod og en straf, og en straf må være offentlig. Det er bod for mig og straf for dem, jeg søger at tjene, og for hvem jeg gerne vil leve og lige så gerne dø. De har uden at ville det syndet imod kongressens love, skønt de sympatiserede med den, om de end ikke ligefrem var medlemmer af den. Sandsynligvis nedhuggede de politibetjentene - deres egne landsmænd og medskabninger - med mit navn på læberne.

Kærlighed straffer kun ved selv at lide. Jeg kan ikke engang ønske, at de må blive arresterede. Men jeg vil sige dem, at jeg lider, fordi de handlede imod kongressens trosbekendelse. Jeg vil råde dem, der føler sig skyldige og angrer deres handlinger, til at overgive sig frivilligt til regeringen for at få deres straf og for at bekende. Jeg håber, at vore medarbejdere i Gorakhpur distriktet ikke vil lade noget middel uforsøgt for at finde dem, der har forsyndet sig og opfordre dem til at udlevere sig selv til øvrigheden.

¹⁴⁰*Panchayat*: Femmandsråd, lokalstyret i de indiske landsbyer.

Men enten morderne nu følger mit råd eller ej, vil jeg gerne, at de skal vide, at de alvorligt har hindret vort arbejde for selvstyre; idet de har været årsag til, at bevægelsen i Bardoli måtte standses for en tid, har de skadet den sag, som de sandsynligvis ville fremme. Jeg ønsker, at de også skal vide, at denne bevægelse ikke er et skærnbrædt, bag hvilket man forbereder voldshandlinger.

Jeg ville i hvert fald lide enhver ydmygelse, enhver tortur, fuldkommen udstødelse af det menneskelige samfund, ja selve døden, hellere end selv at gribe til vold eller komme til at bane vejen for vold. Jeg gør også bod offentligt, fordi jeg nu mister muligheden for at dele de fangnes skæbne. Situationen har atter forskudt sig, og vi kan ikke længere trænge ind på regeringen for at få proklamationerne tilbagekaldt og fangerne frigivet. Både de og vi må lide for forbrydelsen i Chauri Chaura. Det er et eksempel på, at vi, enten vi ønsker det eller ikke, er en enhed; alle, selv embedsmændene, må lide.

Chauri Chaura må gøre regeringen mere stejl og yderligere demoralisere folket. Ved at opgive vort angreb og gøre bod kan vi kun nå tilbage til tilstanden før tragedien. Ved streng disciplin og renselse kan vi genvinde den moralske tillid, der er nødvendig for at kunne kræve proklamationerne ophævet og fangerne frigivet.

Hvis vi lærer hele den lektie, tragedien har givet os for, da kan vi forvandle den til en velsignelse.

Ved at blive sande og fri for vold i ånd så vel som handling, og ved at virkeliggøre selvstændighed, d. v. s. gennemføre khaddar-programmet helt, kan vi vinde fuldt selvstyre og retfærdighed i kalifat- og Punjab-spørgsmålene uden at et eneste menneske behøver at gribe til nægtelse af den borgerlige lydighed.

KONGRESUDVALGET FOR HELE INDIEN. (2. Marts 1922.)

Den samling, Kongressens udvalg for hele Indien lige har afsluttet, var i mange måder mere bemærkelsesværdig end selve kongressens afholdelse. Der var en sådan understrøm af vold både bevidst og ubevidst, at jeg virkelig ganske bogstavelig bad Gud om, at jeg måtte lide et fuldstændigt nederlag. Jeg har altid været i minoriteten. Læseren ved måske ikke, at jeg i Sydafrika begyndte med at have alle inderne med mig, at jeg derpå stod med en minoritet på fireogtrede, ja endog seksten, men derefter atter stod med stor majoritet på min side. Det bedste og solideste arbejde blev gjort i minoritetens periode.

Jeg ved, at det eneste, regeringen frygter, er den uhyre majoritet, som jeg tilsyneladende kan byde over. Regeringen ved ikke, at jeg frygter den endnu mere. Jeg er bogstavelig blevet syg af den tankeløse mængdes forgudelse. Jeg ville føle mig tryk, om de alle spyttede på mig; da ville der ikke være trang til at bekende fejltagelser så store som Himalaya, og det ville ikke være nødvendigt at foretage tilbagetog og omordninger.

Men det nederlag skulle jeg altså ikke opnå.

En af mine venner advarede mig imod at misbruge min diktatormagt. Han har ikke opfattet, at jeg overhovedet aldrig har brugt den, om ikke af anden grund, så fordi der ikke har været nogen lejlighed, hvor den med rette kunne benyttes. Diktatur forekommer mig kun berettiget i det øjeblik, regeringen har sat kongressens sædvanlige maskineri ud af virksomhed.

Langt fra bevidst eller ubevidst at misbruge min diktatormagt er jeg tværtimod be-

gyndt at spørge mig selv, om jeg ikke ubevidst har ladet andre benytte mig. Jeg må bekende, jeg har en angst for det, som jeg aldrig har haft før. Min eneste redning ligger i min skamløshed. Jeg har sagt mine venner, at jeg er uforbederlig. Jeg vil vedblive at bekende fejl, hver gang der begås fejl. Den eneste tyrann jeg bøjer mig for i denne verden er den lille sagte røst i mit indre. Og selvom jeg skulle stå over for den mulighed at danne en minoritet på en mand, så er det min ydmyge tro, at jeg skal have mod til at danne et sådant håbløst mindretal. Det er for mig den eneste sande stilling.

Jeg er gennem disse sørgelige erfaringer vistnok blevet en klogere mand; jeg ser, at vore principper om ikke at bruge vold næppe når inden for skindet. Vi gløder af indignation. Regeringen giver ilden næring gennem sine ufornuftige handlinger. Det kunne næsten se ud, som om regeringen ønsker at se vort land oversået med mord, brandstiftelse og røveri for endnu en gang at kunne sige, at den alene er i stand til at holde den slags ting nede.

Når vi ikke vil bruge vold, ser det derfor ud som det blot skyldes vor magtesløshed. Det ser næsten ud, som om vi i vort indre nærrede et skjult ønske om at tage hævn, når den første lejlighed bød sig.

Kan der ud af denne tilsyneladende nødtvungne opgivelse af vold vokse en sand og frivillig forkastelse af vold? Er det ikke et håbløst eksperiment, jeg gør? Hvad om raseriet kommer til udbrud, og hverken mand, kvinde eller barn er sikker, og enhver løfter sin hånd imod sine medmennesker? Hvad nytter det da, om jeg faster mig selv til døde, når jeg ser en sådan katastrofe nærme sig?

Hvad skal jeg? Skal jeg lyve og kalde det godt, som jeg ved er ondt? Eller skal jeg sige, at der ud af det falske og tvungne samarbejde vil komme et sandt og ægte samarbejde, sige at lyset kommer af mørket?

Samarbejde med regeringen er lige så fuldt svaghed og synd som en alliance med vold der kun for en tid er trængt tilbage.

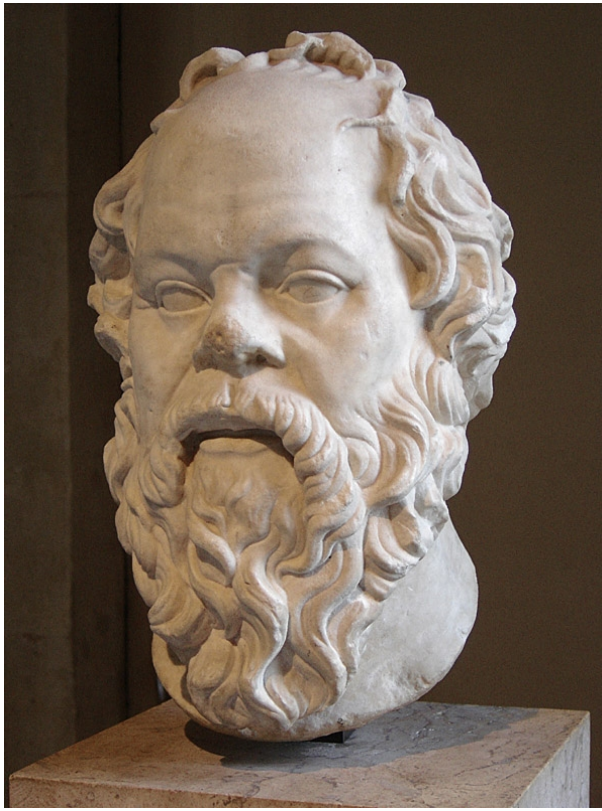
Det er en næsten uoverstigelig vanskelighed.

Således fører min voksende forståelse af, at det kun er på overfladen, vi har forkastet at bruge vold, til at jeg idelig begår fejl og må vende tilbage fra den vej, jeg var slået ind på, ganske som en mand, der søger frem gennem en uvejsom skov, bestandig må stå stille, gå tilbage, snuble og slå sig til blods.

Jeg var forberedt på at møde et vist mål af modløshed, skuffelse og kritik; men jeg må tilstå, at jeg var ganske uforberedt på en sådan storm af modstand. Det blev mig klart, at vore medarbejdere slet ikke var til sinds at udføre noget solidt opbyggende arbejde. Det opbyggende program har ingen tillokkelse for dem. De var ikke en forening, der arbejdede for sociale reformer. De kunne ikke fravriste regeringen dens magt gennem sådant ensformigt reformarbejde. De ville slå vældige slag, men uden at bruge vold! Alt dette har vist sig at være ganske virkelighedsfjernt. De ville ikke standse og tænke på, at selvom det lykkedes dem at slå regeringen i et barnagtigt raserianfald, så kunne de dog ikke styre landet så meget som en eneste dag uden alvorligt organisationsarbejde.

Vi må ikke, som Mohammad Ali ville udtrykke det, gå i fængsel på falske forudsætninger. Det er ikke enhver fængsling, der fører til selvstyre og ikke enhver lovovertrædelse, der gennemgløder os med lydighedens og disciplinens ånd.

Fængselsporten er ikke frihedens port for forbryderen. Fængslerne er kun frihedens templer for dem, der er uskyldige som uskylden selv. Gennem Sokrates¹⁴¹ død blev udødeligheden en levende virkelighed for os - det skete ikke ved de talløse morderes

død. Der er ingen, der har lovet os, at vi skal kunne stjæle selvstyre ved at tusinder af mennesker lader sig fængsle uden i det ydre at øve vold, men med voldtanker i deres sind.

Det var en anden sag, om vi kæmpede med våben og gav og modtog slag for slag. Det vil ganske vist volde regeringen vanskeligheder at fængsle dem, der bliver grebet i forsøg på at øve valgtryk og begå overfald og mord, og når den er træt, vil den som altid give efter. Men vor nuværende kamp er ikke af den art. Lad os være sande. Hvis det er ved hjælp af magtudfoldelse, vi ønsker at vinde selvstyre, lad os så lade vor hidtidige fremgangsmåde fare og efter bedste evne bruge vold. Det ville være en mandig, ærlig og nøgtern stilling at indtage - en stilling, som verden gennem årtusinder har været vant til. Ingen vil da kunne fremsætte den frygtelige beskyldning imod os, at vi er hyklere.

Men flertallet vil ikke lytte til mig. Trods alle mine advarsler og mine indtrængende bønner om at tage afstand fra min resolution, hvis de ikke troede, at ikkevold var en betingelse for at nå vort mål, så gav de den deres tilslutning uden væsentlig forandring. Jeg vil derfor bede dem om at gøre sig deres ansvar klart. Nu er de bundet til ikke at styrte sig ud i civilt lovbrud, men derimod slå sig til ro i et stilfærdigt opbygningsarbejde. Jeg vil indtrængende bede dem om at lukke ørerne for råbet om øjeblikkelig aktion. Den aktion, der i øjeblikket er vor pligt, er: ikke at udsætte os for fængsling, ikke engang for at hævde vor ytringsfrihed, forsamlingsfrihed eller pressefrihed; men derimod selvlutring, selvprøvelse og stilfærdigt organisationsarbejde. Vi har mistet vort fodfæste. Hvis vi ikke passer på, drukner vi let i strømme, hvis dybde vi ikke kender.

Det fører ikke til noget at tænke på fangerne.

Da jeg hørte om Chauri Chaura, forstod jeg, at vi måtte opgive dem. Det var min første bodshandling. De var gået i fængsel for kun at modtage deres frihed af folkets stærke hånd; ja, man håbede, at selvstyre-parlamentets første handling skulle blive at åbne fængselsdørene for disse fanger. Men Gud har besluttet det anderledes. Vi, der er på fri fod, har forsøgt, men det er ikke lykkedes os. Fangerne kan nu kun vinde ved at udstå deres hele fængselstid. De, der gik i fængsel med falske motiver eller på grund af misforståelser eller forkert opfattelse af vor bevægelse, kan komme på fri fod ved at gøre undskyldning for deres handlinger og indsende ansøgning om frigivelse. Og bevægelsen vil blive stærkere ved at sådanne skiller sig ud. De faste hjerter vil glædes over uventet at få ny lejlighed til at lide.

Skønt tusinder af russere gennem lange tider er »rådnet op« i de russiske fængsler, har det ulykkelige folk endnu ikke fået sin frihed. Friheden er en kokette, som det er

141Ca. 470- 399 f. v. t. Sokrates: Græsk filosof, dømt til døden for gudløshed og for at have 'forført ungdommen'.

vanskeligt at vinde, og hvis gunstbevisninger er kostbare. Vi har kun nået at pege på lidelsens magt; men vi har ikke lidt tilstrækkeligt. Hvis folket i almindelighed blot rent passivt afholder sig fra vold, og hvis en lille kreds ærligt og med fuld forståelse, i ord og i handling arbejder for sagen ud fra det princip, at vold er af det onde, da kan vi nå vort mål på den kortest mulige tid og med den mindst mulige lidelse. Men vi må bestandig udsætte at nå vort mål, dersom vi lader folk gå i fængsel med sindet fuldt af voldstanker.

Derfor er det den store mængdes pligt i deres respektive provinser at finde sig i hån og fornærmelser og, om det bliver nødvendigt, i at det tynder ud i deres rækker; de må blot med uformindsket kraft stræbe at nå målet og ikke vige en tomme.

Øvrigheden antager måske vor afbrydelse af den civile lovovertrædelse for et tegn på svaghed og vil måske gribe til værre undertrykkelse. Men vi må finde os deri. Vi må endog helt give afkald på at øve civilt lovbrud og samle al vor energi om det lidet velsmagende, men sunde sociale reformarbejde. Vi må på vore knæ forsikre de moderate om, at de ikke behøver at frygte noget fra vor side.

Vi må forsikre *zamindarerne*¹⁴², at vi ikke føler nogen uvilje imod dem.

Gennemsnitsenglænderen er hovmodig og forstår os ikke; han regner sig selv for et højerestående væsen, der er født til at herske over os. Han stoler på, at hans forter og kanoner skal beskytte ham. Han foragter os og vil tvinge os til samarbejde, d. v. s. slaveri. Også ham må vi overvinde, ikke ved at bøje knæ for ham, men ved at holde os på afstand, dog uden at hade ham eller volde ham skade. Det ville være fejgt at gøre ham skade.

Hvis vi simpelthen nægter at betragte os som hans slaver og vise ham overdreven ærbødighed, da har vi gjort vor pligt. En mus kan kun holde sig borte fra katten, den kan ikke føre forhandlinger med den, før katten har fået tænder og kløer filet af.

Men samtidig må vi vise alt muligt hensyn over for de få englændere, der forsøger at helbrede sig selv og deres landsmænd for racestolthedens sygdom.

Minoriteten inden for Kongressen har andre idealer; den tror ikke på programmet. Er det ikke det rigtigste og det mest patriotiske, om den danner et nyt parti og en ny organisation? Da vil den først rigtig kunne være med i landets opdragelse. De, der ikke slutter sig til vor trosbekendelse, bør træde ud af Kongressen. Selv en national organisation må have en trosbekendelse. Den, der f. eks. ikke tror på selvstyre, har ikke sin plads i Kongressen.

Jeg indrømmer, at på samme måde har den, der ikke tror på rigtigheden af at bruge fredelige og lovlige midler, heller ikke sin plads i Kongressen.

Et medlem af Kongressen tror måske ikke på samarbejdsnægtelse og kan dog blive; men han kan ikke tro på, at det er rigtigt at bruge vold og løgn og blive der alligevel. Derfor var det et hårdt slag for mig, da jeg mærkede modstand imod min bemærkning om vor trosbekendelse; og endnu sværere var det mig, at mange tog afstand fra min forklaring af adjektiverne »fredelig« og »lovlig« henholdsvis som »voldsfri« og »sand«. Jeg havde mine grunde til denne fortolkning. Det var i fuldt alvor blevet hævdet over for mig, at vor trosbekendelse ikke stillede noget absolut krav om at afholde sig fra vold og holde sig til sandhed, om man ville nå til selvstyre.

Jeg gik ind på at opgive min fortolkning for at undgå en pinlig diskussion; men jeg følte, at sandheden var blevet dræbt.

Jeg er vis på, at de, der her var mine modstandere, var lige så fædrelandskærlige, som jeg mener, at jeg selv er, og lige så ivrige for selvstyre som nogen af kongressens

¹⁴²*Zamindarerne*: Jorddrotterne og godsejerne.

medlemmer. Men jeg holder fast ved, at fædrelandskærlighedens ånd kræver, at de loyalt og strengt holder fast ved ikkevold og ved sandhed, og at de, om de ikke tror at dette er nødvendigt, burde træde ud af Kongressens organisationer. Er det da ikke nationalt set det mest økonomiske at lade de forskellige idealer tage klar skikkelse for folk, og så arbejde hver for sig? Så vil de idealer, der tiltaler folk mest, blive de sejrende. Hvis vi skal udvikle en virkelig demokratisk ånd, sker det ikke ved at stå hinanden i vejen, men ved at give hinanden arbejdsrum.

Det møde Kongresudvalget for hele Indien afholdt, blev en kraftig demonstration af den kendsgerning, at det er os som hæmmer vort lands fremskridt imod selvstyre, og ikke regeringen. Ethvert fejlgreb fra regeringens side er os en hjælp; men enhver pligtforsømmelse fra vor side er en hindring.

HVIS JEG BLIVER ARRESTERET (9. Marts 1922.)

Det rygte, at min fængsling er umiddelbart forestående, er atter dukket op¹⁴³. Man siger, at nogle af embedsmændene betragter det som en fejl, at jeg ikke blev arresteret, da jeg egentlig skulle have været det, d. v. s. d. 11. og 12. februar, og at Bardolis beslutning ikke burde have haft lov til at påvirke regeringens program. Det siges endvidere, at det nu ikke længere er muligt for regeringen at modstå den stadigt voksende agitation fra London for at få mig enten fængslet eller deporteret. Selv kan jeg heller ikke se, at regeringen kan undgå at arrestere mig, om den ønsker, at civilt lovbrud enkeltvis eller i stor stil - til stadighed skal undgås.

Jeg rådede arbejdsudvalget til at standse det civile lovbrud i Bardoli, fordi det ikke ville have været virkelig »civilt«; og dersom jeg nu råder alle vore medarbejdere i provinserne landet over til at indstille selv deres personlige lovbrud, så er det, fordi jeg ved, at ethvert lovbrud vil være kriminelt og ikke civilt, således som sagerne står i øjeblikket. Ro i sindene er en absolut betingelse for civilt lovbrud. Det er ydmygende for mig at opdage, at voldsånden har overtaget rundt omkring, og at de forenede provinseres regering har været nødt til at udvide sin politistyrke for at undgå en gentagelse af Chauri Chaura. Jeg siger ikke, at alt, hvad der fortælles, virkelig er sket; men det er umuligt at se bort fra alle de vidnesbyrd, der er aflagt, om at voldsånden får mere magt i nogle dele af disse provinser. Selvom jeg i politiske spørgsmål kan være uenig med pundit¹⁴⁴ Hridayanath Kunzru¹⁴⁵, regner jeg ham dog for at være hævet over enhver bevidst fordrejelse af sandheden. Jeg regner ham for en af de betydeligste politiske førere. Han er ikke en mand, der let lader sig rive med. Når derfor han siger sin mening om noget, lægger jeg mærke dertil.

Idet jeg tager hans regeringsvenlige standpunkt i betragtning og derfor regner med, at hans dom er noget farvet deraf, kan jeg dog ikke betragte hans skildring af tragedien i Chauri Chaura som noget, der ikke er værd at tage hensyn til. Det er heller ikke muligt at ignorere de breve, der kommer fra godsejere og andre, med skildringer af den voldsånd og uvidende lovløshed, der hersker i de forenede provinser. Foran mig ligger Bareilly-indberetningen¹⁴⁶, der er undertegnet af Kongressens sekretær.

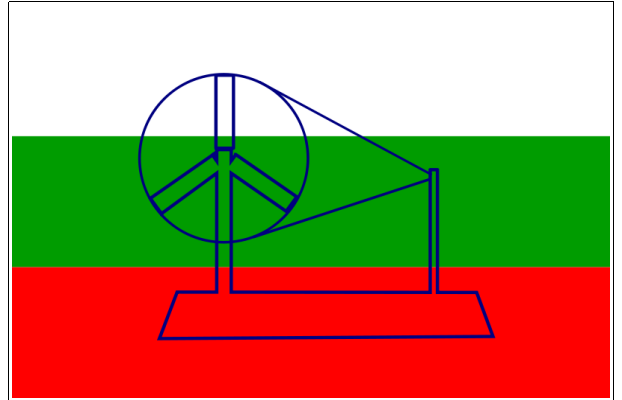
143 Gandhi blev arresteret i Ahmedabad den 10. marts 1922 kl. 22.

144 *Pundit*: Medieekspert.

145 1887-1978, Hridayanath N. Kunzru, indisk underviser og medlem af Servants of India Society. Kunzru var også aktiv i den indiske spejderbevægelse.

146 *Bareilly*: Hvor der den 4. februar 1922 også havde været uroligheder da nationalister ville besætte rådhuset, herunder skyderier, der kostede to politimænd livet. New York Times, 7. februar 1922.

Medens øvrigheden opførte sig som vanvittige og i deres raserianfald glemte sig selv, så har vor opførsel, om indberetningen da står til troende, heller ikke været udadledelig. De frivilliges procession var ikke nogen »civil« demonstration. Man havde forlangt, at den skulle finde sted, til trods for, at meningerne var stærkt delte inden for vor egen kreds. Skønt de skarer, der samledes, ikke havde vold i sinde, var demonstrationens ånd dog utvivlsomt smittet af vold. Det var en tom magtudfoldelse, der var ganske unyttig for vor sag og ikke egnede sig til at indlede »civilt lovbrud«. Det er sandt nok, at øvrigheden kunne have optrådt i en bedre ånd over for processionen, og at den ikke burde have sat sig imod benyttelsen af selvstyreflaget; den havde heller ikke behøvet at gøre indsigelse imod, at rådhuset, byens ejendom, benyttedes til Kongreskontor, da det allerede i nogle måneder var blevet benyttet dertil med byrådets tilladelse; men vi er forlængst ophørt at regne med sund sans og rimelighed hos øvrigheden.

Vi har jo netop sat os op imod den, fordi vi ikke venter andet end uforstand og vold af den, og når vi vidste, at øvrigheden ikke ville handle bedre, end den gjorde, så skulle vi have afholdt os fra på forhånd at irritere den med demonstrationen. Det er ikke noget nyt, at regeringen i de forenede provinser gør et bjerg af et muldvarpeskud, og at den ikke regner sin udfordrende optræden for noget, så lidt som den udæskning, de myrdede politifolk i Chauri Chaura havde gjort sig skyldig i. Det, der piner mig, er, at vi ikke kan sige om os selv, at vi ingen som helst anledning havde givet dem. Det er derfor en bodshandling, at det civile lovbrud er blevet udsat. Men hvis det atter klarer op, vil folket forstå den fulde betydning af ordet »civil« og forkaste al vold såvel i tanke som i handling, og hvis jeg til den tid ser, at regeringen endnu ikke retter sig efter folkets vilje, da skal jeg være den første til at råde til, at der af enkelte eller af en større masse foretages civilt lovbrud, således som situationen kræver det. Den pligt er det ikke muligt at slippe uden om, med mindre folket vil give afkald på sine menneskerettigheder.

Jeg tvivler om englændernes oprigtighed, når de, der er fødte krigere, ivrer imod civilt lovbrud, som om det var en djævelsk forbrydelse, og hævder, at det må straffes med eksemplarisk strengthed. De har dog forherliget væbnet oprør og grebet til denne udvej, når der var lejlighed dertil; hvorfor farer da så mange af dem i harnisk over for civilt lovbrud? Jeg kan forstå, at de siger, at det er en umulighed at skabe en virkelig voldsfri atmosfære i Indien. Jeg er ganske vist ikke af den mening; men jeg kan forstå en sådan indvending. Hvad der imidlertid går over min forstand er de skarpe angreb, der rettes imod selve teorien om civilt lovbrud, som om det var umoralsk. At bede mig opgive at prædike civilt lovbrud er det samme som at bede mig ophøre at prædike fred - og så kunne man lige så godt bede mig begå selvmord.

Det er lige blevet mig fortalt, at regeringen nærer planer om at forbyde de tre ugeblade, jeg redigerer: »Young India«, »Gujaradi Nava Jivan« og »Hindi Nava Jivan«. Jeg håber, at rygten ikke har noget på sig. Jeg hævder, at disse tre blade uden ophør prædiker fred og godt sind og intet andet.

Og der lægges særlig vægt på ikke at meddele læserne andet end sandheden, så vidt jeg kan finde den. Urigtige meddelelser, som altid kan snige sig ind, bliver rettede, så snart man bliver klar over den rette sammenhæng. De tre blade vinder for hver dag

større udbredelse. Alle medarbejderne er frivillige, d. v. s. nogle af dem giver deres arbejde gratis, og de øvrige får kun den nødvendige godtgørelse derfor. Hele overskuddet kommer på en eller anden måde bladernes holdere til gode eller bliver anvendt til at fremme et eller andet offentligt foretagende af opbyggende karakter. Jeg kan ikke sige, at det ikke vil være mig en sorg, om disse tre blade ophører at eksistere. Men det vil være en let sag for regeringen at tilintetgøre dem. Udgivere og trykkere er alle mine venner og medarbejdere. Det er en aftale med dem, at i det øjeblik regeringen forlanger garantier, må bladene gå ind. Jeg leder dem ud fra den forudsætning, at hvad der end er regeringens syn på min virksomhed, så skal den i det mindste kunne give mig det lov, at jeg gennem disse blade ikke prædiker andet end den reneste ikkevold og sandhed, så vidt jeg selv formår at nå til erkendelse.

Jeg håber imidlertid, at, om regeringen arresterer mig eller direkte eller indirekte standser udgivelsen af de tre blade, folk dog må forholde sig roligt. Det er ikke noget, jeg er stolt af, og det volder mig ingen glæde, men derimod ydmygelse, at regeringen afholder sig fra at arrestere mig af frygt for omfattende uroligheder og de frygtelige nedslagninger, sådanne uroligheder ville føre med sig. Det ville være en sørgelig kommentar til min forkyndelse af ikkevold så vel som til Kongres- og kalifat-løftet om at afholde sig fra vold, dersom min fængsling skulle blive tegn til, at stormen brød løs over hele landet. Det ville være et bevis for, at Indien ikke var modent til at gennemføre et fredeligt oprør. Det ville være en triumf for embedsstanden, og det ville være et næsten afgørende bevis for, at de moderate havde indtaget den rette holdning, d. v. s. at Indien aldrig kan gøres skikket til at øve lovbrud uden vold. Derfor er det mit håb, at Kongres- og kalifat-arbejderne vil anspænde hver nerve, og vise, at den frygt, regeringen og dens tilhængere har næret, var fuldstændig ubegrundet. Og jeg kan love, at en sådan selvbeherskelse vil føre os mange mil fremad imod vort tredobbelte mål.

Derfor må der ikke afholdes hartal så lidt som støjende demonstrationer eller processioner. Jeg vil betragte det som en stor ære, mine landsmænd viser mig, om man ved min fængsling vil bevare freden fuldkomment. Hvad der imidlertid ville glæde mig at se, er, om Kongressens opbyggende arbejde gik fremad med et urværks nøjagtighed og Punjab-ekspressens fart. Jeg ville glæde mig, om folk, der hidtil havde holdt sig tilbage, nu frivilligt ville kassere alt deres udenlandske tøj og lave et bål deraf. Lad dem gennemføre hele det opbyggende program, der blev planlagt i Bardoli, så udfrier de ikke blot mig og de andre fanger; men de indleder selvstyre og skaffer os ret i kalifat- og Punjab-sagerne. Lad dem ikke glemme de fire piller, hvorpå selvstyre hviler: ikkevold; enhed mellem hinduer, muslimer, sikher, parsere, kristne og jøder; urørlighedens afskaffelse; og forarbejdelsen af håndspundet og håndvævet khaddar i så store mængder, at det helt fortrænger det udenlandske tøj.

Jeg ved ikke, om det ikke ville blive til folkets gavn, hvis jeg blev fjernet fra dets midte. For det første ville den overtro, at jeg skulle have overnaturlig magt, få sit knæk. For det andet ville det blive modbevist, at folk skulle have antaget samarbejdsnægtelsesprogrammet, blot fordi de var under min indflydelse, og uden at have nogen selvstændig tro derpå. For det tredje ville det vise sig, at vi har evne til selv at styre vort land, idet vi er i stand til at føre vore virksomheder videre til trods for, at den, der har skabt vort program, er fjernet. For det fjerde - dette siger jeg ganske egoistisk - vil det give mig en stille tid med legemlig hvile, hvad jeg måske kunne fortjene.

DEN STORE PROCES.

Processen mod Gandhi og Shankarlal Banker¹⁴⁷ fandt sted i Ahmedabad d. 18. marts 1922. C. N. Broomfield¹⁴⁸ var dommer og sir J. T. Strangeman anklager¹⁴⁹.

Efter at anklagen var blevet oplæst¹⁵⁰, anmodede dommeren de anklagede om at udtale sig. Han spurgte Gandhi, om han ville erklære sig skyldig eller forlange sagen nærmere undersøgt.

Gandhi: Jeg erklærer mig skyldig i alle anklagepunkterne. Jeg ser, at kongens navn er udeladt af anklagen, og det er sket med rette.

Dommeren: Mr. Banker, erkender De Dem skyldig, eller ønsker De en undersøgelse?

Shankarlal Banker: Jeg erklærer mig skyldig.

Anklageren hævdede som sin opfattelse, at en undersøgelse burde finde sted. Efter at have sluttet sin tale henvendte han sig til Gandhi og spurgte, om han ønskede at afgive nogen erklæring.

Gandhi: Jeg ønsker at afgive erklæring.

Dommeren: Kan De give mig den skriftlig til indførelse i protokollen?

Gandhi: Jeg skal aflevere den, så snart jeg er færdig med oplæsningen.

Men før jeg oplæser min erklæring vil jeg gerne sige, at jeg i alle punkter bekræfter den lærde anklagers bemærkninger om min ringe person. Han har i sin tale udtalt sig fuldkommen retfærdigt om mig; thi det er aldeles rigtigt, og jeg har intet som helst ønske om at skjule dette faktum for domstolen, at det næsten er blevet en lidenskab hos mig at prædike utilfredshed med det nuværende regeringssystem.

Anklageren har også fuldstændig ret, når han siger, at jeg begyndte at prædike utilfredshed, før jeg blev knyttet til »Young India«; og i den erklæring, jeg vil læse, bliver det min sørgelige pligt over for domstolen at erkende, at det begyndte langt tidligere, end anklageren har påvist. Det er en pinlig pligt; men jeg må opfylde den, da jeg er klar over det ansvar, der hviler på mine skuldre.

Jeg vil tage imod alle de bebrejdelser, anklageren retter imod mig i anledning af begivenhederne i Bombay, Madras og Chauri Chaura.¹⁵¹ Efter nøje at have gennemtænkt disse sager og nat efter nat sovet på dem, og efter nøje at have prøvet mit hjerte, er jeg kommet til den slutning, at det er umuligt for mig at frikende mig selv for skyld i de djævelske forbrydelser i Chauri Chaura og de vanvittige voldshandlinger i Bombay. Anklageren har fuldkommen ret, når han siger, at jeg som en mand i ansvarlig stilling og en mand, der har fået en god opdragelse og uddannelse samt en del verdens erfaring burde vide, hvilke følger hver enkelt af mine handlinger ville få. Jeg kendte følgerne. Jeg vidste, at jeg legede med ild. Jeg tog risikoen, og blev jeg sat på fri fod, ville jeg atter gøre det samme. Jeg ville ikke gøre min pligt, om jeg undlod det. Jeg følte det

1471889-1985, Shankarlal Banker, Indisk publicist. Udgiver af tidsskriftet Young India.

148I Gandhi litteraturen nævnes dommeren som Robert Broomfield.

149Ifølge Gandhis Collected Works var der to anklagere i retssagen: Rao Bahadur Girdharilal den lokale offentlige anklager og Strangeman, der kom fra Bombay.

150Ifølge Gandhis Collected Works indledes retsagen mod Gandhi og Banker således:

”The Superintendent of Police, Ahmedabad, first witness, produced the Bombay Government’s authority to lodge a complaint for four articles published in Young India dated 15th June 1921 entitled “Disaffection a Virtue”, dated 29th September, “Tampering with Loyalty”. dated 15th December, “The Puzzle and its Solution” and dated 23rd February 1922, “Shaking the Manes”.¹ He stated that the warrant was issued on the 6th instant by the District Magistrate, Ahmedabad, and the case was transferred to the file of Mr. Brown”. Bd 26 s. 351 ff.

151Drabet på de 22 brutale politibetjente fandt sted 5. februar 1922, men blev først alment kendt i Indien den 8. februar.

i morges, at jeg svigtede min pligt, om jeg ikke sagde, hvad jeg her har sagt. Det var mit ønske at undgå vold. Ikkevold er den første artikel i min trosbekendelse, og det er den sidste. Men jeg måtte træffe mit valg. Enten måtte jeg underkaste mig det system, som jeg mener har gjort mit land ubodelig skade, eller jeg måtte løbe den risiko, at mit folk brød ud i vanvittigt raseri, når det forstod den sandhed, jeg udtalte. Jeg ved, at mit folk til tider har været grebet af vanvid. Jeg sørger dybt derover, og derfor står jeg her for at underkaste mig, ikke en let straf, men den højeste, man kan idømme mig. Jeg beder ikke om nåde. Jeg påberåber mig ingen formildende omstændigheder. Jeg er her for at anmode om og underkaste mig den højeste straf, der kan idømmes mig for det, der efter loven må betragtes som en overlagt forbrydelse, og for mig står som den højeste borgerpligt. Den eneste vej, der står åben for Dem, Hr. dommer, er enten at fratræde Deres embede eller idømme mig den højeste straf, hvis De tror, at det system og den lov, De hjælper at håndhæve, er til folkets bedste. Jeg venter ikke en sådan omvendelse. Men når jeg har læst min erklæring, vil De måske have set et glimt af, hvad der rører sig i mit bryst, mens jeg løber den mest vanvittige risiko, et menneske kan løbe, når han ikke har mistet sin fornuft.«

Shankarlal Banker erklærede:

»Jeg ønsker kun at sige, at jeg har haft det privilegium at trykke disse artikler, og jeg erkender mig skyldig i det, jeg er anklaget for. Jeg har intet at sige med hensyn til dommen.«

GANDHIS SKREVNE ERKLÆRING.

Måske skylder jeg den indiske offentlighed og den engelske offentlighed - til hvis beroligelse denne sag er rejst - at forklare, hvorfor jeg fra at være strengt loyal over for regeringen og efter at have arbejdet sammen med den er gået over til uafslædig at prædike utilfredshed og nægtelse af samarbejde. Over for domstolen bør jeg også gøre rede for grundene til, at jeg erkender mig skyldig i anklagen for at fremme utilfredsheden over for Indiens lovlige regering.

Min offentlige virksomhed begyndte i 1893 i Sydafrika i en urolig tid. Den første berøring, jeg havde med de britiske myndigheder i det land var ikke af nogen glædelig karakter. Jeg opdagede, at jeg hverken som menneske eller som inder havde rettigheder. Og jeg opdagede, at jeg ingen menneskerettigheder havde, netop fordi jeg var inder.

Men jeg lod mig ikke forknytte. Jeg tænkte, at denne behandling af inderne var en udvækst på et system, der i det store og hele var godt. Jeg ydede regeringen mit samarbejde frivilligt og af hjertet, idet jeg samtidig øvede min kritik uden forbehold, hvor jeg følte, at regeringen havde uret; men aldrig ønskede jeg at undergrave dens magt.

Som følge deraf tilbød jeg regeringen min tjeneste i 1899, da landets eksistens var truet under Boerkrigen, og oprettede et frivilligt ambulancekorps, med hvilket jeg flere gange var i ilden ved undsætningen af Ladysmith.¹⁵² Ligeledes i 1906 under Zulu-urolighederne fik jeg dannet et korps af sygebærere og gjorde tjeneste lige til »oprøret« var forbi. Ved begge disse lejligheder modtog jeg medaljer og blev endogså nævnt i dagsbefalingerne.

For mit arbejde i Sydafrika modtog jeg af Lord Hardinge Kaiser-i-Hind medaljen i guld. Da krigen imellem England og Tyskland udbrød i 1914, oprettede jeg et frivilligt

¹⁵²Ladysmith: Byen blev belejret af boerne fra den 30. oktober 1899 til 28 februar 1900.

ambulancekorps bestående af indere, der var bosatte i London;¹⁵³ det var hovedsagelig studenter. Dets arbejde vandt myndighedernes anerkendelse. Og endelig i Indien, da Lord Chelmsford ved krigskonferencen i Delhi i 1917 fremkom med en opfordring til at hverve rekrutter, arbejdede jeg med fare for mit helbred for at danne et korps i Kheda;¹⁵⁴ det lykkedes også; men på det tidspunkt kom våbenstilstanden, og vi fik meddelelse om, at der ikke var brug for flere rekrutter.

Under alle disse forsøg på at tjene regeringen dreves jeg af troen på, at det gennem sådanne tjenester var muligt for mine landsmænd at vinde fuld ligestilling med englænderne inden for det britiske rige.

Denne tro fik sit første stød i form af Rowlatt-loven, en lov, der var beregnet på at berøve folket al virkelig frihed. Jeg følte mig kaldet til at stille mig i spidsen for en kraftig agitation imod den. Derpå fulgte rædslerne i Punjab, der begyndte med massakren i Jallianwala Bagh og nåede sit højdepunkt i »kravleordren«, offentlig piskning og andre ubeskrivelige ydmygelser. Jeg opdagede også, at det højtidelige løfte, førsteministeren havde givet muslimerne i Indien om at bevare Tyrkiets og Islams hellige steders integritet, efter al sandsynlighed ikke ville blive opfyldt. Til trods for mine bange anelser og mine venners alvorlige advarsler kæmpede jeg ved Amritsar-Kongressen i 1919¹⁵⁵ for samarbejde med regeringen og for Montagu-Chelmsford reformerne¹⁵⁶, idet jeg håbede, at førsteministeren ville holde sit løfte til Indiens muslimer og at det sår, Punjab havde fået, måtte læges, og at reformerne til trods for, at de var utilstrækkelige og utilfredsstillende, dog måtte indlede en ny æra, en håbets tid i Indien.

153London: Tale ved masse møde 25. januar 1914.

154Kheda: Rekrutteringsappel 22. juni 1918.

155Tale om reformresolutioner 1. januar 1920.

156Fra sommeren 1918.

Men alle disse forhåbninger brast, løftet angående kalifatet blev ikke indfriet. Forbrydelsen i Punjab blev besmykket og de fleste af forbryderne ikke blot undgik straf, men blev i deres embeder, og nogle vedblev at få pension fra den indiske statskasse, og andre blev ligefrem belønnede. Jeg så også, at reformerne ikke blot ikke var udtryk for en sindsforandring; men de var kun et middel til yderligere at berøve Indien dets velstand og forlænge dets trældom.

Det var modstræbende, jeg kom til den slutning, at Englands forbindelse med Indien har gjort dette mere hjælpeløst end tidligere både politisk og økonomisk. Et afvæbnet Indien formår ikke at gøre modstand imod en angriber, hvis det da ville bruge våben imod ham. Ja, nogle af vore bedste mænd mener, at der endogså vil gå generationer, før Indien kan opnå at stå som dominion. Det er blevet så fattigt, at det kun har liden evne til at værgе sig imod hungersnød. Før englænderne kom til Indien, blev der i dets millioner af hytter spundet og vævet netop så meget, at det tilstrækkeligt supplerede det lille overskud, som landbruget gav. Hjemmeindustrien, der var så nødvendig en betingelse for Indiens eksistens, er blevet ødelagt på en utrolig hjerteløs og umenneskelig måde, som engelske vidner selv har beskrevet. Byfolk ved kun lidt om, hvorledes Indiens halvt udhungrede masser langsomt sulter ihjel. De forstår ikke, at deres egne ynkelige bekvemmeligheder er den mæglerløn de får for at arbejde for den udenlandske udsuger og at dennes indtægter så vel som mæglerlønnen suges ud af masserne. Intet sofisteri, ingen jonglørkunst med tal kan bortforklare det vidnesbyrd som skeletterne i de mange landsbyer fremlægger for det blotte øje. Jeg nærer ikke mindste tvivl om, at både England og den indiske bybefolkning, hvis der er en Gud over os, vil blive draget til ansvar for denne forbrydelse imod menneskeheden, en forbrydelse, som historien måske ikke har mage til. Selve loven er i dette land blevet benyttet til at hjælpe den fremmede undertrykker. Min upartiske undersøgelse af de domme, som fældedes af de militære domstole i Punjab, har ført mig til den opfattelse, at de 95 procent var ganske uretfærdige. Min erfaring med hensyn til rettergangen i Indien, hvor det drejer sig om politiske forbrydelser, har ført mig til den slutning, at i de ni af ti tilfælde bliver fuldstændig uskyldige mænd dømt. Deres forbrydelse bestod i, at de elskede deres land. I 99 af hundrede tilfælde har indiske domstole nægtet indere ret, når modparten var en europæer. Dette er ikke noget overdrevet billede. Det er en erfaring, som næsten enhver inder har gjort, om han har haft med sådanne sager at gøre. Efter min opfattelse bliver loven således bevidst eller ubevidst misbrugt til fordel for undertrykkerne.

Den største ulykke er, at englændere og deres indiske kolleger i embedsstanden ikke ved, at de i deres administration af landet gør sig skyldig i den forbrydelse, jeg har søgt at skildre. Jeg er overbevist om, at mange engelske og indiske embedsmænd ærligt og redeligt tror, at de administrerer et af de bedste systemer, der er opfundet i verden, og at Indien gør stadige om end langsomme fremskridt.

De ved ikke, at en skjult men virkekræftig terrorisme og en organiseret magtudførelse på den ene side og tabet af enhver mulighed for hævn eller selvforsvar på den anden side har berøvet folket dets kraft og ført det ind i den vane at forstille sig. Denne forfærdelige vane har forøget embedsstandens uvidenhed og selvbedrag. Paragraf 124, A, efter hvilken jeg er så lykkelig at være anklaget, er måske fyrsten blandt de politiske paragraffer i den indiske straffelov, beregnet, som den er, på at undertrykke borgernes frihed. Hengivenhed kan ikke frembringes eller reguleres ved lov. Hvis man ikke har hengivenhed for en person eller sag, burde man have lov til at give sin uvilje tydeligt tilkende, så længe man ikke planlægger, fremmer eller opfordrer til vold. Men

den paragraf, efter hvilken man anklager hr. Banker og mig, betragter det som en forbrydelse at vække uvilje mod regeringen. Jeg har sat mig ind i en del af de processer, der støtter sig til denne paragraf, og jeg ved, at nogle af Indiens mest elskede fædrelandsvenner er blevet dømt efter den. Jeg har søgt så kort som muligt at begrunde min utilfredshed. Jeg nærer ikke personlig uvilje imod nogen embedsmand, og endnu mindre kan jeg nære uvilje imod kongens person. Men jeg betragter det som en dyd at være utilfreds med en regering, der i det store og hele har gjort Indien mere skade end noget foregående styre. Indien er under britisk styre blevet mindre mandigt end nogensinde før. Når dette er min overbevisning, regner jeg det for en synd at nære hengivenhed for dette system. Og jeg betragter det som et kosteligt privilegium, at jeg har været i stand til at skrive, hvad jeg har skrevet i de forskellige artikler, som er blevet anført imod mig.

I virkeligheden tror jeg, at jeg har gjort Indien og England en tjeneste ved at pege på samarbejdsnægtelse som vejen ud af den unaturlige tilstand, hvorunder vi lever. Efter min ringe mening er det lige så fuldt en dyd at afholde sig fra samarbejde med det onde som at samarbejde med det gode. Men hidtil har man udtrykt sin afstandtagen fra det onde ved at øve vold mod den, der har begået det onde.

Jeg søger at vise mine landsmænd, at den samarbejdsnægtelse, der er forbundet med vold, kun mangedobler det onde, og at eftersom det onde kun kan opretholdes ved vold, må man ganske afholde sig fra vold, om man vil fratage det onde sin støtte.

Ikkevold kræver, at man frivilligt underkaster sig den straf, der følger med at nægte det onde sin støtte. Derfor står jeg her for at anmode om og med glæde underkaste mig den højeste straf, jeg kan idømmes for det, der efter loven er en overlagt forbrydelse og for mig står som den højeste borgerpligt. Den eneste vej, der står åben for Dem, dommer og anklagere, er enten at fratræde Deres stillinger og således tage afstand fra det onde, hvis De føler, at den lov, De er sat til at administrere, er ond, og at jeg i virkeligheden er uskyldig, eller De må idømme mig den højeste straf, hvis De tror, at det system og den lov, De hjælper at administrere, er god for folket i dette land, og at min virksomhed derfor er skadelig for den offentlige velfærd.

M. K. Gandhi.

DOMMEN¹⁵⁷.

Herefter afsagde dommeren dommen med følgende ord:

Mr. Gandhi, De har i en henseende lettet min opgave for mig, idet De har erkendt Dem skyldig i det, De er anklaget for. Ikke des mindre er det, der endnu står tilbage: at fælde en retfærdig dom, måske den vanskeligste opgave, en dommer i dette land

¹⁵⁷*Dommen*: Gandhi blev dømt søndag den 18. marts 1922. Ved domsafsigelsen gjaldt Rowlatt-undtagelseslovgivningen stadig. Det fik betydning for fængselsopholdet. Gandhis *Collected Works* nævner følgende kilder til retsagen:

“A verbatim report consisting of a shorthand transcript of the entire Sessions Court proceedings is available in *Trial of Gandhiji*, pp. 197-212. This report from Young India has minor verbal modifications or additions made in it wherever necessary to bring it in line with the Court records.

A contemporary report of the trial was published by the Sadaqat Ashram Press, Patna, in 1922, with an ‘introduction,’ by Mazharul Haque, and reprinted in 1965 by Navajivan Publishing house, Ahmedabad. Also relevant is the book *Two Memorable Trials of Mahatma Gandhi*, edited by R. K. Prabhu, published by Navajivan in 1962. Sarojini Naidu has given a classic description of the memorable trial; vide *Mahatma*, Vol. II, “The Great Trial” Bd. 26 s. 377.

Se også Young India: <https://dart.columbia.edu/library/DART-0030/DART-0030.pdf?context=main>

kan stå overfor. Loven kender ikke personanseelse. Dog vil det være umuligt at se bort fra den kendsgerning, at De er en mand af en anden kategori end jeg nogensinde har skullet dømme eller har udsigt til at komme til at dømme. Det ville være umuligt at se bort fra det faktum, at i millioner af Deres landsmænds øjne er De stor som fædrelandsven og fører. Selv de, der ikke deler Deres politiske anskuelser, betragter Dem som en mand med høje idealer, en mand, der lever et ædelt ja endog helligt liv. Jeg skal kun have med Dem at gøre i en egenskab, og det er ikke min pligt at dømme eller kritisere Dem i nogen anden. Det er min pligt at dømme Dem som en borger, der er underkastet loven, og som selv erkender at have brudt loven og begået, hvad der for et almindeligt menneske må tage sig ud som alvorlige forbrydelser imod staten. Jeg glemmer ikke, at De bestandig har prædikeret imod vold, og jeg er villig til at tro, at De ved mange lejligheder har gjort meget for at forhindre vold. Men det overgår min fatteevne, at De, når man tænker på, af hvad art Deres politiske forkyndelse har været, og hvem den var henvendt til, kunne vedblive at tro, at vold ikke måtte blive den uundgåelige følge deraf.

Der er sandsynligvis kun få mennesker i Indien, der ikke alvorligt beklager, at De har handlet således, at det havde været umuligt for en hvilken som helst regering at lade Dem blive på fri fod. Men således er det. Jeg søger at afveje det, der ville være retfærdigt imod Dem over for det, der står for mig som en nødvendig forholdsregel af hensyn til samfundet, og jeg vil i denne dom rette mig efter en sag af lignende art som blev pådømt for omtrent tolv år siden.

Jeg sigter til sagen imod Bal Gangadhar Tilak¹⁵⁸, der faldt ind under samme paragraf. Den dom, der fældedes over ham, lød på ialt seks års simpelt fængsel.

Jeg tænker ikke, De betragter det som uberettiget, at jeg sidestiller Dem med Tilak. Det er en dom på to års simpelt fængsel for hvert punkt i anklagen, seks år ialt, som jeg føler det som min pligt at idømme Dem; og idet jeg gør det, vil jeg gerne sige, at hvis begivenhedernes gang i Indien skulle muliggøre det for regeringen at forkorte denne periode og give Dem friheden, da ville ingen glæde sig mere end jeg.

Idet dommeren vendte sig til hr. Banker, sagde han: Jeg går ud fra, at De i høj grad har været under Deres førers indflydelse. Den dom, jeg agter at idømme Dem, er seks måneders simpelt fængsel for hvert af de to første anklagepunkter, d. v. s. simpelt fængsel i et år og en bøde på tusind rupier for det tredje punkt, subsidiært seks måne-

158I 1908. Tilaks første dom for samme lovovertrædelse kom 14. september 1897 og var på 18 måneders hårdt fængsel. Ahalye s. 98. Ny arrest 24. juni 1908, for, at den 9 juni 1908, at have skrevet lederen i avisen Kesari: "These remedies are not lasting". Oplæsningen af Tilaks skriftlige svar til dommeren varede 21 timer og 10 minutter. Han idømmes 6 års almindeligt fængsel. Mens Tilak afsoner fængselsstraffen i Mandalay i Burma går kongrespartiets arbejde i stå. Tilak løslades den 16. juni 1914. Ahalye, D, V.: The life of Lokamanya Tilak. - Poona : Jagaddhitechhu Press, 1921 - 400 s.

ders simpelt fængsel¹⁵⁹.

GANDHIS SVAR.

Da dommeren havde afsagt dommen, sagde Gandhi:

Jeg vil gerne sige et ord i anledning af, at De har gjort mig den ære at minde om sagen imod den nu afdøde Lokamanya Bal Gangadhar Tilak. Jeg vil blot sige, at jeg regner det for den største ære og udmærkelse at blive nævnt sammen med ham.

Hvad selve dommen angår, betragter jeg den absolut som den mildeste, nogen dommer kunne fælde over mig, og om selve domshandlingen må jeg sige, at jeg ikke kunne have ventet en større hensynsfuldhed.

»DE TRE ARTIKLER«

fra »Young India« for hvilke Gandhi og Banker blev dømt.

Opfordring til loyalitetsbrud.

Hans Excellence guvernøren af Bombay har for nogen tid siden ladet offentligheden vide, at han »ikke forstod spøg«, og at han ikke havde i sinde at finde sig i de taler, som blev holdt. I sin indberetning om brødrene Ali og andre har han sagt sin mening tydeligt nok. Brødrene Ali skal anklages for at have opfordret sepoyerne¹⁶⁰ til oprør. Jeg må tilstå, at jeg ikke var forberedt på en så håbløs uvidenhed hos guvernøren i Bombay. Det er tydeligt, at han ikke har fulgt historiens gang i Indien i det sidste år. Han ved øjensynlig ikke, at Nationalkongressen allerede i september sidste år begyndte at opfordre soldaterne til oprør, eller at Hovedkomiteen for kalifatsagen begyndte endnu tidligere. Jeg må vel tage mig den frihed at udsætte mig for den ros eller dadel, der følger, når jeg siger, at Indien har ret til åbent at sige til soldaterne og til enhver, der er i regeringens tjeneste på en eller anden måde, at han har del i den uret, regeringen gør. Konferencen i Karachi gentog blot Kongressens erklæring med særligt henblik på Islam¹⁶¹; men heller ikke jeg, der taler på hinduismens og nationalismens vegne, vil betænke mig på at sige, at en soldat eller civil mand, som tjener den regering, der har vist sig troløs imod Indiens muslimer og har gjort sig skyldig i de umenneskelige handlinger i Punjab, begår synd. Jeg har sagt dette fra mangen en talerstol, hvor der var soldater til stede. Og når jeg ikke har opfordret enkelte soldat til at træde ud af hæren, så har det ikke været af mangel på vilje, men fordi jeg ikke vidste, hvorledes jeg skulle skaffe dem underhold. Jeg har ikke betænkt mig på at sige til den soldat, der kunne sørge for sit eget underhold uden Kongressens eller kalifat-komiteens hjælp, at han straks skulle træde ud af hæren.

Og jeg lover, at så snart rokken får sin faste plads i ethvert hjem og inderne begynder at føle, at vævning til enhver tid giver en mand et anstændigt levebrød, da skal jeg ikke, selvom jeg udsætter mig for at blive skudt, tøve med personlig at anmode indiske soldater om at træde ud af hæren og blive vævere. Thi er ikke soldaten blevet benyttet

159 Dette var den sidste dom Gandhi fik, Senere fængslinger fandt sted uden dom.

160 Sepoy: Hindi, soldat, indfødt inder i britisk tjeneste.

161 Brødrene Ali var sammen med andre muslimske ledere blevet arresteret i juli 1921 for det synspunkt, at det var religiøst ulovligt for muslimer at være ansat af den britiske hær.

til at holde Indien i afhængighed; blev han ikke brugt til at myrde uskyldige mennesker i Jallianwala Bagh, blev han ikke brugt til at jage uskyldige mænd, kvinder og børn bort hin forfærdelige nat¹⁶² i Chandpur; ¹⁶³blev han ikke brugt til at besætte de stolte arabere i Mesopotanien og til at knuse ægypterne?

Hvorledes kan en inder, om han har gnist af menneskelig følelse, eller en muslim, der er stolt af sin religion, føle anderledes end brødrene Ali?

Soldater er ofte mere brugt som lejet snigmorder end som en soldat, der skal forsvare de svages og hjælpeløses frihed og ære. Guvernøren appellerer til det sletteste i os, når han fortæller os, hvad der ville være hændt i Malabar,¹⁶⁴ om ikke de indiske og de engelske soldater havde været der. Jeg drister mig til at sige Hans Excellence, at hinduerne i Malabar havde været bedre stillet uden de britiske bajonetter. Hinduerne og muslimerne ville i forening have beroliget moplaherne¹⁶⁵. Og havde der ikke været noget kalifat-spørgsmål, havde der måske heller ingen Moplah-uroligheder været. Var det værste hændt, og muslimerne havde gjort fælles sag med moplaherne, da ville hinduerne have stølet på deres tro på ikkevold og derved forvandlet enhver muslim til en ven, eller også ville hinduernes tapperhed være blevet prøvet. Guvernøren af Bombay har gjort sig selv og sin sag (hvad den nu må være), en dårlig tjeneste derved, at han har fremmet spliden imellem hinduer og muslimer og fornærmet hinduerne ved i sin beretning at lade dem forstå, at de er hjælpeløse skabninger, der er ude af stand til at dø for eller forsvare deres arve, hjem eller religion. Men hvis guvernøren har ret i sin påstand, så jo før hinduerne uddør, des bedre for menneskeheden. Men lad mig gøre Hans Excellence opmærksom på, at han har udtalt den stærkeste fordømmelse af det britiske styre derved, at han finder vore dages indere i besiddelse af så lidt manddom, at de er ude af stand til at forsvare sig imod røvere, hvad enten disse er moplaher, muslimer eller ophidsede hinduer fra Arrah.¹⁶⁶

Hans Excellences hentydning til brødrene Alis oprørske tendenser er endnu mindre tilgivelig end hans hentydninger til oprørsforsøgene. Thi han må vide, at det er blevet Kongressens trosbekendelse at sætte sig op imod regeringen. Enhver samarbejdsnægter har forpligtet sig til at prædike frigørelse fra den lovlige regering. Skønt samarbejdsnægtelse er en religiøs og strengt moralsk bevægelse, stræber den dog at styrte regeringen og er derfor ifølge den indiske straffelov oprørsk. Men dette er ikke noget, man først nu opdager. Lord Chelmsford¹⁶⁷ vidste det.

Lord Reading ved det. Det er utænkeligt, at guvernøren af Bombay ikke skulle vide det. Det var en stiltiende overenskomst, at så længe bevægelsen afholdt sig fra vold, ville man ikke gribe ind imod den.

Men det kan hævdes, at regeringen har ret til at skifte politik, når den finder, at be-

162 Omkring 20.000 arbejdere 'kulier' var den 20.-21. maj 1921 på båden Ghat på vej til Calcutta. For at kontrollere arbejderne gennemførte den britiske regering en massakre på båden. De muslimske arbejdere var ved at organisere sig i fagforeninger og der var flere strejker i gang i området. Hardayal Nag kendt som Chandpurs Gandhi protesterede mod massakren og hans protestbevægelse bredte sig til hele Indien.

163 *Chandpur*: Nu beliggende i Bangladesh.

164 Den 24. august 1921 begår muslimske frihedskæmpere en massakre på adskillige hinduer. Efter massakren tvangskonverteres flere tusind hinduer til Islam.

165 *Moplaherne*: Muslimske arabere indvandret til Indien. De forsøgte at omvende hinduer til Islam.

166I 1917. ALLANSON PAPERS

(H.L.L. Allanson, C.I.E.) Court of Commissioners of the special tribunal of Arrah, 20 November 1917.

http://www.s-asian.cam.ac.uk/Handlist_A.htm

1671868-1933, Frederic John Napier Thesiger, 1st Viscount Chelmsford, britisk statsmand. Vicekonge over Indien 1916-1921.

vægelsen virkelig truer selve dens eksistens som system. Og jeg benægter ikke denne ret. Jeg opponerer imod guvernørens beretning, fordi den bruger udtryk, der giver den ukyndige offentlighed indtryk af, at oprørsopfordringerne til soldaterne var nye forbrydelser, som brødrene Ali først nu havde begået og som Hans Excellence for første gang havde hørt om.

Imidlertid, Kongressens og kalifat-bevægelsens folk har deres pligt liggende klart for sig. Vi beder ikke om nåde; vi venter den heller ikke af regeringen. Vi ønskede intet løfte om at blive fri for fængsel, så længe vi ikke bruger vold. Vi kan ikke nu klage, om vi bliver fængslede for oprørsforsøg. Derfor kræver vor selvagtelse og vort løfte af os, at vi roligt, klart og uden vold følger den bane, der er afstukket for os. Vi må fra tusind platformer gentage brødrene Alis ord om soldaterne, og vi må åbenlyst og systematisk forkynde frigørelsen, indtil det behager regeringen at arrestere os. Og dette gør vi ikke i vred hævnlyst, men fordi det er vor dharm¹⁶⁸. Vi må bære khadi, som brødrene Ali har båret det, og forkyndt selvstændighedens evangelium. Muslimerne må samle ind til hjælpearbejdet i Smyrna¹⁶⁹ til Angora-regeringen¹⁷⁰.

Vi må som brødrene Ali udbrede budskabet om enhed mellem hinduer og muslimer og forkynde ikkevold som midler til at vinde selvstyre og skaffe retten sejr i kalifat- og Punjab-spørgsmålene.

Vi befinder os næsten i selve krisen. Det står godt til, når en patient overlever krisen. Hvis vi på den ene side står fast som en klippe midt i faren og på den anden side øver den største selvbeherskelse, da skal vi sikkert nå vort mål i år.

*29. september 1921.*¹⁷¹

168*Dharma*. Hinduistisk: Besøg i templerne; i denne betydning, at vise sig for folket.

169*Smyrna*: I Tyrkiet, hvor der i 1922 var mange græske og armenske flygtninge som følge af den græsk-tyrkiske krig. I december 1922 blev de evakueret af den amerikanske flåde.

170 *Angora*: Nu Ankara = den tyrkiske regering.

171 Mandag den 19. marts overføres Gandhi til Yeroda fængslet med fangenummer 8677 Han har i den kommende tid i isolationsfængsel, kun ret til et besøg om måneden og ret til at skrive et brev om måneden.

En gåde og dens løsning.

Lord Reading er forundret og forvirret. I en tale, han holdt som svar på henvendelser fra den »britisk-indiske forening« og det »nationale handelskammer for Bengalen og Calcutta«, sagde Hans Excellence: »Jeg må tilstå, at når jeg tænker på den virksomhed, en del af samfundet udfolder, da føler jeg mig endnu forundret og forvirret, til trods for at jeg, lige fra jeg kom til Indien, utrættelig har studeret forholdene. Jeg spørger mig selv, hvortil det skal tjene at begå disse åbenlyse lovbrud, der går ud på at udfordre regeringen og udsætte sig for arrestation«. Svaret er til dels givet af Motilal Nehru, da han ved sin arrestation udtalte, at han blev ført til frihedens hus. Vi søger fængselet, fordi den såkaldte frihed er slaveri. Vi udfordrer denne regerings magt, fordi vi betragter dens virksomhed som helt igennem slet. Vi har i sinde at styrte regeringen. Vi ønsker at tvinge den til at rette sig efter fol-

kets vilje. Vi vil vise regeringen, at den er til for at tjene folket og ikke omvendt. Livet i frihed under denne regering er blevet utåleligt; thi den pris, der må betales for at være på fri fod, er urimelig stor.

Enten vi er en eller mange, må vi afslå at købe friheden på bekostning af vor selvagtelse eller vor inderste overbevisning. Jeg har kendt endogså små børn, hvis vilje har været ubøjelig, når der er gjort forsøg på at gå imod deres planer, selv om disse har stået for forældrene som aldrig så ligegyldige.

Lord Reading må klart forstå, at tilhængerne af samarbejdsnægtelsen er i krig med regeringen. De har erklæret oprør imod den i samme omfang, som den har brudt sit ord til muslimerne, ydmyget Punjab og holdt fast ved at påtvinge folket sin vilje samt nægtet at angre sin uret i kalifat- og Punjab-sagen eller gøre uretten god igen.

Der var to veje, ad hvilke folket kunne gå: væbnet oprør og fredelig modstand. Tilhængerne af samarbejdsnægtelsen har valgt fredens og den frivillige lidelses vej - nogle har gjort det af svaghed, andre i følelsen af deres styrke.

Hvis folket står bag ved dem, der lider, må regeringen give efter eller blive styrtet. Hvis folket ikke står bag dem, har de i det mindste den tilfredsstillelse ikke at have solgt deres frihed. I væbnet konflikt bliver som regel den sejrherre, der bruger de voldsomste midler. Fredens og lidelsens vej er den, der hurtigst skaber en offentlig mening, og derfor er det, når sejren er vundet, det, verden anser for sandhed, som har sejret. Lord Reading, der er opvokset i retssalens atmosfære, har ondt ved at påskønne den fredelige modstand imod øvrigheden. Hans Excellence vil, når striden er forbi, have lært, at der er en højere domstol end øvrighedens - samvittighedens domstol. Den står over alle andre.

Lord Reading kan gerne behandle alle de lidende som tåber, der ikke kender deres eget bedste. Derfor er han berettiget til at anbringe dem, hvor de ikke kan skade sig

selv eller andre. Det er en fremgangsmåde, der passer fuldkomment for disse tåber, og det er en ideel situation, hvis den også passer regeringen. Han vil have grund til at beklage sig, dersom tilhængerne af samarbejdsnægtelsen efter at være gået i fængsel »ærgrer sig grønne og gule« - som Lala Lajpat Raj¹⁷² udtrykte det - og »klynker om lettelser«. En tilhænger af samarbejdsnægtelse må netop have sin styrke i at gå i fængsel uden at klage. Han har tabt sin sag, om han efter at have pådraget sig fængsling begynder at klage, så snart fængslingen bliver til virkelighed.

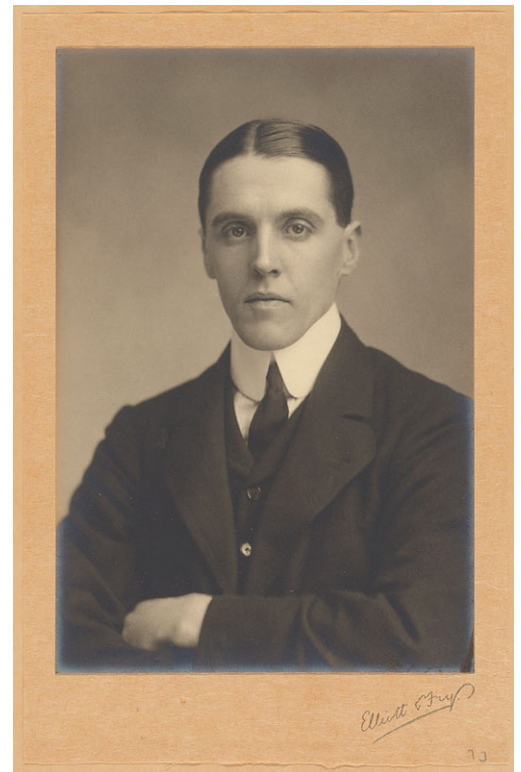
De trusler, Hans Excellence bruger, er ikke klædelige. Dette er en kamp på liv og død. Det er en kamp imellem voldsherredømmet og den offentlige mening. De, der kæmper for denne sidste, er besluttet på at underkaste sig enhver slags vold, hellere end at fornægte deres overbevisning.

15. december 1921.

Manken rystes.

Hvorledes kan vi gå ind på noget kompromis, mens den britiske løve bestandig ryster sine blodige kløer imod os? Lord Birkenhead¹⁷³ minder os om, at englænderne ikke har mistet noget af deres hårde fiber, og hr. Montagu siger os med rene ord, at englænderne er den mest målbevidste nation i verden og vil ikke tåle, at nogen kommer på tværs af deres planer. Lad mig citere de udtryk, der var brugt i Reuters¹⁷⁴ telegram:

»Hvis rigets eksistens truedes, og den britiske regering var hindret i udøvelsen af sine regeringspligter over for Indien, og der da stilledes visse krav ud fra den meget fejlagtige antagelse, at vi havde under overvejelse at trække os tilbage fra Indien, da ville Indien dog ikke med held udfordre det mest målbevidste folk i verden, som endnu en gang ville modtage udfordringen med al den kraft og beslutsomhed, det er i besiddelse af.« Både Lord Birkenhead og hr. Montagu forstår vist ikke, at Indien er forberedt på at modtage al den »hårde fiber«, der kan transporteres over havet, og at dets udfordring blev udtalt¹⁷⁵ i Calcutta i september 1920 og lød på, at Indien ikke ville lade sig nøje med mindre end selvstyre og fuld oprejsning i kalifat¹⁷⁶ og Punjab-spørgsmålene. Dette forudsætter, at »imperiet« består; men dersom det britiske riges vogtere ikke er tilfreds med denne stilfærdige omdannelse til et virkeligt samfund af frie nationer med lige ret og med lige stor magt til efter ønske at træde ud af dette forbund, der bygger på venskab og hæderlige overenskomster, så vil »det mest målbevidste folk i verden« til ingen nytte have ofret

172 1865-1928, Lala Lajpat Rai, indisk forfatter, politiker og bankier. En af lederne af Punjab's protester mod Amritsar-massakren. Efter at Gandhi afblæser ulydighedskampagnen på grund af mordene i Chauri Chaura, grundlægger Rai det hinduistiske Congress Independence Party i 1922.

173 1872-1930, Frederick Edwin Smith, 1st Earl of Birkenhead, advokat og konservativ britisk politiker. Modstander af irsk selvstændighed. Minister for Indien 1924-1928.

174 *Reuter*: Internationalt pressebureau.

175 *Udtalt*: I Nationalkongressens samling.

176 *Kalifat*: Kalifatbevægelsen ophører i marts 1924 efter det moderne Tyrkiets grundlæggelse under Kemal Pasha som en verdslig stat og den sidste kalif bliver politisk flygtning.

sin målbevidsthed og kraft og sin »hårde fiber« på at bøje den ånd, der er vågnet, og som hverken vil lade sig bøje eller knække. Det er sandt, at vi har ingen »hård fiber«. Indiens risernærede og spinkle millioner synes at være bestemt på at råde for deres egen skæbne uden yderligere »skolegang« og uden våben. I Lokamanyas sprog: Det er deres »fødselsret«, og de vil få denne ret trods den »hårde fiber« og trods den kraft og målbevidsthed, hvormed denne vil blive anvendt. Indien kan ikke og vil ikke besvare denne fornærmelse med en anden fornærmelse; men hvis det bliver sit løfte tro, vil dets bøn til Gud om udfrielse fra en sådan plage sikkert ikke opstige forgæves. Endnu er intet rige blevet længe i live i denne verden, når det først havde beruset sig i magtens og udsugelsens røde vin; og det britiske rige, der er baseret på organiseret udsugelse af fysisk set svagere folkeslag og på en bestandig udfoldelse af rå kraft, kan ikke leve, hvis der er en retfærdig Gud, der styrer universet. Kun lidet forstår disse såkaldte repræsentanter for det engelske folk, at Indien allerede har givet mange af sine bedste mænd hen til at blive behandlet af Englands »hårde fiber«.

Om ikke Chauri Chaura havde afbrudt folkets offer i dets jævne forløb, havde der været bragt løven et endnu større og behageligere offer; men Gud ville det anderledes. Der er imidlertid intet, der forhindrer disse repræsentanter i Downing Street og Whitehall i at gøre det værste, de er i stand til. Jeg er klar over, at jeg har skrevet stærke ord om den fornærmelige trussel, der er kommet til os over havet; men det er på høje tid, at det britiske folk får forståelsen af, at den kamp, der blev begyndt i 1920 er en afgørende kamp, hvad enten den varer en måned eller et år, mange måneder eller mange år, om Englands repræsentanter atter fører de ubeskrivelige *orgier fra oprørets dage* over scenen med fordoblet kraft, eller de undlader det. Jeg vil blot håbe og bede, at Gud vil give Indien tilstrækkelig ydmyghed og kraft, så at det lige til det sidste afholder sig fra vold. Det er nu fuldkommen umuligt at finde sig i de fornærmelige udfordringer, der ved passende lejligheder telegraferes herud.

23. februar 1922.

Anden udgave, det danske Fredsakademi, april 2008.

Scanning, delvise noter, stikordsregister og efterord ved Holger Terp

Moderniseret retskrivning og noteapparat. Fejl i satsen er rettet.

Publiceret som del af dokumentationen af fredssagens historie.

Efterord

Se også: Gandhis *Collected Works* bd. 19-26 og Mahadev Desais dagbøger *Day to Day with Gandhi* bd. 1-3 for primærkilder vedrørende Gandhi. *Det unge Indien* kan med fordel læses som en forlængelse af Gandhis selvbiografi *Mine forsøg med sandheden* og læst ammen med C. F. Andrews *Mahatma Gandhis Tanker* fra 1931, har dansksprogede læsere gode førstehåndskilder til Gandhis liv og levned frem til 1930. Romain Rollands *Mahatma Gandhi*-biografi fra 1924 dækker sekundært den samme periode kronologisk som Gandhis erindringer og også store dele af den samme kronologi som *Det unge Indien* dækker, nemlig perioden fra 1919 frem til Gandhis fængsel i foråret 1922, dog med den tilføjelse, at Rollands biografi har et tillæg med om Gandhis blindtarmsoperation og efterfølgende løsladelse.

Det unge Indien var den første større danske antologi af Gandhi litteratur der udkom i mellemkrigsårene, og siden anden verdenskrig er der ikke rigtigt sket noget på den front herhjemme, bortset fra danske undertekster i Richard Attenboroughs Gandhi film fra 1982 og sparekassen Bikubens sparegris med et Gandhi hoved i serien store statsmænd fra 1984.

Gennem den danske missionær og underviser i Indien, Anne Marie Petersen, var Gandhi, hans ideer, religion og politik blevet kendt og debatteret i danske missionskredse i årene efter første verdenskrig. Fra ydre missionskredsene bredte kendskabet om Gandhi sig til højskolerne, og senere i tyverne og begyndelsen af trediverne til fredsbevægelsen og vegetarerne og derfra til den brede befolkning.

På internationalt plan er Gandhi i dag nok en af de mest produktive og læste indiske forfattere. Det betyder at næsten al forskning om Gandhi foregår på engelsk. Han argumenterede selv for, at undervisning skulle foregå på modersmålet, fordi mange elever ville miste sproglige nuancer, hvis de ikke kunne fremmedsproget perfekt.

Gandhi var en religiøs person som først og fremmest brugte religiøse virkemidler for at opnå politiske, kulturelle, sociale og økonomiske reformer. Disse var sammenhængende og løsningen af dem nødvendige forudsætninger for Indiens selvstændighed uden voldsanvendelse. Han hævdede endda, at selvstændighedsbevægelsen var mere religiøs og moralsk, mere end den var politik. Og på dette punkt var han uenig med stort set alle de andre ledende indiske politikere. For den økumeniske Gandhi var religionen aktiv og krævende over for sine udøvere, de skulle leve efter deres overbevisning og hverken gøre forskel på personer inden for deres egen religion eller andres.

Borgerne i den fattige britiske koloni Indien, der ikke alene blev fuppet af London efter første verdenskrig, men også undertrykt, mistede tiltroen til briterne som retfærdige herskere i landet. Briterne gjorde deres bedste for at bevare deres magt, de splittede kæmpelandets forskellige befolkningsgrupper ud mod hinanden med del og hersk-politikken. Nøgleordet til at forstå Gandhis politik i denne periode er tillid. Hans økonomiske, sociale, kulturelle og religiøse politik var tillidsskabende foranstaltninger til løsning af konflikter mellem hinduer og muslimer, mellem hinduer internt og mellem rig og fattig.

Stikordsregister

Ahmedabad.....	4, 53, 63, 97, 105, 108
Ali, Maulana Mohammad.....	7, 33, 61, 102
Ali, Maulana Shaukat.....	33
Ali, Mohamed.....	15, 19
Ali, Mouzam.....	89
Ali, Shaukat.....	7, 46
Aligarh.....	33, 37f.
Allahabad.....	61
Amad, Hamid.....	61
Amerika.....	4, 7, 65
Amritsar.....	9, 27, 29ff., 46, 63f., 97, 110
Andhra.....	76
Andrews, C. F.....	31, 69

Ankara.....	14, 51, 116
Arabien.....	8
Armenien.....	14f., 51
Arrah.....	115
Arya Samaj.....	9
Asien.....	91
Asquith, Herbert Henry.....	7
Assam.....	94
Atatürk, Kemal.....	51
Azad, Maulanas Abul Kalam.....	7
Baku.....	19
Bangladesh.....	115
Banker, Shankarlal.....	108
Bardoli.....	3, 89, 91ff., 97f., 101, 105, 107
Bareilly.....	105
Bari, Abdul.....	7
Barisal.....	76f.
Batumi.....	19
Belgien.....	51
Bengalen.....	40f., 44, 47, 94, 117
Besant, Annie.....	25, 38f.
Bihar.....	94
Birkenhead, lord.....	118
Bombay.....	12, 38, 40, 57, 68, 71, 78, 85, 87ff., 94, 97, 108, 114f.
Bombay.....	
Bhindi basaren.....	88f.
britisk-indiske forening.....	117
Broomfield, Robert.....	108
Bulgarien.....	18
Buller, general.....	35
Burma.....	113
Calcutta.....	3f., 41, 43, 95, 115, 117f.
Calcutta.....	
Budge Budge.....	4
Canada.....	4, 55
Canning, Charles.....	29
Carlyle, Thomas.....	16, 20
Cawnpore.....	9, 33
Centralmagterne.....	7f.
Chandpur.....	115
Chauri Chaura.....	3, 96ff., 101, 103, 105f., 108, 119
Chelmsford, lord.....	35, 110, 115
Churchill, Winston.....	19
Cocanda.....	76
Daily Mail.....	19
Danmark.....	26
Delhi.....	4, 35, 45, 94, 110
Doke, J. J.....	14

Dyer, general Reginald.....	3, 10, 20f., 27ff., 36, 55
Edirne.....	18f.
Edward VIII.....	85
Etah.....	33
Europa.....	19, 22, 24f., 47, 77
Fabian Society.....	38
Frankrig.....	4, 15, 19f., 22f., 25, 51, 65
Ganges.....	54
George, Lloyd.....	7, 15, 19, 35f.
Giornale d'Italia.....	18
Girdharilal, Rao Bahadur.....	108
Gladstone, William.....	20
Godhra	57
Gorakhpur.....	100
Grækenland.....	18, 51
Grækenland.....	
Thrakien.....	18
Gujarat.....	6, 23
Gujranwala.....	21
Guntur.....	95
Hampden, John.....	20
Hardie, Keir.....	16
Hardinge, lord.....	109
Hathras.....	33
Himalaya.....	72, 97, 101
Hindustan.....	26, 43, 84
Hume, Allan Octavian.....	45
Idea Nationale.....	18
Indian National Congress.....	38
Indian Opinion.....	14
Irak.....	25
Istanbul.....	14f., 18
Italien.....	51
Jallianwala Bagh.....	3, 8ff., 21, 27, 110, 115
Japan.....	51, 65
Jhansi.....	49
Johnson, Frank.....	21
Jordan.....	25
Jugoslavien.....	51
Kaira.....	35
Kallenbach, Hermann.....	71
Karachi.....	114
Kasgunj.....	33
Kashgunj.....	33
Kasur.....	63, 97
Katak.....	69
Khan, Hakim Ajmal.....	7
Khan, Malik.....	21

Kheda.....	97, 110
Komagatu Maru.....	4
Konstantinopel.....	14, 19
Kristus, Jesus.....	24ff.
Kunzru, Pundit Hridayanath.....	105
L'Humanite.....	19
Ladysmith.....	109
Lahore.....	21, 29, 36
Lancashire.....	65
Le Temps.....	18f.
Lilleasien.....	18
London.....	30, 70, 105, 110
Louis, Paul.....	19
Macaulay, Thomas Babington.....	20
Madras.....	26, 33, 79, 95, 97, 108
Maharaj, Ladha.....	54
Malabar.....	89, 115
Malaviya, Madan Mohan.....	8, 95
Malegaon.....	63, 89
Malherbe, François de.....	23
Manchester Guardian.....	18
Mandalay.....	113
Manianwala.....	31
Manianwalla.....	46
Marot, Clement.....	22
Mehmed VI.....	51
Mehta, Pherozeshah.....	58
Mesopotanien.....	8, 52, 115
Midnapore.....	79
Milner, Alfred.....	19
Mosul.....	19
Nadiad.....	72
Nagpur.....	58, 73
Nairobi.....	31
Naoroji, Dadabhai.....	58
Natal.....	35
Nehru, Motilal.....	117
Nehru, Pandit Motilal.....	63
Nellore.....	56
Nitti, Francesco Saverio.....	18
Nordamerika.....	22
O'Dwyer, Michael.....	30, 34, 36, 55
Orissa.....	94
Oudh.....	36
Pallissy, Bernard.....	23
Palæstina.....	8, 52
Panipat.....	36
Paris.....	19

Pasha, Kemal.....	118
Patel, Vithalbhai.....	92, 94
Persien.....	18f.
Petersen, Anne Marie.....	24f.
Polak, Henry.....	14, 71
Polen.....	51
Polk, Benjamin.....	8
Poona.....	68
Porebandar.....	54
Portugal.....	51
Premanand, Kavi.....	23
Punjab....	4, 6, 9, 11, 20f., 27f., 30f., 35, 38, 45ff., 65, 88, 94f., 101, 107, 110f., 114, 116ff.
Raj, Lala Lajpat.....	118
Ram, Rai Shri.....	21
Reading, lord.....	60, 62f., 96, 115, 117
Rhinlandet.....	19
Rohelkhund.....	33
Rolland, Romain.....	9
Ronsard, Pierre de.....	22
Rumænien.....	51
Ruskin, John.....	20
Rusland.....	19
Saraladevi, Shrimati.....	69
Saudi Arabien.....	51
Sharma, Pandit Nekiram.....	89
Shraddhananda, Sanyasi Swami Shri.....	8
Simla.....	59
Smith, Bosworth.....	31
Smyrna.....	116
Sobhani, Maulana Azad.....	89
Sokrates.....	103
Storbritannien.....	51
Surat.....	94
Sussex.....	28
Sydafrika.....	4, 14, 22, 32, 53, 63, 67f., 71f., 101, 109
Syrien.....	8, 14f., 52
Tayabji, Badruddin.....	67
Tilak, Lokamanya.....	67f., 76, 78, 113f., 119
Tjekkoslovakiet.....	51
Tolstoj, Leo.....	14
Tyabji, Abbas.....	93
Tyabji, Badruddin.....	58
Tyrkiet.....	7f., 14f., 17ff., 26, 51f., 110, 118
Tyskland.....	109
Venizelos, Eleftherios.....	19
Viramgam.....	97
Viramgaun.....	63
Vivekananda, Swami.....	47, 56

Wallace, Alfred Russel.....24
Wilson, Thomas Woodrow.....25
Zarathustra.....5